JAF

Pocket

English - Kurdish

DICTIONARY

Provided with Pronunciation

IHSAN ALI

SERIES J

ئەم کتێبە

لە ئامادەکردنی پێگەی

(منتدى إقرأ الثقافي)

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بۆ سەردانی پەیجی پێگە:

/https://www.facebook.com/iqra.ahlamontada

بۆ سەردانی پێگەکە:

http://iqra.ahlamontada.com

JAF

Pocket

English - Kurdish

DICTIONARY

Provided with Pronunciation

IHSAN ALI

First published July 2002
Second impression March 2003
Third impression April 2003

Jaf Bilingual Dictionary Series
لەزنجیرەی فەرهەنگی دووزمانیی جاف

ihsanjaf@mail.com
ihsanjaf@maktoob.com
ihsanjaf@yahoo.com

Contents ناوەرۆك

JAF

Pocket

English - Kurdish

DICTIONARY

IHSAN ALI

Short forms used in the dictionary

کورتکراوە بەکارهاتووەکانلەم فەرهەنگە دا

adj	adjective	ئاوەڵناو
adv	adverb	ئاوەڵفرمانی چۆنیەتی
aux v	auxiliary verb	فرمانی یاریدە دەر (ناتە واو)
Brit	British English	ئینگلیزی بەریتانی
conj	conjunction	ئامرازی پەیوەندی
def art	definite article	ئامرازی شوناس
det	determiner	ئامرازی نیشانە
indef art	indefinite article	ئامرازی نەناسراو
interj	interjection	ئامرازی سەرسوڕمان
n	noun	ناو
pl	plural	کۆ
prep	preposition	ئاوەڵفرمان (شوێنی، کاتی)
pron	pronoun	ڕاناو
US	American English	ئینگلیزی ئەمریکی
v	verb	فرمان

FOREWORD

Verily it is worthy and it is of my duty to thank and praise God from the depth of my heart, so I heartily thank him whom enabled me to finish this dictionary in a relatively very short time.

☐ This dictionary is small in size but it is large in content in a way that could be called "*Small Giant Dictionary*".

☐ The dictionary gives the meaning of more than 8500 English words (entries) with more than 15000 corresponding Kurdish meanings. It comprises all of the most common and contemporary words in daily life.

☐ The dictionary is geared for students of intermediate, high school, institute levels and useful for university level. In addition it is very useful for English language students and a necessary tool for English speaking trying to function in the Kurdish culture.

☐ "Necessity is the mother of invention"

In my own experience of learning a new

language, I have found having a dictionary in my native language would have helped me a great deal. Untill now there is no pocket English-Kurdish dictionary. This is the reason I worked so hard to develop such a dictionary.

□ The changing time in Kurdistan after the Gulf War II has brought the UN and many English speakers to Kurdistan, learning the language for them is difficult as they cannot express themselves without English-Kurdish dictionary.

These were the impetus for my work to write the "Jaf's Pocket English-Kurdish Dictionary".

IHSAN A. JAF
Sulaymani, Iraq
2001

Phonetic Symbols

نیشانەی دەنگەکان

Vowels — دەنگ دارەکان (بزوێنەکان)

i:	see	/si:/	ʌ	cup	/kʌp/
i	happy	/hæpi/	ɜ:	fur	/fɜ:(r)/
ɪ	sit	/sɪt/	ə	ago	/ə'gəʊ/
e	ten	/ten/	eɪ	page	/peɪdʒ/
æ	hat	/hæt/	əʊ	home	/həʊm/
ɑ:	arm	/ɑ:m/	aɪ	five	/faɪv/
ɒ	got	/gɒt/	aʊ	now	/naʊ/
ɔ:	saw	/sɔ:/	ɔɪ	join	/dʒɔɪn/
ʊ	put	/pʊt/	ɪə	near	/nɪə(r)/
u:	too	/tu:/	eə	hair	/heə(r)/
u	situation	/ˌsɪtju'eɪʃn/	ʊə	pure	/pjʊə(r)/

Consonants — بێدەنگەکان

p	pen	/pen/	s	so	/səʊ/
b	bad	/bæd/	z	zoo	/zu:/
t	tea	/ti:/	ʃ	she	/ʃi:/
d	did	/dɪd/	ʒ	vision	/'vɪʒn/
k	cat	/kæt/	h	how	/haʊ/
g	got	/gɒt/	m	man	/mæn/
tʃ	chin	/tʃɪn/	n	no	/nəʊ/
dʒ	June	/dʒu:n/	ŋ	sing	/sɪŋ/
f	fall	/fɔ:l/	l	leg	/leg/
v	voice	/vɔɪs/	r	red	/red/
θ	thin	/θɪn/	j	yes	/jes/
ð	then	/ðen/	w	wet	/wet/

a

Aa

A, a /eɪ/ *n.* ئەی - یەکەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە

a, an /ə; eɪ/, /ən; æn/ *indef. art.* بەکاردێ بۆ پیشاندانی شتێ یا یەکێ

abandon /əˈbændən/ *v.* ١. دوورکەوتنەوە ٢. وازلێ‌هێنان

abattoir /ˈæbətwɑː(r); *US* ˌæbəˈtwɑːr/ *n.* کوشتارگە (قەسابخانە)

abbey /ˈæbi/ *n.* کڵێسە، دێر

abbreviation /əˌbriːviˈeɪʃn/ *n.* کورتکراوە (کورتە)

abdomen /ˈæbdəmən/ *n.* وورگ، سک

aberration /ˌæbəˈreɪʃn/ *n.* لادان، گومرایی (بەشێوەیەکی سەرسوڕهێنەر)

ability /əˈbɪləti/ *n.* توانا

ablaze /əˈbleɪz/ *adj.* ١. گڕگرتوو ٢. قەرەبرووت، سووتاو

able /ˈeɪbl/ *adj.* بەتوانا

abnormal /æb'nɔ:ml/ *adj.* ریزپەڕ، نائاسایی
aboard /ə'bɔ:d/ *adv., prep.* لەسەر (کەشتی، فڕۆکە)
abolish /ə'bɒlɪʃ/ *v.* هەڵوەشاندنەوە، پەکخستن (وەک یاسایەک)
abort /ə'bɔ:t/ *v.* لەبار بردن، لەبار چوون
abortion /ə'bɔ:ʃn/ *n.* لەبار چوون
about /ə'baut/ *adv.* نزیکەی
about /ə'baut/ *prep.* دەربارەی، لەبارەی
above /ə'bʌv/ *adv., prep.* لەسەر، لەسەری
abrasion /ə'breɪʒn/ *n.* ١. ڕووشان، ڕنین ٢. ڕووشاوی
abroad /ə'brɔ:d/ *adv.* دەرەوەی وڵات، لەدەرەوەی وڵات
abrupt /ə'brʌpt /*adj.* کتوپڕ، لەناکاو، لەپڕ
abscess /æbses /*n.* دوومەڵ
abscond /əb'skɒnd /*v.* ڕاکردن، خۆدەربازکردن (بەنهێنی)
absence /'æbsəns /*n.* ئامادەنەبوون
absent /'æbsənt/ *adj.* نائامادە، نەبوو
absentee /ˌæbsən'ti: / *n.* نەهاتوو

a

(ئەوکەسەی کەئامادەنی یە)

absolute /'æbsəlu:t / *adj.* ڕەها، تەواو

absolutely /'æbsəlu:tli / *adv.* بەڕەهایی، بەتەواوی

absolution /ˌæbsə'lu:ʃn/ *n.* ئازادبوون لە گوناه

absorb /əb'sɔ:b; əb'zɔ:b / *v.* مژین

absorption /əb'sɔ:pʃn; əb'zɔ:pʃn/ *n.* مژین، هەڵمژین

abstain /əb'steɪn /*v.* خۆ گرتنەوە، خۆ گێرانەوە لە (وازهێنان لە کردنی کارێک وەک جگەرە کێشان)

abstinence /'æbstɪnəns/ *n.* وازهێنان لە کردنی کارێک (وەک جگەرە کێشان)

abstract /'æbstrækt/ *adj.* واتایی (مەعنەوی)

abstract /'æbstrækt/ *n.* کورتە، پوختە

abstract /æb'strækt/ *v.* دەرهێنان، هەڵێنجان

absurd /əb'sɜ:d/ *adj.* بێ واتا، ناماقووڵی

abundant /ə'bʌndənt/ *adj.* زۆر، فرە

abuse /ə'bju:s/ *n.* ١. خراپ بە کارهێنان ٢. هەڵس و کەوتی خراپ

abuse /ə'bju:z/ *v.* ١. خراپ بە کارهێنان

٢. خراپ هەڵس و کەوت کردن

academic /ˌækəˈdemɪk/ *adj.* پەروەردەیی، ئەکادیمی

accelerate /əkˈseləreɪt/ *v.* ١. تاودان، تاوپێدان ٢. خێرا کردن

accent /ˈæksent; ˈæksənt/ *n.* ١. دەنگ ٢. دووپات کردنەوە

accentuate /əkˈsentʃueɪt/ *v.* ١. دووپات کردنەوە ٢. جوانتر دەرخستن

accept /əkˈsept/ *v.* ١. پەسەندکردن ٢. رازیبوون

acceptable /əkˈseptəbl/ *adj.* ١. پەسەندکراو ٢. لەبار

acceptance /əkˈseptəns/ *n.* ١. پەسەندکردن ٢. رازی بوون

access /ˈækses/ *n.* ١. رێگا ٢. بوار ٣. دەرکە

accessible /əkˈsesəbl/ *adj.* ١. ئاسان پەیدابوو ٢. ئاسان گەیشتن (گەیشتنەشتێک)

accident /ˈæksɪdənt/ *n.* کارەسات، رووداو

accidental /ˌæksɪˈdentl/ *adj.* رێکەوت

acclimatise *(also* **acclimatize***)*

a

/ə'klaɪmətaɪz/ *v.* ڕاهاتن (بەناوچەیەکی نوێ)

accommodate /ə'kɒmədeɪt/ *v.* ١. گرتن ٢. شوێن پێدان، نیشتەجێ کردن

accommodation /əˌkɒmə'deɪʃn/ *n.* شوێنی حەوانەوە

accompany /ə'kʌmpəni/ *v.* لەگەڵدارۆشتن، یاوەری کردن

accomplish /ə'kʌmplɪʃ; *US* ə'kɒm-/ *v.* تەواو کردن، ڕاپەڕاندن

accord /ə'kɔːd/ *n.* ڕێکەوتن، پێکهاتن

accord /ə'kɔːd/ *v.* ڕێکەوتن، گونجان

accordance /ə'kɔːdəns/ *n.* پێکهاتن (تەبایی لەگەڵ شتێکدا)

according to /ə'kɔːdɪŋ tə/ *prep.* بەگوێرەی

accordion /ə'kɔːdɪən/ *n.* ئۆکۆردیۆن (ئامێرێکی مۆسیقییە دەکرێتەمل)

account /ə'kaʊnt/ *n.* ١. حسابی بانق ٢. ژماردن

account /ə'kaʊnt/ *v.* ١. ڕوون کردنەوە ٢. ژماردن

accountancy /ə'kaʊntənsi/ *n.* ژمێریاری

accountant /ə'kaʊntənt/ *n.* ژمێریار

accumulate /əˈkju:mjʊleɪt/ *v.* کۆکردنەوە، کۆبوونەوە
accuracy /ˈækjərəsi/ *n.*ووردی و ڕاستی
accurate /ˈækjərət/ *adj.* وورد و ڕاست، بە دیقەت
accuse /əˈkju:z/ *v.* تۆمەتبار کردن، تاوانبار کردن
ace /eɪs/ *n.* ١. زیرەک، لێهاتوو ٢. یەک (لەیاری وەرەقە)
ache /eɪk/ *n.* ئازار، ئێش، سوێ
achieve /əˈtʃi:v/ *v.* بەدەست هێنان، سەرکەوتن
achievement /əˈtʃi:vmənt/ *n.* سەرکەوتن
acid /ˈæsɪd/ *n.* ترش
acknowledge /əkˈnɒlɪdʒ/ *v.* دان پیادانان
acknowledgement /əkˈnɒlɪdʒmənt/ *n.* دان پیادانان، بە ڕاست دانان
acne /ˈækni/ *n.* زیپکە
acorn /ˈeɪkɔ:n/ *n.* بەروو (بەری داری بەڕوو)
acoustic /əˈku:stɪk/ *adj.* دەنگیی (پەیوەندی هەیێت بەدەنگەوە)

a

acquire /əˈkwaiə(r)/ *v.* بەدەست هێنان، دەست کەوتن

acrobat /ˈækrəbæt/ *n.* پاڵەوانی سێرک

across /əˈkrɒs; *US* əˈkrɔːs/ *adv., prep.* ڕاست و چەپ، لەم بەر بۆ ئەوبەر

act /ækt/ *n.* ١. ئیش، کار ٢. جووڵە

act /ækt/ *v.* ١. ئیشکردن، کارکردن ٢. هەڵس وکەوت کردن

action /ˈækʃn/ *n.* کار، کردار

activate /ˈæktɪveɪt/ *v.* ١. بزواندن ٢. چالاک کردن

active /ˈæktɪv/ *adj.* ١. چالاک ٢. کارا

activity /ækˈtɪvəti/ *n.* ١. چالاکیی ٢. جم و جووڵ

actor /ˈæktə(r)/ *n.* ئەکتەر (هونەرمەند) (نێر)

actress /ˈæktrəs/ *n.* ئەکتەر (هونەرمەند) (مێ)

actual /ˈæktʃuəl/ *adj.* ڕاستە قینە، ڕاست

actually /ˈæktʃuəli/ *adv.* لەڕاستیدا، بەڕاستی

acute /əˈkjuːt/ *adj.* ١. تیژ ٢. بیرتیژ

adapt /əˈdæpt/ *v.* خۆڕاهێنان، خۆ گونجاندن،

راهاتن

adaptation /ˌædæpˈteɪʃn/ *n.* راهاتن، گونجان

adaptor *(also* **adapter***)* /əˈdæptə(r)/ *n.* گونجێنەر، گۆڕەر (محاویلە)

add /æd/ *v.* خستنە سەر، زیاد کردن، زیاد بوون

addict /ˈædɪkt/ *n.* خوو پێوە گر، ئالودە بوو

addition /əˈdɪʃn/ *n.* خستنە سەر، زیادە

additional /əˈdɪʃənl/ *adj.* زیادە

additive /ˈædətɪv/ *n.* تێ کراو (ماددەی زیا کراو بۆ شتێک)

address /əˈdres; *US* ˈædres/ *n.* ١. ناونیشان ٢. ووتار، دووان

address /əˈdres/ *v.* ١. ناونیشان دان ٢. ووتاردان

adequate /ˈædɪkwət/ *adj.* سەروبەر، وەک پێویست

adhere /ədˈhɪə(r); *US* ədˈhɪr/ *v.* ١. نووسان ٢. پشتگیری کردن

adherence /ədˈhɪərəns/ *n.* لایەنگیری

adherent /ədˈhɪərənt/ *n.* لایەنگر

adhesive /ədˈhiːsɪv; -ˈhiːz-/ *n.* نووس، لیچ

adjacent /əˈdʒeɪsnt/ *adj.* ١. بەتەنیشت

٢. نزیک، دراوسێ

adjective /ˈædʒɪktɪv/ *n.* ئاوەڵناو

adjoin /əˈdʒɔɪn/ *v.* پێوەنووسان، نزیک بوونەوە

adjust /əˈdʒʌst/ *v.* ١. ڕێک کردن ٢. چاک کردن

administer /ədˈmɪnɪstə(r)/ *v.* ١. بەڕێوە بردن ٢. وەرگرتن

administration /ədˌmɪnɪˈstreɪʃn/ *n.* ١. بەڕێوە بردن ٢. وەرگرتن

admirable /ˈædmərəbl/ *adj.* ١. نایاب ٢. جێی سەرسوڕمان

admiration /ˌædməˈreɪʃn/ *n.* سەرسوڕمان، بە دل بوون

admire /ədˈmaɪə(r)/ *v.* ١. سەرسوڕمان ٢. پەسەند کردن

admission /ədˈmɪʃn/ *n.* ١. دان پیادانان ٢. چوونە ژوورەوە

admit /ədˈmɪt/ *v.* ١. ڕێ پێدان ٢. چوونە ژوورەوە ٣. داغڵ کردن ٤. دان پیادانان

adolescence /ˌædəˈlesns/ *n.* هەرزەکاریی

adolescent /ˌædəˈlesnt/ *n.* هەرزەکار

adopt /ə'dɒpt/ *v.* هەڵگرتنەوە، بەکوڕکردن
adoption /ə'dɒp∫n/ *n.* بەکوڕکردن، هەڵگرتنەوە (هەڵگرتنەوەی منال)
adult /ædʌlt; ə'dʌlt/ *n.* پێگەیشتوو، هەراش
adultery /ə'dʌltəri/ *n.* داوێن پیسی
advance /əd'vɑ:ns; *US* əd'væns/ *n.* پێشکەوتن، بەرەوپێش چوون
advance /əd'vɑ:ns, *US* əd'væns/ *v.* پێشکەوتن، بەرەوپێش چوون
advanced /əd'vɑ:nst; *US* əd'vænst/ *adj.* پێشکەوتوو
advantage /əd'vɑ:ntɪdʒ; *US* əd'væntɪdʒ/ *n.* سوود، بەرژەوەندی
adventure /əd'vent∫ə(r)/ *n.* سەرکەشی، سەرەڕۆیی، ماجەرا
adverb /'ædvɜ:b/ *n.* ئاوەڵفرمان
adversity /əd'vɜ:səti/ *n.* تەنگانە، ناخۆشی
advertise /'ædvətaɪz/ *v.* ڕاگەیاندن
advertisement /əd'vɜ:tɪsmənt; *US* ˌædvər'taɪz-/ *n.* ڕاگەیاندن
advice /əd'vaɪs/ *n.* ئامۆژگاری

advisable /ədˈvaɪzəbl/ *adj.* گونجاو، باش
advise /ədˈvaɪz/ *v.* ئامۆژگاری کردن
advocate /ˈædvəkeɪt/ *v.* داکۆکی کردن، پشتگیری کردن
aerial=antenna /ˈeərɪəl/ *n.* هەوایی، ئالێر
aeroplane *(also* **plane;** *US* **airplane)** /ˈeərəpleɪn/ *n.* فڕۆکە
aesthetic *(US also* **esthetic** /esˈθetɪk/) /i:sˈθetɪk/ *adj.* جوانخواز
affair /əˈfeə(r)/ *n.* کاروبار
affect /əˈfekt/ *v.* کارتێ کردن، هەست جوڵاندن
affection /əˈfekʃn/ *n.* سۆز، خۆشەویستی
affectionate /əˈfekʃənət/ *adj.* بەسۆز، سۆزمەند
affiliate /əˈfɪlieɪt/ *v.* چوونەپاڵ
affinity /əˈfɪnəti/ *n.* هۆگریی، نزیکی
affirm /əˈfɜ:m/ *v.* دووپات کردنەوە، پێ لەسەردا گرتن
affirmative /əˈfɜ:mətɪv/ *adj.* ئەرێیی
affliction /əˈflɪkʃn/ *n.* دەردو ناخۆشی،

نارەحەتی

afford /əˈfɔːd/ *v.* دابین کردن، دەستەبەر کردن

afraid /əˈfreɪd/ *adj.* ترساو، ترسنۆک

after /ˈɑːftə(r); *US* æftər/ *adv.* دوایی، دوای، لەدوای

after /ˈɑːftə(r); *US* æftər/ *conj.* دوای، پاش

after /ˈɑːftə(r); *US* æftər/ *prep.* لەدوای، بەدوای، دوای

afternoon /ˌɑːftəˈnuːn; *US* ˌæf-/ *n.* دوای نیوەڕۆ

afterwards /ˈɑːftəwədz; *US* æf-/ (*US also* **afterward**) *adv.* دوایی، دواتر

again /əˈgen; əˈgeɪn/ *adv.* دووبارە، جارێکی تر

against /əˈgenst; əˈgeɪnst/ *prep.* دژ، ڕوو بە ڕوو، بەرامبەر

age /eɪdʒ/ *n.* ١. تەمەن ٢. چاخ

age /eɪdʒ/ *v.* پیر بوون، بە تەمەندا چوون

agency /ˈeɪdʒənsi/ *n.* بریکارێتی

agenda /əˈdʒendə/ *n.* ١. کارنامە، یادنامە ٢. باس

agent /ˈeɪdʒənt/ *n.* بریکار

aggravate /ˈægrəveɪt/ *v.* خراپتر کردن،

a

دژوار کردن

aggregate /'ægrɪgət/ *n.* سەرجەم، تەواوی

aggregate /'ægrɪgeɪt/ *v.* کۆ کردنەوە

aggression /ə'greʃn/ *n.* ١. پەلاماردان
٢. توورەیی

aggressive /ə'gresɪv/ *adj.* شەڕانی، پەلاماردەر

agitate /'ædʒɪteɪt/ *v.* هارکردن، هەژاندن

ago /ə'gəʊ/ *adv.* لە پێش، لەمەوپێش

agonise *(also* **agonize***)* /'ægənaɪz/ *v.*
ناڵاندن، ئازاردان

agoraphobia /ˌægərə'fəʊbɪə/ *n.* ترسان
لەشوێنی گشتی

agree /ə'gri:/ *v.* ڕازی بوون، پەسەند کردن

agreement /ə'gri:mənt/ *n.* ڕێکەوتن، پێکهاتن

agriculture /'ægrɪkʌltʃə(r)/ *n.* کشتوکاڵ

ahead /ə'hed/ *adj.* پێشکەوتووتر، لە پێش

ahead /ə'hed/ *adv.* لەبەردەم، لە پێش

aid /eɪd/ *n.* یارمەتی

aid /eɪd/ *v.* یارمەتی دان، هاریکاری کردن

aim /eɪm/ *n.* ئامانج، مەبەست

aim /eɪm/ *v.* مەبەستبوون

air /eə(r)/ *n.* هەوا

air /eə(r)/ *v.* ١. هەوا گۆڕین (هەوا گۆڕکێ) ٢. ووشک کردنەوە

aircraft /eəkrɑ:ft/ *n.* فڕۆکە (گالیسکەی هەوایی)

airline /eəlaɪn/ *n.* هێڵی ئاسمانی

airplane /eəpleɪn/ *n.* فڕۆکە

airport /eəpɔ:t/ *n.* فڕۆکە خانە

airtight /eətait/ *adj.* قەپات، داخراو

alarm /ə'lɑ:m/ *n.* ١. زەنگ ٢. ترس

alarm clock /əlɑ:m klɑk/ *n.* کاتژمێری زەنگدار

album /ælbəm/ *n.* ١.ئەلبوم ٢. کاسێتی گۆرانی

alcohol /ælkəhɒl; *US* -hɔ:l/ *n.* کحول

alert /ə'lɜ:t/ *adj.* ١. بەئاگا ٢. ووریا

alert /ə'lɜ:t/ *v.* ١. ئاگادار کردن ٢. ووریا کردنەوە

alfalfa /ælfælfə/ *n.* وێنجە (جۆرە گیایە کە)

alga /ælgə/ *n.* قەوزە

algebra /ældʒɪbrə/ *n.* جەبر (بەشێکە لەزانستی بیرکاری)

alien /eɪliən/ *n.* بیانی، بێگانە، نامۆ

a

alike /əˈlaɪk/ *adj.* چوونیەک، هاوشێوە، لەیەک چوو
alimony /ˈælɪməni; -məʊni/ *n.* مارەیی
alive /əˈlaɪv/ *adj.* ١. زیندوو ٢. چالاک
alkaline /ˈælkəlaɪn/ *adj.* تفت
all /ɔːl/ *adv.* ١. بەتەواوی ٢. زۆر
all /ɔːl/ *det., pron.* گشت، هەموو
Allah /ˈælə/ *n.* الله، خودا
allergy /ˈælədʒi/ *n.* هەستیاری (حەساسیەت)
alleviate /əˈliːvieɪt/ *v.* ئارام کردنەوە
alley /ˈæli/ *n.* کۆلان، کوچە
alliance /əˈlaɪəns/ *n.* هاوپەیمانێتی
alligator /ˈælɪgeɪtə(r)/ *n.* تیمساح
allocate /ˈæləkeɪt/ *v.* تەرخانکردن، بۆدابین کردن
allow /əˈlaʊ/ *v.* ڕێ پێدان، هێلان
allowance /əˈlaʊəns/ *n.* ڕێ پێدان، مۆڵەت، یارمەتی
all right /ɔːlˈraɪt/ *adv.* باش، باشە
ally /ˈælaɪ/ *n.* ١. هاوپەیمان ٢. دۆست
almighty /ɔːlˈmaɪti/ *adj.* بالادەست،

زۆربە توانا

almond /ɑ:mənd/ *n.* بایەم، بادەم

almost /ˈɔ:lməʊst/ *adv.* نزیکەی، بەزۆری

alms /ɑ:mz/ *n.* خێر، چاکە، زەکات

alone /əˈləʊn/ *adj., adv.* تەنیا، بە تەنیا

along /əˈlɒŋ; *US* əˈlɔ:ŋ/ *prep.* بە درێژیی، بە درێژایی

alongside /əˌlɒŋˈsaɪd; *US* -ˌlɔ:ŋ-/ *adv.* بەتەنیشت، بەلای

aloud /əˈlaʊd/ *adv.* بەدەنگی بەرز، بە بلندی

alphabet /ˈælfəbet/ *n.* ئەلف وبێ

already /ɔ:lˈredi/ *adv.* ١. هەرئێستا ٢. پێشتر

alright = **all right** /ɔ:lˈraɪt/ *adv.*

also /ˈɔ:lsəʊ/ *adv.* ١. هەروەها ٢. دیسان

alter /ˈɔ:ltə(r)/ *v.* ١. گۆران ٢. گۆڕانکاری تیاکردن

alternate /ɔ:lˈtɜ:nət; *US* ˈɔ:ltərnət / *adj.* ١. بەدوای یەک ٢. ئەم نا ئەو

a

alternate /ɔ:ltəneɪt/ *v.* یەک لەدوای یەک هاتن (دانان)

alternative /ɔ:l'tɜ:nətɪv/ *adj.* لەبری، ئەلتێرناتیف، لەجیاتی

although *(also US* **altho***)*/ɔ:lðəʊ/ *conj.* سەرەڕای ئەوەش، لە گەڵ ئەوەشدا

altitude /'æltɪtju:d; *US* 'æltɪtu:d/ *n.* بەرزی، بلندی

altogether /,ɔ:ltə'geðə(r)/ *adv.* بەتەواوەتی، هەموو

always /'ɔ:lweɪz/ *adv.* هەمیشە، هەردەم

am /əm; æm/ *aux. v.* وەرگێراوە لە چاوگی (be) لە گەڵ (I) بە کاردێ

amateur /'æmətə(r); æmətʃə(r)/ *n.* خولیا، خواز، ... دۆست

amaze /ə'meɪz/ *v.* سەرسوڕماندن، سەرسام کردن

ambassador /æm'bæsədə(r)/ *n.* باڵیۆز

ambient /'æmbɪənt/ *adj.* دەورووبەر

ambiguous /æm'bɪgjʊəs/ *adj.* ١. دوو واتا ٢. ئاڵۆز، لێڵ

ambition /æmˈbɪʃn/ *n.* بەرزیخوازی

ambitious /æmˈbɪʃəs/ *adj.* بەرزیخواز

ambivalent /æmˈbɪvələnt/ *adj.* دوویەها، خاوەن هەست و بیروڕای جیاواز (دوودڵی بەرامبەر شتێک)

ambulance /ˈæmbjələns/ *n.* ئۆتۆمبیلی فریاگوزاری

ameliorate /əˈmi:liəreɪt/ *v.* باشتر کردن

amenable /əˈmi:nəbl/ *adj.* ١. گوێڕایەڵ، قسەوەرگر، سنگ فراوان ٢. توانای دەست لێدانی هەبێت

ammunition /ˌæmjuˈnɪʃn/ *n.* جبەخانە (چەک وتەقەمەنی)

amnesty /ˈæmnəsti/ *n.* لێبوردن، بەخشین

among /əˈmʌŋ/ *(also* **amongst**/əˈmʌŋst/*) prep.* لەنێو، لەناو

amount /əˈmaʊnt/ *n.* ١. بڕ ٢. سەرجەم، کۆ

amplification /ˌæmplɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* گەورە کردن

amplifier /ˈæmplɪfaɪə(r)/ *n.* بڵندگۆ (ئامێری بڵند کردنی دەنگ)

amplify /ˈæmplɪfaɪ/ *v.* بەهێز کردن، بلند کردن،

a

گەورە کردن

amuse /ə'mju:z/ *v.* رابواردن، کات بەسەر بردن

amusement /ə'mju:zmənt/ *n.* ١. کەیف خۆشی ٢. سەرگەرمی

anaemia *(US* **anemia***)* /ə'ni:mɪə/ *n.* کەم خوێنی

anaesthesia *(US* **anesthesia***)* /,ænəs'θi:zɪə; *US* -'θi:ʒə/ *n.* بەنج؛ سڕی

analgesia /,ænəl'dʒi:zɪə; *US* -ʒə/ *n.* بێ ئازاری، بێ ژانی

analogous /ə'næləgəs/ *adj.* لێک چوو، هاوشێوە

analogue *(US* **analog***)* /'ænəlɒg: *US* -lɔ:g/ *n.* هاوتا

analogy /ə'nælədʒi/ *n.* هاوتایی، هاوشێوەیی

analyse, analyze /'ænəlaɪz/ *v.* شیکردنەوە

analysis /ə'næləsɪs/ *n.* ١. شیکار ٢. شیتەڵ کردن، شیکردنەوە

anarchy /'ænəki/ *n.* ئاژاوە، گەرەلاوژە

anatomy /ə'nætəmi/ *n.* توێکاریزانی

ancestor /'ænsestə(r)/ *n.* باپیران، باوان

anchor /'æŋkə(r)/ *n.* لەنگەر
anchor /'æŋkə(r)/ *v.* لەنگەرگرتن
ancient /'eɪnʃənt/ *adj.* کۆن، پێشین، دێرین
and /ənd; ən; ænd/ *conj.* و، وە (ئامرازی پەیوەندی)
angel /'eɪndʒl/ *n.* فریشتە
anger /'æŋgə(r)/ *n.* توورەیی
anger /'æŋgə(r)/ *v.* توورە کردن
angle /'æŋgl/ *n.* گۆشە، سووچ
angry /'æŋgri/ *adj.* توورە
anguish /'æŋgwɪʃ/ *n.* ژان، ئەشکەنجە، نارەحەتی
animal /'ænɪml/ *n.* ئاژەڵ، گیاندار
animate /'ænɪmeɪt/ *v.* چالاک کردن، گەشانەوە
ankle /'æŋkl/ *n.* جومگەی پێ (قولەپێ)
anniversary /ˌænɪ'vɜːsəri/ *n.* ساڵیاد، ساڵوەگەڕ
announce /ə'naʊns/ *v.* ڕاگەیاندن
announcer /ə'naʊnsə(r)/ *n.* ئاگادارکەر، بڵاوکەر
annoy /ə'nɔɪ/ *v.* پەست کردن

annual /ˈænjuəl/ *adj.* سالانه

anomalous /əˈnɒmələs/ *adj.* شاز، نائاسایی، ناوازه

anorexia /ˌænəˈreksɪə/ *n.* دل نه‌چوونه سه‌رخواردن

another /əˈnʌðə(r)/ *det., pron.* یه‌کێکی تر، دانه‌یه‌کی تر

answer /ˈɑːnsə(r); *US* ˈæn-/ *n.* وه‌لام

answer /ˈɑːnsə(r); *US* ˈæn-/ *v.* وه‌لام دانه‌وه

ant /ænt/ *n.* مێرووله

antenna /ænˈtenə/ *n.* ١. هه‌وایی، ئالێر ٢. هه‌ستیار (له‌مێروودا)

anthropology /ˌænθrəˈpɒlədʒɪ/ *n.* مرۆڤناسی

antibiotic /ˌæntibaɪˈɒtɪk/ *n., adj.* دژه زینده

anticipate /ænˈtɪsɪpeɪt/ *v.* پێش‌بینی کردن

anticlockwise /ˌæntiklɒkwaɪz/ *adj., adv.* پێچه‌وانه‌ی میلی‌کاتژمێر

antifreeze /ˈæntɪfriːz/ *n.* دژه‌به‌ستن (به‌کاردێت له‌رادیێته‌ری ئۆتۆمبیل)

antique /ænˈtiːk/ *adj.* ئه‌نتیکه (شتی‌کۆن‌و به‌نرخ)

antonym /ˈæntənɪm/ *n.* دژە مانا، دژەواتا

anxiety /æŋˈzaɪəti/ *n.* دلەڕاوکێ، شپرزەیی

anxious /ˈæŋkʃəs/ *adj.* شپرزە، شلەژاو

any /ˈeni/ *det., prep.* ١. هەر ٢. هیچ

anybody=anyone /ˈenibɒdi/ *pron.* هەرکەسێ، هەریەکێ

anyhow /ˈenihaʊ/ *adv.* هەرچۆنێ، بەهەرحال

anyone=anybody /ˈeniwʌn/ *pron.*

anyplace=anywhere /ˈenipleɪs/ *adv.*

anything /ˈeniθɪŋ/ *pron.* ١. هەرشتێ ٢. هیچ شتێک

anyway=anyhow /ˈeniweɪ/ *adv.*

anywhere /ˈeniweə(r)/ *adv.* ١. هەرجێیەک ٢. هەرشوێنێ

apart /əˈpɑːt/ *adv.* ١. دوور ٢. جیا

apartment /əˈpɑːtmənt/ *n.* ١. قات ٢. دەستەخانوو

apathy /ˈæpəθi/ *n.* بێباکیی، گوێ پێ نەدان

ape /eɪp/ *n.* مەیمون

apex /ˈeɪpeks/ *n.* لووتکە

a

apologise=apologize /ə'pɒlədʒaɪz/ *v.* پۆزش هێنانەوە

apology /a'pɒlədʒi/ *n.* پۆزش، داوای لێبووردن کردن

apparatus /ˌæpər'eɪtəs; *US* -'rætəs/ *n.* دەزگا، ئامێر

apparent /ə'pærənt/ *adj.* ١. ڕوون، ئاشکرا ٢. خەیاڵی

appeal /ə'pi:l/ *v.* ١. پاڕانەوە ٢. سەرنج ڕاکێشان

appear /əɪpɪə(r)/ *v.* ١. دەرکەوتن، سەرهەڵدان ٢. وادەرکەوتن

appearance /ə'pɪərəns/ *n.* ١. دەرکەوتن ٢. ڕوخسار

appendix /ə'pendɪks/ *n.* ١. ڕیخۆڵە کوێرە ٢. پاشکۆ

appetite /'æpɪtaɪt/ *n.* ١. ئارەزووی خواردن ٢. ئارەزوو

appetizer /'æpɪtaɪzə(r)/ *n.* پێش خواردن (ئیشتیها کەرەوە)

applause /ə'plɔ:z/ *n.* چەپڵە و دڵخۆشی

apple /'æpl/ *n.* سێو

appliance /ə'plaɪəns/ *n.* ئامێر
applicable /ə'plɪkəbl; 'æplɪkəbl/ *adj.* گونجاو، کارپێ کراو
applicant /'æplɪkənt/ *n.* داواکار (بۆ ئیش)
application /ˌæplɪ'keɪʃn/ *n.* ١. فۆرم، فۆرمی‌کار ٢. کارپێ کردن ٣. جێ‌بەجێ کردن
apply /ə'plaɪ/ *v.* ١. داوا کردن بە نوسین ٢. بە کارهێنان ٣. لێ‌دان
appoint /ə'pɔɪnt/ *v.* ١. دەست نیشان‌کردن ٢. بریار لەسەر دان
appointment /ə'pɔɪntmənt/ *n.* ١. وادە، ژووان ٢. دەست نیشان کردن
appraise /ə'preɪz/ *v.* نرخاندن، هەڵسە نگاندن
appreciate /ə'pri:ʃieɪt/ *v.* ١. نرخاندن ٢. پێ‌زانین
apprehension /ˌæprɪ'henʃn/ *n.* ترس
apprentice /ə'prentɪs/ *n.* شاگرد
apprise /ə'praɪz/ *v.* پێ گەیاندن (هەوال پێ‌دان)، پێ‌راگەیاندن
approach /ə'prəʊtʃ/ *v.* نزیک بوونەوە، نزیک کردنەوە

a

approbation /ˌæprəˈbeɪʃn/ *n.* پەسەند کردن
appropriate /əˈprəʊpriət/ *adj.* گونجاو، دروست
approval /əˈpruːvl/ *n.* بەراست دانان، بە باش دانان
approve /əˈpruːv/ *v.* بە ڕاست دانان
approximate /əˈprɒksɪmət, *US* əˈprɑː-/ *adj.* نزیکەیی
approximately /əˈprɒksɪmətli/ *adv.* بەنزیکەیی
apricot /ˈeɪprɪkɒt/ *n.* قەیسی
April /ˈeɪprəl/ *n.* مانگی نیسان
apron /ˈeɪprən/ *n.* بەروانکە، بەرکۆشی چێشتخانە
apt /æpt/ *adj.* ١. زیرەک ٢. گونجاو ٣. خەریکە
aptitude /ˈæptɪtjuːd; *US* -tuːd/ *n.* توانای پێویست، کارامەیی
aquarium /əˈkweəriəm/ *n.* حەوزی ماسی
Aquarius /əˈkweəriəs/ *n.* سەتڵ (نیشانەی یانزەیەم لەبورجەکان)

aquatic /ə'kwætɪk/ *adj.* ئاویی
aqueous /'eɪkwiəs/ *adj.* ئاویی
arbitrary /'ɑ:bɪtrəri, *US* 'ɑ:rbətreri/ *adj.*
هەڕەمەکی
arch /ɑ:tʃ/ *n.* ١. تاق ٢. کەوانە، چەماوە
archaeology=archeology
archery /'ɑ:tʃəri/ *n.* تیربازی
archeology /,ɑ:ki'ɒlədʒi/ *n.* شوێنەوارزانی
architect /'ɑ:kɪtekt/ *n.* تەلارساز، نەخشەکێش
architecture /'ɑ:kɪtektʃə(r)/ *n.* ئەندازیاریی
تەلارسازیی
archive/ɑ:kaɪv/ *n.* ئەرشیف (تۆمارگە)
Arctic /'ɑ:ktɪk/ *adj.* تایبەت بە جەمسەری
باکور
are /ə(r); ɑ:(r)/ *aux. v.* فرمانی ناتەواوە
وەرگیراوە لە (be) بۆ کۆ
area /'eəriə/ *n.* ١. ڕووبەر ٢. ناوچە ٣. شوێن
aren't /ɑ:nt/ = *are not*
argue /'ɑ:gju:/ *v.* ١. ووتووێژکردن، ئاخاوتن
٢. دەمەقرە کردن
argument /'ɑ:gumənt/ *n.* ١. ووت و وێژ،

تاوروتوێ ۲. دەمەقرە

Aries /eəri:z/ *n.* کاوڕ (نیشانەی یەکەم لەبورجەکان)

arise /əˈraɪz/ *v.* ۱. سەرهەڵدان ۲. بەرزبوونەوە

arithmetic /əˈrɪθmətɪk/ *n.* ژمارەزانی

arm /ɑ:m/ *n.* ۱. قۆڵ ۲. قۆڵی جل

arm /ɑ:m/ *v.* پڕچەک کردن

armed /ɑ:md/ *adj.* چەکدار

armor=armour /ɑ:mə(r)/ *n.* جلی ئاسن

armpit /ɑ:mpɪt/ *n.* بن باڵ

around /əˈraʊnd/ *adv.* دەوروبەر، چواردەور

around /əˈraʊnd/ *prep.* ۱. بەئاراستەی جیاواز ۲. نزیکی

arouse /əraʊz/ *v.* هەستاندن لەخەو خەبەر کردنەوە، بەئاگاهێنانەوە

arrange /əˈreɪndʒ/ *v.* ۱. ڕێکخستن ۲. ڕیزکردن ۳. دانان

arrest /əˈrest/ *v.* گرتن

arrival /əˈraɪvl/ *n.* ۱. گەیشتن ۲. گەیشتوو

arrive /əˈraɪv/ *v.* گەیشتن

arrogant /ærəgənt/ *adj.* لووت بەرز، بەفیز

arrow /ærəʊ/ *n.* تیر
arse /ɑ:s/ (*US* ass/æs/) *n.* سمت
art /ɑ:t/ *n.* هونەر
artery /ˈɑ:təri/ *n.* خوێنبەر
article /ˈɑ:tɪkl/ *n.* ١. پارچە ٢. ئامراز ٣. مەقالە
articulate /ɑ:ˈtɪkjʊleɪt/ *v.* دووان (قسە کردن)
artificial /ˌɑ:tɪˈfɪʃl/ *adj.* دەستکرد
artist /ˈɑ:tɪst/ *n.* هونەرمەند
artistic /ɑ:ˈtɪstɪk/ *adj.* هونەریی
as /əz;æz/ *adv.* هەروەک
as /əz;æz/ *conj.* ١. لە کاتێکا ٢. چونکە ٣. هەرچەندە
as /əz;æz/ *prep.* وەک
ascend /əˈsend/ *v.* بەرزبوونەوە، بەرزکردنەوە
ascent /əˈsent/ *n.* بەرزبوونەوە
ascribe /əˈskraɪb/ *v.* گەڕاندنەوەبۆ... (خستنەسەر...) دانەپاڵ
ash /æʃ/ *n.* ١. سووتوو ٢. خۆڵەمێش
ashamed /əˈʃeɪmd/ *adj.* شەرمەزار
ashtray /ˈæʃtreɪ/ *n.* تەپلەکی جگەرە (جێی سووتوو)

a

Asia /eɪʃə/ *n.* ئاسیا (قارەی ئاسیا)

Asian /eɪʃn; 'eɪʒn/ *n.* ئاسیایی (خەڵکی ئاسیا)

aside /ə'saɪd/ *adv.* ١. کەنار ٢. بەجیا

ask /ɑ:sk; *US* æsk/ *v.* ١. پرسیارکردن ٢. داوا کردن

asleep /ə'sli:p/ *adj.* خەوتوو، لە خەودا

aspect /'æspekt/ *n.* ١. لا ٢. لایەن ٣. ڕوو

asphalt /'æsfælt; *US* 'æsfɔ:lt/ *n.* قیر، قیرتاو

ass /æs/ *n.* کەر، گوێدرێژ

assassinate /ə'sæsɪneɪt/ *v.* کوشتن

assault /ə'sɔ:lt/ *n.* پەلاماردان

assemble /ə'sembl/ *v.* کۆبوونەوە، کۆ کردنەوە

assembly /ə'sembli/ *n.* ١. بەیەک گەیشتن ٢. یەک پێ گرتن، کۆکردنەوە

assert /ə'sɜ:t/ *v.* دووپات کردنەوە

assess /ə'ses/ *v.* هەڵسەنگاندن

assign /ə'saɪn/ *v.* ١. تەرخان کردن ٢. دابین کردن

assignment /ə'saɪnmənt/ *n.* ١. ئەرک، کار، ٢. تەرخان کردن

assist /ə'sɪst/ *v.* یارمەتی دان

assistance /ə'sɪstəns/ *n.* یارمەتیدان

assistant /ə'sɪstənt/ *n.* یاریدەدەر
associate /ə'səʊʃiət/ *adj.* یاریدەدەر، هاوکار، هاوڕێ
associate /ə'səʊʃieɪt/ *v.* پەیوەندی کردن، پەیوەندی بوون
association /əˌsəʊsi'eɪʃn/ *n.* ١. یەکگرتن
٢. یەکێتی
assorted /ə'sɔːtɪd/ *adj.* هەمەچەشن، هەمەجۆر
assume /ə'sjuːm; *US* ə'suːm/ *v.* خەملاندن، وادانان
assumption /ə'sʌmpʃn/ *n.* خەملاندن، وادانان
assurance /ə'ʃɔːrəns; *US* ə'ʃʊərəns /*n.*
دڵنیایی، دووپات کردنەوە
assure /ə'ʃɔː(r); *US* ə'ʃʊər/ *v.* دڵنیا کردن، دووپات کردنەوە
asthma /'æsmə; *US* 'æzmə/ *n.* نەخۆشی تەنگە نەفەسی (ڕەبوە)
astonish /ə'stɒnɪʃ/ *v.* سەرسام کردن، سەرسوڕماندن
astray /ə'streɪ/ *adv.* لە گومڕایی دا،

لەسەرلێ شێواوی‌دا

astronaut /ˈæstrənɔːt/ *n.* پیاوی گەردوونی، ئاسمانگەڕ

astronomy /əˈstrɒnəmi/ *n.* گەردوونزانی

asylum /əˈsaɪləm/ *n.* پەناگە

at /ət; æt/ *prep.* ١. لە ٢. لەناو ٣. لەبەر

athlete /ˈæθliːt/ *n.* وەرزشەوان

athletic /æθˈletɪk/ *adj.* وەرزشی

athletics /æθˈletɪks/ *n.* یاری وەرزش، وەرزش

atlas /ˈætləs/ *n.* پەرتوکی نەخشە

atmosphere /ˈætməsfɪə(r)/ *n.* بەرگە هەوا

atom /ˈætəm/ *n.* گەردیلە

atomic /əˈtɒmɪk/ *adj.* گەردیلەیی

attach /əˈtætʃ/ *v.* ١. پێوەنوساندن ٢. پێوەبەستن

attachment /əˈtætʃmənt/ *n.* دڵ گیری

attack /əˈtæk/ *n.* هێرش، پەلامار

attack /əˈtæk/ *v.* هێرش بردن، پەلاماردان

attain /əˈteɪn/ *v.* بەدەست هێنان

attempt /əˈtempt/ *n.* هەوڵ

attempt /əˈtempt/ *v.* هەوڵدان

attend /ə'tend/ *v.* ئامادەبوون

attendance /ə'tendəns/ *n.* ١. ئامادەبوون ٢. ئامادەبوو

attendant /ə'tendənt/ *n.* خزمەتكار، بەردەست

attention /ə'tenʃn/ *n.* سەرنج، ديقەت

attentive /ə'tentɪv/ *adj.* وريا، بە ديقەت

attenuate /ə'tenjʊeɪt/ *v.* لاواز كردن، بێهێز كردن

attitude /'ætɪtju:d, *US* 'ætɪtu:d/ *n.* هەڵوێست

attorney /ə'tɜ:ni/ *n.* ١. پارێزەر ٢. بريكار

attract /ə'trækt/ *v.* ١. سەرنج ڕاكێشان ٢. حەزلێ بوون

attraction /ə'trækʃn/ *n.* سەرنج ڕاكێشان

attractive /ə'træktɪv/ *adj.* سەرنج ڕاكێش، جوان

attribute /'ætrɪbju:t/ *n* سروشت، كەسايەتی، ڕەوشت

attribute /ə'trɪbju:t/ *v.* گێڕاندنەوەبۆ...

atypical /ˌeɪ'tɪpɪkl/ *adj.* ناوازە، نائاسایی

aubergine /'əʊbəʒi:n/ *n.* *(also US* **eggplant***)*

a

باینجان

auction /ɔ:kʃn/ *n.* هەراج (مەزات)

auction /ɔ:kʃn; 'ɒk-/ *v.* مەزات کردن، هەراج کردن

auctioneer /ˌɔ:kʃə'nɪə(r); ˌɒk-/ *n.* مەزاتکەر، هەراجکەر

audible /'ɔ:dəbl/ *adj.* بیستراو

audience /'ɔ:dɪəns/ *n.* گوێگر، بینەر

audiovisual /ˌɔ:dɪəʊ'vɪʒʊəl/ *adj.* بیستەنی - دیتنی

audit /'ɔ:dɪt/ *n.* ١. ئەزموون ٢. تاقی کردنەوە، پشکنین

August /'ɔ:gəst/ *n.* مانگی ئاب

aunt /ɑ:nt; *US* ænt/ *n.* ١. پوور ٢. ئامۆژن ٣. خالۆژن

author /'ɔ:θə(r)/ *n.* دانەر (دانەری کتێب)

authority /ɔ:'θɒrəti/ *n.* دەسەڵات، دەسەڵاتداریی

authorise *(also* **authorize***)* /'ɔ:θəraɪz/ *v.* دەسەڵات پێدان

autobiography /ˌɔ:təbaɪ'ɒgrəfi/ *n.* ژیاننامەی

خود (بەدەستی نووسەر خۆی)

autograph /ˈɔ:təgrɑ:f; *US* -græf/ *n.* ئیمزا کردن (کەسێکی بەناوبانگ)

automatic /ˌɔ:təˈmætɪk/ *adj.* خودکار، خودجولە

automobile /ˈɔ:təməbi:l *US* -məʊ-/ *n.* ئۆتۆمبیل

autonomous /ɔ:ˈtɒnəməs/ *adj.* خۆبەڕێوەبردوو، سەربەخۆ

autonomy /ɔ:ˈtɒnəmi/ *n.* خۆبەڕێوەبردن

autopsy /ˈɔ:tɒpsi/ *n.* پشکنینی مردوو بۆزانینی هۆی مردنەکەی

autumn /ˈɔ:təm/ (*US* **fall**) *n.* وەرزی پاییز

auxiliary /ɔ:gˈzɪliəri/ *adj.* یاریدەدەر

availability /əˌveɪləˈbɪləti/ *n.* هەبوون

available /əˈveɪləbl/ *adj.* بەدەست هاتوو، هەیە

avalanche /ˈævəlɑ:nʃ: *US* -lænʃ/ *n.* هەرەس (ڕووخانی بەفر)

avenge /əˈvendʒ/ *v.* تۆڵەسەندنەوە

avenue /ˈævənju:; *US* -nu:/ *n.* شەقامی پان

average /ˈævərɪdʒ/ *n.* تێکرا، ناوەند

averse /əˈvɜ:s/ *adj.* دژ (دژ بە...)

a

aversion /əˈvɜːʃn; *US* əˈvɜːrʒn/ *n.* قین، دژایەتی
avert /əˈvɜːt/ *v.* لابردن، دوور خستنەوە
aviation /ˌeɪviˈeɪʃn/ *n.* ١. فرین ٢. تەلاری فرۆکە
avid /ˈævɪd/ *adj.* بەپەرۆش
avoid /əˈvɔɪd/ *v.* ١. خۆلادان ٢. ڕێگری کردن
avoidance /əˈvɔɪdəns/ *n.* خۆلادان
await /əˈweɪt/ *v.* چاوەڕێ کردن
awake /əˈweɪk/ *adj.* هەستاو، بەئاگا، بێدار
awaken /əˈweɪkən/ *v.* بە ئاگاهێنانەوە
award /əˈwɔːd/ *n.* خەلات، پاداشت
award /əˈwɔːd/ *v.* خەلات کردن، دیاری پێ دان
aware /əˈweə(r)/ *adj.* بەئاگا
awareness /əˈweənəs/ *n.* ١. زانیاری ٢. بەئاگایی
away /əˈweɪ/ *adv.* ١. دوور ٢. نائامادە
awe /ɔː/ *n.* سام، ترس
awful /ˈɔːfl/ *adj.* ١. زۆرناخۆش ٢. ترسناک
awkward /ˈɔːkwəd/ *adj.* ١. نەگونجاو ٢. نەشیاو ٣. زەحمەت
axe *(also* **ax***)* /æks/ *n.* تەور (بۆبڕینی دار)

axis /ˈæksɪs/ *n.* تەوەرە (کەشتێک لەچواردەوری بخولێتەوە)

Bb

b

B, b /bi:/ *n.* بی - دووەمین پیتی ئەلف و بێ‌ی‌زمانی ئینگلیزی‌یە

baby /beɪbi/ *n.* ١. منداڵ ٢. بەچکە

bachelor /bætʃələ(r)/ *n.* ١. زگورد ٢. بەکالۆریۆس

back /bæk/ *adj.* دواوە

back /bæk/ *n.* ١. پشت ٢. بەدوا

back /bæk/ *v.* گەڕانەدواوە، گەڕاندنە دواوە

backbone /bækbəʊn/ *n.* ١. بڕبڕەی پشت ٢. بەشی‌گرنگ وسەرەکی (بڕبڕەی شتێک)

background /bækgraʊnd/ *n.* ١. لەپشت، تەخت ٢. بنەچە، پێشینە ٣. زەمینە

backward /bækwəd/ *adj.* ١. بەرەودوا ٢. دوا کەوتوو

backwards /bækwədz/ *adv.* بۆدواوە، بەرەودواوە

bacon /beɪkən/ *n.* باسترمەی بەراز

bacteria /bæk'tɪəriə/ *n.* بەکتریا (بچووکترین و

سادەترین زیندەوەر)

bad /bæd/ *adj.* خراپ، بەد

badge /bædʒ/ *n.* باج (پێناس یا پارچە کانزایەک)

badminton /bædmɪntən/ *n.* یاری ڕیشە (تۆپی ڕیشە)

bag /bæg/ *n.* جانتا، توورەکە

baggage /bægɪdʒ/ *n.* شتومەکی ڕێبوار (وەک جانتا)

baggy /bægi/ *adj.* شۆڕ (شل ودەلب، وەک بلوزێکی گەورە)

bake /beɪk/ *v.* برژاندن لە فڕندا

baker /beɪkə(r)/ *n.* نانەوا

bakery /beɪkəri/ *n.* نانەواخانە

balance /bæləns/ *n.* ١. ترازوو ٢. هاوسەنگی

balance /bæləns/ *v.* هاوسەنگ کردن

balcony /bælkəni/ *n.* بەلەکۆنە

bald /bɔ:ld/ *adj.* کەچەل، سەر ڕووتاوە

bale /beɪl/ *n.* گورزە، بوخچە، بەستە

ball /bɔ:l/ *n.* ١. تۆپ، گۆ، خڕ ٢. ئاهەنگ

ballet /bæleɪ/ *n.* سەمای بالێ (جۆرێکە لەسەما

لە گەڵ مۆسیقادادە کرێت)

b

balloon /bə'lu:n/ *n.* ١. باڵۆن ٢. میزەڵان

bamboo /ˌbæm'bu:/ *n.* داری حەیزەران (دارێکی قایمی گرێ گرێ یە)

ban /bæn/ *v.* قەدەغە کردن

banana /bə'nɑ:nə; *US* bə'nænə/ *n.* مۆز

band /bænd/ *n.* ١. باند، شریت ٢. گروپ

bandage /'bændɪdʒ/ *n.* پێچەر، باندج

bang /bæŋ/ *n.* گرمە، زرمە

bang /bæŋ/ *v.* گرمە کردن، زرمە لێ هەستاندن

banish /'bænɪʃ/ *v.* ١. دوور خستنەوە ٢. دەر کردن، لابردن

banister /'bænɪstə(r)/ *n.* محاجەرە (ئاسنی ئەم لاولای پلیکانە)

bank /bæŋk/ *n.* ١. بانک، گەنجینە ٢. کەناردەریا

banknote /'bæŋknəut/ *n.* پارەی درشت

bankrupt /'bæŋkrʌpt/ *adj.* نابووت، موفلیس

bar /bɑ:(r)/ *n.* ١. مەیخانە ٢. توول ٣. چیلکە

barbarian /bɑ:'beəriən/ *n.* مرۆڤی ناشارستانی، کێوی

barbaric /bɑːˈbærɪk/ *adj.* درندە، درندانە
barbecue /bɑːbɪkjuː/ *n.* مقەلی (بۆ گۆشت برژاندن)
barbed wire /ˌbɑːbdˈwaɪə(r)/ *n.* تەلی دڕکاوی
barber /bɑːbə(r)/ *n.* سەرتاش
barber's /bɑːbəz/ *n.* سەرتاشخانە
bare /beə(r)/ *adj.* ڕووت، بێ بەرگ
bargain /bɑːgən/ *n.* ١. ڕێکەوتن ٢. هەرزان
bark /bɑːk/ *n.* ١. توێکلی دار ٢. وەڕین
bark /bɑːk/ *v.* وەڕین (وەک سەگ)
barley /bɑːli/ *n.* جۆ
barn /bɑːn/ *n.* ئاخوڕ، تەویلە
barometer /bəˈrɒmɪtə(r)/ *n.* پەستان پێو (پێوەری پەستانی هەوا)
barrel /bærəl/ *n.* ١. بەرمیل ٢. لوولەی تفەنگ
barren /bærən/ *adj.* ١. زڕ، بێ بەر ٢. بێ پیت
barrier /bæriə(r)/ *n.* بەربەست، ڕێگر
barrow /bærəʊ/ *n.* عەرەبانەی دەستی (گالیسکەی یەک تایە و دووپێچکە)
barter /bɑːtə(r)/ *v.* ئالوگۆڕ کردن، پێ گۆڕینەوە

base /beɪs/ *n.* بناغە، سەرەتا، بنکە
base /beɪs/ *v.* ١. دامەزراندن ٢. بنکە دانان
basic /'beɪsɪk/ *adj.* بناغەیی، بنەرەتی، سەرەتایی
basin /'beɪsn/ *n.* ١. تەشت، لەگەن ٢. دەس شۆر
basis /'beɪsɪs/ *n.* ١. سەرەتا ٢. بنەما، بناغە
basket /'bɑ:skɪt; *US* 'bæs-/ *n.* سەبەتە
basketball /'bɑ:skɪtbɔ:l; *US* bæs-/ *n.*
یاری باسکە (سەبەتە)
bastard /'bɑ:stəd; *US* 'bæs-/ *n.* زۆڵ، بیژی
bat /bæt/ *n.* ١. شەمشەمە کوێرە ٢. تێلاً
bat /bæt/ *v.* کوتان (پیا کێشان بەشتێکدا)
bath /bɑ:θ; *US* bæθ/ *n.* گەرماو (حەمام)
bath /bɑ:θ; *US* bæθ/ *v.* گەرماو کردن،
گەرماوپێ کردن
bathe /beɪð/ *v.* ١. شتن، تەڕکردن ٢. مەلە
کردن (لەئاوی دەریادا)
batter /'bætə(r)/ *v.* لێدان، کوتان
battery /'bætəri; 'bætri/ *n.* پیل، باتری
battle /'bætl/ *n.* ١. جەنگ ٢. تێکۆشان
bay /beɪ/ *n.* کەنداو
bayonet /'beɪənət/ *n.* حەربە، زمە (چەقۆی

سەرتفەنگ)

be /bi; bi:/ *v.* ١. چاووگی بوون ٢. هەبوون

beach /bi:tʃ/ *n.* کەناری لمین

bead /bi:d/ *n.* مورروو (کە ملوانکەی لێ دروست دەکرێت)

beak /bi:k/ *n.* دەنووک

beam /bi:m/ *n.* گورزی ڕووناکی، گورزە ڕووناکی

bean /bi:n/ *n.* فاسۆلیا

bear /beə(r)/ *n.* وورچ

bear /beə(r)/ *v.* ١. هەلگرتن ٢. خۆڕاگرتن

beard /bɪəd/ *n.* ڕیش

beast /bi:st/ *n.* ئاژەل، جانەوەر، دڕندە

beat /bi:t/ *v.* ١. لێ دان، پیاکێشان ٢. تێکەڵ کردن ٣. لێ بردنەوە

beautiful /ˈbju:tɪfl/ *adj.* جوان، سەرنج ڕاکێش

beauty /ˈbju:ti/ *n.* جوانیی، قەشەنگی

because /bɪˈkɒz; *US* -ˈkɔ:z/ *conj.* چونکە، بەهۆی، لەبەرئەوەی

become /bɪˈkʌm/ *v.* بوون، بوون بە

bed /bed/ *n.* جێگە، قەرەوێلە

bedroom /'bedru:m; -rʊm/ *n.* ژووری نوستن

bee /bi:/ *n.* هەنگ

beef /bi:f/ *n.* گۆشتی مانگا

beer /bɪə(r)/ *n.* بیرە

beetle /'bi:tl/ *n.* قالۆنچە

beetroot /'bi:tru:t/(*US* **beet**) *n.* چەوەندەر

before /bɪ'fɔ:(r)/ *adv.* پێشتر

before /bɪ'fɔ:(r)/ *conj.* ١. پێش ئەوەی ٢. تارادەیەک ٣. تائەوەی

before /bɪ'fɔ:(r)/ *prep.* ١. پێش ٢. لەپێش ٣. لەبەردەم

beforehand /bɪ'fɔ:hænd/ *adv.* لەپێش دا، لەزووەوە

beg /beg/ *v.* ١. سواڵکردن، دەرۆزە کردن ٢. پارانەوە

beggar /'begə(r)/ *n.* سواڵکەر، دەرۆزەکەر

begin /bɪ'gɪn/ *v.* دەست پێ کردن

beginner /bɪ'gɪnə(r)/ *n.* تازەدەست پێ کردوو، سەرەتایی

behalf /bɪ'hɑ:f; *US* -'hæf/ *n.* لەجیاتی، لەبری

behave /bɪ'heɪv/ *v.* هەڵس وکەوت کردن

behavior = behaviour /bɪˈheɪvjə(r)/ *n.* هەڵس و کەوت، ئاکار

behind /bɪˈhaɪnd/ *adv.* ١. لەدواوە، لەپشتەوە ٢. لەوێ

behind /bɪˈhaɪnd/ *n.* دواوەی مرۆڤ، پشتەوەی مرۆڤ

behind /bɪˈhaɪnd/ *prep.* لەپشت، لەدوای

being /ˈbiːɪŋ/ *n.* ١. بوون ٢. بوونەوەر

belch /beltʃ/ *n.* قرقێنە

belief /bɪˈliːf/ *n.* ١. باوەر ٢. بروا

believe /bɪˈliːv/ *v.* ١. بروا کردن ٢. باوەرهێنان

bell /bel/ *n.* زەنگ

bellow /ˈbeləʊ/ *v.* بۆڕاندن (وەک گا)، بۆڕەبۆڕ کردن

belly /ˈbeli/ *n.* سک، گەدە

belong /bɪˈlɒŋ; *US*-lɔːŋ/ *v.* سەربە... بە، گەڕانەوە بۆ

beloved /bɪˈlʌvd; bɪˈlʌvɪd/ *adj.* خۆشەویست، خۆشویستراو

below /bɪˈləʊ/ *prep.* لەژێر، لەبن

belt /belt/ *n.* ١. قایش، پشتێن ٢. پشتێنە

bench /bentʃ/ *n.* کورسی (درێژ، پارک، پەرلەمان)

bend /bend/ *n.* پێچ

bend /bend/ *v.* نوشتانەوە، خوار کردنەوە

beneath /bɪˈniːθ/ *prep.* لەژێر، لەبن

beneficent /bɪˈnefɪsnt/ *adj.* بەخشندە

beneficial /ˌbenɪˈfɪʃl/ *adj.* بەسوود، بە کەڵک

benefit /ˈbenɪfɪt/ *n.* ١. سوود، باشیی ٢. یارمەتی

benevolent /bəˈnevələnt/ *adj.* پیاوچاک، دڵۆڤان

benign /bɪˈnaɪn/ *adj.* ١. دڵنەرم، بەبەزەیی ٢. بێ مەترسی

bequest /bɪˈkwest/ *n.* میرات (ئەوەی بۆی بەجێ ماوەلە باوانی یەوە)

bereaved /bɪˈriːvd/ *adj.* جەرگ سووتاو، کۆست کەوتوو

berry /ˈberi/ *n.* توو (میوەیەکی بچوکی دەنکدارە)

beside /bɪˈsaɪd/ *prep.* لەتەنیشت، لەلا

besides /bɪˈsaɪdz/ *prep.* ١. هەروەها ٢. لە گەڵ ئەوەشدا

best /best/ *adj.* باشترین، چاکترین
best /best/ *adv.* بەباشترین شێوە
best /best/ *n.* باشترین شت
bet /bet/ *v.* گرەوکردن (بۆراستی و دروستی بابەتێک)
betray /bɪ'treɪ/ *v.* ١. ناپاکی (لەگەڵ) کردن ٢. دەرخستن
better /'betə(r)/ *adj.* باشتر، چاکتر
better /'betə(r)/ *adv.* بەباشتر، بەباشتری
better /'betə(r)/ *n.* شتێکی باشتر
between /bɪ'twi:n/ *prep.* لەنێوان، لەنێو
دووشت
beverage /'bevərɪdʒ/ *n.* خواردنەوە (وەک ساردی وشەربەت و...)
beware /bɪ'weə(r)/ *v.* ١. ئاگادار بوون ٢. وورپابە
beyond /bɪ'jɒnd/ *prep.* ١. لەولاوە ٢. دوا، دوای ئەو ٣. لەپشتەوە ٤. جگە
bias /'baɪəs/ *n.* لایەنگیری، مەیل
bible /'baɪbl/ *n.* ئینجیل (کتێبی ئاینی گاور)
bibliography /ˌbɪbli'ɒgrəfi/ *n.* سەرچاوەی

پەرتووک

bicycle /baɪsɪkl/ *n.* پاسکیل، دووچەرخە

big /bɪg/ *adj.* گەورە، زل

bike /baɪk/ *n.* ١. پاسکیل ٢. ماتۆڕ

bill /bɪl/ *n.* ١. پەڕەی پارە و حسابات ٢. لیستە ٣. دەنووک

billiards /bɪliədz/ *n.* یاری بلیارد

billion /bɪljən/ *n.* ملیار، هەزار ملیۆن

bin /bɪn/ *n.* تەنەکەی خۆڵ و خاشاک

bind /baɪnd/ *v.* ١. بەستن، توند کردن ٢. جزوبەند کردن

binoculars /bɪ'nɒkjələs/ *n.* دووربین

biography /baɪ'ɒgrəfi/ *n.* ژیاننامە

biology /baɪ'ɒlədʒi/ *n.* زیندەوەرزانی

bird /bɜ:d/ *n.* ١. باڵندە ٢. کیژ

birth /bɜ:θ/ *n.* ١. لەدایک بوون ٢. بنەڕەت ٣. بەنەتەوە

birthday /bɜ:θdeɪ/ *n.* ڕۆژی لەدایک بوون

biscuit /bɪskɪt/ (*US* **cookie; cooky**) *n.* پسکیت

bishop /bɪʃəp/ *n.* ١.قەشە ٢. فیل (لە یاری

شه‌تره‌نج‌دا)

bit /bɪt/ *n.* ۱. پارچه ۲. وورده ۳. یه‌ک تۆز

bit /bɪt/ *n.* یه‌که‌ی زانیاری ناو بژمێر

bitch /bɪtʃ/ *n.* دێل، مێ یه‌ی سه‌گ

bite /baɪt/ *n.* ۱. پاروو ۲. گاز، قه‌پ ۳. شوێن گاز

bite /baɪt/ *v.* ۱. گازگرتن، قه‌پ گرتن
۲. گه‌ستن

bitter /ˈbɪtə(r)/ *adj.* ۱. تاڵ ۲. توند، به‌زه‌بر

bizarre /bɪˈzɑ:(r)/ *adj.* سه‌یر، سه‌رسوڕهێنه‌ر

black /blæk/ *adj.* ۱. ڕه‌ش، ڕه‌ش پێست
۲. نائومێد ۳. تووڕه

black /blæk/ *n.* ۱. ڕه‌شی ۲. ڕه‌ش پێست

blackboard /ˈblækbɔ:d/ *n.* ته‌خته ڕه‌ش

blacksmith /ˈblæksmɪθ/ *n.* ناڵچی، ئاسنگه‌ر

bladder /ˈblædə(r)/ *n.* میزڵدان (میزی تیا کۆ
ده‌بێته‌وه)

blade /bleɪd/ *n.* ۱. گوێزان ۲. په‌روانه

blame /bleɪm/ *v.* تۆمه‌تبار کردن،
سه‌رزه‌نشت کردن، لێ گرتن

blank /blæŋk/ *adj.* ۱. بۆش ۲. بێ نوسراو
۳. خاڵی

blank /blæŋk/ *n.* بۆشایی
blanket /blæŋkɪt/ *n.* ١. پەتۆ ٢. گشتگیر
blasphemy /blæsfəmi/ *n.* بێ دینی، کوفرکردن
blast /blɑ:st; *US* blæst/ *n.* ١. گرمە، دەنگی تەقینەوە ٢. تەقینەوە
blaze /bleɪz/ *n.* بلێسەی ئاگر
blaze /bleɪz/ *v.* ١. سوتاندن ٢. گرگرتن ٣. بریسکانەوەی ئاگر
bleach /bli:tʃ/ *v.* سپی کردنەوە
bleed /bli:d/ *v.* خوێن بەربوون، خوێن لێ هاتن
blend /blend/ *n.* تێکەڵە
blend /blend/ *v.* تێکەڵ کردن
bless /bles/ *v.* داوا کردنی یارمەتی و پاراستن لەخوا
blessed /blesɪd/ *adj.* ١. پیرۆز ٢. خۆشبەخت، سەرفراز
blind /blaɪnd/ *adj.* کوێر، نابینا
blind /blaɪnd/ *v.* کوێر کردن
blindfold /blaɪndfəʊld/ *v.* چاوبەستن
blindness /blaɪndnəs/ *n.* کوێری، نابینایی
blink /blɪŋk/ *v.* ١. چاوتروکاندن ٢. پرتەپرت

کردن

blister /ˈblɪstə(r)/ *n.* تلۆق (لەسەرپێست، وەکدوای سوتاوی)

blizzard /ˈblɪzəd/ *n.* باوبۆران، تۆفان (رەشەباوبەفر)

block /blɒk/ *n.* ١. بارستە ٢. بلۆک ٣. کۆمەڵەبینایەک

block /blɒk/ *v.* ١. رێ گرتن، قەپات کردن ٢. رێ‌نەدان ٣. داخستن

blockade /blɒˈkeɪd/ *n.* ئابلۆقەدان، گەمارۆدان

blockage /ˈblɒkɪdʒ/ *n.* گیران

blond /blɒnd/ *n.* قژکاڵ، قژ زەرد (بۆنێر)

blonde /blɒnd/ *n.* قژکاڵ، قژزەرد (بۆمێ)

blood /blʌd/ *n.* خوێن

bloodshed /ˈblʌdʃed/ *n.* خوێن رژان

blot /blɒt/ *n.* ١. پەڵە، خاڵ، ٢. لەکە

blouse /blaʊz; *US* blaʊs/ *n.* کراسی ئافرەتان

blow /bləʊ/ *n.* ١. زرمە ٢. لێدان، پیاکێشان

blow /bləʊ/ *v.* فوو کردن، فووپیاکردن

blue /blu:/ *adj.* شین

blue /blu:/ *n.* ١. شین (رەنگی شین)

۲. خەمۆکی، مۆسیقای خەمباری (pl.)
blunder /blʌndə(r)/ *n.* هەڵە (هەڵەی گەورە)
blunt /blʌnt/ *adj.* ۱. کول ۲. قسە لەڕوو
blush /blʌʃ/ *v.* سوورهەڵگەڕان (بە تایبەتی لەشەرمدا)
boar /bɔ:(r)/ *n.* ۱. نێرەی بەراز ۲. بەرازی کێوی
board /bɔ:d/ *n.* ۱. تەختە ۲. تابلۆی تەختە ۳. خواردن
board /bɔ:d/ *v.* سوار بوون (فڕۆکە، پاس، پاپۆڕ)
boast /bəust/ *v.* خۆهەڵکێشان، فیزکردن
boat /bəut/ *n.* بەلەم
bobby /bɒbi/ *n.* پۆلیس
body /bɒdi/ *n.* ۱. لەش، لاشە، جەستە، ۲.شت
boil /bɔɪl/ *v.* ۱. کولان، کولاندن ۲. لێنان
bold /bəuld/ *adj.* ۱. ئازا ۲. تۆخ، ئەستور
bolt /bəult/ *n.* ۱. سورگی ۲. برغو
bolt /bəult/ *v.* ۱. بەستن، توندکردن ۲. غارکردن
bomb /bɒm/ *n.* بۆمبا، تۆپ
bombard /bɒmˈbɑ:d/ *v.* بۆمباران کردن،

تۆپباران کردن

bond /bɒnd/ *n.* ١. بەند ٢. پەیمانی نوسراو

bone /bəʊn/ *n.* ئێسک، ئێسقان

bonus /ˈbəʊnəs/ *n.* بەخشیش

book /bʊk/ *n.* پەرتووک

book /bʊk/ *v.* ١. جێ گرتن ٢. ناوتۆمارکردن

booklet /ˈbʊklət/ *n.* نامیلکە

bookshop /ˈbʊkʃɒp/ (*US also* **bookstore**) *n.* پەرتووکخانە، کتێبخانە

boom /buːm/ *n.* گەشە، بوژانەوە (وەک زیادبوونی بازار بەخێرایی)

boom /buːm/ *v.* گەشە کردن، گەشە سەندن (بەخێرایی)

boost /buːst/ *v.* ١. بەهێز کردن ٢. زیاد کردن

boot /buːt/ *n.* ١. پووت، جزمە ٢. سنوقی ئۆتۆمبیل

border /ˈbɔːdə(r)/ *n.* ١. سنوور ٢. چوارچێوە

borderline /ˈbɔːdəlaɪn/ *n.* سەرپەت (هێلی جیاکەرەوەی نێوان دوو شتی جیاواز)

bore /bɔː(r)/ *v.* بێزار کردن

boring /bɔ:rɪŋ/ *adj.* بێزارکەر

born /bɔ:n/ *v.* لەدایک بوون

borrow /bɒrəʊ/ *v.* قەرز کردن

bosom /bʊzəm/ *n.* ١. سنگ ٢. باوەش

boss /bɒs/ *n.* بەڕێوەبەر، سەرکار

botany /bɒtəni/ *n.* ڕووەک زانی

both /bəʊθ/ *adv.* هەردوکیان

both /bəʊθ/ *det., pron.* هەردوو، هەردوکیان

bother /bɒðə(r)/ *v.* ئەزیەت دان، نارەحەت کردن، بێزار کردن

bottle /bɒtl/ *n.* شووشە، بتڵ

bottom /bɒtəm/ *n.* ١. بن، ٢. ژێر، ٣. دوا، ٤. پاش، ٥. خوار

bounce /baʊns/ *v.* ١. تەپەتەپ کردن ٢. هەڵبەزینەوە

bound /baʊnd/ *adj.* دڵنیا، بێ گومان

bound /baʊnd/ *v.* قەڵەمبازدان

boundary /baʊndri/ *n.* سنوور

bouquet /bʊ'keɪ/ *n.* چەپکە گوڵ

bout /baʊt/ *n.* نۆبە، نۆرە

boutique /bu:'ti:k/ *n.* فرۆشگای پۆشاک

(جلی مۆده و نوێ)

bow /bəʊ/ *n.* ١. گرێ، قولف ٢. کەوان ٣. داری کەمانچە

bow /baʊ/ *v.* ١. چەماندنەوە، نوشتانەوە ٢. ملکەچ کردن (وەک نواندنی ڕێز)

bowel /baʊəl/ *n.* ڕیخۆلە

bowl /bəʊl/ *n.* ١. قاپی قووڵ ٢. تاسین، سەرسامی

box /bɒks/ *n.* ١. سندوق ٢. تەلەفزیۆن

box /bɒks/ *v.* بۆکسێن، مشتە کۆلێ

boy /bɔɪ/ *n.* کوڕ

boycott /bɔɪkɒt/ *v.* دابڕین، بەشداری نە کردن

bra /brɑ:/ *n.* =*brassier* سوخمە

bracelet /breɪslət/ *n.* بازنگ

braces /breɪsɪz/ *n.* شە یالە (قایشێکە یان لاستیکێک وده کرێتە سەرشانبۆرا گرتنی پانتۆڵ)

bracket /brækɪt/ *n.* ١. کەوانە ٢. شیشی ڕەفە

braid /breɪd/ *n.* ١. ئۆیە ٢. پرچ

brain /breɪn/ *n.* مێشک، مۆخ

brainstorming /breɪnstɔ:mɪŋ/ *n.* بڕیاردان یا چارەسەری گرفت (بەسوود وەرگرتن لە ڕای

خەڵک)

brake /breɪk/ *n.* وەستێنەری ئۆتۆمبیل، برێک

branch /brɑ:ntʃ; *US* bræntʃ/ *n.* ١. لق
٢. نووسینگە ٣. بەش

brand /brænd/ *n.* مۆرک، نیشانە

brassière /ˈbræziə(r); *US* brəˈzɪər/ *n.* = *bra*
سوخمە، مەمک بەند

brave /breɪv/ *adj.* ئازا، بەجەرگ

bravery /ˈbreɪvəri/ *n.* ئازایەتی

bravo /ˌbrɑ:ˈvəʊ/ *interj.* ئافەرین، ئافەرم

breach /britʃ/ *n.* ١. (پەیمان، یاسا) شکێنی
٢. دەلاقە

bread /bred/ *n.* نان

breadth /bredθ/ *n.* پانیی، فراوانی

break /breɪk/ *n.* ١. پشوو ٢. ماوە ٣. شکاوی

break /breɪk/ *v.* ١. شکان، شکاندن ٢. تۆمار
شکاندن ٣. پشوودان ٤. کۆتایی پێهێنان

breakdown /ˈbreɪkdəʊn/ *n.* ١. تێک شکان
٢. خراپ بوون ٣. پەک کەوتن

breakfast /ˈbrekfəst/ *n.* نانی بەیانی

breakthrough /ˈbreɪkθru:/ *n.* ١. پێشکەوتن

۲. سەرکەوتن

breakup /'breɪkʌp/ *n.* لێکهەڵوەشان و پچڕانی پەیوەندی

breast /brest/ *n.* ۱.مەمک ۲. سنگ

breath /breθ/ *n.* هەناسە، نەفەس، هەناسەدان

breathe /bri:ð/ *v.* هەناسەدان

breather /'bri:ðə(r)/ *n.* پشوویەکی کورت

breed /bri:d/ *v.* ۱. بەخێوکردن، گیاندار ڕاگرتن ۲. زاوزێ کردن

breathless /'reθlɪs/ *adj.* هەناسەسوار (تەنگەنەفەس)

breeze /bri:z/ *n.* سروە (بایەکی هێواش)

bribe /braɪb/ *n.* بەرتیل، دەم چەورکردن

bribe /braɪb/ *v.* بەرتیل دان

brick /brɪk/ *n.* خشتی قوڕ

bride /braɪd/ *n.* بووک

bridegroom *(also* **groom***)* /'braɪdgru:m/ *n.* زاوا

bridesmaid /'braɪdzmeɪd/ *n.* پێخەسوو

bridge /brɪdʒ/ *n.* پرد

brief /bri:f/ *adj.* ۱. کورت ۲. خێرا

brief /bri:f/ *n.* ١. کورته ٢. بیرنامه، ڕێنمایی
briefcase /bri:fkeɪs/ *n.* جانتای دەستی (دبلۆماسی)
bright /braɪt/ *adj.* ١. روناک ٢. درەوشاوە ٣. زیرەک ٤. دلخۆش
brilliant /brɪliənt/ *adj.* ١. پرشنگدار ٢. زیرەک، زرنگ
brim /brɪm/ *n.* ١. لێوار ٢. قەراغ، کەنار
bring /brɪŋ/ *v.* ١. هێنان ٢. بوونەهۆی، والیّ کردن
brisk /brɪsk/ *adj.* خێرا، چالاک
brittle /brɪtl/ *adj.* تورت، ناسک (شتێک زووبشکێت)
broach /brəutʃ/ *v.* کردنەوەی بابەتێک، باس‌کردنی بابەتێکی شەرمەزارکەر
broad /brɔ:d/ *adj.* ١. پان، فراوان ٢. ڕوون ٣. باوەڕپێ کراو
broadcast /brɔ:dkɑ:st; *US* -kæst/ *n.* پەخش
broadcast /brɔ:dkɑ:st; *US* -kæst/ *v.* پەخش کردن
broccoli /brɒkəli/ *n.* جۆرێکەلە قەرنابیت

brochure /brəʊʃə(r); *US* brəʊ'ʃʊər/ *n.* نامیلکە
broken /brəʊkən/ *adj.* شکاو، پچڕاو
brook /brʊk/ *n.* جۆگەلە
broom /bru:m; brʊm/ *n.* فلچە، مالْسر، گسک
brother /brʌðə(r)/ *n.* برا
brotherhood /brʌðəhʊd/ *n.* برایەتی
brother-in-law /brʌðər ɪn lɔ:/ *n.* ١. ژنبرا ٢. زاوا ٣. شووبرا
brow /braʊ/ *n.* ١. برۆ ٢. ناوچەوان ٣. سەرگرد
brown /braʊn/ *adj.* قاوەیی
brown /braʊn/ *n.* ڕەنگی قاوەیی
browse /braʊz/ *v.* گەڕان، چاوپیاخشاندن
bruise /bru:z/ *n.* شین بوونەوە (بەهۆی بەرکەوتنی بەشتێکا)
brush /brʌʃ/ *n.* ١. فلچە ٢. سڕین
brush /brʌʃ/ *v.* ١. سڕین بە فلْچە ٢. فلْچە لێدانْ
brutal /bru:tl/ *adj.* دڕندە
bubble /bʌbl/ *n.* بلْقی هەوا
buck /bʌk/ *n.* ١. دۆلار ٢. نێرەی ئاسک
bucket /bʌkɪt/ *n.* سەتڵ

buckle /bʌkl/ *n.* ئازونگه (بۆ قایشی پانتۆڵ و...)
bud /bʌd/ *n.* چرۆ، گۆپکه
budget /bʌdʒɪt/ *n.* بودجه (پلانی خەرج کردنی پاره)، تواز
buffalo /bʌfələʊ/ *n.* گامێش
build /bɪld/ *n.* بەژن، بونیاد
build /bɪld/ *v.* بنیات نان، پێک هێنان
building /bɪldɪŋ/ *n.* بینا، تەلار
bulb /bʌlb/ *n.* ١. گلۆپی خڕ ٢. سەلک
bulge /bʌldʒ/ *n.* دەرپۆقین، بەرزبوونەوە
bulk /bʌlk/ *n.* ١. تۆپەل ٢. قەوارە
bulky /bʌlki/ *adj.* گەورە، قەبە
bull /bʊl/ *n.* گا
bullet /bʊlɪt/ *n.* گولله
bulletin /bʊlətɪn/ *n.* ١. بلاوکراوە ٢. راپۆرت
bunch /bʌntʃ/ *n.* ١. چەپک ٢. کۆمەلە
bundle /bʌndl/ *n.* دەستە، گورزە
bunk /bʌŋk/ *n.* ١. قەرەوێلەی دووقات ٢. سیسەمی ناوشەمەندەفەر
bunny /bʌni/ *n.* کەروێشک (بەزمانی منداڵ)

burden /'bɜ:dn/ *n.* قورسایی، لێ پرسراوێتی
bureau /'bjʊərəʊ; *US* bjʊ'rəʊ/ *n.* نووسینگە
burglar /'bɜ:glə(r)/ *n.* دز، ماڵبڕ (ئەوەی دەچێتە ناوبینایەکەوە بۆدزی)
burial /'beriəl/ *n.* ناشتنی مردوو
burn /bɜ:n/ *n.* سووتاوی
burn /bɜ:n/ *v.* سووتان، سووتاندن
burp /bɜ:p/ *v.* قرقینە لێدان
burrow /'bʌrəʊ/ *n.* کونج، کونی ناو زەوی
burst /bɜ:st/ *n.* ١. تەقینەوە ٢. سەرهەڵدان، هاتنە کایەوە
burst /bɜ:st/ *v.* ١. تەقینەوە ٢. کرانەوە
bury /'beri/ *v.* ١. بەخاک سپاردن، ناشتن ٢. داپۆشین ٣. شاردنەوە
bus /bʌs/ *n.* پاس
bus-stop /bʌs stɒp/ *n.* وێستگەی پاس
bush /bʊʃ/ *n.* دەغڵ، دەوەن
business /'bɪznəs/ *n.* ١. کڕین و فرۆشتن، بازرگانی ٢. ئیش
businessman /'bɪznəsmæn; -mən/ *n.* بازرگان
busy /'bɪzi/ *adj.* سەرقاڵ

but /bət; bʌt/ *conj.* ١. بەلام ٢. سەرەرای ئەوەش

but /bət; bʌt/ *prep.* جگە، بێجگە

butcher /ˈbʊtʃə(r)/ *n.* ١. گۆشت فرۆش ٢. پیاوکوژ

butter /ˈbʌtə(r)/ *n.* کەرە

butterfly /ˈbʌtəflaɪ/ *n.* پەپوولە

buttock /ˈbʌtək/ *n.* سمت، پاش

button /ˈbʌtn/ *n.* ١. قۆپچە ٢. دوگمە

buy /baɪ/ *v.* کرین

buzz /bʌz/ *v.* گێزە گیز کردن (وەک هەنگ)

by /baɪ/ *adv.* ١. بەلا ٢. نزیک ٣. لەلا

by /baɪ/ *prep.* ١. تەنیشت ٢. زۆرنزیک ٣. بەرلە ٤. لەمیانەی ٥. بەهۆی ٦. هەرلە

bye /baɪ/ *interj.* *(also* **bye-bye***)* خوات لەگەڵ

bypass /ˈbaɪpɑːs *US* -pæs/ *n.* ١. دەرباز بوون ٢. لارێ

by-product /ˈbaɪ prɒdʌkt/ *n.* بەرهەمی لاوەکی

Cc

C, c /siː/ *n.* سی - سیٚ یەمین پیتی ئەلف و بیٚ ی زمانی ئینگلیزی یە

cab /kæb/ *n.* تەکسی (ئۆتۆمبیلی کریٚ)

cabbage /ˈkæbɪdʒ/ *n.* کەلەرم

cabin /ˈkæbɪn/ *n.* ١. ژوور، کوخ ٢. قەمەرە

cabinet /ˈkæbɪnət/ *n.* دۆلاب، کابینە

cable /ˈkeɪbl/ *n.* ١. کیٚبل ٢. گوریس

cackle /ˈkækl/ *n.* گارەگار کردن (مریشک دوای هیٚلکە کردنی)

cactus /ˈkæktəs/ *n.* رووەکیٚکی درکاوی یە لەبیابان دادەرویٚت (سوبیٚر)

cadge /kædʒ/ *v.* پارانەوە، لالانەوە (بۆداوا کردنی شتیٚک)

café /ˈkæfeɪ: *US* kæˈfeɪ/ *n.* چایخانە، قاوەخانە

cafeteria /ˌkæfəˈtɪəriə/ *n.* کافتریا، چیٚشتخانە

cage /keɪdʒ/ *n.* قەفەز

cake /keɪk/ *n.* کیٚک

calamity /kəlˈæməti/ *n.* کارەسات، بەلا

•**calculate** /kælkjʊleɪt/ *v.* ١. حساب کردن ٢. پێشبینی کردن

calculating /ˈkælkjʊleɪtɪŋ/ *adj.* بەرژەوەندی پەرست (مەسڵەحەتچی)

calculation /ˌkælkjʊˈleɪʃn/ *n.* ژمێرکردن، حساب کردن

calculator /ˈkælkjʊleɪtə(r)/ *n.* ژمێریار، ژمێرەر

caldron /ˈkɔːldrən/ *n.* قابلەمە، قازان (مەنجەڵی گەورە)

calendar /ˈkælɪndə(r)/ *n.* ڕۆژژمێر، ساڵنامە

calf /kɑːf; *US* kæf/ *n.* ١. گوێرەکە ٢. پووز

caliber *(also* **calibre***)* /ˈkælɪbə(r)/ *n.*
١. پاتایی (ناوی بۆری یەک) ٢. توانا و جۆری بیرکردنەوە

call /kɔːl/ *n.* ١. بانگ ٢. تەلەفۆن کردن ٣. دێنی ٤. داوا

call /kɔːl/ *v.* ١. بانگ کردن ٢. زەنگ لێدان ٣. ناولێنان

callous /ˈkæləs/ *adj.* دڵڕەق

calm /kɑːm; *US* kɑːlm/ *adj.* هێمن، ئارام

calm /kɑːm; *US* kɑːlm/ *v.* ئارام کردنەوە، هێمن

بوونەوە

calorie /ˈkæləri/ *n.* گەرمۆکە (یەکەی ووزە)

camcorder /ˈkæmkɔːdə(r)/ *n.* کامێرای ڤیدیۆ

camel /ˈkæml/ *n.* حوشتر، ووشتر

camera /ˈkæmərə/ *n.* ئامێری وێنە گرتن، کامێرا

camp /kæmp/ *n.* خێوەتگە، کامپ، چادرگە

campaign /kæmˈpeɪn/ *n.* ١. هێرش ٢. خەبات ٣. هەڵمەت

campus /ˈkæmpəs/ *n.* سنووری زانکۆ، حەرەمی زانکۆ

can /kən; kæn/ *modal v.* توانین

can /kæn/ *n.* قوتوو

can /kæn/ *v.* لەقوتوونان (کردنە قوتووەوە)

canal /kəˈnæl/ *n.* ١. نۆکەند ٢. جۆگە

cancel /ˈkænsl/ *v.* ١. پووچکردنەوە ٢. هەڵوەشاندنەوە

Cancer /ˈkænsə(r)/ *n.* قرژاڵ (نیشانەی چوارەمی بورجەکان)

cancer /ˈkænsə(r)/ *n.* ١. قرژانگ ٢. شێرپەنجە

candid /ˈkændɪd/ *adj.* ڕاستبێژ، قسەلەڕوو

candidate /ˈkændɪdət; *US* -deɪt/ *n.* پاڵێوراو،

کاندید

candle /ˈkændl/ *n.* مۆم

candy /ˈkændi/ *n.* شیرینی

cane /keɪn/ *n.* قامیش

canine /ˈkeɪnaɪn/ *adj.* کەلبەدارەکان (وەک سەگ و گورگ و...)

cannabis /ˈkænəbɪs/ *n.* حەشیش (ماددەیەکی قاچاغە، وەک جگەرە دەکێشرێ)

cannon /ˈkænən/ *n.* تۆپ، تۆپ هاوێژ

canoe /kəˈnuː/ *n.* بەلەم

can't /kɑːnt/ = *can not*

cap /kæp/ *n.* ١. تەپلە، کڵاو ٢. سەر، سەرقاپ

capability /ˌkeɪpəˈbɪləti/ *n.* بە توانایی، تواناداریی

capable /ˈkeɪpəbl/ *adj.* بە توانا، توانادار

capacity /kəˈpæsəti/ *n.* ١. فراوانی ٢. توانا

capital /ˈkæpɪtl/ *n.* ١. پایتەخت ٢. پیتی گەورە ٣. سەرمایە

capitalism /ˈkæpɪtəlɪzəm/ *n.* سەرمایەداری

capitulate /kəˈpɪtʃuleɪt/ *v.* خۆبەدەستەوەدان (دوای وەستاندنی شەڕ)

Capricorn /'kæprɪkɔ:n/ *n.* گیسک (نیشانەی دەیەمی بورجەکان)

capsize /kæp'saɪz; *US* 'kæpsaɪz/ *v.* قلْپ بوونەوە، وەرگەڕان (وەک بەلەم)

capsule /'kæpsju:l; *US* 'kæpsl/ *n.* ١. گولاج ٢. جێی کەشتیەوانی ئاسمانی

captain /'kæptɪn/ *n.* کەشتیوان، ڕێبەر

captivate /'kæptɪveɪt/ *v.* سەرنج ڕاکێشان

capture /'kæptʃə(r)/ *v.* ١. گرتن ٢. دیل کردن

car /kɑ:(r)/ *n.* ئۆتۆمبیل

carat *(US* **karat***)* /'kærət/ *n.* عەیارە (عەیار) پێوانەیە کەبۆ پاکێتی ئاڵتون

caravan /'kærəvæn/ *n.* ١. کاروان، قافلە ٢. کابینە

carbohydrate /,kɑ:bəʊ'haɪdreɪt/ *n.* کاربۆهیدرات (شەکرەکان)

card /kɑ:d/ *n.* کارت، کارتی قومار (وەرەقە)

cardboard /'kɑ:dbɔ:d/ *n.* مقەبا، کارتۆن

cardiac /'kɑ:diæk/ *adj.* دڵی (ئەوەی پەیوەندی بەدڵەوە هەیە)

cardigan /'kɑ:dɪgən/ *n.* چاکەتی خوری

cardinal /'kɑ:dɪnl/ *adj.* سەرەکی، گرنگترین

care /keə(r)/ *n.* ١. گرنگی پێدان ٢. باک ٣. خەم
care /keə(r)/ *v.* بایەخدان، گوێ پێدان
career /kəˈrɪə(r)/ *n.* پیشە، کار
careful /ˈkeəfl/ *adj.* وریا، ورد، بەدیقەت
careless /ˈkeələs/ *adj.* کەم تەرخەم
cargo /ˈkɑːgəʊ/ *n.* بار، کەل و پەل
caricature /ˈkærɪkətʃʊə(r)/ *n.* کاریکاتێر
carnival /ˈkɑːnɪvl/ *n.* ئاهەنگ، کەرنەڤاڵ
carpenter /ˈkɑːpəntə(r)/ *n.* دارتاش
carpet /ˈkɑːpɪt/ *n.* کومبار، قاڵی
carriage /ˈkærɪdʒ/ *n.* عەرەبانە، فارغۆن
carrier /ˈkæriə(r)/ *n.* بارهەڵگر، بارکێش
carrot /ˈkærət/ *n.* گێزەر
carry /ˈkæri/ *v.* هەڵگرتن، گواستنەوە
cart /kɑːt/ *n.* گالیسکە، عەرەبانە
cartilage /ˈkɑːtɪlɪdʒ/ *n.* کرکراگە
carton /ˈkɑːtn/ *n.* کارتۆن (کەلەمقەبا دروست کراوە)
cartoon /kɑːˈtuːn/ *n.* فیلم کارتۆن
carve /kɑːv/ *v.* هەڵکۆڵین
cascade /kæˈskeɪd/ *n.* تاڤگە

case /keɪs/ *n.* ١. بار، دۆخ ٢. کێشە ٣. بەرگ
cash /kæʃ/ *n.* پارەی نەقد
cashier /kæ'ʃɪə(r)/ *n.* ژمێریار، خەزنەدار
casino /kə'si:nəʊ/ *n.* قومارخانە
cask /kɑ:sk; *US* kæsk/ *n.* بەرمیل (ئەوەی لەتەختە دروست کراوەبۆ هەڵگرتنی شەراب و سرکە)
casserole /'kæsərəʊl/ *n.* قابلەمە
cassette /kə'set/ *n.* کاسێت، شریت
cast /kɑ:st; *US* kæst/ *n.* دەستەی ئەکتەران
cast /kɑ:st; *US* kæst/ *v.* ١. فڕێدان ٢. ئاراستە کردن
castle /'kɑ:sl; *US* 'kæsl/ *n.* ١. قەڵا ٢. قەڵا (لەیاری شەترەنج)
castrate /kæ'streɪt; *US* 'kæstreɪt/ *v.* خەساندن
casualty /'kæʒʊəlti/ *n.* قوربانی (لەئەنجامی کارەساتێک)
cat /kæt/ *n.* پشیلە
catalog=catalogue /'kætəlɒg; *US* -lɔ:g/ *n.* کەتەلۆک، ڕیزبەند
catapult /'kætəpʌlt/ *n.* ١. دارولاسیک

۲. مەنجەنیق

catastrophe /kə'tæstrəfi/ *n.* بەلا، کارەسات

catch /kætʃ/ *n.* ۱. گرتن ۲. قولف

catch /kætʃ/ *v.* ۱. گرتن ۲. دەست گیرکردن ۳. فریا کەوتن

category /kætəgəri; *US* -gɔ:ri/ *n.* جۆر

caterpillar /'kætəpɪlə(r)/ *n.* جوبر، کرمۆکە (پاشان دەگۆڕێ بۆ پەپولە)

cathedral /kə'θi:drəl/ *n.* گەورە کڵێسا

cattle /'kætl/ *n.* گاگەل، رەشە وولاخ (گاومانگا)

cauldron *(also* **caldron***)* /'kɔ:ldrən/ *n.* قابلەمە، قازان

cauliflower /'kɒliflaʊə(r); *US* 'kɔ:li-/ *n.* قەرنابیت

cause /kɔ:z/ *n.* ۱. هۆ، دۆز ۲. بیانو

cause /kɔ:z/ *v.* بوونەهۆی

caution /'kɔ:ʃn/ *n.* ئاگاداریی، وورپایی

cautious /'kɔ:ʃəs/ *adj.* بەئاگا، وورپا، بە دیقەت

cave /keɪv/ *n.* ئەشکەوت

caviar *(also* **caviare***)* /'kævia:(r)/ *n.*

خاویار (کاڤیار) گەرای جۆرێکی ماسی‌یە

cavity /kævəti/ *n.* بۆشایی، کلۆریی

cease /si:s/ *v.* وەستان، وەستاندن، ڕاگرتن

cease-fire /si:s faɪə(r)/ *n.* ئاگربەس (وەستانی شەڕ)

ceiling /si:lɪŋ/ *n.* بنمیچ، سەقف

celebrate /selɪbreɪt/ *v.* ئاهەنگ گێڕان، پیرۆزبایـــــی لێ کردن

celebration /ˌselɪˈbreɪʃn/ *n.* ئاهەنگ گێڕان

celebrity /səlebrəti/ *n.* بەناوبانگ

celibate /selɪbət/ *adj.* زگورد

cell /sel/ *n.* ١. خانە ٢. ژووری بچوک، ژووروۆچکە

cellar /selə(r)/ *n.* ١. ژێرزەمین ٢. گەنجینە

cello /tʃeləu/ *n.* چەلۆ (ئامێرێکی موسیقی‌یە وەک کەمانچەیەکی گەورە)

Celsius /selsiəs /(*also* **centigrade**) *adj.* پلەی‌سەدی (بۆپێوانی پلەی گەرمی)

cement /sɪˈment/ *n.* چیمەنتۆ

cemetery /semətri; *US* ˈsemәteri/ *n.* گۆڕستان، قەبرسان

censure /senʃə(r)/ *v.* سەرزەنشت کردن،

گلەیی لێ کردن

cent /sent/ *n.* ١. یەک لە سەد ٢. سەنت (سەدیەکی دۆلارێک)

center=centre /sentə(r)/ *n.* چەق، ناوەراست

centimeter *(Brit* **-tre***)* /sentɪmi:tə(r)/ *n.* سانتیمەتر (= ١٠ میلیمەتر)

central /sentrəl/ *adj.* ناوەندی، چەقی

century /sentʃəri/ *n.* سەدە، چەرخ

cereal /sɪəriəl/ *n.* دانەوێلە

cerebral /serəbrəl; *US* sə'ri:brəl/ *adj.* مێشکی (پەیوەندی بەمێشکەوەیە)

ceremony /serəməni; *US* -məuni/ *n.* بۆنە، ئاهەنگ

certain /sɜ:tn/ *adj.* ١. دڵنیا ٢. دیاریکراو

certainty /sɜ:tnti/ *n.* ١. دڵنیایی ٢. ئاشکرایی

certificate /sə'tɪfɪkət/ *n.* بڕوانامە

certify /sɜ:tɪfaɪ/ *v.* ١. پشتگیری کردن ٢. بڕوانامە پێدان

chain /tʃeɪn/ *n.* ١. زنجیر ٢. زنجیره
chair /tʃeə(r)/ *n.* کورسی
chairman /tʃeəmən/ *n.* سەرۆک (لێ پرسراوی لیژنەیەک یا کارگەیەک)
chalk /tʃɔ:k/ *n.* دەباشیر
chalkboard /tʃɔ:kbɔ:d/ *n.* تەختەڕەش
challenge /tʃælɪndʒ/ *v.* کایەبازی کردن، سنگ دەرپەڕاندن
chamber /tʃeɪmbə(r)/ *n.* ھۆبە، ژوور
chameleon /kə'mi:liən/ *n.* قمقمۆکە، کەرباشە
champion /tʃæmpiən/ *n.* قارەمان، پاڵەوان
championship /tʃæmpiənʃɪp/ *n.* پاڵەوانێتی
chance /tʃɑ:ns; *US* tʃæns/ *n.* ١. ھەل ٢. بوار
chancellor /tʃɑ:nsələ(r); *US* 'tʃæns-/ *n.* سەرۆکی باڵیۆزخانە
change /tʃeɪndʒ/ *n.* ١. گۆڕان، گۆڕین ٢. باقی
change /tʃeɪndʒ/ *v.* ١. گۆڕان، گۆڕین ٢. گۆڕینەوە
channel /tʃænl/ *n.* کەنال، نۆکەند
chaos /keɪɒs/ *n.* بێ سەروبەری، ئاژاوە
chap /tʃæp/ *n.* پیاو، کوڕ، زەلام

chapter /tʃæptə(r)/ *n.* بەش، بەند

character /kærəktə(r)/ *n.* ١. پیت ٢. کەسێتی
٣. تایبەتمەندی

characterise *also* **characterize**
/kærəktəra ɪz/ *v.* تایبەتمەندبوون

characteristic /ˌkærəktəˈrɪstɪk/ *n.*
١. تایبەتمەندێتی ٢. سیفەت

charcoal /tʃɑːkəʊl/ *n.* خەڵوز

charge /tʃɑːdʒ/ *n.* ١. کرێ ٢. بارگە ٣. تۆمەت

charge /tʃɑːdʒ/ *v.* ١. بارگاوی کردن ٢. تۆمەتبار
کردن ٣. پەلاماردان

charitable /tʃærətəbl/ *adj.* ١. دڵنەرم
٢. خێرخواز

charity /tʃærəti/ *n.* چاکە، خێر

charm /tʃɑːm/ *n.* ١. سەرنج ڕاکێش ٢. خۆشیی،
باشیی

charm /tʃɑːm/ *v.* ١. دڵخۆش کردن
٢. کارتێ کردن

charming /tʃɑːmɪŋ/ *adj.* دڵگیر،
سەرنجڕاکێش

chart /tʃɑ:t/ *n.* تیراسا، هێڵکاری

charter /ˈtʃɑ:tə(r)/ *n.* ١. پەیڕەوو پرۆگرام (رێکخراوێک) ٢. بە کرێ گرتن

chase /tʃeɪs/ *n.* ڕاونان، دوا کەوتن

chase /tʃeɪs/ *v.* ڕاونان، شوێن کەوتن

chaste /tʃeɪst/ *adj.* داوێن پاک، خاوێن

chastity /tʃæstəti/ *n.* داوێن پاکی

chat /tʃæt/ *n.* قسە، دەمەتەقێ

chat /tʃæt/ *v.* قسە کردن، دەمەتەقێ کردن

cheap /tʃi:p/ *adj.* هەرزان

cheat /tʃi:t/ *n.* فێڵباز، گزیکەر

cheat /tʃi:t/ *v.* گزی کردن، فێڵ کردن، خەڵەتاندن

check /tʃek/ *n.* ١. لێ ووردبوونەوە ٢. چەکی بانک

check /tʃek/ *v.* پشکنین، لێ ووردبوونەوە

checkmate /ˈtʃəkmeɪt /(*also* **mate**) *n.* کش و مات (لەیاری شەترەنج)

cheek /tʃi:k/ *n.* ڕوومەت

cheer /tʃɪə(r)/ *n.* دڵخۆش‌کردن، کەیف خۆش‌کردن

cheer /tʃɪə(r)/ *v.* ١. هاوارکردنی خۆشی

۲. هاندان

cheerful /ˈtʃɪəfl/ *adj.* دڵخۆش، شاد

cheerio /ˌtʃɪəriəʊ/ *interj.* خوات لە گەڵ، بای‌بای

cheese /tʃi:z/ *n.* پەنیر

cheetah /ˈtʃi:tə/ *n.* بەور (جۆرە ئاژەڵێکی بیابانی گۆشت خۆرە، لە خێزانی پڵنگە)

chemical /ˈkemɪkl/ *adj.* کیمیاوی

chemist /ˈkemɪst/ *n.* ۱. کیمیا گەر ۲. دەرمانساز

chemistry /ˈkemɪstri/ *n.* کیمیا (زانستی‌کیمیا)

cheque = check /tʃek/ *n.* چەکی بانک

cherry /ˈtʃeri/ *n.* گێلاس (میوە)

chess /tʃes/ *n.* شەترەنج

chest /tʃest/ *n.* ۱. سنگ ۲. باوڵ

chestnut /ˈtʃesnʌt/ *n.* کەستانە

chew /tʃu:/ *v.* جوین

chick /tʃɪk/ *n.* جووچک، جوجەڵە

chicken /ˈtʃɪkɪn/ *n.* مریشک، گۆشتی مریشک

chief /tʃi:f/ *n.* سەرکردە، سەرۆک

chilblain /ˈtʃɪlbleɪn/ *n.* تەزیو (سوور بوونەوەلەسەرمادا)

child /tʃaild/ *n.* منالْ
chimney /ˈtʃimni/ *n.* دووکەڵ کێش، کونەباجە
chin /tʃin/ *n.* چەناگە، چەنە
china /ˈtʃainə/ *n.* فەخفوری
chip /tʃip/ *n.* ١. تەڵەزم ٢. چپس ٣. پرزۆڵ ٤. کەل
chip /tʃip/ *v.* کەل بوون، کەل کردن
chirp /tʃɜ:p/ *(also* **chirrup**/tʃirəp/*)* *n.* جریوە
chocolate /ˈtʃɒklət/ *n.* نوقل، چکلێت
choice /tʃɔis/ *n.* هەڵبژاردن، مافی هەڵبژاردن
choke /tʃəʊk/ *v.* خنکان، خنکاندن
choose /tʃu:z/ *v.* ١. هەڵبژاردن ٢. بەدڵ بوون
chop /tʃɒp/ *n.* ١. جنین ٢. پل
chop /tʃɒp/ *v.* جنین، وورد کردن
chopsticks /ˈtʃɒpstiks/ *n.* چیلکەی نانخواردن (لەچین و ژاپۆن بە کاردێ)
chorus /ˈkɔ:rəs/ *n.* کۆرس، دەستەی بێژەران
Christ /kraist/ *n.* مەسیح، عیسا پێغەمبەر
Christian /ˈkristʃən/ *n.* مەسیحی، گاور
Christmas /ˈkrisməs/ *n.* جەژنی لەدایک بوونی عیسا

chronic /krɒnɪk/ *adj.* درێژخایەن (وەک نەخۆشی و گرفت)

chronological /ˌkrɒnəˈlɒʒɪkl/ *adj.* بەدوای یەکدا (بەپێی کاتی ڕوودانیان)

chunky /tʃʌŋki/ *adj.* ١. قەڵەو، خرت، گرگن ٢. ئەستور، تۆپەڵ

church /tʃɜːtʃ/ *n.* کڵێسا

cigar /sɪˈgɑː(r)/ *n.* چرووت

cigarette /ˌsɪgeˈret: *US* ˈsɪgəret/ *n.* جگەرە

cinema /sɪnəmə/ *n.* سینەما

circle /sɜːkl/ *n.* ١. بازنە ٢. سوور

circuit /sɜːkɪt/ *n.* ١. سووری کارەبا ٢. خول

circular /sɜːkjələ(r)/ *adj.* ١. بازنەیی ٢. سووری

circulate /sɜːkjəleɪt/ *v.* سووڕانەوە، سوڕاندنەوە

circulation /ˌsɜːkjəˈleɪʃn/ *n.* سووڕ، هاتن و چوون

circumcise /sɜːkəmsaɪz/ *v.* خەتەنە کردن

circumference /səˈkʌmfərəns/ *n.* چێوە

circumstance /sɜːkəmstəns; -stɑːns; -stæns/ *n.*

کەش، بار

circus /sɜ:kəs/ *n.* سیرک، پالەوانبازی

cite /saɪt/ *v.* ١. خوێندنەوە ٢. نمونەهێنانەوە

citizen /sɪtɪzn/ *n.* هاوولاتی

city /sɪti/ *n.* شار

civic /sɪvɪk/ *adj.* شاری

civil /sɪvl/ *adj.* شارستانی

civilian /səˈvɪliən/ *n.* خەڵکی شار (مەدەنی)

civilisation *(also* **civilization***)* /ˌsɪvəlaɪˈzeɪʃn; *US* -ələˈz-/ *n.* ژیار، شارستانی‌یەت

claim /kleɪm/ *n.* داواکردن، بانگەشە

claim /kleɪm/ *v.* داواکردن، بانگەشە کردن

clammy /klæmi/ *adj.* تەڕ، خوساو (شێ‌دار و پێوەنووس)

clamp /klæmp/ *n.* گیرە

clamp /klæmp/ *v.* پێکەوەبەستن

clap /klæp/ *n.* چەپلە

clap /klæp/ *v.* چەپلە لێدان

clarify /klærəfaɪ/ *v.* ڕوونکردنەوە

clarity /klærəti/ *n.* ڕوونی

clash /klæʃ/ *v.* پێک داچون، بەیەک دا هەڵپژان

clasp /klɑ:sp; *US* klæsp/ *v.* ١. هەڵگرتن بە توندی ٢. گرتنە باوەش

class /klɑ:s; *US* klæs/ *n.* ١. پۆل، قۆناغ ٢. جۆر ٣. وانە ٤. نمرە، چین

class /klɑ:s; *US* klæs/ *v.* پۆلاندن، پۆلێن کردن

classic /klæsɪk/ *adj.* دێرین، کلاسیکی، مێژوویی

classification /ˌklæsɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* پۆلێن

classify /ˈklæsɪfaɪ/ *v.* پۆلێن کردن

classmate /ˈklɑ:smeɪt; *US* ˈklæs-/ *n.* هاوڕێی پۆل

classroom /ˈklɑ:sru:m, -rʊm; *US* ˈklæs-/ *n.* پۆل (شوێنی خوێندنی وانەلە قوتابخانەدا)

claw /klɔ:/ *n.* چنگ، چڕنوک

clay /kleɪ/ *n.* قوڕ

clean /kli:n/ *adj.* خاوێن، پاک

clean /kli:n/ *v.* پاک کردنەوە

cleanliness /ˈklenlinəs/ *n.* پاکیی، خاوێنی

clear /klɪə(r)/ *adj.* ڕوون، ئاشکرا

clear /klɪə(r)/ *v.* ڕوون کردنەوە، پاک کردنەوە

clergy /ˈklɜ:dʒi/ *n.* پیاوی ئایینی

clerk /klɑ:k; *US* klɜ:rk/ *n.* فەرمانبەری نووسین، کاتیب
clever /'klevə(r)/ *adj.* زیرەک، ووریا
click /klɪk/ *n.* ١. کرتە ٢. پەنجەپیانان (بە ماوسی کە میپوتەردا)
click /klɪk/ *v.* ١. کرتە کردن ٢. پەنجەپیانان (بەماوسی کە میپوتەردا)
client /'klaɪənt/ *n.* ١. نۆکەر، جێگر ٢. کریار
cliff /klɪf/ *n.* کەند، لاپاڵ
climate /'klaɪmət/ *n.* کەش، ئاووهەوا
climb /klaɪm/ *v.* پیاهەلگەڕان، سەرکەوتن
cling /klɪŋ/ *v.* پێوەئالان، پێوەلکان
clinic /'klɪnɪk/ *n.* تیمارگە، دیدەنگەی پزیشک
clip /klɪp/ *n.* ١. برین ٢. بەشێ لە فلیم
clip /klɪp/ *v.* ١. توند کردن ٢. سەرقرت کردن ٣. دەرزی لێدان
cloak /kləuk/ *n.* عەبا (پۆشاکێکی رەشە دەدرێت بەسەردا، گیانهەمووی دادەپۆشێت)
clock /klɒk/ *n.* کاتژمێری دیوار، کاتژمێری سەرمێز
clockwise /'klɒkwaɪz/ *adj.*, *adv.* بە ئاراستەی

میلی کاتژمێر

•

close /kləʊs/ *adj.*	نزیک
close /kləʊs/ *adv.*	١. نزیک، لەنزیک ٢. بەتووندو تۆلی
close /kləʊs/ *n.*	کۆتایی، داخران (نەمانی کاروچالاکی)
close /kləʊz/ *v.*	١. داخستن، پێوەدان ٢. کۆتایی پێهێنان
closed /kləʊzd/ *adj.*	داخراو، قەپات
clot /klɒt/ *n.*	قەتماغە، خوێنی مەییو
cloth /klɒθ; *US* klɔ:θ/ *n.*	کوتاڵ، پەڕۆ، قوماش
clothes /kləʊðz; kləʊz/ *n.*	جل و بەرگ
clothing /kləʊðɪŋ/ *n.*	پۆشاک، پۆشین
cloud /klaʊd/ *n.*	هەور
cloud /klaʊd/ *v.*	لێڵ بوون، تێک دان
cloudy /klaʊdi/ *adj.*	هەوراوی، هەورگرتوو
clove /kləʊv/ *n.*	مێخەک (گوڵی مێخەک)
clown /klaʊn/ *n.*	گاڵتەچی سێرک، گاڵتەچی
club /klʌb/ *n.*	١. یانە ٢. کوتەک ٣. ئاسنی گۆڵف
club /klʌb/ *v.*	بە کوتەک لێدان
clue /klu:/ *n.*	سەرە دەزوو، نیشانە، کلیلی

زانیاری

clumsy /ˈklʌmzi/ *adj.* ١. نەشارەزا ٢. شپرزە
cluster /ˈklʌstə(r)/ *n.* ١. هێشوو ٢. کۆمەل
clutch /klʌtʃ/ *n.* ١. گرتن ٢. کلاج
clutch /klʌtʃ/ *v.* ١. گرتن بە توندی ٢. باوەش پیا کردن
coach /kəutʃ/ *n.* ١. گالیسکە ٢. ڕاهێنەر ٣. پاس
coal /kəul/ *n.* خەلوزی بەردین
coarse /kɔːs/ *adj.* ١. زبر ٢. ئەستور ٣. گەورە، درشت
coast /kəust/ *n.* کەنارِ دەریا
coat /kəut/ *n.* ١. پالتۆ ٢. بەرگ ٣. فەروو
coat /kəut/ *v.* ١. بەرگ تێ گرتن ٢. پێچانەوە
cobble /kɒbl/ *n.* پارچە بەردی بچووک (بۆداپۆشینی شەقام)
cobweb /ˈkɒbweb/ *n.* داوی جالجالۆکە
cock /kɒk/ *n.* ١. کەلەشێر ٢. نێرەی بالندە
cockroach /ˈkɒkrəutʃ/= *US* **roach** *n.* سیسرک
cocktail /ˈkɒkteɪl/ *n.* تێکەلە، هەلبژاردە
coconut /ˈkəukənʌt/ *n.* گوێزی هندی

code /kəʊd/ *n.* ١. شفره ٢. کۆد، پەرلە ٣. ڕێسا
coexist /ˌkəʊɪgˈzɪst/ *v.* پێکەوە بوون، پێکەوە ژیان
coffee /ˈkɒfi; *US* kɔ:fi/ *n.* قاوە
coffin /ˈkɒfɪn; *US* ˈkɔ:-/ *n.* دارەمەیت، تابوت
coil /kɔɪl/ *v.* لوول کردن، پێچان
coin /kɔɪn/ *n.* ووردە، پارەی کانزا
coincide /ˌkəʊɪnˈsaɪd/ *v.* ڕێکەوتن (ڕوودانی دووشت لەیەک کاتدا)
coincident /kəʊˈɪnsɪdənt/ *adj.* بەڕێکەوت
cold /kəʊld/ *adj.* سارد
cold /kəʊld/ *n.* ١. سەرما ٢. هەلامەت
collaborate /kəˈlæbəreɪt/ *v.* هاوکاری کردن
collapse /kəˈlæps/ *v.* ١. کەوتن ٢. دارمان ٣. قوپان
collar /ˈkɒlə(r)/ *n.* یەخە، ملوانە
colleague /ˈkɒli:g/ *n.* هاوپیشە، هاوکار
collect /kəˈlekt/ *v.* ١. کۆ کردنەوە ٢. کۆبوونەوە
collection /kəˈlekʃn/ *n.* ١. کۆ کردنەوە ٢. هەلگرتن
college /ˈkɒlɪdʒ/ *n.* کۆلێژ

collide /kə'laɪd/ *v.* بەیەک داکێشان، بەیەک داکەوتن

collision /kə'lɪʒn/ *n.* بەیەک داکێشان

colonise *(also* **colonize***)* /'kɒlənaɪz/ *v.* داگیرکردن

colony /'kɒləni/ *n.* ١. داگیرکەر ٢. کۆمەڵە ٣. شار، وولات

color=*(Brit* **colour***)* /'kʌlə(r)/ *n.* ١. ڕەنگ ٢. ڕەنگاوڕەنگ

colt /kəult/ *n.* جوانوو (ئەسپی گەنج)

column /'kɒləm/ *n.* ١. کۆڵەکە، ستوون ٢. ووتاری ڕۆژانە

comb /kəum/ *n.* شانە

comb /kəum/ *v.* شانەکردن، داهێنان بەشانە

combat /'kɒmbæt/ *n.* شەڕ، بەرەنگاری

combat /'kɒmbæt/ *v.* شەڕکردن، بەرەنگاری کردن

combination /,kɒmbɪ'neɪʃn/ *n.* تێکەڵە، پێکهاتە، کۆمەڵە

combine /kəm'baɪn/ *v.* ١. تێکەڵ کردن، ٢. یەک خستن

combustion /kəmˈbʌstʃən/ *n.* سووتان

come /kʌm/ *v.* ١. هاتن ٢. گەیشتن ٣. ئامادەبوون

comedy /ˈkɒmədi/ *n.* گاڵتە ئامێز، بەزمەسات

comet /ˈkɒmɪt/ *n.* کلکدار (ئەستێرە)

comfort /ˈkʌmfət/ *n.* حەسانەوە، ئاسودەیی، ڕەحەتی

comfort /ˈkʌmfət/ *v.* ئاسوودە کردن، حەساندنەوە

comfortable /ˈkʌmftəbl; -fət-/ *adj.* ئاسوودە، ڕەحەت

comic /ˈkɒmɪk/ *adj.* گاڵتە، شۆخی، سوعبەت

coming /ˈkʌmɪŋ/ *n.* گەیشتن، هاتن

comma /ˈkɒmə/ *n.* بۆر، فاریزە

command /kəˈmɑːnd; *US* -ˈmænd/ *n.* فەرمان دان

commander /kəˈmɑːndə(r); *US* -ˈmæn-/ *n.* فەرماندەر، هەڵسووڕێنەر

commence /kəˈmens/ *v.* دەست پێ کردن

comment /ˈkɒment/ *n.* تێ بینی، لێ دووان

commerce /ˈkɒmɜːs/ *n.* بازرگانی

commercial /kəˈmɜːʃl/ *adj.* بازرگانیی
commiserate /kəˈmɪzəreɪt/ *v.*
سەرەخۆشی لێ کردن، دڵ دانەوە
commit /kəˈmɪt/ *v.* کردن، قەوماندن، ئەنجام دان
commitment /kəˈmɪtmənt/ *n.* ١. پابەند بوون ٢. خستنە ئەستۆ
committee /kəˈmɪti/ *n.* لیژنە، کۆمیتە
common /ˈkɒmən/ *adj.* ١. بڵاو ٢. هاوبەش ٣. باو ٤. گشتی
communicate /kəˈmjuːnɪkeɪt/ *v.* ١. پەیوەندی کردن ٢. لەیەکترگەیاندن
communication /kəˌmjuːnɪˈkeɪʃn/ *n.*
١. پەیوەندی ٢. گواستنەوەی پەیام ٣. پەیام
community /kəˈmjuːnəti/ *n.* ١. کۆمەڵگە ٢. کۆمەڵە
compact /kəmˈpækt/ *adj.* پتەو
compact disc /ˌkɒmpækt ˈdɪsk/ *n.* سی دی (پەپکەی پتەو)
companion /kəmˈpæniən/ *n.* هاورێ، یاوەر
company /ˈkʌmpəni/ *n.* ١. کارگە ٢. کۆمەڵ،

هاوڕێیەتی

compare /kəm'peə(r)/ *v.* بەراورد کردن

comparison /kəm'pærɪsn/ *n.* بەراورد

compartment /kəm'pɑ:tmənt/ *n.* ١. بەش ٢. ژوورۆچکە

compass /'kʌmpəs/ *n.* ١. قیبلەنما ٢. پڕگاڵ

compassionate /kəm'pæʃənət/ *adj.* بەبەزەیی

compatible /kəm'pætəbl/ *adj.* گونجان بەیەکەوە (ژیان پێکەوە)

compensate /'kɒmpenseɪt/ *v.* بژاردن، جێ پڕکردنەوە (قەرەبوو کردنەوە)

compensation /ˌkɒmpen'seɪʃn/ *n.* جێ گرتنەوە، بژاردن (قەرەبوو کردنەوە)

compete /kəm'pi:t/ *v.* پێشبڕکێ کردن، کێبەرکێ کردن

competent /'kɒmpɪtənt/ *adj.* بەتوانا، کارامە، لێهاتوو

competition /ˌkɒmpə'tɪʃn/ *n.* کێبەرکێ، پێشبڕکێ

compile /kəm'paɪl/ *v.* کۆکردنەوە و ڕێکخستن

complain /kəm'pleɪn/ *v.* سکالاٚ کردن

complaint /kəm'pleɪnt/ *n.* ١. سکالا ٢. سکالاٚنامه

complement /'kɒmplɪmənt/ *n.* تەواوکەر

complete /kəm'pli:t/ *adj.* ١. تەواو، هەموو ٢. سەراپا

complete /kəm'pli:t/ *v.* ١. تەواو کردن، کۆتایی پێ‌هێنان ٢. پڕکردنەوە

complex /'kɒmpleks; *US* kəm'pleks/ *adj.* ئاڵۆز

complex /'kɒmpleks/ *n.* مۆڵگە، کۆمەڵە بینا

complexion /kəm'plekʃn/ *n.* ڕوخسار، شێوە (پێستی مرۆڤ)

complicate /'kɒmplɪkeɪt/ *v.* ئاڵۆز کردن

complicated /'kɒmplɪkeɪtɪd/ *adj.* ئاڵۆز، ئاڵۆزاو

comply /kəm'plaɪ/ *v.* قایل بوون، گوێ ڕایەڵی کردن

component /kəm'pəʊnənt/ *n.* بەش، پێکنەر، پارچە

compose /kəm'pəʊz/ *v.* ١. نوسینی مۆسیقا ٢. پێکهێنان

composite /'kɒmpəzɪt/ *adj.* تێکەڵە، پێکهاتە

(لەچەندماددەیەک)

composition /ˌkɒmpəˈzɪʃn/ *n.* ١. پەخشان ٢. ئاوازدانان ٣. پێکهاتە

compound /ˈkɒmpaʊnd/ *n.* ١. ئاوێتە ٢. دارژاو

comprehend /ˌkɒmprɪˈhend/ *v.* تێ گەیشتن، حالی بوون

comprehension /ˌkɒmprɪˈhenʃn/ *n.* ١. تێ گەیشتن ٢. دەرک پێ کردن

compress /kəmˈpres/ *v.* ١. پەستاوتن ٢. کورت بری کردن

comprise /kəmˈpraɪz/ *v.* ١. گرتەوە، گرتنەخۆ ٢. پێکهێنان

compromise /ˈkɒmprəmaɪz/ *v.* ڕێکەوتن، پێکهاتن

compulsion /kəmˈpʌlʃn/ *n.* ١. زۆر ٢. ناچاری

compulsory /kəmˈpʌlsəri/ *adj.* بەزۆر، ناچاری، زۆرەملێیی

compute /kəmˈpjuːt/ *v.* ژماردن (بە تایبە تی بە کە مپیو تەر)

computer /kəmˈpjuːtə(r)/ *n.* بژمێر (کەمپیوتەر)

comrade /kɒmreɪd; *US* -ræd/ *n.* هاوڕێ
concave /kɒn'keɪv/ *adj.* ڕووچاڵ
conceal /kən'si:l/ *v.* شاردنەوە، لێ شاردنەوە
concede /kən'si:d/ *v.* قایل بوون، مل کەچ بوون، دان پیانان
conceit /kən'si:t/ *n.* لەخۆبایی بوون
conceive /kən'si:v/ *v.* ١. سک پڕبوون ٢. هێنانە پێش چاو
concentrate /kɒnsntreɪt/ *v.* ١. هۆش پێ دان ٢. خەست کردنەوە
concentration /ˌkɒnsn'treɪʃn/ *n.* خەستی
concept /kɒnsept/ *n.* بیرۆکە، چەمک
concern /kən'sɜ:n/ *n.* ١. خەم، مەراق ٢. گرنگی
concern /kən'sɜ:n/ *v.* ١. گرنگی دان ٢. پەیوەندی هەبوون بە...
concert /kɒnsət/ *n.* ئاهەنگی مۆسیقا
concession /kən'seʃn/ *n.* ١. دان پیانان ٢. دەست لێ بەردان، دەست لێ هەڵگرتن
concise /kən'saɪs/ *adj.* کورت، کورت و پوخت
conclude /kən'klu:d/ *v.* ١. گەیشتنە ئەنجام

٢. بۆ دەرکەوتن

conclusion /kən'klu:ʒn/ *n.* گەیشتنە ئەنجام، کۆتایی

concrete /'kɒŋkri:t/ *adj.* ١. بەرجەستە ٢. تایبەت، دیار

concurrent /kən'kʌrənt/ *adj.* بەیەکەوە، لەیەک کاتدا

condemn /kən'dem/ *v.* ١. مەحکوم کردن ٢. ڕیسوا کردن

condense /kən'dens/ *v.* خەست کردنەوە، چڕبوونەوە

condition /kən'dɪʃn/ *n.* ١. بار، حاڵ، کەش ٢. مەرج

condition /kən'dɪʃn/ *v.* ١. کارلێ کردن ٢. بەباشی هێشتنەوە

conditional /kən'dɪʃənl/ *adj.* ١. مەرجی ٢. پەیوەست، بەند

conduct /'kɒndʌkt/ *n.* ڕەفتار، هەڵس و کەوت

conduct /kən'dʌkt/ *v.* ١. ڕابەری کردن ٢. گەیاندن ٣. ڕێکخستن

cone /kəʊn/ *n.* قووچەک (شێوەی ئەندازەیی)

confection /kən'fekʃn/ *n.* شیرینی

confectionery /kən'fekʃənəri; *US* -ʃəneri/ *n.* شیرینی فرۆش

confederation /kən,fedə'reɪʃn/ *n.* یەکگرتن، یەکگرتوو

confer /kən'fɜ:(r)/ *v.* ١. بەخشین ٢. راوێژ کردن

conference /'kɒnfərəns/ *n.* کۆنگرە، کونفرانس

confess /kən'fes/ *v.* دان پیادانان، پێ لێ نان

confession /kən'feʃn/ *n.* دان پیانان، پێ لێ نان

confide /kən'faɪd/ *v.* نهێنی درکاندن، ڕاز ووتن

confidence /'kɒnfɪdəns/ *n.* ١. باوەڕ ٢. دڵنیایی ٣. متمانە

confident /'kɒnfɪdənt/ *adj.* ١. بەمتمانە ٢. دڵنیا

confidential /,kɒnfɪ'denʃl/ *adj.* نهێنی، شاراوە

confine /kən'faɪn/ *v.* گل دانەوە، سنووردارکردن

confirm /kən'fɜ:m/ *v.* ١. چەسپاندن ٢. قایل بوون

confiscate /'kɒnfɪskeɪt/ *v.* دەست بەسەرا گرتن

conflict /'kɒnflɪkt/ *n.* ١. پێک دا کێشان ٢. ململانێ

conflict /kən'flɪkt/ *v.* ١. ململانێ کردن ٢. پێک داکێشان

conform /kən'fɔ:m/ *v.* ١. گونجان ٢. بەدی کردن

confront /kən'frʌnt/ *v.* ڕووبەڕووبونەوە، بەرەنگاربوونەوە

confuse /kən'fju:z/ *v.* سەرلێ تێکچوون، لێ هەلەبوون، شپرزەبوون

confusion /kən'fju:ʒn/ *n.* ١. سەرلێ تێک چوون، سەرلێ تێکدان ٢. شپرزەیی ٣. سەرلێ شێواندن

congenital /kən'dʒenɪtl/ *adj.* زگماک (زگماکی) (بوونی نەخۆشی یەک هەر لەدایک بوونەوە)

congestion /kən'dʒestʃən/ *n.* ١. تێ‌زان، ٢. جەنجالی

congratulate /kən'grætʃuleɪt/ *v.* پیرۆزبایی لێ کردن

congratulations /kən,grætʃʊ'leɪʃnz/ *n.* ١. پیرۆزبایی ٢. پیرۆزبێت

congress /'kɒŋgres: *US* -grəs/ *n.*

ئەنجوومەن، کۆنگرێس

connect /kə'nekt/ *v.* بەستنەوە، گەیاندن

connection *(also* **connexion***)* /kə'nekʃn/ *n.* ١. پەیوەندی ٢. بەستن ٣. هۆ

conquer /'kɒŋkə(r)/ *v.* ١. داگیرکردن، دەست بەسەراگرتن ٢. سەرکەوتن

conquest /'kɒŋkwest/ *n.* داگیرکردن

conscience /'kɒnʃəns/ *n.* دەروون، ویژدان

conscious /'kɒnʃəs/ *adj.* بەهۆش، هەستیار

consciousness /'kɒnʃəsnəs/ *n.* بەئاگایەتی، بەهۆشی

consecutive /kən'sekjətɪv/ *adj.* بەدوای یەکدا، لەدوای یەک

consensus /kən'sensəs/ *n.* هاودەنگی، یەکدەنگی

consent /kən'sent/ *n.* رازی بوون، قایل بوون

consent /kən'sent/ *v.* قایل بوون، پەسەند کردن، پێ رازی‌بوون

consequence /'kɒnsɪkwəns; *US* -kwens/ *n.* ئاکام، سەرەنجام

conservation /ˌkɒnsə'veɪʃn/ *n.* پارێزگاری،

پاراستن

conservative /kən'sɜ:vətɪv/ *adj.* پارێزکار

conserve /kɒn'sɜ:v/ *v.* پارێزگاری کردن، پاراستن

consider /kən'sɪdə(r)/ *v.* ١. بیرکردنەوە لێ ی ٢. رەچاو کردن ٣. تێ ڕامان

considerable /kən'sɪdərəbl/ *adj.* زۆر، گەورە، رەچاوکراو

consideration /kənˌsɪdə'reɪʃn/ *n.* رەچاو کردن، تێ ڕامان

consist /kən'sɪst/ *v.* پێکهاتن لە، بریتیبوون لە

consistent /kən'sɪstənt/ *adj.* ١. جێگیر ٢. هاوجووت ٣. سفت

consolidate /kən'sɒlɪdeɪt/ *v.* ١. بەهێز کردن ٢. رەقبوون

consonant /'kɒnsənənt/ *n.* پیتی بێدەنگ

consort /'kɒnsɔ:t/ *n.* هاوسەر

consort /kən'sɔ:t/ *v.* هاورێیەتی کردن، یاوەری کردن

consortium /kən'sɔ:tiəm; *US* 'sɔ:rʃiəm/ *n.* هاریکاری، هاوکاری

conspiracy /kən'spɪrəsi/ *n.* پیلان گێران

constant /'kɒnstənt/ *adj.* جێگیر، بەردەوام

constipation /ˌkɒnstɪ'peɪʃn/ *n.* قەبزی (پیسایی کردن بەزەحمەت)

constituent /kən'stɪtjuənt/ *adj.* دروست کەر، پێکهێنەر

constitute /'kɒnstɪtju:t; *US* -tu:t/ *v.* پێکهێنان، دروست کردن

constitution /ˌkɒnstɪ'tju:ʃn; *US* -'tu:ʃn/ *n.* ١. دەستور ٢. دامەزراوە

constitutional /ˌkɒnstɪ'tju:ʃənl; *US* -'tu:-/ *adj.* دەستوری

constraint /kən'streɪnt/ *n.* ١. سنووورداری ٢. فشار

constrict /kən'strɪkt/ *v.* ١. تەسک کردنەوە ٢. تەنگ پێ هەڵچنین

construct /kən'strʌkt/ *v.* ١. بنیاتنان ٢. دروست کردن، پێکهێنان

construction /kən'strʌkʃn/ *n.* دروستکردن، بنیاتنان

consult /kən'sʌlt/ *v.* ١. سەرلێدان ٢. راوێژ

پێ کردن

consultant /kən'sʌltənt/ *n.* ڕاوێژکار

consume /kən'sju:m; *US* -'su:m/ *v.* ١. کار کردن ٢. بە کارهێنان

consumer /kən'sju:mə(r); *US* -su:-/ *n.* بە کارهێنەر، کڕیار

consumption /kən'sʌmpʃn/ *n.* ١. کارکردن ٢. بە کارهێنان

contact /'kɒntækt/ *n.* ١. بەریەک کەوتن ٢. پەیوەندی

contact /'kɒntækt/ *v.* ١. پەیوەندی پێوە کردن ٢. تەلەفۆن کردن

contain /kən'teɪn/ *v.* ١. تێدابوون ٢. گرتنە خۆ ٣. گرتن

container /kən'teɪnə(r)/ *n.* دەفر، قاپ (یاهەر قتوویەک و پاکەتێک کە خواردنی تێ بکرێ)

contamination /kən,tæmɪ'neɪʃn/ *n.* پیس بوون

contemplate /'kɒntəmpleɪt/ *v.* ١. پێش بینی کردن ٢. تێ ڕووانین

contemporary /kən'temprəri; *US* -pəreri/ *adj.*

هاوچەرخ، نوێ

contempt /kən'tempt/ *n.* سووک بینی، سووک تەماشا کردن

contend /kən'tend/ *v.* ١. خەبات‌کردن، بەربەرە کانێ کردن ٢. پێ دان

content /kən'tent/ *adj.* ١. قایل ٢. خۆشنورد ٣. مەمنون

content /kən'tent/ *n.* قایلی

content /kən'tent/ *v.* قایل کردن، رازی کردن

contention /kən'tenʃn/ *n.* خەبات، کێ بەرکێ، پێشبرکێ

contents /'kɒntents/ *n.* ناوەرۆک، پێرست

contest /kən'test/ *v.* ١. بەرپەرچ دانەوە ٢. پێشبرکێ کردن

continent /'kɒntɪnənt/ *n.* قارە، کیشوەر، پارزێن

continue /kən'tɪnju:/ *v.* ١. درێژەپێ دان ٢. بەردەوام بوون ٣. مانەوە

continuous /kən'tɪnjuəs/ *adj.* بەردەوام، بە کینە

contour /'kɒntʊə(r)/ *n.* چواردەور، هێڵکاری

گشتی

contraception /ˌkɒntrəˈsepʃn/ *n.* دژه سک پڕی (ڕێ گرتن‌له سک پڕبوون)

contract /ˈkɒntrækt/ *n.* بەڵێننامە، بەڵێندارێتی

contract /kənˈtrækt/ *v.* ١. بەڵێن بەستن ٢. چوونەوەیەک ٣. تووش بوون بە نەخۆشی

contraction /kənˈtrækʃn/ *n.* ١. کرژبوون ٢. بچووک بوونەوە

contradict /ˌkɒntrəˈdɪkt/ *v.* ١. بەرپەرچ دانەوە ٢. پێچەوانەبوون

contrary /ˈkɒntrəri; *US* -treri/ *adj.* دژ، پێچەوانە

contrast /ˈkɒntrɑːst; *US* -træst/ *n.* ١. دەرخستنی جیاوازی ٢. جیا ٣. پێچەوانە

contrast /kənˈtrɑːst; *US* -ˈtræst/ *v.* ١. دەرخستنی جیاوازی ٢. جیاوازبوون ٣. نەگونجان

contribute /kənˈtrɪbjuːt; *Brit also* ˈkɒntrɪbjuːt/ *v.* ١. هاوبەشی کردن ٢. بەخشین

control /kənˈtrəʊl/ *n.* ١. زاڵ بوون ٢. پشکنین ٣. دەسەلات ٤. بەڕێوەبردن

control /kən'trəʊl/ *v.* ١. بەڕیوەبردن ٢. پشکنین ٣. ڕاگرتن

controversial /ˌkɒntrə'vɜːʃl/ *adj.* جی ی مشت و مر

controversy /'kɒntrəvɜːsi; *Brit also* kən'trɒvəsi *n.* مشت و مر

convenient /kən'viːniənt/ *adj.* ١. گونجاو، نەبار ٢. بەکار

convention /kən'venʃn/ *n.* ١. کۆبوونەوە ٢. نەریت ٣. ڕیکەوتن

conventional /kən'venʃənl/ *adj.* نەریتی، سادە، ئاسایی

converge /kən'vɜːdʒ/ *v.* کۆبوونەوە، خڕبوونەوە (لەشوینیک)

conversation /ˌkɒnvə'seɪʃn/ *n.* گفتوگۆ، قسە

convert /kən'vɜːt/ *v.* گۆرین، گۆڕان

convex /'kɒnveks/ *adj.* قۆقز

convey /kən'veɪ/ *v.* گواستنەوە، گەیاندن

convict /kən'vɪkt/ *v.* تۆمەتبار کردن، تاوانبار کردن

convince /kən'vɪns/ *v.* قایل کردن

convulsion /kənˈvʌlʃn/ *n.* گەشکە (جوڵەیەکی کت و پڕلەئەنجامی نەخۆشییەک)

cook /kʊk/ *n.* چێشت لێنەر، چێشت کەر

cook /kʊk/ *v.* چێشت لێنان، لێنان

cooker /ˈkʊkə(r)/ *n.* ئامێری چێشت لێنان

cookie=cooky /ˈkʊki/ *US* =biscuit *n.* پسکیت

cool /ku:l/ *adj.* ١. سارد ٢. خوێن سارد

cool /ku:l/ *v.* ساردبوونەوە، ساردکردنەوە

cooperate *(also* **co-operate***)* /kəʊˈɒpəreɪt / *v.* هاوکاری کردن، هاوبەشی کردن

cooperation *(also* **co-operation***)* ˈkəʊˌɒpəˈreɪʃn/ *n.* هەرەوەزی، هاوکاری

cooperative *(also* **co-operative***)* kəʊˈɒpərətɪv /*adj.* هاوکار، هەرەوەز

coordinate /*(also* **co-ordinate***)* kəʊˈɔ:dɪnət/ *n.* تان و پۆ، پۆ و تان

coordinate *(also* **co-ordinate***)* kəʊˈɔ:dɪneɪt /*v.* ڕێکخستن

coordination *(also* **co-ordination***)* kəʊˌɔ:dɪˈneɪʃn/ *n.* ١. ڕێکخستن ٢. ڕێک و پێکی

cope /kəup/ *v.* رەفتار کردن، مامەڵە کردن (لە گەڵ شتێکدا بەسەرکەوتوانە)

copper /ˈkɒpə(r)/ *n.* ١. مس ٢. پارەی مسین ٣. پۆلیس

copulate /ˈkɒpjuleɪt/ *v.* جووت بوون

copy /ˈkɒpi/ *n.* ١. وێنە ٢. لەبەرگیراو، نوسخە

copy /ˈkɒpi/ *v.* ١. وێنە گرتەوە، لەبەرگرتەوە ٢. لاسایی‌کردنەوە

copybook /ˈkɒpibʊk/ *n.* پەڕاو (دەفتەر)

coral /ˈkɒrəl; *US* ˈkɔ:rəl/ *n.* شیلان (مەرجان)

cord /kɔ:d/ *n.* پەت، گوریس، پەتک

core /kɔ:(r)/ *n.* ١. چەق، ناوک ٢. کاکڵە

cork /kɔ:k/ *n.* تەپەدۆر

corn /kɔ:n/ *n.* ١. دانەوێڵە ٢. گەنمەشامی

corner /ˈkɔ:nə(r)/ *n.* گۆشە، سوچ، قوژبن

corner /ˈkɔ:nə(r)/ *v.* خستنە سوچەوە، کەنارگیر کردن، خزاندنە سوچەوە

corporate /ˈkɔ:pərət/ *adj.* یەکگرتوو، هاوپشت

corporation /ˌkɔ:pəˈreɪʃn/ *n.* ١. دامەزراو ٢. دەزگا

correct /kəˈrekt/ *adj.* ١. ڕاست ٢. دروست، تەواو
correct /kəˈrekt/ *v.* ڕاست کردنەوە، چاک کردن
correction /kəˈrekʃn/ *n.* ڕاست کردنەوە
correlate /ˈkɒrəleɪt; *US* ˈkɔːr-/ *v.* پەیوەندی بوون
correspond /ˌkɒrəˈspɒnd; *US* ˌkɔːr-/ *v.* ١. هاوشان بوون، یەکسان بوون ٢. نامە ئاڵوگۆڕ کردن
correspondent /ˌkɒrəˈspɒndənt; *US* ˌkɔːr-/ *n.* ١. پەیامنێر ٢. نامەنێر
corridor /ˈkɒrɪdɔː(r); *US* ˈkɔːr-/ *n.* ڕاڕەو
corroborate /kəˈrɒbəreɪt/ *v.* پشتگیری کردن (بەهێنانی بەڵگە)
corrupt /kəˈrʌpt/ *adj.* ١. خراپ ٢. بەرتیل خۆر ٣. شێواو ٤. گەنیو
corrupt /kəˈrʌpt/ *v.* ١. تێکدان، خراپ کردن ٢. گەناندن
corruption /kəˈrʌpʃn/ *n.* ١. گەنین، خراپ بوون ٢. بەرتیل خواردن
corset /ˈkɔːsɪt/ *n.* کۆرسێ (پشتێنی لاستیک ئافرەت دەیبەستێ)

cosmetic /kɒz'metɪk/ *n.* کەرەسەی جوانکردن (ئارایش)
cosmic /'kɒzmɪk/ *adj.* گەردوونی
cost /kɒst; *US* kɔ:st/ *n.* ١. بەها، نرخ ٢. بەرامبەر
cost /kɒst; *US* kɔ:st/ *v.* تێچوون (لە نرخی شتێک
costume /'kɒstju:m; *US* -tu:m/ *n.* پۆشاک، جل وبەرگ
cot /kɒt/ (*US* **crib**) *n.* لانک، جێی منداڵ، بێشکە
cotton /'kɒtn/ *n.* لۆکە
couch /kaʊtʃ/ *n.* ١. قەنەفە ٢. نەقاڵە
cough /kɒf; *US* kɔ:f/ *n.* کۆکە
cough /kɒf; *US* kɔ:f/ *v.* کۆکین
could /kəd; kʊd/ *modal v.* ١. توانین ٢. دەیتوانی ٣. دەبێ
council /'kaʊnsl/ *n.* ئەنجوومەن
counsel /'kaʊnsl/ *n.* ١. ئامۆژگاری کردن ٢. راوێژپێدان
count /kaʊnt/ *n.* ١. ژماردن ٢. خانەدان
count /kaʊnt/ *v.* ١. ژماردن ٢. سەرژمێر کردن

counter /kaʊntə(r)/ *adv.* بەدژی، بەپێچەوانەی

counterpart /kaʊntəpɑ:t/ *n.* بەرامبەر، هاوشان

country /kʌntri/ *n.* وولات

countryside /kʌtrisaid/ *n.* دەرەوەی شار (دەشت و دەر)

county /kaʊnti/ *n.* هەرێم

couple /kʌpl/ *n.* ١. جووت ٢. ژن و مێرد ٣. دووان

couple /kʌpl/ *v.* جووت بوون

coupon /ku:pɒn/ *n.* پسوله، کۆبون

courage /kʌvɪdʒ/ *n.* ئازایەتی، زات

courageous /kə'reɪdʒəs/ *adj.* ئازا

courgette /kɔ:'ʒet; kʊə'ʒet/ *n.* کولەکە

course /kɔ:s/ *n.* ١. ژەم ٢. خول ٣. بوار ٤. کایە ٥. ئاراستە

court /kɔ:t/ *n.* ١. دادگا ٢. مەیدان، حەوشە ٣. کایە

courtesy /kɜ:təsi/ *n.* ١. خۆش مامەڵە ٢. رێز پیشان دان

cousin /kʌzn/ *n.* ئامۆزا، خاڵۆزا، پورزا

cover /kʌvə(r)/ *n.* بەرگ، پەردە، داپۆشەر

cover /kʌvə(r)/ *v.* ١. داپۆشین، پیادادان
٢. پاراستن ٣. گرتنەوە

cow /kaʊ/ *n.* مانگا، چێڵ

coward /kaʊəd/ *n.* ترسنۆک

cowboy /kaʊbɔɪ/ *n.* گاوان، شوانی ڕەشە وولاخ

crab /kræb/ *n.* قرژانگ، قرژاڵ

crack /kræk/ *n.* ١. درز ٢. قرتە، تەقە، هارە
٣. گاڵتە

crack /kræk/ *v.* ١. درزتێ بردن ٢. گاڵتە کردن
٣. شکاندن

crackle /krækl/ *v.* خشە خش کردن

cradle /kreɪkl/ *n.* لانک، بێشکە

craft /krɑ:ft; *US* kræft/ *n.* ١. دەست ڕەنگینی
٢. پیشە

cramp /kræmp/ *n.* ژانی ماسولکە، گرژی
ماسولکە (وەک کۆلنج کردن)

crane /kreɪn/ *n.* کرێن، بەرزکەرەوە (بۆشتی
قورس)

crash /kræʃ/ *n.* ١. پیاکێشان ٢. ئیفلاس کردن
٣. زرمە

crash /kræʃ/ *v.* ١. پیادا کێشان ٢. بەیەک داکەوتن ٣. گرمە کردن
crave /kreɪv/ *v.* خواستن، پەرۆش بوون (بۆ بوونی شتێک)
crawl /krɔ:l/ *v.* گاڵگۆڵکێ کردن، خشان
crazy /ˈkreɪzi/ *adj.* شێت
creak /kri:k/ *v.* جیرەجیر کردن، جیکە جیک کردن
cream /kri:m/ *n.* ١. کرێم، ڕۆن ٢. سەرتوێژ
crease /kri:s/ *n.* چرچ، لۆچ
create /kri:ˈeɪt/ *v.* ١. دروست کردن ٢. بەدیهێنان
creation /kriˈeɪʃn/ *n.* داهێنان (لەنەبوونەوە)، دروست کردن
creator /kriˈeɪtə(r)/ *n.* ١. دروستکار ٢. بەدی هێنەر
creature /ˈkri:tʃə(r)/ *n.* جانەوەر، زیندەوەری بچووک
crèche /kreɪʃ; kreʃ/ *n.* دایەنگا
credible /ˈkredəbl/ *adj.* باوەڕپێ کراو
credit /ˈkredɪt/ *n.* باوەڕ، متمانە

creep /kri:p/ *v.* ١. بەرەوپێش چوون ٢. خشان
crescent /ˈkresnt; *Brit also* ˈkreznt/ *n.* مانگی نوێ، مانگی یەک شەوە
crest /krest/ *n.* ١. لووتکە ٢. کلاوو پۆپنەی باڵندە
crew /kru:/ *n.* ١. تاقم، دەستە ٢. دەستەی ئیشکەران
crib /krɪb/ *n.* = *cot* لانک (جێی منداڵ) پێشکە
crime /kraɪm/ *n.* ١. تاوان ٢. کرداری هەڵە ٣. نابەجێ
criminal /ˈkrɪmɪnl/ *adj.* تاوانبار
cripple /ˈkrɪpl/ *n.* پەک کەوتە
crisis /ˈkraɪsɪs/ *n.* قەیران
crisp /krɪsp/ *adj.* وشکە لاتوو، ووشک ورەق
criterion /kraɪˈtɪəriən/ *n.* پێوەر، پێوانە
critic /ˈkrɪtɪk/ *n.* رەخنە گر
critical /ˈkrɪtɪkl/ *adj.* ١. رەخنە گرانە ٢. شلۆق ٣. گرنگ
criticism /ˈkrɪtɪsɪzəm/ *n.* رەخنە، رەخنە گرتن

criticise *(also* **criticize***)* /ˈkrɪtɪsaɪz/
ڕەخنە گرتن

crocodile /ˈkrɒkədaɪl/ *n.* تیمساح

crop /krɒp/ *n.* بەرهەم، خەلە

cross /krɒs, *US* krɔ:s/ *n.* ۱. نیشانەی (+)
۲. خاچ ۳. بێ تاقەتی، ناخۆشی

cross /krɒs; *US* krɔ:s/ *v.* ۱. پەڕینەوە
۲. یەکتربڕین ۳. لەیەکدان، جووت کردن

cross-legged /ˌkrɒsˈlegd; *US* ˌkrɔ:s-/ *adj., adv.*
دانیشتن بە چوارمشقی

crossword /ˈkrɒswɜ:d; *US* ˈkrɔ:s-/ *n.*
تۆرەووشە

crotch /krɒtʃ/ *(also* **crutch***)* *n.* ۱. ناوەکی
پانتۆڵ ۲. ناوگەڵ

crow /krəʊ/ *n.* قەلەڕەش

crowd /kraʊd/ *n.* قەرەباڵغی، جەنجاڵ

crowded /ˈkraʊdɪd/ *adj.* قەرەباڵغ

crown /kraʊn/ *n.* تاج

crucial /ˈkru:ʃl/ *adj.* گرنگ، بەبایەخ

crucify /ˈkru:sɪfaɪ/ *v.* لەخاچ دان

crude /kru:d/ *adj.* ۱. خاو ۲. ساکار

cruel /kruəl/ *adj.* ١. دڵڕەق ٢. سەخت، ڕەق
cruelty /ˈkru:əlti/ *n.* ١. درندەیی ٢. سەختیی
cruise /kru:z/ *v.* ١. گەشتکردن ٢. ڕێ کردنی ئاوی
crush /krʌʃ/ *v.* ١. تێک شکاندن ٢. وورد کردن
crust /krʌst/ *n.* ١. توێکڵ ٢. بەرگی ڕەق
crutch /krʌtʃ/ *n.* دارشەق
cry /kraɪ/ *n.* هاوار، گریان
cry /kraɪ/ *v.* گریان، نالاندن
crying /ˈkraɪɪŋ/ *adj.* هەر زۆر زۆر (کاتێ باسی شتێکی خراپ دە کرێت)
crystal /ˈkrɪstl/ *n.* بلوور، کریستاڵ
cub /kʌb/ *n.* بەچکە شێر، بەچکە پڵنگ
cube /kju:b/ *n.* خشتەک، شەش پاڵو
cubic /ˈkju:bɪk/ *adj.* سێ جا
cucumber /ˈkju:kʌmbə(r)/ *n.* خەیار
cuddle /ˈkʌdl/ *v.* گرتنەباوەش
cue /kju:/ *n.* ١. ئاماژە، نیشانە ٢. داری بلیارد
cuff /kʌf/ *n.* سەردەست، سەرقۆڵ (کۆتایی قۆڵی جل)
cuisine /kwɪˈzi:n/ *n.* چێشت کردن، چێشت

لێنان (چۆنیەتی دروست کردنی خواردن)

culminate /ˈkʌlmɪneɪt/ *v.* گەیشتنە لووتکە، گەیشتنە پۆپە

cultivate /ˈkʌltɪveɪt/ *v.* ١. چاندن ٢. بەخێو کردن

cultural /ˈkʌltʃərəl/ *adj.* ١. کەلتوری ٢. فەرهەنگی

culture /ˈkʌltʃə(r)/ *n.* ١. کەلتور ٢. چاندن

cumulative /ˈkjuːmjələtɪv; *US* -leɪtɪv/ *adj.* کەڵە کەبوو

cunning /ˈkʌnɪŋ/ *adj.* فێڵباز، چاوکراوە

cup /kʌp/ *n.* فنجان، کووپ

cupboard /ˈkʌbəd/ *n.* کەنتۆر، دۆلاب

curable /ˈkjʊərəbl/ *adj.* چارەدار، چارە کراو

curb /kɜːb/ *v.* دامرکاندنەوە

cure /kjʊə(r)/ *n.* چارە، شیفا، باش بوونەوە

cure /kjʊə(r)/ *v.* چارەسەر کردن، چارە کردن

curiosity /ˌkjʊəriˈɒsəti/ *n.* مەراق بوون، زانخوازی (بۆزانینی شتێک)

curious /ˈkjʊəriəs/ *adj.* ١. زانخواز، خۆهەڵقورتێن ٢. سەیر

curl /kɜ:l/ *n.* ١. پێچ ٢. بوکلە
curl /kɜ:l/ *v.* ١. لوول کردن، لوول کران ٢. خۆ تێوە پێچان
curly /kɜ:li/ *adj.* لوول
currant /ˈkʌrənt/ *n.* مێوژ
currency /ˈkʌrənsi/ *n.* ١. دراو ٢. بروایێ کراوی
current /ˈkʌrənt/ *adj.* ١. هەنووکە ٢. بە کارهاتوو
current /ˈkʌrənt/ *n.* تەووژم، تەزوو
curriculum /kəˈrɪkjələm/ *n.* بەرنامە، بەرنامەی وانە ووتنەوە
curse /kɜ:s/ *n.* جنێو، نەفرەت
curse /kɜ:s/ *v.* نەفرەت لێ کردن، جنێودان
cursive /ˈkɜ:sɪv/ *adj.* نوسینیبە سەریەکەوە
cursor /ˈkɜ:sə(r)/ *n.* نیشانەی بزۆکی ناوبژمێر
curtail /kɜ:ˈteɪl/ *v.* ١. قارس کردن، کورت کردنەون ٢. کەم کردنەوە
curtain /ˈkɜ:tn/ *n.* پەردە
curve /kɜ:v/ *n.* ١. چەماوە ٢. کەوانە
cushion /ˈkʊʃn/ *n.* ١. سەرین، بالیف ٢. کوشن ٣. گۆشە (بۆپاڵ پێوەدان)

custody /ˈkʌstədi/ *n.* چاودێری، پاسەوانی
custom /ˈkʌstəm/ *n.* نەریت، داب، خوو
customary /ˈkʌstəməri; *US* -meri/ *adj.*
ئاسایی. باو (بەپێ ی نەریتی کۆمەڵ)
customer /ˈkʌstəmə(r)/ *n.* کڕیار
customs /ˈkʌstəmz/ *n.* ١. گومرگ
٢. خاڵی پشکنین
cut /kʌt/ *n.* ١. بڕین ٢. پارچە ٣. کورت کردنەوە
cut /kʌt/ *v.* ١. بڕین ٢. لەت کردن ٣. کورت
کردنەوە
cute /kju:t/ *adj.* ١. جوان ٢. زیرەک، ساختەچی
cycle /saɪkl/ *n.* ١. سوور، خول ٢. چەرخەدار
cycle /saɪkl/ *v.* دووچەرخە سوار بوون،
پاسکیل لێ خوڕین
cyclic /saɪklɪk; ˈsɪkl-/ (*also* **cyclical** /saɪklɪkl;
sɪk-/) *adj.* سووری، خولی
cyclone /saɪkləʊn)/ *n.* گێژەڵووکە، بۆران
cylinder /sɪlɪndə(r)/ *n.* لوولەک
(شێوەی ئەندازەیی)
cyst /sɪst/ *n.* ١. کیس، کیسە ٢. چیکڵدانە

Dd

D, d /di:/ *n.* — دی - چوارەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە
dad /dæd/ *n.* — باوکە، بابە
daddy /ˈdædi/ *n.* — بابە (بەزمانی منداڵ)
daft /dɑ:ft; dæft/ *adj.* — هیچ و پووچ، بێ ئەقڵ
dagger /ˈdægə(r)/ *n.* — خەنجەر
daily /ˈdeɪli/ *adj.* — ڕۆژانە
dairy /ˈdeəri/ *n.* — دوکانی شیرەمەنی، شیرگە
dam /dæm/ *n.* — بەند، بەست
damage /ˈdæmɪdʒ/ *n.* — ١. زیان ٢. تێک چوون
damage /ˈdæmɪdʒ/ *v.* — ١. زیان لێ دان ٢. تێک شکان
damn /dæm/ *n.* — ١. نەفرەت لێ کردن ٢. جنێو پێ دان
damn /dæm/ *v.* — نەفرەت لێ کردن، ناردنە دۆزەخ
damp /dæmp/ *adj.* — شێ دار
dampen /ˈdæmpən/ *v.* — ١. شێ دار کردن

٢. کز کردن

dance /dɑ:ns; *US* dæns/ *n.* سەما، هەڵپەرکێ

dance /dɑ:ns; *US* dæns/ *v.* سەما کردن، هەڵپەڕین

dandruff /dændrʌf/ *n.* کرێش (لەناو قژدا)

danger /deɪndʒə(r)/ *n.* مەترسی

dangerous /deɪndʒərəs/ *adj.* مەترسی دار، ترسناک

dangle /dæŋgl/ *v.* شۆڕبوونەوە، شۆڕکردنەوە

dare /deə(r)/ *n.* خۆنواندن، خۆسەلماندن

dare /deə(r)/ *v.* ١. وێران ٢. قایل کردن، هاندان، والێ کردن

dark /dɑ:k/ *adj.* ١. تاریک ٢. تۆخ ٣. رەش پێست

dark /dɑ:k/ *n.* تاریکی، تاریکایی

darken /dɑ:kən/ *v.* تاریک بوون، تاریک کردن

darling /dɑ:lɪŋ/ *n.* خۆشەویست، ئازیز

darn /dɑ:n/ *v.* تەنین، چنین، (بۆچاک کردنی کونلەجل دا)

dart /dɑ:t/ *n.* تیر (تیرێکی بچوکی نوک تیژە دەهاوێژرێ بۆبۆردێک)

dash /dæʃ/ *n.* ١. تەقەڵ ٢. پەلە کردن، هەڵپە کردن

dashboard /ˈdæʃbɔːd/ *n.* داشبل (بەشی پێشەوەی ئۆتۆمبیل لەناوەوە)

data /ˈdeɪtə; dɑːtə; *US* ˈdætə/ *n.* زانیاری، ڕاستی

date /deɪt/ *n.* ١. بەروار، کات ٢. خورما ٣. دڵدار (دەنک، قل)

date /deɪt/ *v.* دیاری کردنی (مێژوو، بەروار، تەمەن)

daughter /ˈdɔːtə(r)/ *n.* کچ، کچی

daughter-in-law /ˈdɔːtər ɪn lɔː/ *n.* بووک

daunt /dɔːnt/ *v.* ترساندن، شڵەژاندن

dawn /dɔːn/ *n.* شەبەق، گزنگ، کازیوە

day /deɪ/ *n.* ڕۆژ، ڕۆژان

daze /deɪz/ *v.* ١. سەرلێ شێواندن ٢. سەرسام کردن

dazzle /ˈdæzl/ *v.* بەشەوارە خستن (نەبینین لەبەر ڕووناکی زۆر بەهێز)

dead /ded/ *adj.* ١. مردوو، بێ گیان ٢. بێ هەست

deadline /ˈdedlaɪn/ *n.* دوامۆڵەت، دوابەڵێن،

دواوادە

deaf /def/ *adj.* ١. کەر ٢. گوێ گران

deal /di:l/ *n.* ١. ڕێکەوتن ٢. بڵاوکردنەوە ٣. زۆر، بڕ

deal /di:l/ *v.* ١. بڵاوکردنەوە ٢. دابەش‌کردن ٣. پێدان ٤. هەڵس و کەوت کردن

dealer /ˈdi:lə(r)/ *n.* کاسبکار (کڕیار و فرۆشیار لەشتێکی تایبەتدا)

dealing /ˈdi:lɪŋ/ *n.* کڕین و فرۆشتن

dean /di:n/ *n.* ڕاگری کۆلێژ

dear /dɪə(r)/ *adj.* ١. خۆشەویست، هێژا ٢. گران

dearth /dɜ:θ/ *n.* کەمی، کەم و کورتی

death /deθ/ *n.* ١. مەرگ، مردن ٢. کۆتایی

debate /dɪˈbeɪt/ *n.* ١. مشت و مڕ ٢. تاووتوێ

debate /dɪˈbeɪt/ *v.* ١. مشت و مڕ کردن ٢. تاووتوێ کردن

debt /det/ *n.* ١. قەرز ٢. قەرزاری

decade /ˈdekeɪd; dɪˈkeɪd/ *n.* دەساڵ، دەیە

decay /dɪˈkeɪ/ *v.* ١. کلۆربوون ٢. لاوازبوون ٣. شیبوونەوە

decease /dɪ'si:s/ *n.* مەرگ، کۆچی دوایی

deceit /dɪ'si:t/ *n.* گزی، فێڵ

deceive /dɪ'si:v/ *v.* گزی کردن، فێڵ کردن

December /dɪ'sembə(r)/ *n.* مانگی کانونی یەکەم

decency /'di:snsi/ *n.* دروستی، جوامێری، بەرەووشتی

decent /'di:snt/ *adj.* ١. گونجاو، شیاو ٢. بەرێز، کەشخە

deception /dɪ'sepʃn/ *n.* فێڵ، گزی

decide /dɪ'saɪd/ *v.* ١. بڕیاردان، بڕیارپێدان ٢. بڕاندنەوە

deciduous /dɪ'sɪdjuəs; dɪ'sɪdʒuəs/ *adj.* گەڵاوەریو (ئەودارەی پاییز گەڵاکانی دەوەرێت)

decimal /'desɪml/ *adj.* دەیی

decipher /dɪ'saɪfə(r)/ *v.* ڕاڤە کردن، خوێندنەوە یالێ حالی بوون

decision /dɪ'sɪʒn/ *n.* بڕیار

decisive /dɪ'saɪsɪv/ *adj.* چارەنووس ساز، یەک لایی کەرەوە

deck /dek/ *n.* ١. ڕووی کەشتی یا پاس ٢. بار

declaration /,dekləˈreɪʃn/ *n.* ١. راگەیاندن ٢. ئاخاوتن
declare /dɪˈkleə(r)/ *v.* ڕاگەیاندن
decline /dɪˈklaɪn/ *n.* ١. نزم بوونەوە ٢. شکست، نوشوستی
decline /dɪˈklaɪn/ *v.* ١. پەسەند نەکردن ٢. دابەزین، نزم بوونەوە
decode /,diːˈkəʊd/ *v.* خوێندنەوە یازانینی زانیاری‌یەک (پاش‌لابردنی شفرەکەی)
decompose /,diːkəmˈpəʊz/ *v.* ١. شیی بوونەوە ٢. هەلوەشان
decorate /ˈdekəreɪt/ *v.* ١. ڕازاندنەوە، جوانکردن ٢. تازەکردنەوە
decrease /dɪˈkriːs/ *v.* کەم بوونەوە، کەم کردنەوە
decree /dɪˈkriː/ *n.* فەرمان، داخوازی (ڕەسمی)
dedicate /ˈdedɪkeɪt/ *v.* ١. تەرخان کردن ٢. پێشکەش کردن
dedication /,dedɪˈkeɪʃn/ *n.* ١. تەرخان کردن ٢. پێشکەش کردن
deduce /dɪˈdjuːs; *US* dɪˈduːs/ *v.* بۆدەرکەوتن

deduct /dɪˈdʌkt/ *v.* لیٚ کەم کردنەوە، لیٚ شکاندن (پارە، خاڵ، ...)

deduction /dɪˈdʌkʃn/ *n.* ١. لیٚ داشکاندن ٢. توانای بەڵگەهیٚنانەوە

deed /di:d/ *n.* کار، کردەوە

deep /di:p/ *adj.* ١. قووڵ ٢. تۆخ

deer /dɪə(r)/ *n.* ئاسک

defeat /dɪˈfi:t/ *v.* بەزاندن، لیٚ بردنەوە

defecate /ˈdefəkeɪt; ˈdi:-/ *v.* پیسایی کردن، گوکردن

defect /ˈdi:fekt; dɪˈfekt/ *n.* ناتەواوی

defect /dɪˈfekt/ *v.* ناپاکی کردن (بۆ کەسیٚ یابۆلایەنیٚک یابۆووڵاتیٚک)

defence *(US* **defense***)* /dɪˈfens/ *n.* بەرگری

defend /dɪˈfend/ *v.* بەرگری کردن

defendant /dɪˈfendənt/ *n.* تاوانبار، تۆمەتبار کراو (لەدادگادا)

deference /ˈdefərəns/ *n.* ریٚزگرتن (لەمامەڵەو هەڵس وکەوتدا)

defiance /dɪˈfaɪəns/ *n.* ١. بەرەنگاری ٢. ناگویٚرایەڵی

deficiency /dɪˈfɪʃnsi/ *n.* کەمیی، نەبوون
deficient /dɪˈfɪʃnt/ *adj.* کەم، بەش نە کردوو، ناتەواو
deficit /ˈdefɪsɪt/ *n.* کەمی، دەرنە هێنان (خەرج کردن زیاترێت لەپەیدا کردن)
define /dɪˈfaɪn/ *v.* پێناسە کردن
definite /ˈdefɪnət/ *adj.* ١. جێگیر ٢. روون ٣. تەواو
definitely /ˈdefɪnətli/ *adv.* بەبڕاوەیی، بەدڵنیایی
definition /ˌdefɪˈnɪʃn/ *n.* پێناسە
definitive /dɪˈfɪnətɪv/ *adj.* بڕاوە، کۆتایی پێ ھاتوو
deflate /dɪˈfleɪt; diːˈfleɪt/ *v.* فش کردنەوە (دەرکردنی هەواڵە شتێکدا)
deforestation /diːˌfɒrɪˈsteɪʃn; *US* -ˌfɔːr-/ *n.* بێ دار کردن، داربڕینەوە (نەمانی دارستان)
deform /dɪˈfɔːm/ *v.* تێکدان، شێواندن
deformity /dɪˈfɔːməti/ *n.* ناتەواوی، شێواوی، کەموکوڕی
defuse /ˌdiːˈfjuːz/ *v.* مت کردن

defy /dɪ'faɪ/ *v.* بەرەنگار بوونەوە
degenerate /dɪ'dʒenəreɪt/ *v.* خراپ بوون، بەرە و خراپ چوون
degrade /dɪ'greɪd/ *v.* بێ ڕێزسەیر کردن، دابەزاندن لەنرخی کەسێک
degree /dɪ'gri:/ *n.* ١. پلە ٢. باوەڕنامە
dehydrate /di:'haɪdreɪt/ *v.* ووشک کردنەوە، لابردنی ئاولێ ی
delay /dɪ'leɪ/ *v.* دواخستن، دوا کەوتن
delegate /'delɪgət/ *n.* نوێنەر، ووتەبێژ (قسە کەر بەناوی چەندکەسێکەوە)
delegation /,delɪ'geɪʃn/ *n.* ١. ڕاسپاردن ٢. نێرراو
delete /dɪ'li:t/ *v.* لابردن، سڕینەوە
deliberate /dɪ'lɪbərət/ *adj.* ئامانجدار، ویستراو، ئەنقەس
delicate /'delɪkət/ *adj.* ١. ناسک ٢. هەستیار
delicious /dɪ'lɪʃəs/ *adj.* بەچێژ، خۆش، بەتام
delight /dɪ'laɪt/ *n.* دڵخۆشی، کامەرانی
delight /dɪ'laɪt/ *v.* دڵخۆش کردن
delightful /dɪ'laɪtfl/ *adj.* خۆش، خۆشبەخت

delinquent /dɪˈlɪŋkwənt/ *adj.* لاسار

deliver /dɪˈlɪvə(r)/ *v.* ١. بلاوکردنەوە
٢. دەرکردن ٣. ووتاردان ٤. مامانیی کردن

delivery /dɪˈlɪvəri/ *n.* ١. منال بوون ٢. گەیاندن
٣. دەرچوون

delusion /dɪˈluːʒn/ *n.* بروای هەلە، لێکدانەوەی هەلە

de luxe /dəˈlʌks; -ˈlʊks/ *adj.* نایاب (زۆرباش و گرانبەها)

demand /dɪˈmɑːnd; *US* dɪˈmænd/ *n.*
١. فەرمان، داخوازی ٢. ویست

demand /dɪˈmɑːnd; *US* dɪˈmænd/ *v.* ١. داوا
کردن ٢. فەرمان بەسەرا کردن ٣. پێویست بوون

demise /dɪˈmaɪz/ *n.* مەرگ، مردن

democracy /dɪˈmɒkrəsi/ *n.* دیموکراتیەت
(هەلبژاردنی حکومەت لەلایەن جەماوەرەوە)

demolish /dɪˈmɒlɪʃ/ *v.* رووخاندن، تێکشکاندن

demonstrate /ˈdemənstreɪt/ *v.* ١. خستنە روو
٢. خۆپیشاندان

demonstration /ˌdemənˈstreɪʃn/ *n.* ١. بەلگە

۲. پیشاندان ۳. خۆپیشاندان

demure /dɪ'mjʊə(r)/ *adj.* بەشەرم، بەحەیا، ڕێزدار

denial /dɪ'naɪəl/ *n.* نکۆلی، ڕێ پێ نەدان

denim /'denɪm/ *n.* قوماشی کابۆ

denote /dɪ'nəʊt/ *v.* پیشان دان، نواندن

dense /dens/ *adj.* چڕ، خەست

density /'densəti/ *n.* چڕی، خەستی

dentist /'dentɪst/ *n.* دانساز

denture /'dentʃə(r)/ *n.* ددانی تاقم (ددانی دەستکرد)

deny /dɪ'naɪ/ *v.* ۱. نکۆلی لێ کردن، دان پیانەنان ۲. ڕێ پێ نەدان

deodorant /di'əʊdərənt/ *n.* بۆنی ناخۆش بڕ (موعەتەر)

depart /dɪ'pɑːt/ *v.* ۱. جیابوونەوە ۲. جێ هێشتن

department /dɪ'pɑːtmənt/ *n.* ۱. بەش ۲. وەزارەت

departure /dɪ'pɑːtʃə(r)/ *n.* ۱. جێ هێشتن، حوولە ۲. لادان

depend /dɪˈpend/ *v.* ١. پشت پێ بەستن
٢. کەوتنەسەر

dependence /dɪˈpendəns/ *n.* ١. بەندبوون
٢. پشت بەستن

dependent /dɪˈpendənt/ *adj.* ١. ناسەربەخۆ
٢. پشت پێ بەستوو

deplorable /dɪˈplɔːrəbl/ *adj.* بێزارکەر، نائومێدکەر، خراپ

deport /dɪˈpɔːt/ *v.* گەڕاندنەوەی بۆ وڵاتی خۆی (سنوورداش کردنەوە)

deposit /dɪˈpɒzɪt/ *n.* ١. پێشەکی
٢. پارەخەواندن

deposit /dɪˈpɒzɪt/ *v.* ١. پێشەکی دان ٢. نیشتن

depress /dɪˈpres/ *v.* ١. خەمبارکردن ٢. فشار خستنەسەر

depression /dɪˈpreʃn/ *n.* ١. خەمۆکی
٢. بەژارە، نائومێدی

deprive /dɪˈpraɪv/ *v.* ی بەش کردن

depth /depθ/ *n.* ‌قوولیی

deputy /ˈdepjəti/ *n* ١. بریکار، جێگر
٢. بریکاری راگری کۆلیژ

derivative /dɪˈrɪvətɪv/ *adj.* وەرگیراو، هاتوو (وەرگیراولە شتێکی تر)
derive /dɪˈraɪv/ *v.* ۱. لێ وەرگرتن، وەرگرتن ۲. هاتوولە...
descend /dɪˈsend/ *v.* ۱. نزم بوونەوە ۲. دابەزین
descent /dɪˈsent/ *n.* ۱. دابەزین ۲. نزم‌بوونەوە
describe /dɪˈskraɪb/ *v.* باسکردن، وەسف کردن
description /dɪˈskrɪpʃn/ *n.* باس، وەسف
descriptive /dɪˈskrɪptɪv/ *adj.* وەسف کەر، پێناسە کەر
desert /ˈdezət/ *n.* بیابان
desert /dɪˈzɜːt/ *v.* وازلێ‌هێنان، خۆدزینەوە
deserve /dɪˈzɜːv/ *v.* شیاوبوون، هێنان، شایەن‌بوون
design /dɪˈzaɪn/ *n.* نەخشە، هێلکاری
designate /ˈdezɪgneɪt/ *v.* ۱. دەست نیشان کردن ۲. ناولێنان ۳. دیاری کردن
desirable /dɪˈzaɪərəbl/ *adj.* ناولێ‌نان، دەست نیشان کردن
desire /dɪˈzaɪə(r)/ *n.* ویستراو، حەزلێ کراو
desk /desk/ *n.* مێز

despair /dɪˈspeə(r)/ *n.* نائومێدی

desperate /ˈdespərət/ *adj.* ١. بێهیوا
٢. سامناک

despise /dɪˈspaɪz/ *v.* سووک سەیر کردن، ڕقلێ بوون

despite /dɪˈspaɪt/ *prep.* سەرەڕای

dessert /dɪˈzɜːt/ *n.* شیرینی (دوای نان)

destination /ˌdestɪˈneɪʃn/ *n.* جێی مەبەست

destiny /ˈdestɪni/ *n.* چارەنووس، قەدەر

destitute /ˈdestɪtjuːt; *US* -tuːt/ *adj.* دەربەدەروبێ لانە، هەژار

destroy /dɪˈstrɔɪ/ *v.* ١. تێک شکاندن ٢. کوشتن
٣. وێران کردن

destruction /dɪˈstrʌkʃn/ *n.* وێرانکاری، کاولکاری

destructive /dɪˈstrʌktɪv/ *adj.* تێک شکێنەر، وێرانکەر

detach /dɪˈtætʃ/ *v.* لێ کردنەوە

detail /ˈdiːteɪl; *US* dɪˈteɪl/ *n.* درێژەپێدان

detail /ˈdiːteɪl; *US* dɪˈteɪl/ *v.* ١. درێژە پێدان
٢. دەست نیشان کردن (هەڵبژاردن)

detect /dɪ'tekt/ *v.* دۆزینەوە، پێزانین
detective /dɪ'tektɪv/ *n.* پۆلیسی پشکنەر
detergent /dɪ'tɜ:dʒənt/ *n.* تایت، خاوێنکەر
deteriorate /dɪ'tiərɪəreɪt/ *v.* خراپ بوون
determination /dɪˌtɜ:mɪ'neɪʃn/ *n.*
١. سووربوون، ئیرادە ٢. بڕیاردان
determine /dɪ'tɜ:mɪn/ *v.* ١. دەست نیشانکردن
٢. بڕیاردان
determined /dɪ'tɜ:mɪnd/ *adj.* سوورلەسەر، بەئیرادە
detonate /'detəneɪt/ *v.* تەقاندنەوە
devalue /ˌdi:'vælju:/ *v.* شکاندنی بەهای پارە (هێنانە خوارەوەی نرخی پارە)
devastate /'devəsteɪt/ *v.* خاپوورکردن
develop /dɪ'veləp/ *v.* گەشە کردن، گەشەسەندن
development /dɪ'veləpmənt/ *n.* نەش و نما، گەشە
deviate /'di:vieɪt/ *v.* لادان
device /dɪ'vaɪs/ *n.* هۆ، ئامێر، ئامراز
devil /'devl/ *n.* شەیتان
devoid /dɪ'vɔɪd/ *adj* بێ لە...، بەتی لە...

devote /dɪˈvəʊt/ *v.* تەرخان کردن

dew /dju:; *US* du:/ *n.* شەونم، خوناو

diabetes /ˌdaɪəˈbi:ti:z/ *n.* نەخۆشی شەکرە

diagnose /ˈdaɪəgnəʊz; *US* ˈdaɪəgˈnəʊs/ *v.*
دیاری کردنی نەخۆشی

diagonal /daɪˈægənl/ *adj.* لاداو، لارەهێل

diagram /ˈdaɪəgræm/ *n.* هێلکاری، وێنە

dial /ˈdaɪəl/ *n.* پەیکەی تەلەفۆن (یاهەندێ
ئامێری تر، کەچەند ژمارەیەکی لەسەرە)

dial /ˈdaɪəl/ *v.* ژمارە لێدان

dialect /ˈdaɪəlekt/ *n.* شێوەزمان

dialog=dialogue /ˈdaɪəlɒg; *US* -lɔ:g/ *n.*
ئاخاوتن، گفت و گۆ

diameter /daɪˈæmɪtə(r)/ *n.* تیرە

diamond /ˈdaɪəmənd/ *n.* ئەلماس

diaper /ˈdaɪəpə(r); *US* ˈdaɪpər/ *n.* *(also* **nappy***)*
دایبی (کەبەمناڵ هەڵدە گیرێ)

diarrhea=diarrhoea /ˌdaɪəˈrɪə; *US* -ˈri:ə/ *n.*
سک چوون، ڕەوانی

diary /ˈdaɪəri/ *n.* یادنامە، یادگاری نامە

dice /daɪs/ *n.* زار (وەک بەکاردێ لەیاری تاوڵە)

dictate /dɪk'teɪt; *US* 'dɪkteɪt/ *v.* ١. سەپاندن ٢. پێ نوسینەوە

dictator /dɪk'teɪtə(r); *US* 'dɪkteɪtər/ *n.* خۆسەپێن، دیکتاتۆر

dictionary /'dɪkʃənri; *US* -neri/ *n.* فەرهەنگ

die /daɪ/ *v.* مردن

diesel /'di:zl/ *n.* ١. گاز ٢. بزوێنەری گاز

diet /'daɪət/ *n.* ١. خۆراک ٢. پارێز، ڕێجیم

differ /'dɪfə(r)/ *v.* ١. گۆران ٢. جیاوازبوون

difference /'dɪfrəns/ *n.* جیاوازی

different /'dɪfrənt/ *adj.* جیاواز، جیا

differentiate /ˌdɪfə'renʃieɪt/ *v.* جیا کردنەوە، جیابوونەوە

difficult /'dɪfɪkəlt/ *adj.* گران، زەحمەت، قورس

difficulty /'dɪfɪkəlti/ *n.* گرانی، زەحمەتی

diffident /'dɪfɪdənt/ *adj.* بێ باوەربەخۆ (کەسێ باوەری بەهێزو توانای خۆی نەبێت)

diffuse /dɪ'fju:z/ *v.* ١. بڵاوبوونەوە ٢. تێکەڵ بوون

dig /dɪg/ *v.* هەڵکەندن

digest /dɪˈdʒest; daɪ-/ *v.* هەرس کردن
digestion /dɪˈdʒestʃən; daɪˈ-/ *n.* هەرس
digit /ˈdɪdʒɪt/ *n.* ١. ڕەنووس (لە ١ بۆ ٩) ٢. پەنجە
digital /ˈdɪdʒɪtl/ *adj.* ڕەنووسی
dignity /ˈdɪgnəti/ *n.* بەشکۆیی، سەنگینی
digress /daɪˈgres/ *v.* لادان لەباس، لادان لەبابەتی سەرەکی
dilemma /dɪˈlemə; daɪ-/ *n.* تێگیر، بەزم، تەنگژە، تەنگاو
dim /dɪm/ *adj.* ١. لێڵ، نارووون ٢. تاریک
dimension /dɪˈmenʃn; daɪ-/ *n.* دووری، پانتایی، ڕەهەند
diminish /dɪˈmɪnɪʃ/ *v.* کەم کردنەوە، کەم بوونەوە
dine /daɪn/ *v.* خواردنی ژەمە خۆراکی سەرەکی (نیوەڕۆ یا ئێوارە)
dinner /ˈdɪnə(r)/ *n.* نانی شێو، نانی ئێوارە
dinosaur /ˈdaɪnəsɔː(r)/ *n.* دەینەسۆر
dip /dɪp/ *v.* خستنە ئاوەوە، نوقم کردن
diploma /dɪˈpləʊmə/ *n.* ١. بەڵگەنامە

۲. بەڵگەنامەی دیپلۆم

diplomat /dɪpləmæt/ *n.* ۱. سیاسەتمەدار
۲. نوێنەر

dire /daɪə(r)/ *adj.* دژوار، ترسناک، زۆرخراپ

direct /də'rekt; dɪ'rekt; daɪ-/ *adj.* ۱. راستەوخۆ
۲. کت و مت

direct /də'rekt; dɪ'rekt; daɪ-/ *v.* ۱. ئاراستە کردن
۲. بەڕێوەبردن

direction /də'rekʃn; dɪ'rekʃn; daɪ-/ *n.* ئاراستە

director /də'rektə(r); dɪ'rektə(r); daɪ-/ *n.*
۱. بەڕێوەبەر ۲. دەرهێنەر

directory /də'rektəri; dɪ'rektəri; daɪ-/ *n.* ڕێبەر، ڕێنیشاندەر (لیستی ناوو ناونیشان)

dirt /dɜ:t/ *n.* چلک، پیسی

dirty /dɜ:ti/ *adj.* چلکن، پیس

disability /ˌdɪsə'bɪləti/ *n.* بێ توانایی، نەتوانایی

disabled /dɪs'eɪbld/ *adj.* بێ توانا، نەتوانا

disadvantage /ˌdɪsəd'vɑ:ntɪdʒ; *US* -'væn-/ *n.*
خراپی، زیان

disagree /ˌdɪsə'gri:/ *v.* ڕازی نەبوون، پەسەند نەکردن

disappear /ˌdɪsəˈpɪə(r)/ *v.* دیارنەمان

disappoint /ˌdɪsəˈpɔɪnt/ *v.* هیوابڕان، بێ ئومێد کردن

disapprove /ˌdɪsəˈpruːv/ *v.* ١. پێڕازی نەبوون ٢. بەرپەرچ دانەوە

disaster /dɪˈzɑːstə(r); *US* -ˈzæs-/ *n.* شکست، کارەسات

disc *(also* **disk***)* /dɪsk/ *n.* ١. پەپکە، خەپلە ٢. قەوان

discard /dɪsˈkɑːd/ *v.* ١. فڕێ دان ٢. لابردن، خستنەلاوە

discern /dɪˈsɜːn/ *v.* دۆزینەوە، دەرک پێ کردن، پەی پێ بردن

discerning /dɪˈsɜːnɪŋ/ *adj.* بیرتیژ، زیرەک (لەنرخاندنی جۆرێتی کەسێ یاشتێ)

discharge /dɪsˈtʃɑːdʒ/ *v.* ١. بەتاڵ کردنەوە، دەرکردن ٢. ڕژاندن

discipline /ˈdɪsəplɪn/ *n.* ١. بەندوبار، خۆگری (دیسپلین) ٢. بابەتی خوێندن

disclose /dɪsˈkləʊz/ *v.* ئاشکرا کردن، دەرخستن

disclosure /dɪsˈkləʊʒə(r)/ *n.* دەرک کردن،

ئاشكرا كردن

disco /dɪskəʊ/ *n.* جێگای سەماوهەڵپەرکێ (کەتیایدا گۆرانی دەنگ بەرزلێ دەدرێ)

discomfort /dɪs'ʌmfət/ *n.* نائاسودەیی، نارەحەتی

discount /dɪs'kaʊnt; *US* 'dɪskaʊnt/ *v.* داشکاندن (لە نرخی شتێک)

discourage /dɪs'kʌrɪdʒ/ *v.* سارد کردنەوە، بێ ووره کردن (بەرامبەرشتێ)

discover /dɪ'skʌvə(r)/ *v.* ١. دۆزینەوە ٢. فێربوون

discovery /dɪ'skʌvəri/ *n.* ١. دۆزینەوە ٢. دۆزراوە

discrepancy /dɪs'krepənsi/ *n.* جیاوازی، ناسازی (زیادوکەمی)

discriminate /dɪ'skrɪmɪneɪt/ *v.* جیاواز کردن، جیا کردنەوە

discuss /dɪ'skʌs/ *v.* تاووتوێ کردن (دانوستان)

discussion /dɪ'skʌʃn/ *n.* تاووتوێ، گفتوگۆ (دانوستان)

disdain /dɪs'deɪn/ *n.* سوکسەیر کردن،

رسوا کردن

disease /dɪ'zi:z/ *n.* نەخۆشی، دەرد

disguise /dɪs'gaɪz/ *v.* ١. خۆلێ گۆڕین
٢. شاردنەوە

disgust /dɪs'gʌst/ *n.* ١. قێز ٢. نەفرین

dish /dɪʃ/ *n.* قاپ، دەوری

dishevelled *(US* **disheveled***)* /dɪ'ʃevld /
adj. نارێک و پێک، پەڕپووت

dishonest /dɪs'ɒnɪst/ *adj.* ناپاک

disintegrate /dɪs'ɪntɪgreɪt/ *v.* تێک شکاندن،
وورد وخاش کردن

disk /dɪsk/ *n.* پەپکە (دیسک) زانیاری
تیاهەڵدە گیرێت

diskette /dɪs'ket/ *n.* فلۆپی دیسک
(زانیاری بەهۆی کەمپیوتە رەوە تیاهە ڵدە گیرێت،
توانای کەمترەلەسی دی)

dislike /dɪs'laɪk/ *v.* حەزلێ نە کردن، قین
لێ بوونەوە

dislocate /'dɪsləkeɪt: *US* 'dɪsləʊkeɪt/ *v.* لەجێ
بردن، لەجێ چوون

dislodge /dɪs'lɒdʒ/ *v.* جولاندن (لەجێ ی

خۆی)، هەڵکەندن لەشوێنی خۆی

disloyal /dɪsˈlɔɪəl/ *adj.* بێ ئەمەک، بێ وەفا

dismal /ˈdɪzməl/ *adj.* ١. پەست ٢. خەمناک

dismember /dɪsˈmembə(r)/ *v.* برین
وەیادراندنی (پارچەیەک لەلەش)

dismiss /dɪsˈmɪs/ *v.* ١. دەرکردن ٢. ڕێ پێ نەدان

disobedient /ˌdɪsəˈbi:diənt/ *adj.* ناگوێڕایەڵ،
بێ گوێ

disorder /dɪsˈɔ:də(r)/ *n.* ١. نارێکی، ناتەواوی
٢. ناساغی

disorganised *(US* **disorganized***)*
/dɪsˌɔ:gənaɪzd/ *adj.* بێ سەروبەر، ناجۆر

dispel /dɪˈspel/ *v.* دەرکردن، لابردن لەمێشک
(مێشک ساف کردن)

dispense /dɪˈspens/ *v.* ١. دان، پێدانی شتێک،
٢. دەرمان گرتنەوە

disperse /dɪˈspɜ:s/ *v.* بڵاوبوونەوە،
بڵاوکردنەوە، پەرش وبڵاوبوونەوە

displace /dɪsˈpleɪs/ *v.* ١. جێ پێ لێژ کردن
٢. لادان

display /dɪˈspleɪ/ *n.* ١. پیشاندان، نواندن

۲. هەڵس وکەوت

display /dɪ'spleɪ/ *v.* دەرخستن، پیشاندان

disposable /dɪ'spəʊzəbl/ *adj.* یەک بار بەکارهێنان (پاش بەکارهێنان فڕێ دەدرێ)

disposal /dɪ'spəʊzl/ *n.* خۆلێ ڕزگار کردن، خۆپاراستن

dispute /dɪ'spju:t; 'dɪspju:t/ *n.* ۱. مشت و مڕ ۲. جیاوازی

disrupt /dɪs'rʌpt/ *v.* تێک دان

dissatisfaction /ˌdɪsˌsætɪs'fækʃn/ *n.* نارازێتی، ناقایلی، بێزاری

dissect /dɪ'sekt; daɪ-/ *v.* توێکاری کردن

dissociate /dɪ'səʊʃieɪt/ *v.* جیا کردنەوە

dissolve /dɪ'zɒlv/ *v.* توانەوە، تواندنەوە

distance /'dɪstəns/ *v.* دوورخستنەوە، دوورکەوتنەوە (لەهاوڕێیەتی کردنی)

distance /'dɪstəns/ *n.* دووری

distant /'dɪstənt/ *adj.* ۱. دوور ۲. جیا

distil *(also* **distill***)* /dɪ'stɪl/ *v.* دڵۆپاندن (ئاو یاهەرشلەیەکی تر)

distinct /dɪ'stɪŋkt/ *adj.* ۱. جیا ۲. ئاشکرا، دیار،

روون

distinction /dɪˈstɪŋkʃn/ *n.* جیاوازی، تایبەتمەندی

distinctive /dɪˈstɪŋktɪv/ *adj.* دیار، جیالەناو کۆمەڵێکدا

distinguish /dɪˈstɪŋgwɪʃ/ *v.* ١. جیا کردنەوە ٢. ناسینەوە

distract /dɪˈstrækt/ *v.* مێشک مەشغوڵ کردن (نەتوانینی بیرکردنە وەلەشتێ بەووردی)

distraction /dɪˈstrækʃn/ *n.* ١. مێشک مەشغوڵ بوون، ٢. پەرتبوون

distress /dɪˈstres/ *n.* ١. خەم و پەژارە، تەنگانە ٢. پەرێشانی

distribute /dɪˈstrɪbjuːt; *Brit also* ˈdɪstrɪbjuːt/ *v.* ١. دابەش‌کردن ٢. بڵاوکردنەوە

district /ˈdɪstrɪkt/ *n.* هەرێم، ناوچە

disturb /dɪˈstɜːb/ *v.* ١. بێزار کردن ٢. شێواندن

disturbance /dɪˈstɜːbəns/ *n.* ١. پچراندن، ئاژاوە ٢. ناتەواوی

disuse /dɪsˈjuːs/ *n.* وازلێ هێنان، پشت گوێ خستن، بە کارنەهێنان

dive /daɪv/ *v.* نقوم بوون، چوونە ژێرئاو

diverge /daɪˈvɜːdʒ/ *v.* پەرت بوون، جیابوونەوە، پەلهاویشتن

diverse /daɪˈvɜːs/ *adj.* جۆراوجۆر، هەمەچەشن

diversion /daɪˈvɜːʃn; *US* -vɜːʒn/ *n.* ١. لادان، جیابوونەوە ٢. قەدبڕ (ڕێگای کورتبڕین)

diversity /daɪˈvɜːsəti/ *n.* جۆراوجۆری، هەمەجۆری

divert /daɪˈvɜːt/ *v.* لادان، گۆڕین (ئاراستەی شتێ بوشتێکی تر)

divide /dɪˈvaɪd/ *v.* ١. دابەش‌کردن ٢. لەت‌کردن

divine /dɪˈvaɪn/ *adj.* خوایی (پەیوەندی بە خواوە هەبێت)

division /dɪˈvɪʒn/ *n.* دابەش‌کردن، دابەش بوون

divorce /dɪˈvɔːs/ *n.* جیابوونەوە (تەلاق)

divorce /dɪˈvɔːs/ *v.* بەردان، پچرانی پەیوەندی ژن و مێرد (تەلاق دان)

divorcee /dɪˌvɔːˈsiː/ *n.* تەلاق دراو، بەردراو

divulge /daɪˈvʌldʒ/ *v.* درکاندن، ڕاز ووتن

dizzy /ˈdɪzi/ *adj.* سەرگێژخواردن

do /də, du; du:/ *aux. v.* فرمانی یاریدە دەرە (بە کاردێ لەرستەی پرسیاریدا وەک ئایا؟، وەلەرستەی نەرێدا)
do /də, du; du:/ *v.* کردن، ئەنجام دان
doctor /'dɒktə(r)/ *n.* پزیشک
doctrine /'dɒktrɪn/ *n.* بیروباوەر
document /'dɒkjumənt/ *n.* بەلگەنامە
dodge /dɒdʒ/ *v.* ١. تێ قوچاندن، خۆدزینەوە ٢. نە کردن، خۆلێ لادان
dog /dɒg; *US* dɔ:g/ *n.* سەگ
dogma /'dɒgmə; *US* 'dɔ:gmə/ *n.* مەزهەب، دۆگما
dogmatic /dɒg'mætɪk; *US* dɔ:g-/ *adj.* داسەپێن، رەق وتەق (گوێ نەگرتن لەبیرو بۆچوونی کەسی تر)
doll /dɒl; *US* dɔ:l/ *n.* بووکە شووشە، بووک
dollar /'dɒlə(r)/ *n.* دۆلار
dolphin /'dɒlfɪn/ *n.* دۆلفین
domain /dəʊ'meɪn; də'meɪn/ *n.* بواری بیرکردنەوە و چالاکی
dome /dəʊm/ *n.* گومەز

domestic /dəˈmestɪk/ *adj.* ماڵیی، خۆماڵی
domesticated /dəˈmestɪkeɪtɪd/ *adj.* ١. ماڵیی (ئاژەڵ) ٢. ئیشکەر (ئیشی ناوماڵ)
dominant /ˈdɒmɪnənt/ *adj.* ١. زاڵ ٢. دیار
dominate /ˈdɒmɪneɪt/ *v.* زاڵ بوون
dominion /dəˈmɪnɪən/ *n.* دەسەلاتی بەڕێوەبردن، زاڵ
domino /ˈdɒmɪnəʊ/ *n.* یاری دۆمینە
donate /dəʊˈneɪt; *US* ˈdəʊneɪt/ *v.* بەخشین، پێشکەش کردن
donkey /ˈdɒŋki/ *n.* کەر، گوێدرێژ
donor /ˈdəʊnə(r)/ *n.* بەخشەر (ئەوەی شتێک دەبەخشێ)
doom /du:m/ *n.* ئەنجامی ناخۆش، چارەنووس (وەک مردن)
door /dɔ:(r)/ *n.* دەرگا
dormant /ˈdɔ:mənt/ *adj.* مات (ناچالاک)، مت‌بوو
dormitory /ˈdɔ:mətri; *US* -tɔ:ri/ *n.* بەشی ناوخۆیی
dosage /ˈdəʊsɪdʒ/ *n.* بڕی دەرمان (بەکاربێت

لەماوەیەکدا)

dose /dəʊs/ *n.* ١. بڕی‌دەرمان (بە کاریێت لەیەک جاردا) ٢. جارجار (شتێکی ناخۆش)

dot /dɒt/ *n.* خاڵ، نوقتە

dote /dəʊt/ *v.* خۆش ویستن، بە دڵ ویستن (بەدل بوون)

double /ˈdʌbl/ *adj.* ١. دووئەوەندە ٢. دووان

double /ˈdʌbl/ *adv.* ١. بە دووان ٢. دووئەوەندە

double /ˈdʌbl/ *det.* دوو ئەوەندەی

double /ˈdʌbl/ *n.* ١. دووئەوەندە ٢. دووانە

double /ˈdʌbl/ *v.* ١. دوو قات بوون، دووجاربوون

double-decker /ˌdʌbl ˈdekə(r)/ *n.* پاسی دووقات

doubt /daʊt/ *n.* گومان

doubtless /ˈdaʊtləs/ *adv.* بێ گومان

dough /dəʊ/ *n.* ١. هەویر ٢. پارە

dove /dʌv/ *n.* کۆتر

down /daʊn/ *prep.* ١. بۆخوارەوە ٢. نزم ٣. خوار ٤. خوارەوە

down /daʊn/ *adv.* ١. بەرەوخوار ٢. بەدرێژایی،

سەرتاخوار

downhearted /ˌdaʊnˈhɑːtɪd/ *adj.*
دڵ‌لەخۆداماو، بێ تاقەت، دڵ تەنگ

Down's syndrome /daʊnz sɪndrəʊm/ *n.*
نەخۆشی مەنگۆلیزم (کەزگماکی‌یە)

downstairs /ˌdaʊnˈsteəz/ *adj., adv.* نهۆمی خوارەوە

downward /ˈdaʊnwəd/ *adj.* بەرەوخوار

downwards /ˈdaʊnwədz/ *adv.* بەرەوخوارەوە

dozen /dʌzn/ *n.* دەرزەن (١٢ دانە)

dozy /dəʊzi/ *adj.* خەوالوو

draft /drɑːft; *US* dræft/ *n.* ١. مسۆدە، دەس نووس ٢. ئاو، هەوا

drag /dræg/ *v.* ١. خشاندن ٢. ڕاکێشان

dragon /drægən/ *n.* ئەژدیها

drain /dreɪn/ *n.* ١. ئاوەڕۆ ٢. پلوسک ٣. خاڵی‌کردنەوەی ئاو

drama /drɑːmə/ *n.* شانۆگەری

dramatic /drəˈmætɪk/ *adj.* ١. بەرچاو ٢. کارتێکەر ٣. کتوپڕ

drastic /ˈdræstɪk; *Brit also* ˈdrɑːstɪk/ *adj.*

١. بەهێز، کاریگەر ٢. دیار، گرنگ

draught /drɑ:ft/ (*US* draft /dræft/) *n.* با، هەوا

draw /drɔ:/ *n.* یەکسان، بەرامبەریەک

draw /drɔ:/ *v.* ١. وێنەکێشان ٢. ڕاکێشان، دەرهێنان

drawer /drɔ:(r)/ *n.* چەکمەجە

drawing /ˈdrɔ:ɪŋ/ *n.* وێنەکێشان، نیگارکێشان (بەپێنوس)

drawn /drɔ:n/ *adj.* ماندوو، شەکەت، نەخۆش

dread /dred/ *n.* ترس، سام

dreadful /ˈdredfl/ *adj.* ١. ناخۆش، خراپ ٢. ترسناک

dream /dri:m/ *n.* ١. خەون ٢. خەیاڵ

dream /dri:m/ *v.* ١. خەون بینین ٢. خەیاڵ لێدان

drench /drentʃ/ *v.* تەڕکردن، خووساندن

dress /dres/ *n.* ١. پۆشاک ٢. عەزیە

dress /dres/ *v.* ١. لەبەرکردن، پۆشین ٢. برین پێچی کردن

dribble /ˈdrɪbl/ *v.* ١. لێ چوون، دزەکردن

(وەکشلەیەک) ٢. لیک لەدەم هاتنە دەرەوە

drift /drɪft/ *v.* ١. هاتن بەدەم هەواوە (بەهێواشی)، هاتن بەدەم ئاوەوە ٢. دان بەدەم هەواوە (بەدەم ئاوەوە)

drill /drɪl/ *n.* ١. کونکەر، سمۆ ٢. مەشق

drill /drɪl/ *v.* ١. کونکردن ٢. مەشق کردن

drink /drɪŋk/ *n.* ١. شلەمەنی ٢. شەراب (کحولی) ٣. خواردنەوە (شەراب)

drink /drɪŋk/ *v.* خواردنەوە

drip /drɪp/ *v.* دلۆپە کردن، تکان

drive /draɪv/ *n.* پیاسە کردن، گەڕان بەئۆتۆمبیل

drive /draɪv/ *v.* لێ خوڕین

driver /ˈdraɪvə(r)/ *n.* لێخوڕ، شۆفێر

driving /ˈdraɪvɪŋ/ *n.* لێخوڕینی ئۆتۆمبیل

drizzle /ˈdrɪzl/ *n.* نمەنمی باران

drop /drɒp/ *n.* دلۆپ، تکە

drop /drɒp/ *v.* ١. کەوتنە خوارەوە، خستنە خوارەوە ٢. دابەزین

droppings /ˈdrɒpɪŋz/ *n.* ١. ڕیقنە (پاشە ڕۆی باڵندە) ٢. پشقل (پاشە ڕۆی ئاژەڵە بچوکەکان)

drought /draʊt/ *n.* وشکە سالی، بێ بارانی

drown /draʊn/ *v.* خنکاندن
drowsy /ˈdraʊzi/ *adj.* خەوالوو
drug /drʌg/ *n.* ١. دەرمان ٢. سڕکەر
drugstore /ˈdrʌgstɔ:(r)/ *n.* دەرمانخانە
drum /drʌm/ *n.* ١. دەهۆڵ ٢. بەرمیل
drunk /drʌŋk/ *adj.* سەرخۆش
dry /draɪ/ *adj.* ووشک
dry /draɪ/ *v.* ووشک کردنەوە، ووشک بوونەوە
dual /ˈdju:əl; *US* ˈdu:əl/ *adj.* دووان، دەبڵ، جووت، دووانە
duck /dʌk/ *n.* مراوی
duct /dʌkt/ *n.* ١. ئاوەڕۆ ٢. بۆری
due /dju:; *US* du:/ *adj.* ١. چاوەڕوانکراو ٢. ماف، باج
due to /dju: tʊ/ بەهۆی
duke /dju:k; *US* du:k/ *n.* میر، بەگ
dull /dʌl/ *adj.* ١. تەڵخ، نزم ٢. ناخۆش
dumb /dʌm/ *adj.* لاڵ
dummy /ˈdʌmi/ *n.* ١. لەشیدەستکرد (بۆپێشاندانی پۆشاک) ٢. مەمکی لاستیک (بومندال)

duplicate /ˈdjuːplɪkeɪt; *US* ˈduːplɪkeɪt/ *v.*
١. هاوشێوه کردن، لەبەرگرتنەوه ٢. دووباره کردنەوه

durable /ˈdjʊərəbl; *US* ˈdʊərəbl/ *adj.*
درێژخایەن، خۆگر، قایم

duration /djuˈreɪʃn; *US* duˈreɪʃn/ *n.* ١. ماوه، کات ٢. واده

during /ˈdjʊərɪŋ; *US* ˈdʊər-/ *prep.* لەماوەی، بەدرێژایی

dusk /dʌsk/ *n.* زەردەپەر (کاتێ خۆرئاوا بووه)

dust /dʌst/ *n.* تۆز، تەپ و تۆز

dust /dʌst/ *v.* سرینەوه، تۆزلابردن

duster /ˈdʌstə(r)/ *n.* پەڕۆی سڕین، تۆزسڕ

dusty /ˈdʌsti/ *adj.* تۆزاوی

duty /ˈdjuːti; *US* ˈduːti/ *n.* ئەرک، فرمان

duvet /ˈduːveɪ/ *n.* لێفە

dwarf /dwɔːf/ *n.* قەزەم

dwell /dwel/ *v.* نیشتەجێ بوون

dye /daɪ/ *n.* رەنگ، بۆیە

dynamic /daɪˈnæmɪk/ *adj.* بەجووڵە، جووڵەدار

dynamite /ˈdaɪnəmaɪt/ *n.* دینامیت (ماددەی تەقینەوە کەزیاتر بە کاردێت بۆ هەڵکەندنی کانی ژێرزەوی)

Ee

E, e /iː/ *n.* ئی - پێنجەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە
each /iːtʃ/ *det., pron.* ١. هەر ٢. هەریەکە
eager /ˈiːgə(r)/ *adj.* تامەزرۆ، پەرۆش
eagle /ˈiːgl/ *n.* هەڵۆ
ear /ɪə(r)/ *n.* گوێ، گوێچکە
early /ˈɜːli/ *adj., adv.* ١. زوو ٢. بە زوویی
earn /ɜːn/ *v.* ١. پەیداکردن ٢. دەست خستن
earnest /ˈɜːnɪst/ *adj.* جددی، ڕشت، ڕاست
earphones /ˈɪəfəʊnz/ = *headphones n.* بیستۆک (سەماعە)
earring /ˈɪərɪŋ/ *n.* گوارە
earth /ɜːθ/ *n.* ١. زەوی ٢. خاک
earthquake /ˈɜːθkweɪk/ *n.* (*also* **quake**) بومەلەرزە، زەمین‌لەرزە
ease /iːz/ *n.* ئاسانیی
easily /ˈiːzəli/ *adv.* بەئاسانی
east /iːst/ *n.* ڕۆژهەلات، خۆرهەڵات

Easter /i:stə(r)/ *n.* جەژنی گەڕانەوەی عیسا پێغەمبەر (یەکشەممەی مانگی مارت یانیسان)

eastern /i:stən/ *adj.* *(also* **Eastern***)* ڕۆژهەلاتی

easy /i:zi/ *adj.* ١. ئاسان ٢. ئاسودە

eat /i:t/ *v.* خواردن

eau-de-Cologne /ˌəʊ də kəˈləʊn/ *n.* قۆلۆنیا، گولاو

eavesdrop /i:vzdrɒp/ *v.* گوێ گرتن، گوێ هەلخستن لەخەلک (بەدزی‌یەوە)

eccentric /ɪkˈsentrɪk/ *adj.* سەیر، نامۆ، نائاسایی

echo /ˈekəʊ/ *n.* دەنگ دانەوە (سەدا)

eclipse /ɪˈklɪps/ *n.* ١. خۆرگیران ٢. مانگ گیران

ecology /i:ˈkɒlədʒi/ *n.* ژینگەزانی

economic /ˌi:kəˈnɒmɪk; ˌekəˈnɒmɪk/ *adj.* ئابوریی

economics /ˌi:kəˈnɒmɪks; ˌekəˈnɒmɪks/ *n.* ئابوری ناسی

economy /ɪˈkɒnəmi/ *n.* ئابوری

eczema /ˈeksɪmə; *US* ɪgˈzi:mə/ *n.* بیرۆ،

ئێکزیما (نەخۆشی پێست)

edge /edʒ/ *n.* ١. کەنار ٢. لێوار ٣. نووک

edible /ˈedəbl/ *adj.* خوراو، دەخورێت (دەتوانرێ بخورێت)

edit /ˈedɪt/ *v.* ١. نووسین ٢. بلاوکردنەوە ٣. چاپکردن

edition /ɪˈdɪʃn/ *n.* ١. چاپ ٢. نوسخە

editor /ˈedɪtə(r)/ *n.* سەرنووسەر

editorial /ˌedɪˈtɔːriəl/ *n.* سەرووتار

educate /ˈedʒukeɪt/ *v.* پەروەردە کردن

education /ˌedʒuˈkeɪʃn/ *n.* پەروەردە و فێرکردن

eel /iːl/ *n.* مارماسی (ماسی‌یەکی درێژکۆلەیە لەماردەچێت)

effect /ɪˈfekt/ *n.* کار، کاریگەریی

effective /ɪˈfektɪv/ *adj.* بەکار، کاریگەر

effeminate /ɪˈfemɪnət/ *adj.* ژنانی، سەرژنانی (پیاوێک وەک ژن هەڵسوکەوت بکات)

efficient /ɪˈfɪʃnt/ *adj.* ١. کارامە ٢. لێ هاتوو، کارا

effort /ˈefət/ *n.* ١. ڕەنج ٢. ئەرک
egg /eg/ *n.* هێلکە
eggplant /ˈegplɑːnt; *US* -plænt/ *n.* باینجان
ego /ˈegəʊ; *US* ˈiːgəʊ/ *n.* خۆپەسەندی، خۆخۆیەتی
eiderdown /ˈaɪdədaʊn/ *n.* لێفە
eight /eɪt/ *n.* هەشت
eighteen /ˌeɪˈtiːn/ *n.* هەژدە
eighteenth /ˌeɪˈtiːnθ/ *pron.* هەژدەیەم
eighth /eɪtθ/ *pron.* هەشتەم
eightieth /ˈeɪtiəθ/ *pron.* هەشتایەم
eighty /ˈeɪti/ *n.* هەشتا
either /ˈaɪð(r); ˈiːðə(r)/ *det., pron.* ١. یا ٢. هەردوو
eject /iˈdʒekt/ *v.* فڕێدان، هەڵدان، دەرپەڕاندن، هاویشتن
elaborate /ɪˈlæbərət/ *adj.* ئاڵۆز، زیرەکانە (وەک دانانی پلانێکی زیرەکانە)
elaborate /ɪˈlæbəreɪt/ *v.* درێژە دان بەشتێک (درێژدادری کردن)
elapse /ɪˈlæps/ *v.* بردنەسەر، بەسەرچوون،

بووران (تێ پەڕینی کات)

elastic /ɪˈlæstɪk/ *n.* لاسیک، ماددەی لاسیکی

elbow /ˈelbəʊ/ *n.* قۆل، ئانیشک

elder /ˈeldə(r)/ *adj.* بە تەمەنتر، تەمەن گەورەتر

elderly /ˈeldəli/ *adj.* بە تەمەن

eldest /ˈeldɪst/ *adj.* بە تەمەنترین

elect /ɪˈlekt/ *v.* هەڵبژاردن

election /ɪˈlekʃn/ *n.* هەڵبژاردن

electric /ɪˈlektrɪk/ *adj.* کارەبایی

electrician /ɪˌlekˈtrɪʃn/ *n.* کارەباچی

electricity /ɪˌlekˈtrɪsəti/ *n.* کارەبا

electronic /ɪˌlekˈtrɒnɪk/ *adj.* ئەلیکترۆنی

electronics /ɪˌlekˈtrɒnɪks/ *n.* زانستی ئەلیکترۆنی، زانستی کارەبا

elegance /ˈelɪgəns/ *n.* جوانی، قشتی

elegant /ˈelɪgənt/ *adj.* ڕێک و پێک، جوان

element /ˈelɪmənt/ *n.* ١. بەش ٢. ئەندام ٣. توخم

elementary /ˌelɪˈmentri/ *adj.* ١. سەرەتایی ٢. بەرایی

elephant /ˈelɪfənt/ *n.* فیل

elevate /'elɪveɪt/ *v.* ١. بەرزکردنەوە ٢. باش کردن (خوو و ڕەووشت و بیرکردنەوە)

elevator /'elɪveɪtə(r)/ *(Brit* **lift**) *n.* بەرزکەرەوە (مەسعەد)

eleven /ɪ'levn/ *n.* یانزە

eleventh /ɪ'levnθ/ *pron., det., n.* یانزەهەم

eliminate /ɪ'lɪmɪneɪt/ *v.* ١. جیاکردنەوە ٢. کردنەدەرەوە

elongated /i:lɒŋgeɪtɪd; ɪ'lɔ:ŋ-/ *adj.* درێژکۆلە، درێژکراوە (درێژ و باریک)

eloquent /'eləkwənt/ *adj.* تەڕزمان، زمانپاراو، ڕەوانبێژ (قسەکانی کارتێکەرین)

else /els/ *adv.* هی تر، هی دی

elsewhere /,els'weə(r); *US* -'hweər/ *adv.* لە شوێنی تر، لە جێی تر

emaciated /ɪ'meɪsieɪtɪd/ *adj.* لەڕولاواز (بەهۆی نەخۆشییەوە)

e-mail /i:meɪl/ *=electronic mail n.* پۆستی ئەلیکترۆنی

embargo /ɪm'bɑ:gəʊ/ *n.* ئابلوقە (بەتایبەتی ئابلوقەی ئابووری و بازرگانی)

embarrass /ɪmˈbærəs/ *v.* شەرمەزار کردن، خەجاڵەت کردن

embarrassing /ɪmˈbærəsɪŋ/ *adj.* خەجاڵەتکەر، شەرم هێنەر

embassy /ˈembəsi/ *n.* باڵیۆزخانە

embed /ɪmˈbed/ *v.* تێ چەقاندن (چەقاندن بەقووڵی شتێکدا)

embrace /ɪmˈbreɪs/ *v.* گرتنە باوەش، باوەش پیا کردن

embryo /ˈembriəʊ/ *n.* کۆرپەلە، ئاوڵەمە

emerge /ɪmɜːdʒ/ *v.* ١. دەرکەوتن ٢. سەرهەڵدان ٣. لەناکاو دەرکەوتن

emergency /ɪmɜːdʒənsi/ *n.* ١. ناکاو ٢. فریا کەوتن

emigrant /ˈemɪgrənt/ *n.* کۆچەر، کۆچبەر

emigrate /ˈemɪgreɪt/ *v.* کۆچکردن

emigration /ˌemɪˈgreɪʃn/ *n.* کۆچ

eminent /ˈemɪnənt/ *adj.* بەناو بانگ، گرنگ

emit /ɪmɪt/ *v.* ١. ناردن ٢. بڵاوکردنەوە ٣. دانەوە

emotion /ɪˈməʊʃn/ *n.* ١. سۆز ٢. هەڵچوون

emperor /ˈempərə(r)/ *n.* ئیمپراتۆر

emphasis /'emfəsɪs/ *n.* دووپاتکردنەوە
emphasise *(also* **emphasize***)* /'emfəsaɪz/ *v.* جەخت کردن، دووپاتکردنەوە
empire /'empaɪə(r)/ *n.* ئیمپراتۆریەت
empirical /ɪm'pɪrɪkl/ *adj.* ئەزموونکاری، ئەزموونی
employ /ɪm'plɔɪ/ *v.* ١. دامەزراندن ٢. بەکارهێنان
employee /ˌemplɔɪ'i:; ɪm'plɔɪi:/ *n.* کارمەند
employer /ɪm'plɔɪə(r)/ *n.* دامەزرێنەر، خاوەن ئیش
employment /ɪm'plɔɪmənt/ *n.* ١. کار ٢. بەکارهێنان
empress /'emprəs/ *n.* ژنە ئیمپراتۆر
empty /'empti/ *adj.* ١. بۆش ٢. چۆڵ ٣. پووچ
empty /'empti/ *v.* ١. بەتاڵ کردن ٢. خاڵی کردنەوە
enable /ɪ'neɪbl/ *v.* ١. توانا پێدان ٢. بوار پێدان
encircle /ɪn'sɜ:kl/ *v.* ١. بازنە کێشان ٢. دەورەدان
enclose /ɪn'kləʊz/ *v.* ١. پێچانەوە ٢. چواردەوردان ٣. خستنە ناو

enclosure /ɪnˈkləʊʒə(r)/ *n.* ١. پەرژین کراو ٢. پێچراوە

encounter /ɪnˈkaʊntə(r)/ *v.* ١. ڕووبەڕووبوونەوە ٢. تووش بوون

encourage /ɪnˈkʌrɪdʒ/ *v.* ١. هاندان ٢. دڵ گەرم کردن

encyclopedia *(also* **encyclopaedia***)* /ɪnˌsaɪkləˈpiːdiə/ *n.* زانیارینامە، کەشکۆڵی زانیاری

end /end/ *n.* ١. کۆتایی ٢. دوا

end /end/ *v.* ١. کۆتایی هاتن ٢. کۆتایی پێهێنان

ending /endɪŋ/ *n.* کۆتایی، دوایی هاتن

endless /ˈendləs/ *adj.* بێ کۆتایی، بێ پایان

endure /ɪnˈdjʊə(r); *US* -ˈdʊər/ *v.* خۆگرتن، ئارام گرتن

enemy /ˈenəmi/ *n.* دوژمن

energetic /ˌenəˈdʒetɪk/ *adj.* ١. پڕووزە ٢. ووزە ویست

energy /ˈenədʒi/ *n.* ووزە

enforce /ɪnˈfɔːs/ *v.* بەزۆرپێ کردن

engage /ɪnˈgeɪdʒ/ *v.* ١. سەرقاڵ کردن

۲. گونجاندن

engaged /ɪnˈgeɪdʒd/ *adj.* ۱. نیشان کراو
۲. سەرقاڵ

engine /ˈendʒɪn/ *n.* بزوێنەر، مەکینە

engineer /ˌendʒɪˈnɪə(r)/ *n.* ئەندازیار

engineering /ˌendʒɪˈnɪərɪŋ/ *n.* ئەندازیاری

English /ˈɪŋglɪʃ/ *adj.* ئینگلیزی، زمانی ئینگلیزی (سەربە ئینگلتەرا)

English /ˈɪŋglɪʃ/ *n.* زمانی ئینگلیزی (ئەوزمانەی قسەی پێدەکرێ لەئینگلتەرا، ئەمریکا...)

enjoy /ɪnˈdʒɔɪ/ *v.* ۱. تام لێ کردن ۲. خۆشی لێ بینین

enjoyable /ɪnˈdʒɔɪəbl/ *adj.* خۆش

enjoyment /ɪnˈdʒɔɪmənt/ *n.* ۱. خۆشیی ۲. تام

enlarge /ɪnˈlɑːdʒ/ *v.* گەورە کردن

enlighten /ɪnˈlaɪtn/ *v.* ۱. ڕوونکردنەوە
۲. زانیاری پێدان ۳. ڕووناک کردنەوە

enlist /ɪnˈlɪst/ *v.* ۱. کردنە سەرباز ۲. یارمەتی وەرگرتن

enormous /ɪˈnɔːməs/ *adj.* زۆرگەورە، قەبە

enough /ɪ'nʌf/ *adv.* بەپێی پێویست، بەشی خۆی

enough /ɪ'nʌf/ *det., pron.* ١. ئەوەندە ٢. تەواو

enquire, enquiry = inquire; inquiry

enrich /ɪn'rɪtʃ/ *v.* دەوڵەمەند کردن

enrol *(US* **enroll***)* /ɪn'rəʊl/ *v.* ١. بوونە ئەندام ٢. تۆمار کردن

ensure *(US* **insure***)* /ɪn'ʃɔ:(r); *US* ɪn'ʃʊər/ *v.* ١. دڵنیا کردن ٢. دەستەبەر کردن

enter /'entə(r)/ *v.* ١. چوونە ناوەوە ٢. خستنە ناو

enterprise /'entəpraɪz/ *n.* ١. شاکار ٢. کار

entertain /,entə'teɪn/ *v.* ١.دڵخۆش کردن ٢. خزمەت کردنی میوان

entertainment /,entə'teɪnmənt/ *n.* کات پێ بەسەر بردن

enthusiasm /ɪn'θju:ziæzəm; *US* -,θu:-/ *n.* ١. شەوق، حەز ٢. دڵ گەرمی

entire /ɪn'taɪə(r)/ *adj.* هەموو، گشتی

entirely /ɪn'taɪəli/ *adv.* بەتەواوی

entitle /ɪn'taɪtl/ *v.* ماف پێدان، مافدار کردن

entity /ˈentəti/ *n.* قەوارە، هەبوون، بوون
entrance /ˈentrəns/ *n.* ١. دەروازە ٢. چوونە ژوورەوە
entry /ˈentri/ *n.* ١. هاتنە ژوورەوە ٢. دەروازە
envelop /ɪnˈveləp/ *v.* داپۆشین (بەتەواوی) چواردەوردان
envelope /ˈenvələʊp; ˈɒn-/ *n.* زەرف، زەرفی نامە
envious /ˈenviəs/ *adj.* بەخیل
environment /ɪnˈvaɪrənmənt/ *n.* ژینگە، دەورووبەر
environmental /ɪnˌvaɪrənˈmentl/ *adj.* ژینگەیی
envoy /ˈenvɔɪ/ *n.* نێردراو، نوێنەر
envy /ˈenvi/ *n.* بەخیلی
epic /ˈepɪk/ *n.* داستان
epidemic /ˌepɪˈdemɪk/ *n.* درم، پەتا
epilepsy /ˈepɪlepsi/ *n.* فێ، پەرکەم (جووڵەی نائاسایی لەش ولەهۆش خۆچوون)
episode /ˈepɪsəʊd/ *n.* ١. زنجیرە ٢. ڕووداو
equal /ˈiːkwəl/ *adj.* یەکسان

equal /i:kwəl/ *v.* یەکسان بوون

equality /ikwɒləti/ *n.* یەکسانی

equalise *(also* **equalize***)*/i:kwəlaɪz/ *v.*
یەکسان بوون لەخاڵدا (وەک لەیاریدا)

equation /ɪ'kweɪʒn/ *n.* هاوکێشە

equator *(also* **Equator***)* /ɪ'kweɪtə(r)/ *n.*
هێڵی کەمەرەیی

equilibrium /ˌi:kwɪ'lɪbriəm; ˌek-/ *n.*
هاوسەنگی

equipment /ɪ'kwɪpmənt/ *n.* ١. ئامراز ٢. کەل و پەل

equivalent /ɪ'kwɪvələnt/ *adj.* هاوتا، یەکسان (لەنرخ، گرنگی، بڕ، واتادا)

era /ɪərə/ *n.* ١. چاخ ٢. سەردەم ٣. ڕۆژگار

eradicate /ɪ'rædɪkeɪt/ *v.* ١. لەناو بردن
٢. لەڕیشە دەرهێنان

eraser /ɪ'reɪzə(r); *US* -sər/ *n.* هێڵ کوژێن، لاستیک

erect /ɪ'rekt/ *adj.* ١. ڕێک ٢. وەستاو، هەستاو

erect /ɪ'rekt/ *v.* ١. بنیات نان ٢. دانان

erode /ɪ'rəʊd/ *v.* داخوران

erotic /ɪˈrɒtɪk/ *adj.* سێکسی
error /ˈerə(r)/ *n.* هەڵە، چەوتی
escalate /ˈeskəleɪt/ *v.* ١. بەهێز بوون، بەهێز کردن (گرنگ بوون) ٢. زیاد کردن
escalator /ˈeskəleɪtə(r)/ *n.* پلیکانەی کارەبایی
escape /ɪˈskeɪp/ *n.* دەرچوون
escape /ɪˈskeɪp/ *v.* ١. هەڵهاتن ٢. ڕاکردن ٣. لێ چوون
escort /ˈeskɔːt/ *n.* پارێزەر، ڕێچەناس
especial /ɪˈspeʃl/ *adj.* تایبەت، تایبەتی
especially /ɪˈspeʃəli/ *adv.* ١. بە تایبەتی ٢. زۆر
espionage /ˈespiənɑːʒ/ *n.* سیخوڕی
essay /ˈeseɪ/ *n.* وتار
essence /ˈesns/ *n.* ١. کرۆک ٢. بنەما
essential /ɪˈsenʃl/ *adj.* ١. پێویست ٢. بنچینەیی
establish /ɪˈstæblɪʃ/ *v.* ١. دامەزراندن ٢. بنیات نان
establishment /ɪˈstæblɪʃmənt/ *n.* ١. بنیات نان ٢. دامەزراندن
estate /ɪˈsteɪt/ *n.* ١. موڵک ٢. زەوی و زار ٣. کۆمەڵگە

esthetic *(US)* =**aesthetic**
estimate /ˈestɪmət/ *n.* ١. خەملاندن ٢. بەها
estimate /ˈestɪmeɪt/ *v.* دیاری کردن
estimation /ˌestɪˈmeɪʃn/ *n.* بیروبۆچوون، بریاردان
eternal /ɪˈtɜːnl/ *adj.* ١. نەمر ٢. نەبراوە
eternity /ɪˈtɜːnəti/ *n.* ١. نەمری ٢. بێ پایانی، ناکۆتایی
ethics /ˈeθɪks/ *n.* بەهارەووشتییەکان
ethnic /ˈeθnɪk/ *adj.* نەژادی
euphemism /ˈjuːfəmɪzəm/ *n.* ناسک دەربرین، دەربرینێکی جوان
euphoria /juːˈfɔːriə/ *n.* دڵخۆشی، شادی
Europe /ˈjʊərəp/ *n.* ئەوروپا، قارەی ئەوروپا
European /ˌjʊərəˈpiən; jɔː-/ *adj.* ئەوروپی
euthanasia /ˌjuːθəˈneɪziə; *US* -neɪʒə/ *n.* مردنی (کوشتنی) بێ ئازار (بۆ ئەوەی لە کۆڵ نەخۆشییەکی چارەنەکراویێتەوە)
evacuate /ɪˈvækjueɪt/ *v.* پێ چۆڵ کردن
evade /ɪˈveɪd/ *v.* ١. خۆدزینەوە ٢. خۆلێ لادان
evaluate /ɪˈvæljueɪt/ *v.* نرخاندن،

هەڵـەنگاندن

evaporate /ɪˈvæpəreɪt/ *v.* ١. بوونە هەڵم ٢. دیارنەمان

even /ˈi:vn/ *adj.* ١. تەخت، ڕێک ٢. ژمارەی جووت ٣. یەکسان

even /ˈi:vn/ *adv.* تەنانەت

evening /ˈi:vnɪŋ/ *n.* ئێوارە

event /ɪˈvent/ *n.* ڕووداو

eventually /ɪˈventʃuəli/ *adv.* ١. لە کۆتاییدا ٢. سەرەنجام

ever /ˈevə(r)/ *adv.* ١. قەت، هەر ٢. هەردەم

evergreen /ˈevəgri:n/ *n.* هەمیشەسەوز (ئەو ڕووەکانەی هەمیشە سەوزن)

everlasting /ˌevəˈlɑ:stɪŋ; *US* -ˈlæst-/ *adj.* ١. هەمیشە ٢. نەمر

every /ˈevri/ *det.* ١. هەر ٢. هەموو

everybody *(also* **everyone***)* /ˈevribɒdi / *pron.* هەرکەسێ

everything /ˈevriθɪŋ/ *pron.* هەرشتێ، هەموو شتێ

everywhere /ˈevriweə(r); *US* -hweə(r)/ *adv.*

هەموو شوێنێ

evidence /ˈevɪdəns/ *n.* بەڵگە، گەواهی

evident /ˈevɪdənt/ *adj.* ئاشکرا، ڕوون

evil /ˈi:vl; ˈi:vɪl/ *adj.* بەد، نەگریس

evoke /ɪˈvəʊk/ *v.* هەژاندن، وورووژاندن

evolution /ˌi:vəˈlu:ʃn; *US* ˌev-/ *n.* پەرەسەندن

evolve /iˈvɒlv/ *v.* پەرەسەندن، گەشەسەندن

ewe /ju:/ *n.* مەڕ

exact /ɪgˈzækt/ *adj.* ١. تەواو ٢. وورد

exactly /ɪgˈzæktli/ *adv.* ١. بەتەواوەتی، بەکت و مت ی ٢. بەڵێ ڕاستە

exaggerate /ɪgˈzædʒəreɪt/ *v.* پێوەنان، گەورە کردن

exam /ɪgˈzæm/ *n.* ئەزموون

examination /ɪgˌzæmɪˈneɪʃn/ *n.* تاقیکردنەوە

examine /ɪgˈzæmɪn/ *v.* ١. تاقیکردنەوە ٢. لێ ووردبوونەوە

example /ɪgˈzɑ:mpl; *US* -ˈzæmpl/ *n.* ١. نموونە ٢. پەند

excavate /ˈekskəveɪt/ *v.* هەڵکەندن

exceed /ɪkˈsi:d/ *v.* تێپەڕین، لەسنووردەرچوون

excellent /ˈeksələnt/ *adj.* ١. بالا ٢. نایاب
except /ɪkˈsept/ *prep.* جگە، بێجگە
except /ɪkˈsept/ *v.* بێجگە، جگە
exception /ɪkˈsepʃn/ *n.* جیاکاری، هەڵاوێر
exceptional /ɪkˈsepʃənl/ *adj.* شاز، زۆرچاک، نایاب
excess /ˈekses/ *adj.* زیاد، زیاد لە پێویست
excess /ɪkˈses/ *n.* زیایە، زیادە
excessive /ɪkˈsesɪv/ *adj.* زۆر، فرە (لەرادەبەدەر)
exchange /ɪksˈtʃeɪndʒ/ *n.* گۆڕینەوەی دراو
exchange /ɪksˈtʃeɪndʒ/ *v.* ئاڵ و گۆڕ کردن، گۆڕینەوە
excite /ɪkˈsaɪt/ *v.* ١. ئاڵۆزاندن ٢. بزواندن
excited /ɪkˈsaɪtɪd/ *adj.* ١. دڵخۆش ٢. هاربوو
excitement /ɪkˈsaɪtmənt/ *n.* ١. خۆش ٢. هەست بزوێن
exciting /ɪkˈsaɪtɪŋ/ *adj.* ١. دڵخۆشی ٢. گەرم وگوری
exclaim /ɪkˈskleɪm/ *v.* هاوار کردن
exclamation /ˌekskləˈmeɪʃn/ *n.*

۱. سەرسورمان ۲. هاوار

exclude /ɪk'sklu:d/ *v.* ۱. لێدەرکردن ۲. دوور ڕاگرتن

exclusion /ɪk'sklu:ʒn/ *n.* لێدەرکردن، خستنە کەنارەوە

exclusive /ɪk'sklu:sɪv/ *adj.* ۱. تایبەت ۲. نایاب

excrete /ɪk'skri:t/ *v.* دەرهاویشتن

excruciating /ɪk'skru:ʃieɪtɪŋ/ *adj.* زۆرپیس، جەرگبڕ (بە کاردێ بۆ ئازار)

excursion /ɪk'skɜ:ʃn; *US* -ɜ:rʒn/ *n.* گەشت، سەیران

excuse /ɪk'skju:z/ *n.* بەهانە (بۆ بەخشین لە کردنی کارێک)

excuse /ɪk'skju:z/ *v.* بەخشین، لێبووردن

execute /'eksɪkju:t/ *v.* ۱. هێنانەجێ ۲. کوشتن ۳. جێبەجێ کردن

executive /ɪg'zekjətɪv/ *adj.* ۱. جێبەجێکەر ۲. زۆرباش، چاک

exemplify /ɪg'zemplɪfaɪ/ *v.* کردن بە نموونە (بۆ شتێک)

exempt /ɪg'zempt/ *adj.* بەخشراو

exercise /'eksəsaɪz/ *n.* ١. مەشق ٢. ڕاهێنان

exercise /'eksəsaɪz/ *v* ١. مەشق کردن ٢. ڕاهێنان

exert /ɪg'zɜ:t/ *v.* ١. بە کارهێنان ٢. خستنە سەر ٣. زۆر لە خۆ کردن

exhale /eks'heɪl/ *v.* هەناسەدانەوە

exhaust /ɪg'zɔ:st/ *n.* ١. کارکەر ٢. ئەگزۆز

exhaust /ɪg'zɔ:st/ *v.* ١. ماندوو کردن ٢. تەواو کردن

exhaustion /ɪg'zɔ:stʃən/ *n.* ماندوو، شەکەت، کەشەنگ

exhibit /ɪg'zɪbɪt/ *v.* ١. پیشان دان ٢. نمایش کردن

exhibition /ˌeksɪ'bɪʃn/ *n.* پێشانگا

exile /'eksaɪl; 'egz-/ *n.* ١. دوورخستنەوە (دەر کردن لەووڵاتدا) ٢. ژیان لەمەنفا (دوورلە وڵات)

exist /ɪg'zɪst/ *v.* ١. ژیان ٢. هەبوون

existence /ɪg'zɪstəns/ *n.* ١. هەبوون ٢. بوون

exit /'eksɪt; 'egzɪt/ *n.* ١. دەرچە ٢. چوونەدەرەوە

exonerate /ɪg'zɒnəreɪt/ *v.* ئازاد کردن، گەردن

ئازاد کردن

exotic /ɪgˈzɒtɪk/ *adj.* بیانی

expand /ɪkˈspænd/ *v.* فراوان بوون، فراوانکردن

expansion /ɪkˈspænʃn/ *n.* فراوان بوون

expect /ɪkˈspekt/ *v.* ١. پێش بینی کردن ٢. چاوەڕوانکردن

expectation /ˌekspekˈteɪʃn/ *n.* ١. ئومێد ٢. چاوەڕوانی ٣. پێش بینی

expedition /ˌekspəˈdɪʃn/ *n.* گەشت (گەشتی زانستی، یابۆخۆشی)

expel /ɪkˈspel/ *v.* ١. دەرفرتاندن ٢. دەر کردن (وەک هەوا)

expend /ɪkˈspend/ *v.* ١. خەرج کردن ٢. لەڕێدانان

expenditure /ɪkˈspendɪtʃə(r)/ *n.* خەرج کردن، بۆ تە رخان کردن

expense /ɪkˈspens/ *n.* ١. بەها ٢. تێچوون ٣. خەرجی

expensive /ɪkˈspensɪv/ *adj.* گران

experience /ɪkˈspɪəriəns/ *n.* ١. ئەزموون

۲. دنیا دیدەیی

experience /ɪk'spɪərɪəns/ *v.* ۱. هەست پێ کردن ۲. بەسەراهاتن

experienced /ɪk'spɪərɪənsd/ *adj.* شارەزا، دنیادیدە، پسپۆر

experiment /ɪk'sperɪmənt/ *n.* تاقیکردنەوە، ئەزموون

experimental /ɪk͵sperɪ'mentl/ *adj.* ئەزموونیی

expert /'ekspɜːt/ *n.* پسپۆر، شارەزا

expertise /͵ekspɜː'tiːz/ *n.* زانیاری، وەستایی، پسپۆری

expire /ɪk'spaɪə(r)/ *v.* بەسەرچوون، کۆن بوون

expiry /ɪkspaɪəri/ *n.* بەسەر چوون (کەبتوانی شتێک بە کاربێنیت)

explain /ɪk'spleɪn/ *v.* ڕوونکردنەوە

explanation /͵eksplə'neɪʃn/ *n.* ۱. لێکدانەوە ۲. راڤە ۳. ڕوونکردنەوە

explode /ɪk'spləʊd/ *v.* تەقینەوە، تەقاندنەوە

exploit /ɪk'splɔɪt/ *v.* هەلپەرستی (کردن) چەوساندنەوە (بۆ بەرژەوەندی خود)

explore /ɪk'splɔ:(r)/ *v.* ١. بەدواداگەران ٢. دۆزینەوە ٣. گەشت کردن

explosion /ɪk'spləʊʒn/ *n.* تەقینەوە، تەقانەوە

explosive /ɪk'spləʊsɪv; -zɪv/ *adj.* تەقەمەنی

export /'ekspɔ:t/ *n.* ناردەنی، هەناردە

export /ɪk'spɔ:t/ *v.* ناردنەدەرەوە، هەناردن

expose /ɪk'spəʊz/ *v.* ١. کەوتنەبەر، خستنەبەر ٢. دەرخستن

exposure /ɪk'spəʊʒə(r)/ *n.* کەوتنەبەر ٢. ئاشکرابوون

express /ɪk'spres/ *n.* شەمەندەفەری خێرا

express /ɪk'spres/ *v.* ١. دەربڕین ٢. گوزارش کردن

expression /ɪk'spreʃn/ *n.* ١. دەربڕین ٢. ڕووخسار

expressway /ɪk'spresweɪ/ = *motorway n.* هێڵی سەرەکی، ڕێی خێرا

exquisite /'ekskwɪzɪt; ɪk'skwɪzɪt/ *adj.* قەشەنگ، زۆرجوان، دڵگیر

extend /ɪk'stend/ *v.* ١. درێژبوونەوە ٢. کشاندن

extension /ɪk'stenʃn/ *n.* ١. درێژکردنەوە

۲. زیاده ۳. لقی تەلەفۆن (لەبینایەک یان دامەزراوەیەک)

extensive /ɪk'stensɪv/ *adj.* ۱. فراوان ۲. گەورە

extent /ɪk'stent/ *n.* ۱. ڕووبەر ۲. درێژی و فراوانی ۳. بڕ

exterior /ɪk'stɪərɪə(r)/ *adj.* ۱. دەرەوە ۲. دەرەکی

external /ɪk'stɜ:nl/ *adj.* دەرەکی

extinct /ɪk'stɪŋkt/ *adj.* لەناوچوو، دوابڕاو، نەماو

extinguish /ɪk'stɪŋgwɪʃ/ *v.* ۱. کوژاندنەوە (ئاگر) ۲. نەهێشتن، خاپوورکردن

extra /'ekstrə/ *adj.* زیادە

extract /ɪk'strækt/ *v.* دەرهێنان، دەرکێشان.

extraordinary /ɪk'strɔ:dnrɪ; *US* -dəneri/ *adj.* ۱. نائاسایی ۲. سەرسوڕهێنەر

extreme /ɪk'stri:m/ *adj.* ۱. لەڕادەبەدەر ۲. زۆر ۳. توند

extreme /ɪk'stri:m/ *n.* ۱. ئەمسەروئەوسەر ۲. زۆرترین، لەڕادەبەدەری

extremely /ɪk'stri:mli/ *adv.* ۱. بەزۆری

٢. ئەوپەڕی ٣. بێ ئەندازەیی

extrovert /ˈekstvəvɜːt/ *n.* مرۆڤێکی کراوە (حەزبە تێکەڵی بکات)

eye /aɪ/ *n.* چاو

eyebrow /ˈaɪbraʊ/ *n.* برۆ، ئەبرۆ

eyeglasses /ˈaɪglɑːsɪz; *US* -glæsɪz/ *n.* چاویلکە

eyelash /ˈaɪlæʃ/ *n.* *(also* **lash***)* برژانگ

eyelid /ˈaɪlɪd/ *n.* *(also* **lid***)* پێلوی چاو

eyesight /ˈaɪsaɪt/ *n.* بینین، بینایی

Ff

F, f /ef/ *n.* ئێف – شەشەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی یە
fabulous /ˈfæbjələs/ *adj.* زۆرچاک، نایاب
face /feɪs/ *n.* ١. روو، دەم و چاو ٢. رووخسار
face /feɪs/ *v.* ١. رووبەروو بوونەوە ٢. رووتێ کردن
facilitate /fəˈsɪlɪteɪt/ *v.* ئاسان کردن
facility /fəˈsɪləti/ *n.* ١. ئاسانکاری ٢. ئامراز
fact /fækt/ *n.* راستی
factor /ˈfæktə(r)/ *n.* ١. کارتێکەر ٢. هۆکار
factory /ˈfæktəri; fæktri/ *n.* کارگە، کارخانە
factual /ˈfæktʃuəl/ *adj.* راستی، راستی یانە واقیعی
faculty /ˈfæklti/ *n.* ١. توانا ٢. کۆلێژ
fade /feɪd/ *v.* ١. دیارنەمان ٢. کاڵ کردنەوە
Fahrenheit /ˈfærənhaɪt/ *n.* پێوانی پلەی گەرمی بەفەهرەنهایت
fail /feɪl/ *v.* ١. سەرنە کەوتن ٢. بەردەوام نەبوون

failure /feɪljə(r)/ *n.* ١. شكست ٢. سەرنەكەوتن

faint /feɪnt/ *adj.* ١. لاواز ٢. كز ٣. بووراوە، بێهۆش

faint /feɪnt/ *v.* بوورانەوە (لەهۆش خۆچوون)

fair /feə(r)/ *adj.* ١. دادوەر ٢. باش ٣. كاڵ ٤. جوان

fairly /ˈfeəli/ *adv.* ١. دادوەرانە ٢. تارادەیەك ٣. بەتەواوی

fairy /ˈfeəri/ *n.* پەری

faith /feɪθ/ *n.* ١. باوەر ٢. ئایین ٣. متمانە

faithful /ˈfeɪθfl/ *adj.* ١. راستگۆ ٢. بەئەمەك

falcon /ˈfɔ:lkən; *US* ˈfælkən/ *n.* باز

fall /fɔ:l/ *n.* ١. پاییز ٢. كەوتن، دابەزین

fall /fɔ:l/ *v.* ١. كەوتن، كەوتنەخوارەوە ٢. كەم بوونەوە

false /fɒls; fɔ:ls/ *adj.* ١. هەڵە ٢. درۆزن ٣. ساختە، گەندە

fame /feɪm/ *n.* ١. ناو ٢. ناوبانگ

familiar /fəˈmɪliə(r)/ *adj.* ١. ئاشنا ٢. هاورێیانە

family /fæməli/ *n.* خێزان

famine /fæmɪn/ *n.* ١. برسێتی ٢. قاتی‌وقری

famous /feɪməs/ *adj.* ١. ناودار ٢. بەناوبانگ

fan /fæn/ *n.* ١. پانکە ٢. باوەشێن ٣. لایەنگر، هەوادار

fanatic /fəˈnætɪk/ *n.* دەمارگیر

fancy /fænsi/ *adj.* نائاسایی، ناسادە

fancy /fænsi/ *v.* ١. حەزلێبوون ٢. سەیربوون ٣. بیرلێ کردنەوە

fang /fæŋ/ *n.* کەلبە (وەک کەلبەی سەگ یامار)

fantastic /fænˈtæstɪk/ *adj.* ١. نایاب، سەیر ٢. مەزن

fantasy *(also* **phantasy***)* /fæntəsi/ *n.* خەیاڵ، ئەندێشە

far /fɑː(r)/ *adj.* ١. دوور ٢. زۆر ٣. لە دوور ٤. بۆ دوور

fare /feə(r)/ *n.* ١. کرێ ٢. خۆراک

farm /fɑːm/ *n.* کێڵگە

farm /fɑːm/ *v.* کشتیاری کردن

farmer /fɑːmə(r)/ *n.* کشتیار، جوتیار

farther /fɑːðə(r)/ *adj.* ١. دوورتر ٢. زیاتر

farthest /fɑ:ðɪst/ *adj., adv.* ۱. دوورترین ۲. زۆرترین

fascinate /fæsɪneɪt/ *v.* دل فراندن، مەفتون کردن

fashion /fæʃn/ *n.* ۱. باو ۲. شێوە ۳. مۆد

fashionable /fæʃnəbl/ *adj.* ۱. هاوچەرخ ۲. باو

fast /fɑ:st; *US* fæst/ *adj.* ۱. خێرا ۲. لەپێش ۳. جێگیر

fast /fɑ:st; *US* fæst/ *v.* بەرۆژووبوون

fasten /fɑ:sn; *US* 'fæsn/ *v.* ۱. بەستن ۲. داخستن ۳. پێوەنوساندن

fastidious /fə'stɪdiəs; fæ-/ *adj.* گازندەکەر، نارازی، نازوونوزکەر

fat /fæt/ *adj.* ۱. قەڵەو ۲. ئەستور

fat /fæt/ *n.* ۱. بەز، چەوری ۲. رۆن

fatal /feɪtl/ *adj.* کوشندە، کوژەر

fate /feɪt/ *n.* قەدەر، چارەنووس

father /fɑ:ðə(r)/ *n.* باوک

Father Christmas /fɑ:ðe krɪsməs/ = *Santa Claus n.* بابەنوئێل

fatigue /fə'ti:g/ *n.* ماندوویه تی یه کی زۆر شه که تی

faucet /'fɔ:sɪt/ *n.* به لوعه

fault /fɔ:lt/ *n.* ١. هه له ٢. کەم و کورتی

favor = **favour** /'feɪvə(r)/ *n.* ١. چاکه ٢. خۆشه ویستی

favor *(also* **favour***)* /'feɪvə(r)/ *v.* پشتگیری کردن، دڵ گرتن، پێ باش بوون

favorable = **favourable** /'feɪvərəbl/ *adj.* ١. گونجاو ٢. باش

favorite = **favourite** /'feɪvərɪt/ *adj.* ١. زۆرویستراو ٢. هه ڵبژارده

fax /fæks/ *n.* ئامێری فاکس (له دووره وه وێنه کردن)

fax /fæks/ *v.* له دووره وه وێنه کردن، فاکس کردن

fear /fɪə(r)/ *n.* ترس، سام

fear /fɪə(r)/ *v.* ترسان

fearful /fɪəfl/ *adj.* ١. ترسناک ٢. ترسنۆک

feasible /'fi:zəbl/ *adj.* ده کرێت (کارێک که بتوانرێ بکرێت)

feast /fi:st/ *n.* ١. جەژن ٢. چێشت
feather /ˈfeðə(r)/ *n.* پەڕ
feature /ˈfi:tʃə(r)/ *n.* ١. نیشانە ٢. تایبەتمەندی
February /ˈfebruəri; *US* -ueri/ *n.* مانگی شوبات
federal /ˈfedərəl/ *adj.* یەکێتی، یەکگرتوو (فیدرالی)
federation /ˌfedəˈreɪʃn/ *n.* ١. یەکێتی ٢. یەکگرتن
fee /fi:/ *n.* ١. کرێ ٢. نرخ ٣. شاباش
feed /fi:d/ *v.* ١. خواردن پێدان ٢. خواردن
feel /fi:l/ *v.* ١. هەست پێ کردن ٢. دەست لێدان
feeling /ˈfi:lɪŋ/ *n.* ١. هەست ٢. شارەزایی
fellow /ˈfeləʊ/ *n.* ١. مرۆڤ، کەس ٢. ئەندام، هاورێ
female /ˈfi:meɪl/ *adj.* مێ
feminine /ˈfemənɪn/ *adj.* مێینە، ژنانە، کچانە
fence /fens/ *n.* پەرژین
ferment /fəˈment/ *v.* ترشان، ترشاندن
fermentation /ˌfɜ:menˈteɪʃn/ *n.* ١. ترشان ٢. بوونە هەوێن

ferry /feri/ *n.* کەلەک (جۆرێکەلەبەلەم)

fertile /fɜ:taɪl; *US* 'fɜ:rtl/ *adj.* ١. بەپیت
٢. بەرهەمدار، بەبەر

fertilise *(also* **fertilize***)* /fɜ:təlaɪz/ *v.*
١.پیتاندن ٢. پەیین تێ کردن

fervor *(also* **fervour***)* /fɜ:və(r)/ *n.* پەرۆشی (هەستێکی قووڵلەناخەوە)

festival /festəvl; 'festɪvl/ *n.* جەژن، ئاهەنگ

fetch /fetʃ/ *v.* ١. هێنان ٢. هێنانەوە

fever /fi:və(r)/ *n.* تا (بەرزبونەوەی پلەیگەرمیلەش)

few /fju:/ *adj., det.* ١. کەمێک ٢. هەندێک

fiancé /fi'ɒnseɪ; *US* ˌfi:ɑ:n'seɪ/ *n.* دەزگیران (کور)

finacée /fi'ɒnseɪ; *US* ˌfi:ɑ:n'seɪ/ *n.* دەزگیران (کچ)

fiber = **fibre** /faɪbə(r)/ *n.* ١. تاڵ ٢. ریشاڵ، فایبەر

fiction /fɪkʃn/ *n.* داستان

fidelity /fɪ'deləti; *US* fai-/ *n.* ١. چاکە ٢. ئەمەک داری

field /fi:ld/ *n.* ۱. بوار ۲. کێڵگە ۳. کایە
fierce /fɪəs/ *adj.* ۱. سەخت ۲. دڕ ۳. توند
fifteen /ˌfɪfˈti:n/ *n.* پازده، پانزه
fifteenth /ˌfɪfˈti:nθ/ *n., pron., det.* پازدەهەم
fifth /fɪfθ/ *n., pron., det.* پێنجەم
fiftieth /ˈfɪftiəθ/ *n., pron., det.* پەنجاهەم
fifty /ˈfɪfti/ *n.* پەنجا
fig /fɪg/ *n.* هەنجیر
fight /faɪt/ *n.* ۱. شەڕ کردن ۲. جەنگان ۳. خەبات کردن
fight /faɪt/ *v.* ۱. شەڕ کردن ۲. خەبات ۳. کۆڵ نەدان
figure /fɪgə(r); *US* ˈfɪgjər/ *n.* ۱. ڕەنووس ۲. شێوە ۳. ژمارە ٤. وێنە
file /faɪl/ *n.* ۱. دۆسیە ۲. فایل ۳. ڕیز
file /faɪl/ *v.* لەڕیزبەنگ دان
fill /fɪl/ *v.* پڕ کردن، پڕ بوون
film /fɪlm/ *n.* ۱. توێژاڵ ۲. فلیم
filter /ˈfɪltə(r)/ *n.* ۱. پاڵێو ۲. فلتەر
filter /ˈfɪltə(r)/ *v.* پالاوتن
final /ˈfaɪnl/ *adj.* ۱. کۆتایی ۲. دوا

finally /faɪnəli/ *adv.* ١. لە کۆتاییدا ٢. سەرەنجام

finance /ˈfaɪnæns; faɪˈnæns; fəˈnæns/ *n.* دارایی

financial /faɪˈnænʃl; fəˈnæ-/ *adj.* دارایی (پەیوەندی بەپارەوە هەیێت)

find /faɪnd/ *v.* ١. دۆزینەوە ٢. پەیداکردن ٣. ڕێلێ کەوتن

fine /faɪn/ *adj.* ١. جوان ٢. باش ٣. ناسک ٤. وورد

finger /ˈfɪŋgə(r)/ *n.* پەنجە (پەنجەی دەست)

finish /ˈfɪnɪʃ/ *n.* تەواو، کۆتایی

finish /ˈfɪnɪʃ/ *v.* ١. تەواو بوون، تەواو کردن ٢. کۆتایی پێ هێنان

finished /ˈfɪnɪʃt/ *adj.* ١. کۆتایی هاتوو، . تەواوبوو ٢. دروست کراو

fire /ˈfaɪə(r)/ *n.* ١. ئاگر ٢. تەقە ٣. سووتان

fire /ˈfaɪə(r)/ *v.* ١. سووتاندن ٢. تەقە کردن ٣. گەرم کردن

firework /ˈfaɪəwɜ:k/ *n.* فیشەکە شێتە (یاری ئاگری، وەک تەلقە تەنورە)

firm /fɜ:m/ *adj.* ١. سفت، توند ٢. جێگیر

firm /fɜ:m/ *n.* ١. دەزگا ٢. کۆمپانیا

first /fɜ:st/ *n., det., pron.* ١. یەکەم ٢. یەکەم جار ٣. جارێ

first name /fɜ:st neɪm/ *n.* ناوی بنەڕەتی (ئەسلی)، ناوی یەکەم

fish /fɪʃ/ *n.* ماسی

fish /fɪʃ/ *v.* ماسی گرتن، ماسی ڕاو کردن

fisherman /ˈfɪʃəmən/ *n.* ماسیگر

fist /fɪst/ *n.* مشت، مست

fit /fɪt/ *adj.* ١. گونجاو ٢. پڕاوپڕ، ڕێک

fit /fɪt/ *v.* ١. گونجان، گونجاندن ٢. پێ خوران ٣. جێ کردنەوە

five /faɪv/ *n.* پێنج

fix /fɪks/ *v.* ١. چاککردن ٢. جێگیر کردن ٣. تێ خستن

fizzy /ˈfɪzi/ *adj.* گازدار، گازی

flag /flæg/ *n.* ئالا

flail /fleɪl/ *v.* ئەمسەر وئەو سەر کردن، یاری پێ کردن لەهەوادا

flair /fleə(r)/ *n.* ١. لێ هاتوویی ٢. حەز، ئارەزوو (بۆ کردنی شتێک)

flame /fleɪm/ *n.* ١. بلێسە ٢. گڕ، کلپە
flame /fleɪm/ *v.* بلێسە گرتن، بلێسە سەندن
flammable /ˈflæməbl/ *adj.* گردە گرێت
(ماددەیەک ئاسان گربگرێت)
flank /flæŋk/ *n.* ١. لا، تەنیشت ٢. لەشکر
flap /flæp/ *v.* شەکانەوە، شەکاندنەوە، یاری
کردن (بەهۆی هەواوە)
flare /fleə(r)/ *v.* کلپە کردن، گەشانەوە (پاش
گرگرتنی شتێک)
flash /flæʃ/ *n.* ١. ڕووناکی ٢. بریسکە ٣. فلاش
flash /flæʃ/ *v.* ١. چەخماخە کردن
٢. خێراتێپەڕین ٣. پیشاندان
flashlight /ˈflæʃlaɪt/ = *torch n.* لایتی
دەستی
flask /flɑːsk; *US* flæsk/ *n.* ١. کەمۆلە
٢. تەرمۆزی چا
flat /flæt/ *adj.* ١. تەخت ٢. ڕێک
flat /flæt/ *n.* نهۆم، قات
flatter /ˈflætə(r)/ *v.* ١. ماستاو کردن،
پانکردنەوە (زۆرباس کردن و دەست خۆشکەری
لە کەسێک) ٢. خۆشیرین کردن

flavor = **flavour** /ˈfleɪvə(r)/ *n.* تام، چێژ

flea /fli:/ *n.* کێچ

flee /fli:/ *v.* راکردن، تێ فرتاندن

fleet /fli:t/ *n.* کاروانی کەشتی، کەشتی گەل

flesh /fleʃ/ *n.* ١. گۆشت ٢. تەن

flex /fleks/ (*US* **cord**) *n.* وایەریکارەبا

flexible /ˈfleksəbl/ *adj.* ١. نەرم ٢. نوشتاوە

flight /flaɪt/ *n.* ١. فڕین، گەشتی ئاسمانی
٢. دەربازبوون

flint /flɪnt/ *n.* بەردەچەرخ

flirt /flɜ:t/ *v.* نازکردن، مەکرکردن، خۆنواندن
(بۆراکێشانی سەرنجی کەسێکی مەبەست)

float /fləʊt/ *v.* ١. سەرئاوکەوتن ٢. مەلەکردن

flood /flʌd/ *n.* ١. لافاو ٢. زۆر

flood /flʌd/ *v.* ١. لافاو هەستان ٢. ئاوداپۆشین

floor /flɔ:(r)/ *n.* ١. زەوی ٢. قات ٣. بن

floppy disk /ˈflɒpɪ dɪsk/ *n.* پەپکەی نەرم،
فلۆپی دیسک، دیسکێت

florist /ˈflɒrɪst; *US* ˈflɔ:rɪst/ *n.* گول فرۆش

flour /ˈflaʊə(r)/ *n.* ئارد

flourish /ˈflʌrɪʃ/ *v.* گەشانەوە، گەشەسەندن

flow /fləʊ/ *n.* ١. ئاوتێ‌ڕژان ٢. تێ‌ڕژان ٣. لێشاو

flow /fləʊ/ *v.* ١. تێ‌ڕژان ٢. ڕۆشتن (ی ئاو)

flower /ˈflaʊə(r)/ *n.* گوڵ

flu /flu:/ *n.* ئەنفلۆنزا

fluent /ˈflu:ənt/ *adj.* ١. پاراو ٢. ڕەوان

fluid /ˈflu:ɪd/ *n.* شلە

flutter /ˈflʌtə(r)/ *v.* ١. شەکانەوە، شەکاندنەوە ٢. لێدانی شەقەی باڵ

fly /flaɪ/ *n.* مێش

fly /flaɪ/ *v.* ١. فڕین، گەشت کردن بە فڕۆکە ٢. هەڵساندن

flying /ˈflaɪɪŋ/ *adj.* فڕیو (زیندە وەرێک توانای فڕینی هەبێت)

flyover /ˈflaɪəʊvə(r)/ *n.* پرد لەسەرشەقام (وەک شەقامێک)

foam /fəʊm/ *n.* کەف

focus /ˈfəʊkəs/ *n.* ١. تیشکۆ ٢. جێی سەرنج

focus /ˈfəʊkəs/ *v.* ١. تیشک خستنە سەر ٢. ڕوونکردن

fog /fɒg; *US* fɔ:g/ *n.* تەم

foggy /ˈfɒgi/ *adj.* تەماوی، تەم‌دار

foil /fɔɪl/ *n.* چینی کانزا، توێژاڵ
fold /fəʊld/ *n.* ١. قەد ٢. لوول
fold /fəʊld/ *v.* ١. قەد کردن ٢. لوول کردن
folk /fəʊk/ *n.* ١. خەڵک ٢. خەڵکی ٣. کەس و کار
follow /ˈfɒləʊ/ *v.* ١. شوێن کەوتن ٢. لە دوو چوون
following /ˈfɒləʊɪŋ/ *adj.* ١. داهاتوو ٢. دواتر ٣. ئەوانەی خوارەوە
fond /fɒnd/ *adj.* ١. دۆستدار، شەیدا ٢. خولیا، خۆش
fondle /ˈfɒndl/ *v.* دەست بەسەراهێنان، دەستلێدان (لەخۆشەویستیدا)
food /fu:d/ *n.* خۆراک، خواردن
fool /fu:l/ *n.* گێل، گەمژە
foolish /ˈfu:lɪʃ/ *adj.* بێ مێشک، گێژ
foot /fʊt/ *n.* ١. پێ ٢. خواروو
football /ˈfʊtbɔ:l/ *n.* تۆپی پێ
footnote /ˈfʊtnəʊt/ *n.* تێبینی، پەراوێز
for /fə(r); fɔ:(r)/ *prep., conj.* ١. بۆ ٢. بۆماوەی ٣. لەبەر ٤. چونکە ٥. بە ٦. بەبۆنەی ٧. تا

forbid /fə'bɪd/ *v.* ١. ریٚ‌لیٚ گرتن ٢. نه‌هیٚشتن

force /fɔ:s/ *n.* ١. هیٚز ٢. زۆر

force /fɔ:s/ *v.* ١. زۆرلیٚ کردن ٢. ناچار کردن

forceful /'fɔ:sfl/ *adj.* به‌هیٚز، به‌توانا، سه‌نگین

fore /fɔ:(r)/ *adj.* پیٚشه‌وه‌ی، پیٚشه‌که‌ی

forearm /'fɔ:rɑ:m/ *n.* باسک، زه‌ند

forecast /'fɔ:kɑ:st; *US*-kæst/ *v.* وو‌تن، پیٚش‌بینی کردن

forehead /'fɒrɪd; 'fɔ:hed; *US* 'fɔ:red/ *n.* ناوچه‌وان، ته‌ویٚڵ

foreign /'fɒrən; *US* 'fɔ:r-/ *adj.* بیانی

foreigner /'fɒrənə(r)/ *n.* ١. بیٚ‌گانه ٢. نه‌ناسراو

foreman /'fɔ:mən/ *n.* سه‌رکار، سه‌رکریٚکار

forensic /fə'rensɪk; *US* -zɪk/ *adj.* دادوه‌ری (بۆدۆزینه‌وه‌ولیٚکۆڵینه‌وه‌ی تاوان)

foresight /'fɔ:saɪt/ *n.* دووربینی

forest /'fɒrɪst; *US* 'fɔ:r-/ *n.* دارستان

forever /fər'evə(r)/ *adv.* (*also* **for ever**) ١. هه‌تاهه‌تایه ٢. هه‌رده‌م

foreword /'fɔ:wɜ:d/ *n.* پیٚشه‌کی

forfeit /'fɔ:fɪt/ *v.* له‌کیس دان، له‌کیس چوون،

دوراندن

forget /fə'get/ *v.* ۱. لەبیرچوون ۲. لەیاد کردن

forgive /fə'gɪv/ *v.* ۱. بەخشین، لێبووردن
۲. لێخۆش بوون

fork /fɔ:k/ *n.* ۱. چەتاڵ ۲. دوولکە ۳. دووریان
٤. شەن

form /fɔ:m/ *n.* ۱. شێوە ۲. جۆر ۳. کلۆج ٤. فۆرم

form /fɔ:m/ *v.* ۱. پێک هێنان ۲. دروست کردن

formal /fɔ:ml/ *adj.* ڕەسمی، شێوازبەندی

formality /fɔ:'mæləti/ *n.* ڕواڵەتکاری،
شێوازکاری

format /fɔ:mæt/ *n.* شێوە

formation /fɔ:'meɪʃn/ *n.* ۱. دروست کردن
۲. پێکهاتن

former /fɔ:mə(r)/ *adj.* ۱. پێشتر ۲. پێشوو

formerly /fɔ:məli/ *adv.* ۱. لەکۆندا ۲. لەپێشتردا

formula /fɔ:mjələ/ *n.* ۱. شێوگ ۲. ڕێسا

fort /fɔ:t/ *n.* قەلا

forth /fɔ:θ/ *adv.* ۱. پێش ۲. بەوشێوەیە

forthcoming /ˌfɔ:θ'kʌmɪŋ/ *adj.* ۱. پێش هات
۲. زانیاری دان

fortieth /fɔ:tiəθ/ *pron., det.* چلەم، چلەمین

fortify /fɔ:tɪfaɪ/ *v.* ١. بەهێز کردن ٢. قایم کردن

fortnight /fɔ:tnaɪt/ *n.* دووهەفتە، دوو هەفتەیی

fortunate /fɔ:tʃənət/ *adj.* خۆشبەخت

fortune /fɔ:tʃu:n/ *n.* ١. بەخت، چارەنووس ٢. سامان

forty /fɔ:ti/ *n.* چل

forum /fɔ:rəm/ *n.* مێزگرد، شوێنکۆڕ

forward /fɔ:wəd/ *adj.* ١. بەرەوپێشەوە ٢. پێشکەوتوو

forwards /fɔ:wədz/ *adv.* ١. بەرەو پێش ٢. بەرەو

foul /faʊl/ *adj.* ١. پیس، بۆگەن ٢. خراپ ٣. نارەسەن

found /faʊnd/ *v.* دامەزراندن، دامەزران

foundation /faʊn'deɪʃn/ *n.* ١. دامەزراوە ٢. بناغە ٣. بنەما

fountain /faʊntən; *US*-tn/ *n.* فوارە

four /fɔ:(r)/ *n.* چوار

fourteen /ˌfɔ:'ti:n/ *n.* چواردە

fourteenth /ˌfɔːˈtiːnθ/ *det., pron.* چواردەیەم
fourth /fɔːθ/ *det., pron.* چوارەم
fox /fɒks/ *n.* ڕێوی
fraction /ˈfrækʃn/ *n.* ١. کەرت ٢. بەش
fracture /ˈfræktʃə(r)/ *n.* ١. شکاوی ٢. شکان
fragile /ˈfrædʒaɪl; *US*-dʒl/ *adj.* ناسک، ئاسان شکاو
fragment /ˈfrægmənt/ *n.* پارچە پارچە، کەرت
fragment /frægˈment/ *v.* ١. پارچە پارچە بوون ٢. کەرت کردن
frame /freɪm/ *n.* ١. چوار چێوە ٢. پەیکەر ٣. لاشە
framework /ˈfreɪmwɜːk/ *n.* ١. بناغە ٢. بنەما
franchise /ˈfræntʃaɪz/ *n.* ١. مافی دەنگ دان ٢. مافی شت فرۆشتن
frank /fræŋk/ *adj.* ١. ڕەپ و ڕاست ٢. قسە لە ڕوو
frankly /fræŋkli/ *adv.* قسەلەڕووانە، ڕاشکاوانە
fraternal /frəˈtɜːnl/ *adj.* برایانە، دۆستانە
fraud /frɔːd/ *n.* فێل، گزی

freak /fri:k/ *n.* ۱. سەیر، نامۆ ۲. نائاسایی
freckle /frekl/ *n.* خاڵ (خاڵی ووردی سەرپێست)
free /fri:/ *adj.* ۱. ئازاد، سەربەست ۲. خۆڕایی
free /fri:/ *v.* ۱. ئازاد کردن ۲. لە کۆڵ کردنەوە
freedom /fri:dəm/ *n.* ئازادی، سەربەستی
Freemason /fri:meɪsn/ *n.* ماسۆنی (بنیاتنەری ئازاد)
freeway /fri:weɪ/ *n.* هێڵی خێرا (شەقامی ئازاد بۆخێرا ڕۆشتن)
freeze /fri:z/ *v.* ۱. بەستن ۲. ڕەق بوونەوە
freezer /fri:zə(r)/ *n.* بەستێنەر، سەهۆڵکەر
freight /freɪt/ *n.* ۱. ڕێ ۲. بار، شت و مەک
frequency /fri:kwənsi/ *n.* ۱. لەرەلەر ۲. دووبارە بوونەوە
frequent /fri:kwənt/ *adj.* دووبارە بووەوە، زووزوو
frequently /fri:kwəntli/ *adv.* بەزووزوویی، زۆرجار
fresh /freʃ/ *adj.* ۱. تازە، نوێ ۲. تەڕ ۳. خاوێن
freshen /freʃn/ *v.* پاک کردنەوە، شەوق پێ

هەڵهێنان

friction /ˈfrɪkʃn/ *n.* لێخشان

Friday /ˈfraɪdi; -deɪ/ *n.* هەینی

fridge /frɪdʒ/ *n.* بەفرگر

friend /frend/ *n.* هاورێ، برادەر

friendly /ˈfrendli/ *adj.* دۆست، دڵسۆز

friendship /ˈfrendʃɪp/ *n.* هاورێیەتی

fright /fraɪt/ *n.* ترس، تۆقین

frighten /ˈfraɪtn/ *v.* ترساندن

fringe /frɪndʒ/ *n.* ریشاڵ، ریشوو

frisk /frɪsk/ *v.* پشکنین (گیان پشکنین بۆ گەڕان بەدوای چەک و...)

frog /frɒg; *US* frɔ:g/ *n.* بۆق

frogman /ˈfrɒgmən; *US* ˈfrɔ:g-/ *n.* مەلەوان (بەپۆشاکی تایبەتی و ئامێری هەواوە دەچنە بنی دەریا بۆ پشکنین وگەڕان)

from /frəm; frɒm/ *prep.* لە

front /frʌnt/ *adj.* پێشەوە

front /frʌnt/ *n.* پێش، پێشی، بەردەم

frontier /ˈfrʌntɪə(r); *US* frʌnˈtɪər/ *n.* سنوور

frost /frɒst; *US* frɔ:st/ *n.* زوقم

froth /frɒθ; *US* frɔ:θ/ *n.* کەف

frown /fraʊn/ *v.* ڕووگرژ کردن، ناوچاودان بەیەکدا، مۆرە کردن

fruit /fru:t/ *n.* ١. میوە ٢. بەر

fruitful /'fru:tfl/ *adj.* بەرهەمدار، بەبەر

fruitless /'fru:tləs/ *adj.* بێ ئەنجام، بێ سوود

frustrate /frʌ'streɪt; *US* 'frʌstreɪt/ *v.* ١. ڕێ گرتن ٢. مەراق پێ دان

fry /fraɪ/ *v.* سوورکردنەوە (زیاترلە ڕۆندا)

fuel /'fju:əl/ *n.* سووتەمەنی

fugitive /'fju:dʒətɪv/ *n.* ڕاکردوو، هەڵاتوو

fulfil *(US* **fulfill***)* /fʊl'fɪl/ *v.* ١. هێنانەجێ ٢. بەدی هێنان

full /fʊl/ *adj.* ١. پڕ ٢. تەواو

fumes /fju:mz/ *n.* دوکەڵ

fun /fʌn/ *n.* ١. سەرگەرمی ٢. خۆشی ٣. گاڵتە

function /'fʌŋkʃn/ *n.* ١. فرمان ٢. کار

function /'fʌŋkʃn/ *v.* ١. کارکردن ٢. هەڵسان بەکار

fund /fʌnd/ *n.* ١. سەرمایە ٢. پارە

fund /fʌnd/ *v.* ١. پارەدان، یارمەتی دان

fundamental /ˌfʌndəˈmentl/ *adj.* ١. سەرەکی ٢. ریشەیی

funeral /ˈfjuːnərəl/ *n.* مەراسیمی بە خاک سپاردن

fungus /ˈfʌŋgəs/ *n.* کەروو، قارچک

funnel /ˈfʌnl/ *n.* ڕەحەتی

funny /ˈfʌni/ *adj.* ١. سەیر ٢. خۆشی ٣. پێکەنیناوی

fur /fɜː(r)/ *n.* ١. فەروو ٢. کورک

furious /ˈfjʊəriəs/ *adj.* ١. تووڕە ٢. کەللەیی ٣. ڕەق

furnish /ˈfɜːnɪʃ/ *v.* ١. ڕاخستن ٢. پۆشتە کردن

furniture /ˈfɜːnɪtʃə(r)/ *n.* کەل و پەل، مۆبیلیا

furrow /ˈfʌrəʊ/ *n.* ١. کەندەک (کەهەڵدەکەنرێ دوای کێلانی زەوی) ٢. لۆچی پێست

further /ˈfɜːðə(r)/ *adj., adv.* ١. دوورتر ٢. زیاتر

furthest /fɜːðɪst/ *adj., adv.* ١. دوورترین ٢. زیاترین

fury /ˈfjʊərɪ/ *n.* تووڕەیی، پەستی

fuse /fjuːz/ *n.* . فیوز (فیوزی کارەبا، بۆ پاراستنی ئامێرەکان لەسوتان)

fuse /fju:z/ *v.* ١. تێکەڵاوبوون ٢. بەیەک داچوون

fusion /'fju:ʒn/ *n.* یەکگرتن، پێکەوەلکان

fuss /fʌs/ *n.* هەرا، قالە قال (دەنگە دەنگی ناپێویست)

future /'fju:tʃə(r)/ *n.* داهاتوو، ئایندە

fuzzy /'fʌzi/ *adj.* لێڵ، مژ

Gg

G, g /dʒi/ *n.* جی - حەوتەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی یە
gage /geɪdʒ/= gauge *n.* گێج (ئامێری پێوانی دووری، خێرایی...)
gaiety /ˈgeɪəti/ *n.* دلخۆشی، شادی
gain /geɪn/ *n.* ١. دەستکەوت ٢. قازانج ٣. زیاد بوون
gain /geɪn/ *v.* ١. بەدەست هێنان ٢. دەست کەوتن ٣. سوود کردن
gait /geɪt/ *n.* رۆشتن، ری کردن
galaxy /ˈgæləksi/ *n.* کەهکەشان
gale /geɪl/ *n.* زریان، گەردەلوول
gallery /ˈgæləri/ *n.* ١. پێشانگا ٢. دالان
gallon /ˈgælən/ *n.* گالۆن (٤/٥ لیترێ)
gallop /ˈgæləp/ *n.* غارغارێن، دگلەن دگلەن
gallows /ˈgæləuz/ *n.* قەنارە (بۆ لەسێدارەدان)
gamble /ˈgæmbl/ *v.* قومار کردن
game /geɪm/ *n.* ١. گەمە، یاری ٢. جنێم ٣. نێچیر

gander /'gændə(r)/ *n.* نێرەی قاز
gang /gæŋ/ *n.* ١. چەتە ٢. تاقم
gangster /'gæŋstə(r)/ *n.* ئەندامی چەتە
gap /gæp/ *n.* بۆشایی، کەلێن
gape /geɪp/ *v.* سەیر کردن و دەم داچەقاندن
garage /'gærɑ:ʒ; 'gærɪdʒ; *US* gə'rɑ:ʒ/ *n.* گەراج
garbage /'gɑ:bɪdʒ/ *n.* زبڵ، خۆڵ، خاشاک
garbled /'gɑ:bld/ *adj.* ئاڵۆز، ناروون و ئاشکرا (لێ ی تێ نە گەی بە ئاسانی)
garden /'gɑ:dn/ *n.* باخ، باخچە
gargle /'gɑ:gl/ *v.* غەرغەرە کردن بە ئاو (شتێ قورگ و ئاوە کەفرێ بدەیت)
garlic /'gɑ:lɪk/ *n.* سیر
garment /'gɑ:mənt/ *n.* پۆشاک
gas /gæs/ *n.* ١. غاز ٢. بەنزین
gash /gæʃ/ *n.* برینداری، برین
gasoline *(also* **gasolene***)* /'gæsəli:n/ *(US)*
= petrol n. بەنزین
gate /geɪt/ *n.* دەرگا
gather /'gæðə(r)/ *v.* کۆبوونەوە، کۆ کردنەوە
gauge *(US* **gage***)* /geɪdʒ/ *n.* گێج (ئامێری

پێوانی پەستان، دووری،...)

gauze /gɔːz/ *n.* شاش، لەفاف

gaze /geɪz/ *v.* چاوداپچڕینەسەر، چاوتێبڕین

gear /gɪə(r)/ *n.* گێر، دەندە

gee /dʒiː/ *interj.* ئۆی، وای

Gemini /ˈdʒemɪnaɪ; -ni/ *n.* دووانە (نیشانەی سێیەمی بورجەکان)

gender /ˈdʒendə(r)/ *n.* رەگەز (نێرومێ)

general /ˈdʒenrəl/ *adj.* ١. گشتی ٢. جەنەراڵ

generalise *(also* **generalize***)* /ˈdʒenrəlaɪz/ *v.* بەگشتی کردن (بڕیاردان لەسەر شتێکی زۆر بەبینینی نموونەیەک لێی)

generally /ˈdʒenrəli/ *adv.* ١. بەگشتی ٢. بەزۆری

generate /ˈdʒenəreɪt/ *v.* ١. دروست کردن ٢. بەدیهێنان

generation /ˌdʒenəˈreɪʃn/ *n.* ١. دروست کردن ٢. نەوە، وەچە

generator /ˈdʒenəreɪtə(r)/ *n.* دروستکەری کارەبا (مۆلیدە)

generosity /ˌdʒenəˈrɒsəti/ *n.* بەخشندەیی

generous /dʒenərəs/ *adj.* بەخشندە، دەسکراوە

genetics /dʒəˈnetɪks/ *n.* بۆماوەزانی (زانستی بۆماوە)

genius /gʒi:niəs/ *n.* لێهاتوو، کارامە

genocide /dʒenəsaɪd/ *n.* ڕەشەکوژی (کوشتن و لەناوبردنی نەتەوەیەک)

gentle /dʒentl/ *adj.* ئارام، نەرم و نیان

gentleman /dʒentlmən/ *n.* جوامێر، بەڕێز

Gents /dʒents/ *n.* ئاودەسی پیاوان

genuine /dʒenjuɪn/ *adj.* ١. ڕەسەن ٢.سەر ڕاست

geography /dʒiɒgrəfi/ *n.* هێلکاری زەوی، جوگرافیا

geology /dʒiɒlədʒi/ *n.* زەوی ناسی

geometry /dʒiɒmətri/ *n.* ئەندازە

geriatrics /ˌdʒeriætrɪks/ *n.* پیرزانی (زانستی لێکۆلینەوەلەنەخۆشی یەکانی پیروپەککەوتە)

germinate /dʒɜ:mɪneɪt/ *v.* رواندن، ڕووان

gesture /dʒestʃə(r)/ *n.* نیشانە، جولاندنی شوێنێک لەلەش (کەواتا ببەخشێت)

get /get/ *v.* ۱. بەدەست هێنان ۲. تووش بوون ۳.دەسکەوتن ٤. هێنان ٥. گرتن

getaway /ˈgetəweɪ/ *n.* راکردن، دەرباز بوون (لەسزای تاوانێک)

ghost /gəʊst/ *(also* **specter** *Brit* **spectre***) n.* تارمایی

giant /ˈdʒaɪənt/ *adj.* زەبەلاح

giddy /ˈgɪdi/ *adj.* گێژ (ئەوکەسەی سەری گێژدەخوات)

gift /gɪft/ *(also* **present***) n.* دیاری

gigantic /dʒaɪˈgæntɪk/ *adj.* زەبەلاح، زل، گەورە

giggle /ˈgɪgl/ *v.* پێکەنین

gipsy=gypsy /ˈdʒɪpsi/ *n.* قەرەج

giraffe /dʒəˈrɑːf; *US* dʒəˈræf/ *n.* زەڕافە

girl /gɜːl/ *n.* کچ، کیژ

giro /ˈdʒaɪrəʊ/ *n.* حەوالە کردن (ناردنی پارە لەبانقێکەوە بۆبانقێکی تر)

give /gɪv/ *v.* ۱. پێدان ۲. بەخشین ۳. دان

glad /glæd/ *adj.* ۱. دلخۆش ۲. خۆشحاڵ

gladiator /ˈglædieɪtə(r)/ *n.* شەڕکەرلە گەڵ ئاژەڵدا (لە کۆندا)

glamor=glamour /glæmə(r)/ *n.* دڵگیری، سەرنج ڕاکێشی
glance /glɑːns; *US* glæns/ *n.* تەماشاکردن
glance /glɑːns; *US* glæns/ *v.* چاوپیا خشاندن، تەماشاکردن
gland /glænd/ *n.* ڕژێن
glare /gleə(r)/ *n.* درەوشانەوەی بەهێزی تیشک (کەئازاری چاوبدات)
glass /glɑːs; *US* glæs/ *n.* ١. شووشە ٢. پەرداخ
glasses /ˈglɑːsɪz; *US* ˈglæsɪz/ *n.* چاوێلکە، چاویلکە
gleam /gliːm/ *n.* بریسکانەوە، شەوق
glide /glaɪd/ *v.* خلیسکان
glimpse /glɪmps/ *n.* ١. تەماشاکردنی ساتێ ٢. سەرنج
glisten /ˈglɪsn/ *v.* بریسکانەوە، درەوشانەوە
glitter /ˈglɪtə(r)/ *v.* درەوشانەوە
global /ˈgloʊbl/ *adj.* جیهانی، سەرتاسەری لەجیهاندا
globe /gləʊb/ *n.* ١. گۆ ٢. گۆی زەوی، جیهان
gloom /gluːm/ *n.* ١. دڵ تەنگی، بێ ئومێدی

۲. تاریکی

gloomy /'glu:mi/ *adj.* ۱. خەمناک ۲. تاریک

glorify /'glɔ:rɪfaɪ/ *v.* ۱. شکۆدارکردن ۲. بەرز نرخاندن

glorious /'glɔ:riəs/ *adj.* ۱. شکۆمەند ۲. نایاب

glory /'glɔ:ri/ *n.* ۱. شکۆ ۲. سەربەرزی ۳. جوانی

glossary /'glɒsəri/ *n.* فەرهەنگۆک

glove /glʌv/ *n.* دەستکێش، دەستەوانە

glow /gləʊ/ *v.* گران، گەش بوون، سووربوونەوە

glucose /'glu:kəʊs; -kəʊz/ *n.* گلوکۆز، تاکەشەکر (جۆرێکی شەکرە کەلەمیوەداهەیە)

glue /glu:/ *n.* چەسپ، کەتیرە

go /gəʊ/ *v.* ۱. رۆشتن، چوون ۲. بوون بە

goal /gəʊl/ *n.* ۱. ئامانج ۲.مەبەست ۳. گۆڵ

goat /gəʊt/ *n.* بزن

gob /gɒb/ *n.* ۱. دەم ۲. تیکە، پارچە

God /gɒd/ *n.* خودا، خوا

goggle /'gɒgl/ *v.* چاو زەق کردنەوە و سەیرکردن (لەسەرسورماندا)

goggles /'gɒglz/ *n.* چاویلکە

going /gəʊɪŋ/ *n.* ١. رۆشتن، بەجێ هێشتن ٢. خێرایی ٣. ڕێ کردن

gold /gəʊld/ *n.* ئاڵتون، زێڕ

golden /gəʊldən/ *adj.* ئاڵتونی، زێڕین

golf /gɒlf/ *n.* یاری گۆلف (لەدەرەوە لەزەوی‌یەکی چیمەن دە کرێ)

gone /gɒn; *US* gɔ:n/ *adj.* ١. ڕۆشتوو، نەماو ٢. تەواوبوو

good /gʊd/ *adj.* باش، چاک

goodbye /ˌgʊdˈbaɪ; gʊˈbaɪ/ *n.* خوات لەگەڵ

goods /gʊdz/ *n.* ١. کەل و پەل، شت و مەک ٢. بار

goose /gu:s/ *n.* قاز

goose-flesh /gu:s fleʃ/ *n.* ڕاست بوونەوە و ڕەپبوونی مووی‌لەش (لەسەرما یان لەترسا)

gorgeous /ˈgɔ:dʒəs/ *adj.* زۆرچاک، زۆرباش، نایاب

gossip /ˈgɒsɪp/ *n.* قسەی پاش ملە

govern /ˈgʌvn/ *v.* ١. بەڕێوە بردن ٢. فەرمانڕەوایی

government /ˈgʌvənmənt/ *n.* دەوڵەت،

میری

governmental /gʌvnˈmentl/ *adj.* دەوڵەتی، میریی

governor /ˈgʌvənə(r)/ *n.* پارێزگار

grace /greɪs/ *n.* ١. شۆخی ٢. قەشەنگی ٣. زیادە ٤. دوعا

graceful /ˈgreɪsfl/ *adj.* ١. شۆخ ٢. قەشەنگ

gracious /ˈgreɪʃəs/ *adj.* ١. خۆش ٢. میهرەبان ٣. هێژا

grade /greɪd/ *n.* ١. نمرە، پلە ٢. پۆل

grade /greɪd/ *v.* ١. پلەپلە کردن ٢. پۆلاندن

gradient /ˈgreɪdiənt/ *n.* لێژی یاهەوراز

gradual /ˈgrædʒuəl/ *adj.* ١. پلە بە پلە ٢. وردە وردە

graduate /ˈgrædʒuət/ *n.* دەرچووی زانکۆ

graduate /ˈgrædʒueɪt/ *v.* دەرچوون لە زانکۆ تەواو کردنی زانکۆ

grain /greɪn/ *n.* ١. دانەوێلە ٢. دەنک

gram=gramme /græm/ *n.* گرام (یەکەیبارستایی)

grammar /ˈgræmə(r)/ *n.* ڕێزمان

grand /grænd/ *adj.* ١. گەورە ٢. گرنگ ٣. بەشکۆ

grandchild /ˈgræntʃaɪld/ *n.* نەوە، کوڕەزا و کچەزا

granddaughter /ˈgrændɔːtə(r)/ *n.* کچەزا

grandfather /ˈgrænfɑːðə(r)/ *n.* باپیر، باوە گەورە

grandmother /ˈgrænmʌðə(r)/ *n.* نەنک، داپیرە

grandparent /ˈgrænpeərənt/ *n.* نەنک، باپیرە

grandson /ˈgrænsʌn/ *n.* کوڕەزا

grant /grɑːnt; *US* grænt/ *n.* ١. بەخشیش ٢. پێدان ٣. پەسەند کردن

grant /grɑːnt; *US* grænt/ *v.* ١. پێ بەخشین، پێدان ٢. بەخشین

granule /ˈgrænjuːl/ *n.* دەنکۆلە، دەنک

grape /greɪp/ *n.* ترێ

grapefruit /ˈgeɪpfruːt/ *n.* لیمۆی هندی (میوەیەکی ترشە وەک پرتە قاڵێکی گەورەیەو زەردە)

graph /grɑːf; *US* græf/ *n.* هێلکاری

grasp /grɑːsp; *US* græsp/ *n.* ١. گرتن ٢. تێگەیشتن ٣. زاڵ بوون
grasp /grɑːsp; *US* græsp/ *v.* گرتن
grass /grɑːs; *US* græs/ *n.* گژوگیا
grasshopper /ˈgrɑːshɒpə(r); *US* ˈgræs-/ *n.* کوللە
grateful /ˈgreɪtfl/ *adj.* سوپاسگوزار
gratify /ˈgrætɪfaɪ/ *v.* شاد کردن، دڵخۆش کردن
gratitude /ˈgrætɪtjuːd; *US* -tuːd/ *n.* ١. سوپاسگوزاری ٢. وەفاداری
grave /greɪv/ *adj.* ترسناک، مەترسیدار، گرنگ
grave /greɪv/ *n.* گۆڕ
gravel /ˈgrævl/ *n.* چەو (بەردی بچوک بۆدروست کردنی جادە)
gravestone /ˈgreɪvstəʊn/ *n.* کێل، بەردی گۆڕ
graveyard /ˈgreɪvjɑːd/ *n.* گۆڕستان
gravity /ˈgrævəti/ *n.* کێشی زەوی، ڕاکێشانی زەوی
gray=grey /greɪ/ *n.* خۆڵەمێشی
graze /greɪz/ *v.* لەوەڕین (گیاخواردن)
grease /griːs/ *n.* ١. ڕۆنی مەکینە ٢. گریس

greasy /'gri:si; 'gri:zi/ *adj.* چەور، چەورکراو، بەزدار
great /greɪt/ *adj.* ١. گەورە ٢. زل ٣. زۆرباش ٤. زۆر
greed /gri:d/ *n.* چاوبرسێتی، چلێسی
green /gri:n/ *n.* سەوز
greengrocer /'gri:ngrəʊsə(r)/ *n.* سەوزەفرۆش
greenhouse /'gri:nhaʊs/ *n.* خانوی شوشەیی (بۆچاندنی رووەک تیایدا)
greet /gri:t/ *v.* ١. سڵاوکردن ٢. پێشوازی کردن
greeting /'gri:tɪŋ/ *n.* ١. سڵاو ٢. بەخێرهاتن
grenade /grə'neɪd/ *n.* نارنجۆک، بۆمبای دەستی
grey=gray /greɪ/ *n* رەنگی خۆڵەمێشی
grief /gri:f/ *n.* خەم، پەژارە
grieve /gri:v/ *v.* دڵ گران بوون، خەم خواردن
grill /grɪl/ *n.* تۆری تەلی گۆشت برژاندن
grimace /grɪ'meɪs; *US* 'grɪməs/ *n.* ناوچەوان‌دان بەیەکدا، مۆن کردن (بەهۆی ئازار یاتورەیی)

grin /grɪn/ *n.* پێکەنین (دان دەرکەوتن)

grin /grɪn/ *v.* پێکەنین قاقالێ دان (بەشێوەیەک دانەکانت دەربکەوێت)

grind /graɪnd/ *n.* ١. هاڕین ٢. تیژکردنەوە

grind /graɪnd/ *v.* ١. هاڕین ٢. تیژکردنەوە

grip /grɪp/ *v.* گرتن

grisly /grɪzli/ *adj.* ترسناک، تۆقێنەر

grit /grɪt/ *n.* وردەبەرد

grocer /grəʊsə(r)/ *n.* سەوزە فرۆش، ووشکە فرۆش

groin /grɔɪn/ *n.* بن‌هەنگڵ (شوێنی گەیشتنی ران‌بەسکەوە)

groom /gru:m/ *n.* زاوا

groove /gru:v/ *n.* ١. چاڵ ٢. کەلێن ٣. کەلەبەر

gross /grəʊs/ *adj.* ١. بێ‌ڕێز ٢. ڕوون ٣. تێکڕا

ground /graʊnd/ *n.* زەوی، خاک

group /gru:p/ *n.* ١. گرۆ ٢. کۆمەڵە

grove /grəʊv/ *n.* بێستان، ڕەز

grow /grəʊ/ *v.* ١. نەش و نما کردن ٢. هێلانەوە

growth /grəʊθ/ *n.* ١. گەشە ٢. زۆربوون

grudge /grʌdʒ/ *v.* ڕق لێ‌بوونەوە، کینەبوون

(بەرامبەر بە کەسێ)

grunt /grʌnt/ *v.* ١. بۆڵە بۆڵ کردن، نرکەنرککردن ٢. بۆرەبۆر (وەک بۆرەی بەراز)

guarantee /gærə'ntiː/ *n.* گەرەنتی، کەفالەت، گفت

guarantee /gærə'ntiː/ *v.* ١. گفت دان ٢. مسۆگەر کردن

guard /gɑːd/ *n.* پاسەوان

guard /gɑːd/ *v.* ١. پارێزگاری کردن ٢. پاسەوانی کردن

guardian /'gɑːdiən/ *n.* چاودێر

guerilla *(also* **guerrilla***)* /gə'rɪlə; ge'rɪlə/ *n.* ١. چەتە ٢. گەریلا

guess /ges/ *n.* پێش‌بینی

guess /ges/ *v.* پێش‌بینی کردن

guest /gest/ *n.* ١. میوان ٢. ڕێبوار

guidance /'gaɪdns/ *n.* ڕابەری، ڕێبەرایەتی

guide /gaɪd/ *n.* ڕابەر، ڕێبەر

guide /gaɪd/ *v.* ١. ڕێ پیشان دان ٢. سەرەوکاری کردن

guilt /gɪlt/ *n.* ١. تاوانباری ٢. گوناهباری

guilty /gɪlti/ *adj.* ١. تاوانبار ٢. گوناهبار
guitar /gɪˈtɑ:(r)/ *n.* گیتار (ئامێرێکی مۆسیقی‌یه)
gulf /gʌlf/ *n.* کەنداو
gull /gʌl/ *n.* نەورەس (باڵندەیەکی نزیک‌دەریایە)
gullible /ˈgʌləbl/ *adj.* گێل (مرۆڤی سادە و ساویلکە) ئاسان فێڵی لێ بکرێ
gum /gʌm/ *n.* ١. سرێش ٢. بنێشت ٣. پووک، پدو
gun /gʌn/ *n.* دەمانچە
gunpowder /ˈgʌnpaʊdə(r)/ *n.* بارووت
gurgle /ˈgɜ:gl/ *n.* خورەخور (وەک ڕژانی ئـــــاولەشوێنێکی بەرزەوەبۆ ناوشتێک)
gurgle /ˈgɜ:gl/ *v.* خورە خور کردن (ڕژانی ئاوبۆناودەفرێک یان قاپێک)
gush /gʌʃ/ *v.* هاتنە دەرەوە و فڕێ دانی شلەیەک بەتەووژم
gut /gʌt/ *n.* ١. ناوسک (ناوەوەی سک) ٢. ئازایەتی (pl.)
guy /gaɪ/ *n.* زەلام، پیاو
gymnastics /dʒɪmˈnæstɪks/ *n.* مەشقی

سویدی، جومناستیک

gynaecology *(US* **gynecology***)*
/ˌgaɪnəˈkɒlədʒɪ /*n.* زانستی ژنان (پزیشکیی ژنان)

gynaecologist *(US* **gynecologist***)*
/gaɪnəkɒlədʒɪst/ *n.* پزیشکیی ژنان (پسپۆری نەخۆشی یەکانی ژنان)

gypsy=gipsy /ˈdʒɪpsi/ *n.* قەرەج

Hh

H, h /eɪtʃ/ *n.* ئەیچ - هەشتەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە

habit /ˈhæbɪt/ *n.* ١. خوو ٢. نەریت

habitat /ˈhæbɪtæt/ *n.* نیشتمان، شوێنی ژیان

habitual /həˈbɪtʃuəl/ *adj.* ١. خووگرتوو بە کردنی شتێکەوە ٢. ئاسایی

had /hæd; həd/ *past, past participle of have*

haemorrhage *(US* **hemorrhage***)* /ˈhemərɪdʒ/ *n.* خوێن بەربوون

haemorrhoids *(US* **hemorrhoids***)* /ˈhemərɔɪdz/ *n.* مایە سیری

hail /heɪl/ *n.* تەرزە

hail /heɪl/ *v.* تەرزە بارین

hair /heə(r)/ *n.* ١. قژ ٢. موو

hairbrush /ˈheəbrʌʃ/ *n.* فلچەی قژ

hairdresser /ˈheədresə(r)/ *n.* سەرتاش

hairpin /ˈheəpɪn/ *n.* تەوقەی سەر، تەوقەی قژ

half /hɑːf; *US* hæf/ *n.* نیو، نیوە

hall /hɔ:l/ *n.* ١. دالان ٢. هۆڵ ٣. ڕاڕەو

hallo=hello *(also* **hullo***)* /hə'ləʊ/ *interj.* هەلەو (چۆنی)

hallucination /hə,lu:sɪ'neɪʃn/ *n.* بینینی شتێک (یاهەست پێ کردنی) کەنییەلە ڕاستیدا

halo /'heɪləʊ/ *n.* خەرمانە (تیشکی چواردەوری شتێک)

halt /hɔ:lt; hɒlt/ *n.* هەڵوێستە، وەستان

halt /hɔ:lt/ *v.* هەڵوێستە کردن، ڕاوەستان، ڕاوەستاندن

ham /hæm/ *n.* گۆشتی ڕانی بەراز

hamburger /'hæmbɜ:gə(r)/ *n.* هەمبەرگر

hammer /'hæmə(r)/ *n.* چەکوش

hand /hænd/ *n.* ١. دەست ٢. یارمەتی ٣. میلی کاتژمێر

hand /hænd/ *v.* ١. پێ دان، دانە دەست ٢. دەساو دەست کردن

handbook /'hændbʊk/ *n.* نامیلکە، پەرتوکی دەستی

handicap /'hændikæp/ *n.* ١. ناتەواو، کەمئەندام ٢. کۆسپ

handcuffs /ˈhændkʌfs/ *n.* کەلەپچە، دەستبەند
handkerchief /ˈhæŋkətʃɪf; -tʃi:f/ *n.* دەسڕ، دەستەسڕ
handle /ˈhændl/ *n.* دەسک
handle /ˈhændl/ *v.* ١. دەست لێدان ٢. چارە کردن
handsome /ˈhænsəm/ *adj.* قۆز، قشت
handwriting /ˈhændraɪtɪŋ/ *n.* دەست نووس، دەست و خەت
handy /ˈhændi/ *adj.* ١. بەسوود، بە کار ٢. نزیک
hang /hæŋ/ *v.* ١. هەڵواسین ٢. لەقەنارەدان
hanger /ˈhænŋə(r)/ *n.* جل هەڵواسەر (عەلاگە)
hangover /ˈhæŋəuvə(r)/ *n.* سەرێشە و سەرگێژ خواردن (لەئەنجامی خواردنەوەی زۆری مەی)
haphazard /hæpˈhæzəd/ *adj.* هەرەمەکی، کوێرانە
happen /ˈhæpən/ *v.* ١. ڕوودان ٢. هاتنە بوون
happy /ˈhæpi/ *adj.* شاد، دڵخۆش
harass /ˈhærəs; *US* həˈræs/ *v.* سەرکردنەسەر، پێڕابواردن
harbor=harbour /ˈhɑ:bə(r)/ *n.* بەندەر

hard /hɑ:d/ *adj.* ١. ڕەق ٢. زەحمەت، قورس ٣. تۆکمە ٤. دژوار

hard disk /hɑ:d dɪsk/ *n.* پەپکەی ڕەق (لەبژمێردا)

hardly /ˈhɑ:dli/ *adv.* ١. بەزەحمەت ٢. زۆرکەم

hardship /ˈhɑ:dʃɪp/ *n.* کێشە، دژواری (بەهۆی نەبوونی پارەی پێویست)

hardware /ˈhɑ:dweə(r)/ *n.* ١. ئامێری ماڵ ٢. ئامێری بژمێر

hardy /ˈhɑ:di/ *adj.* بەرگەگر لەسەرمادا

hare /heə(r)/ *n.* کەروێشک

harm /hɑ:m/ *n.* ئازار، زیان

harm /hɑ:m/ *v.* ئازاردان، زیان (لێ) دان

harmful /ˈhɑ:mfl/ *adj.* زیان بەخش

harmony /ˈhɑ:məni/ *n.* ١. سازگاری ٢. هەمئاهەنگی

harsh /hɑ:ʃ/ *adj.* ١. ڕەق ٢. دڵ ڕەق

harvest /ˈhɑ:vɪst/ *v.* دروێنە کردن، دوورینەوەی بەرهەم

has /həz; hæz/ *present of have, singular* هەیەتی

hasn't /ˈhæznt/ = *has not*

hassle /hæsl/ *n.* ١. گرفت، گران و زەحمەت ٢. دەمەقرە، کێشە
haste /heɪst/ *n.* خێرایی، پەلەپەل
hasten /heɪsn/ *v.* بەپەلە کردن، خێرا کردن
hasty /heɪsti/ *adj.* ١. بەپەلە ٢. خێرا
hat /hæt/ *n.* کڵاو
hatch /hætʃ/ *v.* ١. ترووکان، هەڵهاتن ٢. هەڵهێنان
hate /heɪt/ *v.* ١. ڕق لێبوون ٢. حەزلێنەکردن
hatred /heɪtrɪd/ *n.* ڕق، قین
haughty /hɔ:ti/ *adj.* بەفیز، لووت بەرز
have /həv; hæv/ *aux. v.* فرمانی ناتەواوە بۆ کۆ
have /həv; hæv/ *v.* ١. پێویستە ٢. بوون، هەبوون
haven /heɪvn/ *n.* شوێنی حەوانەوە (ئارام و ئاسایش پێت)
hawk /hɔ:k/ *n.* باز
hay /heɪ/ *n.* کا
hazard /hæzəd/ *n.* مەترسی، سامناکی
haze /heɪz/ *n.* تەم، مژ (تەمێکی کەم)
hazy /heɪzi/ *adj.* ناڕوون، لێل، تەماوی

he /hi:/ *pron.* ئەو (بۆنێرینە)
head /hed/ *n.* ١. سەر ٢. سەرۆک
٣. شێر (دیوی پارە) ٤. کۆتایی
headache /hedeɪk/ *n.* سەرئێشە
headline /ˈhedlaɪn/ *n.* سەردێر، ناونیشان، مانشێت
headmaster /ˌhedˈmɑːstə(r)/ *n.* بەڕێوەبەر
headphones /ˈhedfəʊnz/ *n.* بیستۆک (سەماعە)
headstrong /ˈhedstrɒŋ; *US* -strɔːŋ/ *adj.*
کەللە ڕەق (بێ گوێ دانە قسەی ئەم و ئەو)
headway /hedwei/ *n.* پێشکەوتن
heady /ˈhedi/ *adj.* بەهێز، کاریگەر
heal /hi:l/ *v.* چاک بوونەوە، چاک کردنەوە
health /helθ/ *n.* ١. ساغی ٢. تەندروستی
healthy /ˈhelθi/ *adj.* ١. تەندروست ٢. ساغ
٣. پاک، خاوێن
heap /hi:p/ *n.* کەڵەکە (کۆمەڵ و کەوتوو بەسەریەکدا بەناڕێکی)
hear /hɪə(r)/ *v.* بیستن، گوێ بیست بوون
hearing /ˈhɪərɪŋ/ *n.* بیستن

heart /hɑ:t/ *n.* ١. دڵ ٢. ناوجەرگە
hearty /ˈhɑ:ti/ *adj.* ١. بەدڵ ٢. لە دڵەوە ٣. گەرم و گوڕ
heat /hi:t/ *n.* ١. گەرمی ٢. گەرما
heat /hi:t/ *v.* گەرم کردن، گەرم بوون
heater /ˈhi:tə(r)/ *n.* گەرم کەر (هیتەر)
heave /hi:v/ *v.* ١. راکێشان و بەرز کردنەوەی شتێکی قورس ٢. فڕێدان بەتوندی
heaven /ˈhevn/ *n.* ١. بەهەشت ٢. ئاسمان
heavy /ˈhevi/ *adj.* ١. قورس ٢. گران
hectare /ˈhekteə(r); *Brit also* ˈhektɑ:(r)/ *n.* هێکتار (پێوانەی زەوی = ١٠٠٠٠ مەتردووجا)
he'd /hi:d/ *=he had; he would*
hedge /hedʒ/ *n.* پەرژینی دەوەن
hedgehog /ˈhedʒhɒg; *US* -hɔ:g/ *n.* ژیشک
heel /hi:l/ *n.* ١. پاژنەی پێ ٢. پاژنەی گۆرەوی
height /haɪt/ *n.* ١. بەرزی ٢. بالا ٣. بلندی
heir /eə(r)/ *n.* میراتگر
helicopter /ˈhelɪkɒptə(r)/ *n.* هەلیکۆپتەر، پەروانەدار
hell /hel/ *n.* دۆزەخ

he'll /hi:l/ =*he will*

hello /həˈləʊ/ *interj.* ١. چۆنی ٢. ئەلو

helmet /ˈhelmɪt/ *n.* خودە، کڵاوی ئاسن یا پلاستیک

help /help/ *n.* یارمەتی، کۆمەک

help /help/ *v.* ١. یارمەتی دان ٢. کۆمەک کردن

helpful /ˈhelpfl/ *adj.* ١. یارمەتی دەر ٢. بەسوود

helpless /ˈhelplɪs/ *adj.* ١. بێ توانا، زەبوون ٢. بێ پشت

hemisphere /ˈhemɪsfɪə(r)/ *n.* نیوە گۆ، نیوە تۆپ

hemorrhage = haemorrhage

hemorrhoids = haemorrhoids

hen /hen/ *n.* مریشک

hence /hens/ *adv.* ١. لەمەوە ٢. لەبەرئەمە

henna /ˈhenə/ *n.* خەنە (بە کاردێ بۆ رەنگ کردنی قژودەست و...)

hepatitis /ˌhepəˈtaɪtɪs/ *n.* هەوکردنی جگەر

her /hə(r); hɜ:(r)/ *pron.* ئەو (بۆ مێینە)

herald /ˈherəld/ *v.* ئاگادار کردن، ئیشارەت پێدان، ئاماژەبۆ کردن

herb /hɜ:b; *US* ɜ:rb/ *n.* گژوگیای پزیشکی

herd /hɜ:d/ *n.* ١. ڕەوە ٢. مێگەل، ڕان

here /hɪə(r)/ *adv.* ١. لێرە ٢. ئێرە ٣. ئەمە ٤. ئەمانە ٥. لێرەدا

hereditary /həˈredɪtri; *US* -teri/ *adj.* بۆماوە

heritage /ˈherɪtɪdʒ/ *n.* کەلەپوور

hernia /ˈhɜ:niə/ *n.* =*rupture* فتق

hero /ˈhɪərəʊ; *US also* ˈhi:rəʊ/ *n.* ١. پاڵەوان ٢. قارەمان

hers /hɜ:z/ *pron.* هی ئەوە (بۆ مێ ینە)

herself /hɜ:ˈself; həˈself/ *pron.* خۆی (بۆ مێ ینە)

he's /hi:z/ =*he is; he has*

hesitant /ˈhezɪtənt/ *adj.* دوودڵ (بە گومان لە کردنی شتێک)

hesitate /ˈhezɪteɪt/ *v.* دوو دڵ بوون

hexagon /ˈheksəgən; *US* -gɒn/ *n.* شەش لا (شەش گۆشەی هەیێت)

hey /heɪ/ *interj.* هێی! هێی تۆ! هۆوا!

hi /haɪ/ *interj.* هەلەو، چۆنی

hiccup *(also* **hiccough***)* /ˈhɪkʌp/ *n.* نزگەرە

hide /haɪd/ *v.* شاردنەوە، خۆشاردنەوە

high /haɪ/ *adj.* بەرز، بلند

highlight /ˈhaɪlaɪt/ *n.* گرنگترین و باشترین بەشی بابەتێک یاشتێک

highly /ˈhaɪli/ *adv.* بەبەرزی، بەبلندی

Highness /ˈhaɪnəs/ *n.* شکۆ

high school /haɪ sku:l/ *n.* ئامادەیی

highway /ˈhaɪweɪ/ *n.* شارێگا، ڕێگای سەرەکی

hijack /ˈhaɪdʒæk/ *v.* فراندن (فڕۆکە)

hijacker /ˈhaɪdʒækə(r)/ *n.* فڕێنەری فڕۆکە

hike /haɪk/ *n.* ڕێ کردن، ڕێ ڕۆیشتن، پیاسە

hilarity /hɪˈlærəti/ *n.* شادی و دەنگی قاقای پێکەنین

hill /hɪl/ *n.* گرد، تەپۆلکە

him /hɪm/ *pron.* ئەو (تەواوکەر) بۆنێرینە

himself /hɪmˈself/ *pron.* خۆی (بۆنێرینە)

hind /haɪnd/ *adj.* پاش، دواوە

hinder /ˈhɪndə(r)/ *v.* کۆسپ هێنانە ڕێ، تەگەرە تێ خستن

hinge /hɪndʒ/ *n.* ئەنجامە، گرێژەنە (هی دەرگا، پەنجەرە... بۆپێدانی جولەلەسەریەک)

hint /hɪnt/ *n.* نیشانە، سەرەداو
hip /hɪp/ *n.* جومگەی ڕان
hippopotamus /ˌhɪpəˈpɒtəməs/ *n.* ئەسپی ئاوی (ئاژەڵێکی گەورەیە کە سەرێکی زل و چوارپەلی کورتی هەیە)
hire /ˈhaɪə(r)/ *v.* بە کرێ گرتن
his /hɪz/ *det.* هی ئەو (بۆ نێر)
hiss /hɪs/ *v.* ١. فیشکە فیشک کردن (وەک قاز) ٢. فسە فس کردن (لە تورەیی دا)
historical /hɪˈstɒrɪkl; *US* -ˈstɔːr-/ *adj.* مێژوویی
history /ˈhɪstri/ *n.* ١. مێژوو ٢. ڕابوردوو
hit /hɪt/ *v.* لێ دان، پیا کێشان
hitch /hɪtʃ/ *v.* ١. سوار بوونی ئۆتۆمبیل بەبێ کرێ (خۆ پیاهەڵواسین) ٢. پێکە وەبەستنەوە
hitherto /ˌhɪðəˈtuː/ *adv.* تائێستا، هەنوکە
hive /haɪv/ *n.* پوورەی هەنگ
hoard /hɔːd/ *v.* شاردنەوە، هەڵگرتن (وەک خواردن، پارە) زەخیرە کردن
hoarding /ˈhɔːdɪŋ/ *(US* **billboard***)* *n.* تابلۆی پرۆپاگەندە

hoarse /hɔ:s/ *adj.* دەنگ نوساو (بەهۆی هەلامەت)

hobby /'hɒbi/ *n.* ئارەزوو، سەرگەرمی، هیوایەت

hog /hɒg; *US* hɔ:g/ *n.* نێرەی بەراز

hold /həʊld/ *v.* ١. هەڵگرتن ٢. ڕاگرتن، بەئەنجام گەیاندن ٣. گرتن

holdall /'həʊldɔ:l/ *(US* **carry-all***)* *n.* جانتای جل

holder /'həʊldə(r)/ *n.* هەڵگر، دەسک

hole /həʊl/ *n.* کون

holiday /'hɒlədeɪ; *Brit also* -di/ *n.* ١. ڕۆژی پشوو ٢. سەیران

hollow /'hɒləʊ/ *adj.* بۆش، ناوبۆش

holocaust /'hɒləkɔ:st/ *n.* قڕ کردن، کوشتن و بڕین

holy /'həʊli/ *adj.* پیرۆز

home /həʊm/ *adj.* ١. ماڵی ٢. نیشتمانی

home /həʊm/ *adv.* لەماڵ

home /həʊm/ *n.* ١. ماڵ ٢. نیشتمان

homesick /'həʊmsɪk/ *adj.* غەریبی، نەخۆشی

نیشتمان

homework /həumwɜ:k/ *n.* ئەرکی ماڵەوە

honest /ɒnɪst/ *adj.* ١. ڕاستگۆ ٢. دەست پاک

honesty /ɒnəsti/ *n.* ١. ڕاستگۆیی ٢. دڵسۆزی

honey /hʌni/ *n.* هەنگوین

honeymoon /hʌnimu:n/ *n.* مانگی هەنگوینی (پاش ئاهەنگی گواستنەوە)

honk /hɒŋk/ *n.* هۆڕن لێدان، دیدە لێدان

honor=honour /ɒnə(r)/ *n.* سەربەرزی، شانازی

honor *(also* **honour***)* /ɒnə(r)/ *v.* ڕێز گرتن

honorable *(also* **honourable***)* /ɒnərəbl/ *adj.* ڕێزدار، ڕێزبۆخۆدانان

hood /hud/ *n.* ١. کڵاوی چاکەت یان قەمسەڵە ٢. بۆنیتی ئۆتۆمبیل

hook /huk/ *n.* قولاپ

hook /huk/ *v.* ١. قایم بوون بەقولاپ، قایم کران بەقولاپ ٢. هەڵگرتن بەقولاپ

hope /həup/ *n.* ١. ئومێد، هیوا ٢. خواست

hope /həup/ *v.* ئومێد کردن، هیوا خواستن

hopeful /həupfl/ *adj.* ١. گەشبین ٢. ئومێدەوار

hopeless /'həuplɒs/ *adj.* بێ ئومێد، بێ هیوا

horizon /hə'raɪzn/ *n.* ئاسۆ

horizontal /ˌhɒrɪ'zɒntl; ˌhɔ:r-/ *adj.* ئاسۆیی

horn /hɔ:n/ *n.* ١. شاخی ئاژەڵ، قۆچ ٢. هۆرن

horoscope /'hɒrəskəup; *US* 'hɔ:r-/ *n.* بورج زانی (ئەستێرەی بەخت)

horrible /'hɒrəbl; *US* 'hɔ:r-/ *adj.* ١. ترسناک ٢. ناخۆش

horrid /'hɒrɪd; *US* 'hɔ:rɪd/ *adj.* ١. خراپ، ناجۆر ٢. بێ سۆز

horrific /hə'rɪfɪk/ *adj.* تۆقێنەر، ترسناک

horrify /'hɒrɪfaɪ; *US* 'hɔ:r-/ *v.* تۆقاندن، ترساندن

horror /'hɒrə(r); *US* 'hɔ:r-/ *n.* ١. ترس ٢. تۆقین

horse /hɔ:s/ *n.* ئەسپ

hose /həuz/ *(also* **hose-pipe***)* *n.* سۆندە (سۆندەی ئاو)

hospitable /hɒ'spɪtəbl; 'hɒspɪtəbl/ *adj.* میوان دۆست، میوان پەزێر

hospital /'hɒspɪtl/ *n.* نەخۆشخانە

hospitality/ ˌhɒspɪˈtæləti/ *n.* میوان پەروەری
host /həʊst/ *n.* ١. خانە خوێ ٢. پێشکەشکەر
hostage /ˈhɒstɪdʒ/ *n.* بارمتە
hostel /ˈhɒstl/ *n.* ناوخۆیی، خانە
hostess /ˈhəʊstəs; -tes/ *n.* ١. میوانراگر
٢. خزمەتکاری فڕۆکە
hostile /ˈhɒstaɪl; *US* -tl/ *adj.* دژ، نەیار
hostility /hɒˈstɪləti/ *n.* دژایەتی، نەیاری
hot /hɒt/ *adj.* گەرم
hotel /həʊˈtel/ *n.* میوانخانە
hotline /ˈhɒtlaɪn/ *n.* هێلی تەلەفۆنی ڕاستەوخۆ
hour /aʊə(r)/ *n.* کاتژمێر
(٦٠ خولەک)
house /haʊs/ *n.* خانوو، ماڵ
household /ˈhaʊshəʊld/ *n.* خێزان، ماڵ
housewife /ˈhaʊswaɪf/ *n.* ژنی ماڵەوە
how /haʊ/ *adv.* چۆن
however /haʊˈevə(r)/ *adv.* ١. هەرچۆنێک
٢. هەرچەند
hug /hʌg/ *v.* ١. بەخۆوەنووساندن
٢. لێوەنزیک بوون

huge /hju:dʒ/ *adj.* ١. گەورە، زل ٢. زۆر
hullo=hallo /həˈləʊ/ *interj.*
hum /hʌm/ *n.* گیزە گیز، ووژەووژ
hum /hʌm/ *v.* ١. منگە منگ کردن ٢. جمەهاتن
human /hju:mən/ *n.* مرۆڤ
humanitarian /hju:ˌmænɪˈteəriən/ *adj.* مرۆیی
humanity /hju:ˈmænəti/ *n.* مرۆڤایەتی
humble /ˈhʌmbl/ *adj.* بێ فیز، سادە، خاکی
humid /ˈhju:mɪd/ *adj.* شێ دار
humiliate /hju:ˈmɪlieɪt/ *v.* هەست بریندار کردن، شەرمەزار کردن
humility /hju:ˈmɪləti/ *n.* سادەیی، بێ فیزیی
humorous /ˈhju:mərəs/ *adj.* پێکەنیناوی، خەندەهێنەر
humor=humour /ˈhju:mə(r)/ *n.* ١. گاڵتە و گەپ ٢. مەزاج
hump /hʌmp/ *n.* کۆپارەی ووشتر
hunch /hʌntʃ/ *v.* گرمۆلە بوون، گرمۆلە کردن
hundred /ˈhʌndrəd/ *n.* سەد
hundredth /ˈhʌndrədθ; -ətθ/ *pron., det.*

سەدەم

hunger /ˈhʌŋgə(r)/ *n.* برسێتی

hunger strike /ˈhʌŋgə straɪk/ *n.* مان گرتن لە خواردن (نەخواردن)

hungry /ˈhʌŋgri/ *adj.* برسی

hunt /hʌnt/ *n.* ڕاو

hunt /hʌnt/ *v.* ڕاو کردن

hunter /ˈhʌntə(r)/ *n.* ڕاوکەر، ڕاوچی

hurl /hɜːl/ *v.* فڕێ دان بەتوندی

hurray *(also* **hooray***)* /həˈreɪ/ *interj.*

هێی! (وەک نیشاندانی خۆشی یەک)

hurricane /ˈhʌrɪkən; *US* -keɪn/ *n.*

گەردەلوول

hurry /ˈhʌri/ *n.* خێرایی، پەلە

hurry /ˈhʌri/ *v.* خێرا کردن، پەلە کردن

hurt /hɜːt/ *n.* ١. ئازار ٢. زیان

hurt /hɜːt/ *v.* ١. ئازاردان، هەست کردن بە ئازار

٢. زیان لێ دان

husband /ˈhʌzbənd/ *n.* مێرد

hush /hʌʃ/ *v.* بێ دەنگ بوون، بێ دەنگ کردن

husky /ˈhʌski/ *adj.* دەنگ گڕ

hut /hʌt/ *n.* کوخ، خانوچکە
hygiene /ˈhaɪdʒiːn/ *n.* دروستی و خاوێنی
hygienic /haɪˈdʒiːnɪk; *US* ˌhaɪdʒienɪk/ *adj.* دروست، خاوێن
hypertension /ˌhaɪpəˈtenʃn/ *n.* بەرزی پەستانی خوێن
hyphen /ˈhaɪfn/ *n.* تەقەڵ (-)
hypnotic /hɪpˈnɒtɪk/ *adj.* خەولێخەر
hypocrisy /hɪˈpɒkrəsi/ *n.* دوو ڕوویتی
hypocrite /ˈhɪpəkrɪt/ *n.* دوو ڕوو
hypothesis /haɪˈpɒθəsɪs/ *n.* گریمانە
hysteria /hɪˈstɪəriə/ *n.* پێکەنینی زۆر، گریانی زۆر (کە جۆرێکە لە ناتەواوی دەروونی)

Ii

I, i /aɪ/ *n.* ئای - نۆیەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزییە

I /aɪ/ *pron.* من

ice /aɪs/ *n.* ١. سەهۆڵ ٢. زوقم

iceberg /ˈaɪsbɜːɡ/ *n.* شاخی سەهۆڵ (کەلەدەریاداسە رئاودە کەوێ)

ice-cream /aɪskriːm/ *n.* دۆندرمە، بەستەنی

I'd /aɪd/ = *I had; I would*

idea /aɪˈdɪə; US-ˈdiːə/ *n.* ١. بیر ٢. بۆچوون ٣. بیرورا

ideal /aɪˈdiːəl/ *adj.* ١. نموونەیی ٢.خەیاڵی

idealist /aɪˈdiːəlɪst/ *n.* رێبازی نموونەیی

identical /aɪˈdentɪkl/ *adj.* چونیەک

identification /aɪˌdentɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* ١. ناسینەوە ٢. دیاری کردن

identify /aɪˈdentɪfaɪ/ *v.* ١. ناساندن ٢. دیاری کردن

identity /aɪˈdentəti/ *n.* ١. پێناس ٢. کەسێتی

idiom /ˈɪdiəm/ *n.* ١. دەستە واژە ٢. زاراوە
idiot /ˈɪdiət/ *n.* گەمژەیەتی، بێ ئەقڵی
idle /ˈaɪdl/ *adj.* ١. بێ کار ٢. تەمەڵ، تەمبەڵ
idol /ˈaɪdl/ *n.* بت
if /ɪf/ *conj.* ١. ئەگەر ٢. ئایا
ignite /ɪgˈnaɪt/ *v.* داگیرساندن
ignominious /ˌɪgnəˈmɪniəs/ *adj.* شوورەیی
ignorance /ˈɪgnərəns/ *n.* نەزانیی
ignorant /ˈɪgnərənt/ *adj.* نەفام، نەزان
ignore /ɪgˈnɔː(r)/ *v.* پشتگوێ خستن، گوێ پێ نەدان
ill /ɪl/ *adj.* ١. نەخۆش ٢. خراپ
I'll /aɪl/ = *I will; I shall*
illegal /ɪˈliːgl/ *adj.* نایاسایی
illegible /ɪˈledʒəbl/ *adj.* ناخوێندرێتەوە (شتێک نەتوانرێ کەبخوێنرێتەوە)
illegitimate /ˌɪlədʒɪtəmət/ *adj.* زۆڵ، بیژی
illicit /ɪˈlɪsɪt/ *adj.* قاچاغ، قەدەغە
illiterate /ɪˈlɪtərət/ *adj.* نەخوێندەوار
illness /ˈɪlnəs/ *n.* نەخۆشی
illogical /ɪˈlɒdʒɪkl/ *adj.* ناژیریێژ، بێ جێ،

ناجۆر، ناماقوڵ

illuminate /ɪ'lu:mɪneɪt/ *v.* ‏١. ڕووناک کردنەوە ٢. ڕوونکردنەوە

illumination /ɪˌlu:mɪ'neɪʃn/ *n.* ڕووناک کردنەوە

illusion /ɪ'lu:ʒn/ *n.* هەڵەبینین

illustrate /'ɪləstreɪt/ *v.* ‏١. ڕوون کردنەوە ٢. پیشان دان بە وێنە

I'm /aɪm/ = *I am*

image /'ɪmɪdʒ/ *n.* ‏١. وێنە ٢. ئەندێشە

imaginable /ɪ'mædʒɪnəbl/ *adj.* بێتە بەخەیاڵدا (هاتوو بە خەیاڵدا) بیتراو

imaginary /ɪ'mædʒɪnəri; *US* -əneri/ *adj.*
‏١. ئەندێشە ٢. خەیاڵی

imgination /ɪˌmædʒɪ'neɪʃn/ *n.* ئەندێشە

imagine /ɪ'mædʒɪn/ *v.* ‏١. خەیاڵ کردن ٢. هێنانە بەرچاو ٣. وادانان ٤. بۆچوون

imbalance /ɪm'bæləns/ *n.* نایەکسانی، ناهاوسەنگی (لاسەنگ)

imitate /'ɪmɪteɪt/ *v.* لاسایی کردنەوە

imitation /ˌɪmɪ'teɪʃn/ *n.* لاسایی

immaculate /ɪ'mækjələt/ *adj.* ١. ڕێک و پێک، پاکژ ٢. تەواو و بێ‌هەڵە

immediate /ɪ'mi:diət/ *adj.* ١. خێرا ٢. یەکسەر، دەم و دەست

immediately /ɪ'mi:diətli/ *adv.* ١. یەکسەری ٢. ڕاستەوخۆیانە

immense /ɪ'mens/ *adj.* مەزن، گەورە

immerse /ɪ'mɜ:s/ *v.* نوقوم کردن

immigrant /'ɪmɪgrənt/ *n.* کۆچکەر

immigration /ˌɪmɪ'greɪʃn/ *n.* کۆچ‌کردن

imminent 'ɪmɪnənt /*adj.* هاکاروویدا

immobile /ɪ'məubaɪl; *US* -bl/ *adj.* نەجوڵاو، جێگیر

immoral/ ɪ'mɒrəl; *US* ɪ'mɔ:rəl /*adj.* بێ‌ڕەووشت

immortal /ɪ'mɔ:tl/ *adj.* نەمر

immune /ɪ'mju:n/ *adj.* ١. پارێزراو ٢. کوتراو

immunity /ɪ'mju:nəti/ *n.* بەرهەڵستی، بەرگری (دژی نەخۆشی، ڕەخنە ...)

impact /'ɪmpækt/ *n.* ١. کاریگەر ٢. کار، لێکدان

impact /ɪm'pækt/ *v.* ١. کارتێ کردن

٢. چەسپاندن

impair /ɪmˈpeə(r)/ *v.* زیان پێ گەیاندن، پەکخستن

impart /ɪmˈpɑːt/ *v.* پێ ووتن، پێ را گەیاندن

impartial /ɪmˈpɑːʃl/ *adj.* بێ لایەن، دادپەروەر

impassable /ɪmˈpɑːsəbl; *US* -ˈpæs-/ *adj.*
بەسراو (گوزەری پیانە کرێ) وەک ڕێگا

impatient /ɪmˈpeɪʃnt/ *adj.* بێ ئارام

impeach /ɪmˈpiːtʃ/ *v.* تۆمە تپارکردنی دەسەلات

impeccable /ɪmˈpekəbl/ *adj.* تەواو، بێ هەڵە

impede /ɪmˈpiːd/ *v.* گیردان، تە گەرەخستنە بەردەم، ڕێگرتن

impending /ɪmˈpendɪŋ/ *adj.* چاوەڕوانکراو، نزیکەڕووبات (شتێکی خراپ)

impenetrable /ɪmˈpenɪtrəbl/ *adj.*
١. پیانەڕۆشتوو ٢. نەتوانرێ لێ ی تێ بگەیت

imperative /ɪmˈperətɪv/ *adj.* ١. پێویست ٢. زۆرەملێیی

imperceptible /ˌɪmpəˈseptəbl/ *adj.* هەست پێ نەکراو، کەم، بچوک

imperfect /ɪm'pɜ:fɪkt/ *adj.* کەم و کورت، ناتەواو

imperial /ɪm'pɪərɪəl/ *adj.* ١. ئیمپراتۆری، داگیرکاری ٢. سیستمی پێوانەی ئینگلیزی

imperialism /ɪm'pɪərɪəlɪzəm/ *n.* سیستمی داگیرکاری

impermeable /ɪm'pɜ:mɪəbl/ *adj.* پیانەڕۆ

impersonal /ɪm'pɜ:sənl/ *adj.* بابەتیانە (پەیوەندی نەبێت بەمرۆڤەوە)

impersonate /ɪm'pɜ:səneɪt/ *v.* لاسایی کردنەوە، خۆ کردن بە یەکێکی تر

impertinent /ɪm'pɜ:tɪnənt/ *adj.* بێ ڕێز، بێ شەرم

imperturbable /ˌɪmpə'tɜ:bəbl/ *adj.* خۆڕاگر، ئارام، لەسەرخۆ

impetuous /ɪm'petʃuəs/ *adj.* هەڵەشە

impinge /ɪm'pɪndʒ/ *v.* دەست تێوەردان، کار تێ کردن

implicate /'ɪmplɪkeɪt/ *v.* دانە پاڵ (تاوان، یاشتێکی خراپ)

implication /ˌɪmplɪ'keɪʃn/ *n.* ١. بۆدەرکەوتن

۲. کارتێ کران

implore /ɪmˈplɔ:(r)/ *v.* لالانەوەلێ ی، لێ پارانەوە

imply /ɪmˈplaɪ/ *v.* وا گەیاندن، وانیشان دان

impolite /ˌɪmpəˈlaɪt/ *adj.* بێ نەزاکەت، بێ ئەدەب

import /ˈɪmpɔ:t/ *n.* هاوردە، ئاوردە

import /ɪmˈpɔ:t/ *v.* ئاوردە کردن، هێنان

importance /ɪmˈpɔ:tns/ *n.* گرنگیی، بایەخ

important /ɪmˈpɔ:tnt/ *adj.* گرنگ، بایەخدار

impose /ɪmˈpəʊz/ *v.* ۱. سەپاندن ۲. بوون بە ئەرک

impossible /ɪmˈpɒsəbl/ *adj.* مەحاڵ

impotent /ˈɪmpətənt/ *adj.* بێ هێز

impractical /ɪmˈpræktɪkl/ *adj.* نەگونجاو، ناکرداری

imprecise /ˌɪmprɪˈsaɪs/ *adj.* ناتەواو، ڕوون نیی یە، ووردنی یە

impress /ɪmˈpres/ *v.* ۱. کارتێ کردن ۲. بۆ ڕوون کردنەوە

impression /ɪmˈpreʃn/ *n.* ۱. کارتێ کردن

۲. بیروبۆ چوون ۳. چاپ

impressive /ɪmˈpresɪv/ *adj.* ۱. ناوازه ۲. کارتێکەر

imprison /ɪmˈprɪzn/ *v.* بەند کردن، زیندانی کردن

improbable /ɪmˈprɒbəbl/ *adj.* لەوانەنی یە، ڕێ تێ نەچوو

improper /ɪmˈprɒpə(r)/ *adj.* ۱. نە گونجاو، ناجۆر ۲. نالەبار، ناپەسەند

impropriety /ˌɪmprəˈpraɪəti/ *n.* چەوتی، نالەباری، بێ شەرمی

improve /ɪmˈpru:v/ *v.* ۱. بەرەوپێش بردن ۲. باش‌کردن (بوون)

improvement /ɪmˈpru:vmənt/ *n.* ۱. باش بوون ۲. چاکسازی

improvise /ˈɪmprəvaɪz; *US also* ˌɪmprəˈvaɪz/ *v.* چارە کردن، پینە کردن (بەخێرایی)

impudent /ˈɪmpjədənt/ *adj.* چەقاوەسوو

impulse /ˈɪmpʌls/ *n.* ۱. ئارەزوو ۲. پاڵ

impure /ɪmˈpjʊə(r)/ *adj.* ۱. تێکەڵ، ناپوختە ۲. پیس، ناپاک

in /ɪn/ *adv.* ١. لەناویا ٢. لەماڵەوە ٣. ناوەوە

in /ɪn/ *prep.* ١. لە ٢. لەناو ٣. لەناوماڵ
٤. لەماوەی ٥. بە

inability /ˌɪnəˈbɪləti/ *n.* بێ توانایی، نەتوانین

inaccessibe /ˌɪnækˈsesəbl/ *adj.* سەخت،
نەتوانین (بۆ گەیشتن بە شوێنێک)

inaccurate /ɪnˈækjərət/ *adj.* چەوت،
نادروست، ناوورد

inadequate /ɪnˈædɪkwət/ *adj.* ١. کەم،
بەش نەکردوو ٢. جێی متمانەبەخۆنەبێت

inane /ɪˈneɪn/ *adj.* بێ مانا، ترۆ، هیچ و پووچ

inaugural /ɪˈnɔːgjərəl/ *adj.* گرتنەدەستی،
چوونە سەرکاری (وەک سەرۆکایەتی)

incapable /ɪnˈkeɪpəbl/ *adj.* بێ توانا (نەشیا و
کارێک بکات) نەکردە

inch /ɪntʃ/ *n.* ئینج (٥٤ و ٢ سم)

incidence /ˈɪnsɪdəns/ *n.* ڕێژە، بڕی (ڕوودانی
شتێک یا کارەساتێک یانەخۆشی)

incident /ˈɪnsɪdənt/ *n.* ١. ڕووداو ٢. هاتوو

incidental /ˌɪnsɪˈdentl/ *adj.* ١. بەڕێکەوت
٢. لاوەکی

incidentally /ˌɪnsɪˈdentli/ *adv.* لەلاوە، بەوبۆنەیەوە، لەگەڵ ئەمەش دا (باسی شتێ بکەی کەپەیوەندی بەباسەکەتەوە هەبێت، بەرێکەوت بیرت بکەوێتەوە)

incinerate /ɪnˈsɪnəreɪt/ *v.* خاپوور کردن، سووتاندن

incision /ɪnˈsɪʒn/ *n.* برین، بەشێوەیەکی رێک (وەک لەکاتی نەشتەرگەریدا)

inclination /ˌɪŋklɪˈneɪʃn/ *n.* ١. مەیل ٢. حەز ٣. لاری

incline /ɪnˈklaɪn/ *v.* ١. چەماندنەوە ٢. لادان

include /ɪnˈkluːd/ *v.* ١. گرتنەوە ٢. خستنە ناو

incoherent /ˌɪnkəʊˈhɪərənt/ *adj.* ناروون و ئاشکرا (قسەیەک باش لێی تێنەگەیت)

income /ˈɪnkʌm; -əm/ *n.* داهات

incomparable /ɪnˈkɒmprəbl/ *adj.* ١.بێوێنە ٢. بێهاوتا

incompatible /ˌɪnkəmˈpætəbl/ *adj.* نەژیان پێکەوە، پێکەوە نەکران و نەگونجان

incomplete /ˌɪnkəmˈpliːt/ *adj.* ناتەواو، کەمکورت، کەموکوڕ

inconceivable /ˌɪnkən'si:vəbl/ *adj.* باوەر پێ نەکراو

incongruous /ɪn'kɒŋgruəs/ *adj.* سەیر، نامۆ، جیاواز

inconsiderate /ˌɪnkən'sɪdərət/ *adj.* بێ دەربەست (گوێ نەدا بەهەست و پێویستی خەڵک)

inconsistent /ˌɪnkən'sɪstənt/ *adj.* جێی متمانەنی یە، حول‌حولی

inconvenient /ˌɪnkən'vi:niənt/ *adj.* ١. نەگونجاو ٢. نائاسودە

incorporate /ɪn'kɔ:pəreɪt/ *v.* تێ کردن، خستەسەر، یەک پێ گرتن

incorrect /ˌɪnkə'rekt/ *adj.* ١. نارێک ٢. هەڵە

increase /'ɪŋkri:s/ *n.* زۆر (بوون، کردن)، گەشە

increase /ɪn'kri:s/ *v.* ١. زۆر (بوون، کردن)، ٢. زیاد کردن

incredible /ɪn'kredəbl/ *adj.* باوەرپێ نەکراو

incurable /ɪn'kjʊərəbl/ *adj.* بێ چارە، بێ دەرمان (چارەسەری نەبێت)

indebted /ɪn'detɪd/ *adj.* قەرزار

indecisive /ˌɪndɪˈsaɪsɪv/ *adj.* ڕارا، دوودڵ (نەتوانێت بڕیاربدات)
indeed /ɪnˈdiːd/ *adv.* لەڕاستیدا، بەڕاستی
indefinite /ɪnˈdefɪnət/ *adj.* نادیار، ناڕوون
indelible /ɪnˈdeləbl/ *adj.* بواردوویەتی، لێنەکراوە، لانەچوو (وەک لانە چوونی ڕەنگێک)
independence /ˌɪndɪˈpendəns/ *n.* سەربەخۆیی
independent /ˌɪndɪˈpendənt/ *adj.* سەربەخۆ
index /ˈɪndeks/ *n.* پێرست
indicate /ˈɪndɪkeɪt/ *v.* دەرخستن، نیشان دان
indication /ˌɪndɪˈkeɪʃn/ *n.* نیشانە، دەرخستن
indicator /ˈɪndɪkeɪtə(r)/ *n.* ١. نیشاندەر، نیشانە ٢. گلۆپی نیشاندەر (لە ئۆتۆمبیل دا)
indifferent /ɪnˈdɪfrənt/ *adj.* کەمتەرخەم، گوێ پێ نەدەر
indigestion /ˌɪndɪˈdʒestʃən/ *n.* بەدهەرسی
indignant /ɪnˈdɪgnənt/ *adj.* تووڕە
indirect /ˌɪndəˈrekt; -daɪˈr-/ *adj.* ناڕاستەوخۆ
individual /ˌɪndɪˈvɪdʒuəl/ *adj.* ١. تاک، جیا ٢. ڕەسەنی

individual /ˌɪndɪˈvɪdʒuəl/ *n.* تاکەکەس
indoor /ˈɪndɔ:(r)/ *adj.* ١. ناومال ٢. ناوەوە، ناوخۆیی
indoors /ˌɪnˈdɔ:z/ *adv.* ١. ناومالی ٢. لەماڵەوە
indulge /ɪnˈdʌldʒ/ *v.* چاوپۆشی لێ کردن، بۆشل کردن، نازپێدان
industrial /ɪnˈdʌstriəl/ *adj.* پیشەسازیی
industry /ˈɪndəstri/ *n.* پیشەسازی
inedible /ɪnˈedəbl/ *adj.* نەخوراو، ناخورێت (شتێک بۆخواردن دەستنەدات)
inefficient /ˌɪnɪˈfɪʃnt/ *adj.* ١. لێ نەهاتوو ٢. ناکاریگەر
inertia /ɪˈnɜ:ʃə/ *n.* ١. تەمەڵی، تەوەززەلی ٢. بەردەوامی (لەفیزیکدا)
inescapable /ˌɪnɪˈskeɪpəbl/ *adj.* لێ دەربازنەبوون، ناچار
inevitable /ɪnˈevɪtəbl/ *adj.* لێ دەربازنەبوو، هەردەبێ بێت
inexcusable /ˌɪnɪkˈskju:zəbl/ *adj.* لێ نەبووراو، لێ خۆش نەبوو
infant /ˈɪnfənt/ *n.* ساوا

infantry /ˈɪnfəntri/ *n.* هێزی پیادە
infect /ɪnˈfekt/ *v.* ١. تووشکردن ٢. پیس کردن
infection /ɪnˈfekʃn/ *n.* تووش بوون بە نەخۆشی
infectious /ɪnˈfekʃəs/ *adj.* درم (نەخۆشی یەک بگوێزرێتە وەلە یەکێکەوە بۆ یەکێکی تر)
infer /ɪnˈfɜ:(r)/ *v.* گەیشتن بە ئەنجامێک، بۆ دەرکەوتن
inferior /ɪnˈfɪəriə(r)/ *adj.* خوار، نزم
infertile /ɪnˈfɜ:taɪl; *US* -tl/ *adj.* ١. زەوی بێ پیت ٢. مرۆڤ یاثاژەلی نەزۆک
infest /ɪnˈfest/ *v.* گیانەوەرێ، مێروویەک بداتە شوێنێ (وەک بلێی مشک تێ ی بدات)
infinite /ˈɪnfɪnət/ *adj.* بێ سنوور، ناکۆتا
infinitive /ɪnˈfɪnətɪv/ *adj.* چاووگ
infinity /ɪnˈfɪnəti/ *n.* ناکۆتایی، بێ پایانی
inflammable /ɪnˈflæməbl/ *adj.* گرگر، گڕگرتوو (بە ئاسانی گربگرێ)
inflammation /ˌɪnfləˈmeɪʃn/ *n.* هەو کردن
inflate /ɪnˈfleɪt/ *v.* هەواتێ کردن، فووتێ کردن
inflation /ɪnˈfleɪʃn/ *n.* ١. هەلایسان (ئابوری)

۲. فووتێ کردن

inflexible /ɪnˈfleksəbl/ *adj.* نەنوشتاوە، ڕەق

inflict /ɪnˈflɪkt/ *v.* تووش کردن، خستنەسەر

influence /ˈɪnfluəns/ *n.* کاریگەری

influence /ˈɪnfluəns/ *v.* کارتێ کردن، کارلێ کردن

influential /ˌɪnfluˈenʃl/ *adj.* کاریگەر، بە کار

influenza /ˌɪnfluˈenzə/ *n.* ئینفلۆنزا

inform /ɪnˈfɔːm/ *v.* ١. ئاگادار کردن ٢. هەواڵ پێدان

informal /ɪnˈfɔːml/ *adj.* نارەسمی

information /ˌɪnfəˈmeɪʃn/ *n.* ١. زانیاری ٢. پرسگە

informative /ɪnˈfɔːmətɪv/ *adj.* پڕزانیاری، زانیاری بەخش

inhabit /ɪnˈhæbɪt/ *v.* نیشتەجێ بوون

inhabitant /ɪnˈhæbɪtənt/ *n.* دانیشتوو، نیشتەجێ

inhale /ɪnˈheɪl/ *v.* هەناسە وەرگرتن

inheritance /ɪnˈherɪtəns/ *n.* میرات، بۆماوە

inhibit /ɪnˈhɪbɪt/ *v.* نەهێشتن

initial /ɪˈnɪʃl/ *adj.* سەرەتایی، سەرەتا
initiate /ɪˈnɪʃieɪt/ *v.* دەست پێ کردن
initiative /ɪˈnɪʃətɪv/ *n.* دەست پێشخەری
inject /ɪnˈdʒekt/ *v.* دەرزی لێ دان
injure /ˈɪndʒə(r)/ *v.* ١. ئازاردان ٢. بریندار کردن
injury /ˈɪndʒəri/ *n.* ١. برین ٢. ئەزیەت
injustice /ɪnˈdʒʌstɪs/ *n.* نادادپەروەری، ستەم
ink /ɪŋk/ *n.* مەرەکەب
in-laws /ˈɪn lɔːz/ *n.* دایک و باوکی، یاھەر خزمێکی تری مێردەکەت (یاخێزانەکەت)
inn /ɪn/ *n.* ١. خانە، میوانخانە ٢. مەیخانە
innate /ɪˈneɪt/ *adj.* زگماکی، سرووشتی، ناخی
inner /ˈɪnə(r)/ *adj.* ١. ناوەوە ٢. دەروونی
innocent /ˈɪnəsnt/ *adj.* ١. بێ تاوان ٢. خۆشباوەڕ
innovate /ˈɪnəveɪt/ *v.* ١. گۆڕین ٢. نوێ کردنەوە، ناساندنی شتی نوێ
innumerable /ɪˈnjuːmərəbl; *US* ɪˈnuː-/ *adj.* زۆر، نەبژێراو، بێ شومار
inoculate /ɪˈnɒkjuleɪt/ *v.* کوتان
input /ˈɪnpʊt/ *n.* ١. خستنە سەر ٢. زانیاری

input /ˈɪnpʊt/ *v.* ١. خستنه سەر ٢. خستنه ناو بژمێر

inquire *(also* **enquire***)* /ɪnˈkwaɪə(r)/ *v.* پرسیار کردن

inquiry *(also* **enquiry***)* /ɪnˈkwaɪəri; *US* ˈɪnkwəri/ *n.* ١. پرسیار ٢. لێ کۆڵینەوە

insane /ɪnˈseɪn/ *adj.* شێتۆکە

insect /ˈɪnsekt/ *n.* مێروو

insecure /ˌɪnsɪˈkjʊə(r)/ *adj.* ١. ناهێمن، ترسدار ٢. شپرزە، بوونی دلەڕاوکێ

insert /ɪnˈsɜːt/ *v.* خستنە ناو، تێ کردن، ئاخنین، (کردنە نێوان دووشت)

inside /ɪnˈsaɪd/ *adv.* ١. لەناوەوە ٢. لە بەندیخانە

inside /ˌɪnˈsaɪd/ *n.* ١. بەشی ناوەوە ٢. گەدەو ڕیخۆڵە

inside /ɪnˈsaɪd/ *prep.* ١. لەناو ٢. کەمتر لە

insight /ˈɪnsaɪt/ *n.* ١. بیرتیژی، دووربینی ٢. تێگەیشتن

insignificant /ˌɪnsɪgˈnɪfɪkənt/ *adj.* بێ بایەخ، بێ گرنگی

insist /ɪnˈsɪst/ *v.* پێ داگرتن، سووربوون لەسەر

insistent /ɪn'sɪstənt/ *adj.* پێداگر، سوور لەسەر

insolent /'ɪnsələnt/ *adj.* ١. بێ شەرم ٢. ناشرین

insoluble /ɪn'sɒljəbl/ *adj.* ١. نەتواوە (لەشلەدا) ٢. چارەنەکراو

insomnia /ɪn'sɒmniə/ *n.* بێ خەوی (نەتوانی کەبخەویت)

inspect /ɪn'spekt/ *v.* ١. پشکنین ٢. تێڕوانین (نوارین)

inspector /ɪn'spektə(r)/ *n.* پشکنەر

inspiration /ˌɪnspə'reɪʃn/ *n.* نیگا

inspire /ɪn'spaɪə(r)/ *v.* نیگا بۆ هاتن

instal *(also* **install***)* /ɪn'stɔːl/ *v.* ١. دانان ٢. دامەزراندن ٣. خستنە ناو

instalment *(also* **installment***)* /ɪn'stɔːlmənt/ *n.* قیست (پارەدان بە بەش بەش)

instance /'ɪnstəns/ *n.* ١. نموونە ٢. بار

instant /'ɪnstənt/ *adj.* دەستبەجێ، یەکسەر

instantaneous /ˌɪnstən'teɪniəs/ *adj.* ساتیی، کتوپڕ

instantly /'ɪnstəntli/ *adv.* یەکسەری،

دەموودەستی

instead /ɪn'sted/ *adv.* لەبری، لە جیاتی

instinct /'ɪnstɪŋkt/ *n.* ١. غەریزە ٢. سرووشت

institute /'ɪnstɪtju:t; *US* -tu:t/ *n.* ١. پەیمانگا ٢. دامەزراوە

institution /ˌɪnstɪ'tju:ʃn; *US* -tu:ʃn/ *n.* ١. دامەزراوە ٢. دەزگا ٣. پەیمانگا

instruct /ɪn'strʌkt/ *v.* ١. فێر کردن ٢. فرمان پێ‌دان

instruction /ɪn'strʌkʃn/ *n.* ١. فێر کردن ٢. فرمان پێ‌دان ٣. رێنمایی

instrument /'ɪnstrəmənt/ *n.* ئامراز، ئامێر

instrumental /ˌɪnstrə'mentl/ *adj.* ١. یارمەتی‌دەر ٢. ئامێری

insubordinate /ˌɪnsə'bɔ:dɪnət/ *adj.* یاخی، سەرکێش، لاسار

insufficient /ˌɪnsə'fɪʃnt/ *adj.* کەم، بەش نەکردوو

insulate /'ɪnsjuleɪt; *US* -səl-/ *v.* دابڕین، جیاکردنەوە

insult /'ɪnsʌlt/ *n.* سووکایەتی

insult /ɪn'sʌlt/ *v.* سوکایەتی پێ کردن

insurance /ɪn'ʃɔ:rəns; *US* -'ʃʊər-/ *n.* زامن، بیمە

insure /ɪn'ʃɔ:(r); *US* ɪn'ʃʊər/ *v.* زامن کردن

insurmountable /ˌɪnsə'maʊntəbl/ *adj.* چارەنەکراو، زاڵ نەبوون بەسەریدا

intact /ɪn'tækt/ *adj.* ساغ، خراپ نەبوو، بریندارنەبوو

intake /'ɪnteɪk/ *n.* بڕی وەرگیراو (خوراو) لە خواردنێک

integral /'ɪntɪgrəl/ *adj.* سەرەکی، بنچینەیی

integrate /'ɪntɪgreɪt/ *v.* ١. یەکگرتن، یەکخستن ٢. پێکەوەبەستن

integrity /ɪn'tegrəti/ *n.* پاکێتی، خۆگری، قورسێتی (لەخووڕەوشتی مرۆڤدا)

intellect /'ɪntəlekt/ *n.* بیر، هۆش

intellectual /ˌɪntə'lektʃʊəl/ *adj.* ڕووناکبیر، زیرەک

intelligence /ɪn'telɪdʒəns/ *n.* ١. زیرەکی ٢. هەواڵ داری

intelligent /ɪn'telɪdʒənt/ *adj.* زیرەک، زرنگ

intend /ɪn'tend/ *v.* ١. نیاز کردن ٢. ویستن
intense /ɪn'tens/ *adj.* ١. توند ٢. زۆر ٣. تیژ
intensive /ɪn'tensɪv/ *adj.* خەست و خۆل، بەتین، توند
intent /ɪn'tent/ *adj.* ١. وووریا، بەهۆش، بەئاگا ٢. مەبەستدار
intention /ɪn'tenʃn/ *n.* مەبەست، نیاز
intentional /ɪn'tenʃənl/ *adj.* مەبەست دار، ئەنقەست
interact /ˌɪntər'ækt/ *v.* ١. کارلەیەک کردن ٢. پەیوەندی کردن
interactive /ˌɪntər'æktɪv/ *adj.* بوونی پەیوەندی ڕاستەوخۆ (وەکلە کەمپیوتەردا)
interest /'ɪntrəst; -rest/ *n.* ١. مەراق ٢. حەز ٣. قازانج ٤. سوو
interest /'ɪntrəst; -rest/ *v.* حەزلێبوون، خوودانەشتێ
interested /'ɪntrəstɪd/ *adj.* ئارەزوومەند، بەمەراق
interesting /'ɪntrəstɪŋ/ *adj.* ١. سەرنج ڕاکێش ٢. خۆش

interfere /ˌɪntəˈfɪə(r)/ *v.* دەست تێوەردان، خۆتێهەڵقورتان

interior /ɪnˈtɪərɪə(r)/ *n.* ناوەکی، ناوخۆ

interjection /ˌɪntəˈdʒekʃn/ *n.* ١. خستەناو ٢. ئامرازی سەرسوڕمان

intermediate /ˌɪntəˈmiːdɪət/ *adj.* ١. ناوەندی ٢. مام ناوەندی

intermittent /ˌɪntəˈmɪtənt/ *adj.* پچڕپچڕ (ببڕێ و بـبێتەوە)

internal /ɪnˈtɜːnl/ *adj.* ناوخۆیی، ناوەکی

international /ˌɪntəˈnæʃnəl/ *adj.* نێودەوڵەتی، نێونەتەوەیی

interpret /ɪnˈtɜːprɪt/ *v.* ١. لێک دانەوە ٢. وەرگێران

interrelate /ˌɪntərɪˈleɪt/ *v.* ١. پێکەوەبەستن

interrogate /ɪnˈterəgeɪt/ *v.* پرسیار کردن

interrogative /ˌɪntəˈrɒgətɪv/ *adj.* ١. پرسیاری ٢. ئامرازی پرسیار

interrupt /ˌɪntəˈrʌpt/ *v.* ١. پێ بڕین ٢. وەستاندن

interruption /ˌɪntəˈrʌpʃn/ *n.* پێ بڕین

intersect /ˌɪntəˈsekt/ *v.* ١. یه کتربڕین ٢. به‌یه‌ک گه‌یشتن

interval /ˈɪntəvl/ *n.* ١. ماوه ٢. ووچان

intervene /ˌɪntəˈviːn/ *n.* ١. ده‌ست تێ‌خستن، خۆتێهه‌ڵقورتاندن ٢. پێ‌بڕین

interview /ˈɪntəvjuː/ *n.* دیمانه، ڕیپۆرتاژ

interview /ˈɪntəvjuː/ *v.* دیمانه ساز کردن، دیدار ساز کردن

intestine /ɪnˈtestɪn/ *n.* ڕیخۆڵه

intimate /ˈɪntɪmət/ *adj.* ١. گیانی به گیانی، زۆرنزیک ٢. خۆیی، تایبه‌ت ٣. دووروودرێژ

intimidate /ɪnˈtɪmɪdeɪt/ *v.* تۆقاندن

into /ˈɪntə; ˈɪntuː/ *prep.* ١. بۆ ٢. بۆناو ٣. به‌ره‌و

intolerable /ɪnˈtɒlərəbl/ *adj.* ١. به‌رگه نه گیراو ٢. هه‌موارنه کراو

intonation /ˌɪntəˈneɪʃn/ *n.* ئاوازی ده‌نگ

intoxicated /ɪnˈtɒksɪkeɪtɪd/ *adj.* مه‌ست

intransitive /ɪnˈtrænsətɪv/ *adj.* تێ‌نه‌په‌ڕ

intrinsic /ɪnˈtrɪnsɪk; -zɪk/ *adj.* خۆیه‌تی، ناوه‌کی، له‌خۆی‌دا

introduce /ˌɪntrəˈdjuːs; *US* -ˈduːs/ *v.*

١. پێناساندن ٢. خستنە ناو ٣. پێشکەش‌کردن

introduction /ˌɪntrəˈdʌkʃn/ *n.* ١. پێشەکی ٢. پێناساندن ٣. هێنان

introductory /ˌɪntrəˈdʌktəri/ *adj.* پێشەکی، سەرەتایی

introvert /ˈɪntrəvɜːt/ *n.* گۆشەگیری، دەرکەناری (حەزبەتێکەڵی‌نەکردن)

intrude /ɪnˈtruːd/ *v.* خۆپیاکردن

intuition /ˌɪntjuˈɪʃn; *US* -tu-/ *n.* ژیری (بۆزانینی شتێ بێ بینینی بەڵگە)

invade /ɪnˈveɪd/ *v.* داگیرکردن

invalid /ɪnˈvælɪd/ *adj.* ١. نارەوا (ناخوا) ٢. ناساغ

invalid /ˈɪnvəlɪd; *Brit also* ˈɪnvəliːd/ *n.* پەککەوتە، دەردەدار

invaluable /ɪnˈvæljuəbl/ *adj.* زۆربەنرخ، بەبەها

invariable /ɪnˈveəriəbl/ *adj.* نەگۆر

invasion /ɪnˈveɪʒn/ *n.* داگیرکاری

invent /ɪnˈvent/ *v.* ١. داهێنان ٢. هەڵبەستن

invention /ɪnˈvenʃn/ *n.* ١. داهێنراو ٢. داهێنان

۳. دەلەسە

inverse /ˌɪnˈvɜːs/ *adj.* پێچەوانە

invert /ɪnˈvɜːt/ *v.* پێچەوانە کردن،
سەربەرەخوار کردن

invest /ɪnˈvest/ *v.* ۱. تەرخان کردن
۲. سەرمایە گوزاری کردن

investigate /ɪnˈvestɪgeɪt/ *v.* لێ کۆلینەوە،
پشکنین

investigation /ɪnˌvestɪˈgeɪʃn/ *n.* لێ کۆلینەوە،
پشکنین

investment /ɪnˈvestmənt/ *n.* ۱. پارەی ناوئیش
(پارەخستنە ئیشەوە) ۲. وەبەرهێنان

invigilate /ɪnˈvɪdʒɪleɪt/ *v.* چاودێری کردن،
بەسەرەوە بوون (لەتاقی کردنەوەدا)

invisible /ɪnˈvɪzəbl/ *adj.* نەبینراو

invitation /ˌɪnvɪˈteɪʃn/ *n.* بانگ کردن،
بانگهێشت

invite /ɪnˈvaɪt/ *v.* بانگهێشت کردن

invoice /ˈɪnvɔɪs/ *n.* لیستی نرخ

involuntary /ɪnˈvɒləntri; *US* -teri/ *adj.*
خۆنەویست

involve /ɪnˈvɒlv/ *v.* ١. تێوه گلاندن ٢. تووشکردن ٣. خستنه ناو

inward /ˈɪnwəd/ *adj.* ١. ناوەوە ٢. ناوەکی

iris /ˈaɪərɪs; ˈaɪrɪs/ *n.* ١. ڕەشێنە (گلێنە)ی چاو ٢. گوڵە سەوسەن

iron /ˈaɪən; *US* ˈaɪərn/ *n.* ١. ئاسن ٢. ئوتوو

iron /ˈaɪən; *US* ˈaɪərn/ *v.* ئوتوودان، ئوتوو کردن

ironic /aɪˈrɒnɪk/ *adj.* گاڵتەچی، سوعبەتچی

irony /ˈaɪərəni; ˈaɪrəni/ *n.* گاڵتە، سوعبەت، گاڵتەجاری

irradiate /ɪˈreɪdieɪt/ *v.* تیشک پێدانەوە

irregular /ɪˈregjələ(r)/ *adj.* ١. نارێک ٢. ڕیزپەڕ (شاز)

irrelevant /ɪˈreləvənt/ *adj.* بێبایەخ، بێپەیوەندی

irrespective /ˌɪrɪˈspektɪv/ *prep.* بێ گوێدانە

irreversible /ˌɪrɪˈvɜːsəbl/ *adj.* نەگەڕاوە، بەرپەرچ نەدراوە

irrigate /ˈɪrɪgeɪt/ *v.* ئاودان

irritable /ˈɪrɪtəbl/ *adj.* زووهەڵچوو،

زووتورەبوو، دڵناسک

irritate /ˈɪrɪteɪt/ *v.* ١. تووڕە کردن ٢. ئەزیەت دان

is /s; z; ɪz/ *aux. v.* فرمانی ناتەواوە بۆ کەسی سێهەمی تاک

Islam /ɪzˈlɑːm; *US* ˈɪslɑːm/ *n.* ئایینی ئیسلام

island /ˈaɪlənd/ *n.* دوورگە

isn't /ˈɪznt/ = *is not*

isolate /ˈaɪsəleɪt/ *v.* ١. دابڕاندن ٢. جیا کردنەوە

issue /ˈɪʃuː; ˈɪsjuː *Brit also* ˈɪsjuː; ˈɪʃjuː/ *n.*
١. کێشە ٢. ژمارە ٣. دابەش‌کردن

issue /ˈɪʃuː; ˈɪsjuː *Brit also* ˈɪsjuː; ˈɪʃjuː/ *v.*
١. دەر کردن ٢. دەرچوون (وەک ڕۆژنامە) ٣. دەرکردنی پاسپۆرت

it /ɪt/ *pron.* ئەو، ئەوە

italics /ɪˈtælɪks/ *n.* خوار، کەچ (پیتی خوار لە کەمپیوتەردا)، لار

itch /ɪtʃ/ *n.* ئالۆش، خوران

it'd /ˈɪtəd/ = *it had; it would*

item /ˈaɪtəm/ *n.* ١. بڕگە ٢. ماددە

it'll /ˈɪtl/ = *it will*

it's /ɪts/ = *it is*

its /ɪts/ *poss. det.* هی ئەو (بۆبێ ئەقڵ)

itself /ɪt'self/ *pron.* خۆی

I've /aɪv/ = *I have*

ivory /'aɪvəri/ *n.* عاج

ivy /'aɪvi/ *n.* ڕووەکی لاولاو (ڕووەکێکە خۆی هەڵدەواسێت بە دارو درەخت و دیواردا گوڵێکی سور یا مۆردە گرێ)

Jj

J, j /dʒeɪ/ *n.* جەی – دەیەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی یە
jab /dʒæb/ *v.* تێچەقاندن، پیاچەقین
jack /dʒæk/ *n.* جەک، بەرزکەرەوەی ئۆتۆمبیل
jackal /ˈdʒækɔ:l; -kl/ *n.* چەقەڵ
jacket /ˈdʒkɪt/ *n.* چاکەت
jackknife /ˈdʒæknaɪf/ *n.* چەقۆی گیرفان (کەلەناوەراست دادەنوشتێتەوە)
jaguar /ˈdʒæjuə(r)/ *n.* پڵنگ
jail /dʒeɪl/ *n.* *(Brit also* **gaol***)* بەندیخانە
jail /dʒeɪl/ *v.* خستنە زیندانەوە، خستنەبەندیخانەوە
jam /dʒæm/ *n.* ١. مرەبا ٢. قەرەباڵغی
jangle /ˈdʒæŋgl/ *v.* تەقەتەق کردن (وەک دانی دوو ئاسن بە یەکدا)
January /ˈdʒænjuəri; *US* -jueri/ *n.* کانونی دووەم
jar /dʒɑ:(r)/ *n.* ١. گۆزە ٢. قتوو

jaundice /dʒɔ:ndɪs/ *n.* زەردوویی
javelin /ˈdʒævlɪn/ *n.* ڕم
jaw /dʒɔ:/ *n.* شەویلگە
jazz /dʒæz/ *n.* مۆسیقای جاز (مۆسیقای سەما)
jealous /ˈdʒeləs/ *adj.* حەسوود، دڵپیس
jeans /dʒi:nz/ *n.* کابۆ
jeer /dʒɪə(r)/ *v.* هوهاکردن، هوهاکێشان (هوهاڵێ کردن)
jelly /ˈdʒeli/ *n.* ١. جەللی ٢. شل و شۆڵ و ئاوی
jeopardise *(also* **jeopardize***)* /ˈdʒepədaɪz/ *v.* خستنە مەترسییەوە
jerk /dʒɜ:k/ *n.* تەکان، جوولەیەکی لەناکاو
jest /dʒest/ *n.* گاڵتە، قەشمەری
Jesus /ˈdʒi:zəs/ = *Christ n.* عیسا پێغەمبەر
jet /dʒet/ *n.* ١. فیچقە ٢. فڕۆکەی ژێت
jet lag /dʒet læg/ *n.* هەست بەماندوویەتی (پاش گەشتێکی درێژبەفڕۆکە)
Jew /dʒu:/ *n.* جولەکە، جوو
jewel /ˈdʒu:əl/ *n.* خشڵ
jewelery=jewellery /ˈdʒu:əlri/ *n.* گەوهەر
jigsaw /ˈdʒɪgsɔ:/ *(also* **jigsaw puzzle***)* *n.*

یاریی پارچەوێنە
jingle /dʒɪŋgl/ *n.* خرەخر، زرینگانەوە
(دەنگی بەریەک کەوتنی ئاسن، وەک پارە)
jitters /dʒɪtəz/ *n.* شپرزەیی، دڵەڕاوکێ پەتی
job /dʒɒb/ *n.* ئیش، پیشە
jog /dʒɒg/ *v.* پێ هەڵگرتن (خێرا ڕۆ یشتن)
join /dʒɔɪn/ *v.* ١. چوونە پاڵ ٢. بەستن
٣. یەکگرتن
joint /dʒɔɪnt/ *adj.* هاوبەش
joint /dʒɔɪnt/ *n.* جومگە
joke /dʒəʊk/ *n.* نوکتە، گاڵتە
joker /dʒəʊkə(r)/ *n.* ١. سوعبەتچی،
قسەخۆش ٢. جۆکەر (لەیاری وەرەقەدا)
journal /dʒɜːnl/ *n.* گۆڤار
journalism /dʒɜːnəlɪzəm/ *n.* ڕۆژنامەگەری
journalist /dʒɜːnəlɪst/ *n.* ڕۆژنامەنووس
journey /dʒɜːni/ *n.* گەشت
jovial /dʒəʊviəl/ *adj.* دڵخۆش
joy /dʒɔɪ/ *n.* ١. خۆشی ٢. سەرکەوتن
joystick /dʒɔɪstɪk/ *n.* دەسک
jubilant /dʒuːbɪlənt/ *adj.* دڵخۆشکەر، دڵشاد

jubilee /dʒu:bɪli:/ *n.* یۆبیل (یاد)

Judaism /dʒu:deɪɪzəm; *US* -də-ɪzəm /*n.* ئایینی جوله‌که

judge /dʒʌdʒ/ *n.* دادوەر

judge /dʒʌdʒ/ *v.* ١. بریاردان ٢. هەڵسەنگاندن

judgement *(also* **judgment***)* /dʒʌdʒmənt / *n.* ١. بریاردان ٢. بیر

judicial /dʒu'dɪʃl/ *adj.* دادوەری، دادگایی (پەیوەندی بەقازی یەوە هەیێت)

judicious /dʒu'dɪʃəs/ *adj.* گونجاو، دروست (وەک بریارێک)

jug /dʒʌg/ = *(US* **pitcher***)* *n.* سوراحی

juice /dʒu:s/ *n.* ١. شەربەت ٢. دەردراو

July /dʒu'laɪ/ *n.* مانگی تەمموز

jumble /dʌmbl/ *n.* ١. پەرش و بلاو، نارێک ٢. شتی کۆنە

jumble /dʒʌmbl/ *v.* پەرش و بلاو کردن، تێکەڵ کردن

jumbo /dʒʌmbəu/ *adj.* زۆرگەورە، مەزن

jump /dʒʌmp/ *n.* ١. باز ٢. قەڵەمباز

jump /dʒʌmp/ *v.* ١. بازدان ٢. خۆهەڵدان

jumper /ˈdʒʌmpə(r)/ *n.* ١. بلووز ٢. بازدەر
junction /ˈdʒʌŋkʃn/ *n.* ١. خاڵی بەیەک گەیشتن ٢. دووریان
June /dʒu:n/ *n.* مانگی حوزەیران
jungle /ˈdʒʌŋgl/ *n.* جەنگەڵ
junior /ˈdʒu:niə(r)/ *adj.* بچوک، ئاست نزم
junk /dʒʌŋk/ *n.* شتی کۆنە و بێ کەڵک، شتی بێ بایەخ
Jupiter /ˈdʒu:pɪtə(r)/ *n.* هەسارەی موشتەری، هورمز
jurisdiction /ˌdʒʊərɪsˈdɪkʃn/ *n.* دەسەڵاتی فەرمانڕەوایی (بوونی دەسەڵات)
juror /ˈdʒʊərə(r)/ *n.* ئەندامی دەستەی سوێندخۆران (لەدادگادا)
jury /ˈdʒʊəri/ *n.* دەستەی سوێندخۆران
just /dʒʌst/ *adj.* ١. دادپەروەر ٢. ڕەوا، ڕاست
just /dʒʌst/ *adv.* ١. هەر ئێستا ٢. کت و مت ٣. تەنها ٤. بەڕاستی
justice /ˈdʒʌstɪs/ *n.* داد، دادپەروەری، دادوەر
justification /ˌdʒʌstɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* بەهانە، پاساو
justify /ˈdʒʌstɪfaɪ/ *v.* خۆپەڕاندنەوە، پاساو

هێنانەوە

juvenile /ˈdʒuːvənaɪl; *US also* -vənl/ *n.*
منداڵ، هەرزەکار (مرۆڤی پێنەگەیشتوو)

Kk

K, k /keɪ/ *n.* کەی - یانزەیەمین پیتی ئەلف و بێ‌ی زمانی ئینگلیزی‌یە

kangaroo /ˌkæŋgəˈruː/ *n.* کەنغەر

karat=carat

karate /kəˈrɑːti/ *n.* یاری کاراتی (کاراتە)

kayak /ˈkaɪæk/ *n.* قایەق (بەلەمێکی بچووکە، تەنها یەک کەس دەگرێت)

keen /kiːn/ *adj.* ١. خولیا ٢. تیژ ٣. بەهێز ٤. پەرۆش

keep /kiːp/ *v.* ١. پاراستن ٢. بەردەوام بوون ٣. هێشتنەوە ٤. بەخێو کردن

kennel /ˈkenl/ *n.* کونە سەگ

kerb *(US* **curb***)* /kɜːb/ *n.* شۆستە (قەراغی شۆستە)

kerosene *(also* **kerosine***)* /ˈkerəsiːn/ *n.* نەوت (نەوتی سپی)

ketchup /ˈketʃəp/ *n.* *(US catsup)* دۆشاوی تەماتە

kettle /'ketl/ *n.* کتری
key /ki:/ *n.* ١. کلیل ٢. دوگمه
keyboard /'ki:bɔ:d/ *n.* تابلۆی کلیله کان (بژمێر)
kick /kɪk/ *n.* ١. لێدان ٢. خۆشی ٣. هێز ٤. ته کان
kick /kɪk/ *v.* ١. تێهه‌ڵدان ٢. لێدان
kid /kɪd/ *n.* ١. منداڵ ٢. گیسک
kid /kɪd/ *v.* گاڵته کردن
kidnap /'kɪdnæp/ *v.* رفاندن
kidney /'kɪdni/ *n.* گورچیله
kill /kɪl/ *v.* ١. کوشتن ٢. ئازاردان
killer /kɪlə(r)/ *n.* بکوژ
killing /'kɪlɪŋ/ *n.* کوشتن
kilo /'ki:ləʊ/ *n.* هه‌زار
kilogram *(also* **kilogramme***)* /'kɪləgræm/ *n.*
کیلۆ گرام (١٠٠٠ گرام) یه که‌ی پێوانی بارستایی
kilometer *(also* **kilometre***)* /'kɪləmi:tə(r); kɪ'lɒmɪtə(r)/ *n.* کیلۆمه‌تر (= ١٠٠٠ مه‌تر)
kin /kɪn/ *n.* خزم، که‌س وکار
kind /kaɪnd/ *adj.* میهره‌بان، دلۆڤان
kind /kaɪnd/ *n.* جۆر
kindergarten /'kɪndəgɑ:tn/ *n.* باخچه‌ی

ساوایان

kindly /ˈkaɪndli/ *adj.* بەسۆز، دۆست، میهرەبان، دلۆڤان

kinetic /kɪˈnetɪk/ *adj.* جوولەیی، بزاوتن

king /kɪŋ/ *n.* پاشا

kingdom /ˈkɪŋdəm/ *n.* شانشین

kiss /kɪs/ *n.* ماچ

kiss /kɪs/ *v.* ماچ کردن

kit /kɪt/ *n.* ١. جل و تفاق ٢. کەرەسەی ئیشێک

kitchen /ˈkɪtʃɪn/ *n.* ١. چێشتخانە ٢. موبەق

kite /kaɪt/ *n.* کۆلارە

kitten /ˈkɪtn/ *n.* بێچووە پشیلە

kiwi /ˈkiːwiː/ *n.* ١. میوەی کیوی ٢. باڵندەیەکی دەنوک درێژی بێباڵی نیوزلەندییە

knead /niːd/ *v.* شێلان (وەک هەویر)

knee /niː/ *n.* ئەژنۆ، چۆک

kneel /niːl/ *v.* چۆک دادان

knickers /ˈnɪkəz/ *n.* دەرپێ

knife /naɪf/ *n.* چەقۆ

knight /naɪt/ *n.* ١. رێزدار ٢. ئەسپ سوار ٣. ئەسپ (لەشەترەنجدا)

knit /nɪt/ *v.* چنین

knob /nɒb/ *n.* ١. دەسک ٢. دوگمە

knock /nɒk/ *v.* ١. لەدەرگادان ٢. لێدان

knot /nɒt/ *n.* گرێ

knot /nɒt/ *v.* گرێلێدان

know /nəʊ/ *v.* ١. زانین ٢. ناسین

knowledge /ˈnɒlɪdʒ/ *n.* زانیاری

koala /kəʊˈɑːlə/ *(also* **koala bear***)* *n.*
ئـــاژەڵێکی بـــچوکی ئـــوسترالی گـیاخۆری مـــوو خۆڵەمێشی یە، لەوورچ دەچێت

Koran *(also* **Qur'an***)* /kəˈrɑːn; *US* -ˈræn/ *n.*
قورئانی پیرۆز

Ll

L, l /el/ *n.* ئێڵ - دوانزەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە
lab /læb/ =**laboratory** *n.* تاقیگە
label /ˈleɪbl/ *n.* نیشانە
label /ˈleɪbl/ *v.* ١. نیشانە کردن ٢. لەقەڵەم دان
labor=labour /ˈleɪbə(r)/ *n.* ١. کرێکار ٢. منال بوون ٣. ئیش
labor=labour /ˈleɪbə(r)/ *v.* ١. ئیش کردن ٢. جولان بە زەحمەت
laboratory /ləˈbɒrətri; *US* ˈlæbrətɔːri/ *n.* تاقیگە
lace /leɪs/ *n.* ١. ئۆیە ٢. قەیتان
lack /læk/ *n.* ١. بێ ٢. کەمی، نەبوونی
laconic /ləˈkɒnɪk/ *adj.* کورت بری، کورت گفت (لە کورتی برینەوە)
lactation /lækˈteɪʃn/ *n.* شیردان
ladder /ˈlædə(r)/ *n.* پەیژە
laden /ˈleɪdn/ *adj.* بارکراو

Ladies /leɪdɪz/ *n.* ئاودەستی ئافرەتان
lady /'leɪdi/ *n.* خانم، خاتوون
ladybird /'leɪdibɜ:d/ *(US* ladybug/'leɪdibʌg/*)* *n.* خاڵخاڵۆکە
lag /læg/ *v.* دوا کەوتن
lagoon /lə'gu:n/ *n.* زۆنگاو (ئاوێکی بچووک)
laid-back /leɪd 'bæk/ *adj.* ئارام، بێ مەراق، نەشلەژاو
lake /leɪk/ *n.* گۆم
lamb /læm/ *n.* بەرخ
lame /leɪm/ *adj.* شەل
lamp /læmp/ *n.* ١. گڵۆپ ٢. چرا
land /lænd/ *n.* ١. زەوی، خاک ٢. ووشکانی ٣. نیشتمان
land /lænd/ *v.* ١. نیشتنەوە ٢. داگرتن ٣. نیشاندنەوە
landing /'lændɪŋ/ *n.* نیشتنەوە
landlady /'lændleɪdi/ *n.* خاوەن ماڵ (ئافرەت)
landlord /'lændlɔ:d/ *n.* خاوەن ماڵ (پیاو)
landmark /'lændmɑ:k/ *n.* ١. شوێنەوار، جێ دەست ٢. نیشانە

landscape /lændskeɪp/ *n.* دیمەن

lane /leɪn/ *n.* ڕارەو

language /læŋgwɪdʒ/ n. زمان

lanky /læŋki/ *adj.* درێژ و باریک

lantern /læntən/ *n.* چرا

lap /læp/ *n.* باوەش، کۆش

lap /læp/ *v.* ١. خواردن بەزمان (بەزمان خواردن، وەک پشیلە) ٢. شەپەی ئاو

lapse /læps/ *n.* ١. نەمان، دیارنەمان ٢. لەبیرنەمان

large /lɑ:dʒ/ *adj.* ١. گەورە ٢. فراوان

laser /leɪzə(r)/ *n.* لێزەر (جۆرە شەبەنگێکی زۆر بەهێزی ڕووناکی یە)

lash /læʃ/ *n.* ١. برژانگ ٢. قامچی ٣. قامچی لێدان

lass /læs/ *(also lassie*/læsi/*) n.* کچ، کیژ

last /lɑ:st; *US* læst/ *adj.* ١. دوایین ٢. تازەترین ٣.کۆتایی

last /lɑ:st; *US* læst/ *adv.* ١. لە کۆتاییدا ٢. دواجار

last /lɑ:st; *US* læst/ *v.* ١. بەردەوام بوون ٢. مانەوە

last name /lɑ:st neɪm; *US* læs-/ = *surname n.*
late /leɪt/ *adj.* ۱. درەنگ ۲. دوا کەوتوو
later /leɪtə(r)/ *adv.* دواتر
latitude /lætɪtju:d; *US* -tu:d/ *n.* هێلی پانی زەوی
latter /lætə(r)/ *adj.* ۱. دواترینیان ۲. دووەمیان
laugh /lɑ:f; *US* læf/ *n.* پێکەنین
laugh /lɑ:f; *US* læf/ *v.* پێکەنین
laughing /lɑ:fɪŋ; *US* 'læfɪŋ/ *adj.* پێکەنیناوی، دلخۆش
laughter /lɑ:ftə(r); *US* 'læf-/ *n.* قاقای پێکەنین
launch /lɔ:ntʃ/ *v.* ۱. خستنە ناو ئاو ۲. هەڵدان
launderette /ˌlɔ:ndə'ret; lɔ:n'dret/ *n.*
دوکانی جل‌شتن (جلی تیادە شۆرێت بەپارە)
laundromat /lɔ:ndrəmæt/=*Brit launderette n.*
laundry /lɔ:ndri/ *n.* جل شۆرگە
lavatory /lævətri; *US* -tɔ:ri/ *n.* سەرئاو
law /lɔ:/ *n.* یاسا
lawful /lɔ:fl/ *adj.* ۱. یاسایی ۲. رێ پێدراو
lawn /lɔ:n/ *n.* چیمەن

lawyer /ˈlɔːjə(r)/ *n.* پارێزەر، مافناس
lax /læks/ *adj.* لێک‌هەڵوەشاو، شل‌وشێواو
lay /leɪ/ *v.* ١. دانان ٢. هێلکە کردن ٣. پاڵخستن
layabout /ˈleɪəbaʊt/ *n.* بێ ئیش و کار، بەتاڵ‌وحەتاڵ (تەمبەڵ و تەوەززەل)
layer /ˈleɪə(r)/ *n.* ١. چین ٢. توێژ
lazy /ˈleɪzi/ *adj.* تەمبەڵ
lead /led/ *n.* قورقوشم
lead /liːd/ *n.* ١. یەکەمی (باشترین‌شوێن وجێگا) ٢. زانیاری
lead /liːd/ *v.* ١. رابەری کردن ٢. رێ پیشاندان ٣. واڵی کردن، بوونە هۆی
leader /ˈliːdə(r)/ *n.* ١. رابەر ٢. پێشەنگ
leadership /ˈliːdəʃɪp/ *n.* رابەری، سەرۆکایەتی
leading /ˈliːdɪŋ/ *adj.* ١. چاکترین ٢. سەرەکی
leaf /liːf/ *n.* گەڵا
leaflet /ˈliːflət/ *n.* ١. کاغەزی راگەیاندن ٢. نامیلکە
league /liːg/ *n.* ١. کۆمەڵە ٢. یەکگرتوو
leak /liːk/ *n.* لێ چوون، دزە کردن

leak /li:k/ *v.* لێ چوون، دزە کردن

lean /li:n/ *v.* ١. لاربوونەوە ٢. ڕا گیربوون

leap /li:p/ *n.* ١. یە کەوگۆ تە کە (بازدان)
٢. گۆڕانکاری یە کیمەزن

leap /li:p/ *v.* قەڵەمباز لێ دان، یە کە وگۆ تە کە

learn /lɜ:n/ *v.* ١. فێربوون، فێر کردن ٢. زانین

lease /li:s/ *n.* بەڵێن دان، پە یمان دان (لەنێوان
کرێچی و خاوەن زەوی دا)

least /li:st/ *adv.* ١. کەمترین ٢. بەلایەنی کەمەوە

leather /leðə(r)/ *n.* چەرم

leave /li:v/ *v.* ١. بەجێ هێشتن ٢. دانان

lecture /lektʃə(r)/ *n.* ١. وانە ٢. ووتار

ledge /ledʒ/ *n.* لێواری بەردێک،
یان پەنجەرە یە ک (وە ک ڕەفەوایێت)

leek /li:k/ *n.* تەرەپیاز

left /left/ *adj., adv.* ١. چەپ ٢. لای چەپ

leg /leg/ *n.* لاق

legacy /legəsi/ *n.* کەلەپور، میرات

legal /li:gl/ *adj.* یاسایی

legend /ledʒənd/ *n.* ١. ئەفسانە ٢. کلیلی نەخشە
٣. کەسێکی بەناوبانگ

legible /ˈledʒəbl/ *adj.* دەخوێنرێتەوە (نوسینێک بتوانرێ بخوێنرێتەوە)

legislate /ˈledʒɪsleɪt/ *v.* یاسادانان

legitimate /lɪˈdʒɪtɪmət/ *adj.* ١. دایک و باوکدار ٢. یاسایی (ڕێ پێدراو)

leisure /ˈleʒə(r); *US* ˈliːʒər/ *n.* ١. پشوو ٢. دەست بە تاڵی

lemon /ˈlemən/ *n.* لیمۆ

lemonade /ˌleməˈneɪd/ *n.* شەربەتی لیمۆ

lend /lend/ *v.* قەرزپێدان

length /leŋθ/ *n.* درێژی

lens /lenz/ *n.* هاوێنە

lentil /ˈlentl/ *n.* نیسک

Leo /ˈliːəʊ/ *n.* شێر (نیشانەی پێنجەمی بورجەکان)

leopard /ˈlepəd/ *n.* پڵنگ

less /les/ *adv.* کەمتر

lessen /ˈlesn/ *v.* کەم کردنەوە، کەم بوونەوە

lesser /ˈlesə(r)/ *adj., adv.* کەمتر

lesson /ˈlesn/ *n.* وانە

let /let/ *v.* ١. با، دەبا ٢. هێشتن ٣. ڕێ پێدان

lethal /li:θl/ *adj.* کوژەر، کوشندە

lethargy /leθədʒi/ *n.* بێهێزی، شەکەتی و ماندوویەتی

let's=let us دەبا (بەکاردێ بۆداواکردنی ئەنجامدانی کارێ)

letter /letə(r)/ *n.* ١. نامە ٢. تیپ (پیت)

lettuce /letis/ *n.* کاهو

leukaemia *(US* **leukemia***)* /lu:'ki:miə/ *n.* شێرپەنجەی خوێن

level /'levl/ *adj.* ١. رێک ٢. تەخت

level /levl/ *n.* ١. ئاست ٢. بڕ

lever /li:və(r); *US* 'levər/ *n.* نوێڵ

liability /,laiə'biləti/ *n.* ١. بەرپرسیارێتی ٢. جێی ترس ٣. قەرز

liable /laiəbl/ *adj.* ١. شیانی روودان یا بوونی شتێک (شیاو) ٢. بەرپرسیار، لێپرسراو

liaison /li'eizn; *US* 'li:əzɒn/ *n.* پەیوەندی (لەنێوان چەندکەسێک‌دا)

liar /'laiə(r)/ *n.* درۆزن

liberate /libəreit/ *v.* ئازادکردن

liberty /libəti/ *n.* ئازادی

Libra /li:brə/ *n.* تەرازوو (نیشانەی حەوتەمی بورجەکان)

library /laɪbrəri; 'laɪbri; *US* -breri/ *n.* پەرتوکخانە

licence=license /'laɪsns/ *n.* مـــــۆڵەت

lick /lɪk/ *v.* لێساندنەوە، زمان لێدان

lid /lɪd/ *n.* ١. سەرقاپ ٢. پێلوو

lie /laɪ/ *v.* ١. درۆ کردن ٢. ڕاکشان

life /laɪf/ *n.* ژیان، ژین

lift /lɪft/ *n.* بەرزکەرەوە (مەسعەد)

lift /lɪft/ *v.* بەرزکردنەوە

light /laɪt/ *adj.* ١. ڕووناک ٢. کاڵ

light /laɪt/ *n.* لایت

light /laɪt/ *v.* ١. داگیرساندن ٢. گڕگرتن

lighten /laɪtn/ *v.* ڕوناک کردنەوە، ڕۆشن کردنەوە

lighter /laɪtə(r)/ = *cigarette lighter n.* چەرخ

lightning /'laɪtnɪŋ/ *n.* هەورە بروسکە

like /laɪk/ *prep.* ١. لێک چوو ٢. وەک

like /laɪk/ *v.* ١. حەزلێ کردن ٢. خۆش ویـستن

likelihood /laɪklihud/ *n.* ڕێ تێ چوون، گونجان

likely /'laɪkli/ *adj.* ڕێی تێ دەچێ، لەوانەیە

likewise /'laɪkwaɪz/ *adv.* ١. بەهەمان شێوە
٢. هەروەها

lily /'lɪli/ *n.* گوڵەشلێر، شلێر (زەمبەق)

limb /lɪm/ *n.* پەل

lime /laɪm/ *n.* ١. قسڵ ٢. جۆرێکی لیمۆی ترش
٣. رووەکی زێزەفون

limit /'lɪmɪt/ *n.* سنوور

limit /'lɪmɪt/ *v.* سنووربۆ دانان

limitation /ˌlɪmɪ'teɪʃn/ *n.* ١. سنوورداری،
رادەداری ٢. کۆنترۆڵ کردن

limited /'lɪmɪtd/ *adj.* ١. دیاریکراو
٢. سنووردار

limp /lɪmp/ *adj.* شەل

limp /lɪmp/ *v.* شەلین

line /laɪn/ *n.* ١. هێڵ ٢. ریز ٣. پەت

line /laɪn/ *v.* هێڵ کێشان

linesman /'laɪnzmən/ = *lineman*/ 'laɪnmən / *n.*
لایمەن (لەیاریدووگۆڵیدا)

linguistics /lɪŋ'gwɪstɪks/ *n.* زمانەوانی
(زانستی زمان)

lining /laɪnɪŋ/ *n.* ناوپۆش
link /lɪŋk/ *n.* ١. ئەلقە ٢. پەیوەندی
link /lɪŋk/ *v.* ١. بەستن ٢. پێکەوە (بەستن، نوسان)
lion /laɪən/ *n.* شێر
lip /lɪp/ *n.* لێو
lipstick /lɪpstɪk/ *n.* سووراو (بۆلێو)
liquid /lɪkwɪd/ *n.* شلە
liquidate /lɪkwɪdeɪt/ *v.* ساغ کردنەوە، پاک کردنەوەی حیساب
liquidise *(also* **liquidize***)* /lɪkwɪdaɪz / *v.* شل کردنەوە
list /lɪst/ *n.* لیستە
listen /lɪsn/ *v.* گوێ گرتن
listener /lɪsnə(r)/ *n.* گوێ گر
liter=litre
literacy /lɪtərəsi/ *n.* خوێندەواری
literal /lɪtərəl/ *adj.* ١. تیپی، سادە، بنچینە ٢. وەرگێرانی پیتی (تەرجەمەی حەرفی)
literary /lɪtərəri; *US* 'lɪtəreri/ *adj.* وێژەیی
literate /lɪtərət/ *adj.* خوێندەوار

literature /ˈlɪtrətʃə(r); *US* -tʃʊər/ *n.* ١. وێژه (ئەدەب) ٢. چاپکراوەکان

litre=liter /ˈliːtə(r)/ *n.* لیتر (١٠٠٠ سی‌سی)

litter /ˈlɪtə(r)/ *n.* ١. زبل، خۆڵ ٢. بێچوو

little /ˈlɪtl/ *adj., det.* ١. بچوک ٢. کەم ٣. تۆزێ

live /laɪv/ *adj.* ١. زیندوو ٢. ڕاستەوخۆ

live /lɪv/ *v.* ژیان

livelihood /ˈlaɪvlihʊd/ *n.* ژیان و گوزەران

lively /ˈlaɪvli/ *adj.* چالاک، چاپوک، گەشاوە

liver /ˈlɪvə(r)/ *n.* جگەر، جەرگ

living-room /ˈlɪvɪŋruːm/ *n.* ژووری دانیشتن

lizard /ˈlɪzəd/ *n.* مارمێلکە

load /ləʊd/ *n.* بار

load /ləʊd/ *v.* ١. بارهەڵگرتن ٢. بارداگرتن ٣. بارتێ کردن

loaf /ləʊf/ *n.* کولێرە، نان (نانێک)

loan /ləʊn/ *n.* قەرز

lobby /ˈlɒbi/ *n.* دالان، هۆڵ

lobster /ˈlɒbstə(r)/ *n.* ڕۆبیان

local /ˈləʊkl/ *adj.* ١. خۆماڵی ٢. ناوچەیی

localise *(also* **localize***)* /ˈləʊkəlaɪz/ *v.*

سنوردار کردن بۆجێ یەک

locate /ləʊˈkeɪt; *US* ˈləʊkeɪt/ *v.* ١. شوێن دیاریکردن ٢. دەکەوێتە

location /ləʊˈkeɪʃn/ *n.* جێگا، شوێن

lock /lɒk/ *n.* قفل

lock /lɒk/ *v.* ١. قفڵ دان ٢. داخستن، قفڵ (لێ)دان

locker /ˈlɒkə(r)/ *n.* تاک، بۆفی، دۆلابی بچوک (بۆ قوتابی لەقوتابخانەدا)

locomotive /ˈləʊkəməʊtɪv/ = *engine n.* بزوێنەر، جووڵێنەر

locust /ˈləʊkəst/ *n.* کولله

lodge /lɒdʒ/ *n.* ١. پەناگە ٢. خانوچکە (لەسەرڕێی خانوویەکی گەورەتر)

lodge /lɒdʒ/ *v.* بەکرێ گرتنی خانوو

lodging /ˈlɒdʒɪŋ/ *n.* ١. خانوچکە ٢. ژووری کرێ

logic /ˈlɒdʒɪk/ *n.* ژیریێژی

logical /ˈlɒdʒɪkl/ *adj.* ژیریێژی، مەنتیقی، ئاقڵانە

lone /ləʊn/ *adj.* تاک، تەنها

lonely /ˈləʊnli/ *adj.* ١. تەنهایی ٢. بێ کەس

long /lɒŋ; *US* lɔ:ŋ/ *adj.* درێژ

long /lɒŋ; *US* lɔ:ŋ/ *n.* کاتێکی زۆر

long /lɒŋ; *US* lɔ:ŋ/ *v.* تامەزرۆبوون

longitude /ˈlɒŋgɪtju:d; ˈlɒndʒɪtju:d; *US* -tu:d/ *n.* هێڵی درێژی زەوی

loo /lu:/ *n.* ئاودەست، سەرئاو

look /lʊk/ *n.* ١. تەماشا ٢. روخسار

look /lʊk/ *v.* ١. تەماشا کردن ٢. سەرنج دان ٣. وادەرکەوتن

look after /lʊkɑ:ftə(r)/ *v.* چاودێری کردن

look for /lʊkfɔ:(r)/ *v.* بەدوادا گەران

loom /lu:m/ *v.* تەون، تارمایی (دروست بوونی شتێکی ترسناک لەدوورەوە)

loop /lu:p/ *n.* ١. گرێ ٢. پێچ

loose /lu:s/ *adj.* ١. شل ٢. شێواو ٣. لەق

loosen /lu:sn/ *v.* ١. کردنەوە ٢. شل کردنەوە

loot /lu:t/ *n.* شتی دزراو، تالان کراو، تالانی

lopsided /ˌlɒpˈsaɪdɪd/ *adj.* ناهاوسەنگ (لایەک بەرزتریان زیاتر لەلاکەی تر)

lord /lɔ:d/ *n.* ١. ئاغا ٢. خاوەن دەسەلات ٣. خودا

lorry /lɒri; *US* ˈlɔ:ri/ *n.* *(US truck)* بارکێش، لۆری
lose /lu:z/ *v.* ١. لەدەست دان ٢. وون کردن ٣. لە کیس دان ٤. دۆران، دۆڕاندن
loss /lɒs; *US* lɔ:s/ *n.* ١. لەدەست دان ٢. زیان
lost /lɒst; *US* lɔ:st/ *adj.* ١. وون بوو ٢. ڕێ لێ هەڵەبوو
lot /lɒt/ *n.* ١. گشت ٢. هەموو ٣. زۆر ٤. بەش ٥. گوزەران
lot /lɒt/ *pron.* زۆر، زۆرێک
lotion /ləʊʃn/ *n.* نەرمکەر، کرێم
lottery /lɒtəri/ *n.* یانسیب، یاری بەخت
loud /laʊd/ *adj.* بەدەنگی بەرز
loudspeaker /ˌlaʊdˈspi:kə(r)/ *n.* بلندگۆ
lounge /laʊndʒ/ *n.* ڕارەوی حەوانەوە، جێی پشوو
lounge /laʊndʒ/ *v.* پاڵ لێ دانەوە (وەک لەدوای ماندوویەتی وشەکەتی)
louse /laʊs/ *n.* ئەسپێ
lousy /laʊzi/ *adj.* زۆر خراپ، چەپەڵ
lovable /lʌvəbl/ *adj.* خۆشەویست، دلگیر

(زوو بچێته دڵەوە)

love /lʌv/ *n.* ١. خۆشەویستی ٢. حەز ٣. ئارەزوو

love /lʌv/ *v.* ١. خۆش ویستن ٢. حەزلێ کردن ٣. ئارەزوو کردن

lovely /ˈlʌvli/ *adj.* ١. جوان ٢. خۆش

lover /ˈlʌvə(r)/ *n.* ١. خۆشەویست ٢. دڵدار

low /ləʊ/ *adj.* ١. نزم ٢. نەوی ٣. خواروو

lower /ˈləʊə(r)/ *v.* ١. نزم کردنەوە ٢. کەم کردنەوە

loyal /ˈlɔɪəl/ *adj.* بەوەفا، ڕاستگۆ

loyalty /ˈlɔɪəlti/ *n.* وەفاداری، ڕاستگۆیی

lubricant /ˈlu:brɪkənt/ *n.* چەورکەر وەک ڕۆن

lubricate /ˈlu:brɪkeɪt/ *v.* چەور کردن

lucid /ˈlu:sɪd/ *adj.* ڕوون، ئاسان، ئاشکرا

luck /lʌk/ *n.* بەخت، شانس

lucky /ˈlʌki/ *adj.* ١. بەبەخت ٢. بەختیار

luggage /ˈlʌgɪdʒ/ *n.* *(US baggage)* باوول

lull /lʌl/ *v.* کپ کردنەوە، خەولێخستن

lullaby /ˈlʌləbaɪ/ *n.* لای لایە (بۆمندال)

luminous /ˈlu:mɪnəs/ *adj.* درەوشاوە، شەوقدار،

دره‌خشان

lump /lʌmp/ *n.* ١. تۆپه‌ڵ ٢. گرێ

lunacy /lu:nəsi/ *n.* بێ ئه‌قلی، شێتێتی

lunar /lu:nə(r)/ *adj.* مانگیی (په‌یوه‌ندی به‌مانگه‌وه هه‌بێت)، هه‌یڤی

lunch /lʌntʃ/ *n.* ژه‌می نیوه‌ڕۆ، نانی نیوه‌ڕۆ

lung /lʌŋ/ *n.* سی

lunge /lʌndʒ/ *n.* ته‌کان، په‌لامار

luscious /lʌʃəs/ *adj.* به‌تام، خۆش

lust /lʌst/ *n.* ئاره‌زووی جووت بوون، دڵ ته‌ڕی

luxurious /lʌg'ʒʊəriəs/ *adj.* ١. جوان ٢. حه‌وێنه‌ره‌وه، ره‌حه‌ت

luxury /lʌkʃəri/ *n.* ١. خۆشی ٢. نایابی، گرانبه‌هایی

lyric /lɪrɪk/ *adj.* هۆنراوه‌یه‌ک هه‌ست‌ونه‌ستی تیاده‌ربرابێت

Mm

M, m /em/ *n.* ئێم - سیانزەیەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزییە
macaroni /ˌmækəˈrəʊni/ *n.* ماکەرۆنی
machine /məˈʃiːn/ *n.* ١. ئامێر ٢. دەزگا
machinery /məˈʃiːnəri/ *n.* ١. ئامێرەکان ٢. پارچەی ئامێر
mackintosh /ˈmækɪntɒʃ/ *n.* مشەممای باران، کۆتی باران
mad /mæd/ *adj.* ١. تێکچوو ٢. شێت
madam /ˈmædəm/ *n.* خانم
madden /ˈmædn/ *v.* توورە کردن، شێت کردن
madness /ˈmædnəs/ *n.* شێتێتی
magazine /ˌmægəˈziːn; *US* ˈmægəziːn/ *n.* گۆڤار
magic /ˈmædʒɪk/ *n.* جادوو، سیحر
magician /məˈdʒɪʃn/ *n.* جادووگەر
magnanimous /mægˈnænɪməs/ *adj.* جوامێر، دلنەرم

magnet /ˈmægnət/ *n.* ئاسن کێش (موگناتیس)
magnificent /mægˈnɪfɪsnt/ *adj.* مەزن، بەرەونەق
magnifier /ˈmægnɪfaɪə(r)/ *n.* گەورە کەر
magnify /ˈmægnɪfaɪ/ *v.* گەورە کردن، زل کردن
magnifying glass /ˈmægnɪfaɪɪŋ glɑːs/ *n.* زەرەبین
magnitude /ˈmægnɪtjuːd; *US* -tuːd/ *n.* ١. گەورەیی ٢. قەبارە ٣. بایەخ
maid /meɪd/ *n.* کچە کارە کەر
maiden /ˈmeɪdn/ *n.* کچ
mail /meɪl/ *n.* پۆستە
main /meɪn/ *adj.* ١. سەرە کی ٢. گرنگترین
mainly /meɪnli/ *adv.* ١. بەزۆری ٢. بەشێوەیە کی سەرە کی
mainstay /meɪnsteɪ/ *n.* یاریدەدەر، بەهێزکەر
maintain /meɪnˈteɪn/ *v.* ١. درێژەپێ‌دان ٢. پاراستن ٣. هێشتنەوە
maintenance /meɪntənəns/ *n.* ١. پارێزگاری، چاودێری ٢. مارەیی
maize /meɪz/ *(US corn) n.* گەنمەشامی

major /maɪdʒə(r)/ *adj.* ١. گەورە ٢. سەرەکی
majority /məˈdʒɒrəti; *US* -ˈdʒɔ:r-/*n.* زۆرینە، زووربەی
make /meɪk/ *n.* جۆری ئامێر (ناوی کۆمپانیای دروست کەری ئامێرە کە)
make /meɪk/ *v.* ١. دروستکردن ٢. بەرھەمھێنان ٣. ئەنجامدان ٤. ئامادە کردن ٥. بەدەستهێنان
maker /meɪkə(r)/ *n.* دروستکەر
make-up /meɪkʌp/ *n.* مکیاج
male /meɪl/ *adj.* نێر
malignant /məˈlɪgnənt/ *adj.* مەترسی دار، بەد، خراپ
malnutrition /ˌmælnju:ˈtrɪʃn; *US* -nu:-/ *n.* بەدخۆراکی
maltreat /ˌmælˈtri:t/ *v.* خراپ ھەڵس وکەوت لە گەڵ کردن، خراپ لە گەڵ جووڵانەوە
mammal /mæml/ *n.* شیردەر
man /mæn/ *n.* ١. مرۆڤ ٢. پیاو
manage /mænɪdʒ/ *v.* ١. بەڕێوە بردن ٢. توانین ٣. بەردەوام بوون
management /mænɪdʒmənt/ *n.* بەڕێوەبردن

manager /mænɪdʒə(r)/ *n.* بەڕێوەبەر
mandate /mændeɪt/ *n.* داواکاری، داخوازی
maneuver /məˈnuːvə(r)/ = *manoeuvre n.*
هێنان و بردن، ڕاهێنان (مانوەرە)
maniac /meɪniæk/ *n.* شێتۆکە
manifest /mænɪfest/ *adj.* ڕوون و ئاشکرا
manifest /mænɪfest/ *v.* ١. پیشاندان
٢. دەرکەوتن
manipulate /məˈnɪpjuleɪt/ *v.* ١. هەڵسوڕاندن
٢. بە کارهێنان لێزانانە
mankind /mænˈkaɪnd/ *n.* مرۆڤایەتی
manner /mænə(r)/ *n.* ١. ڕەفتار ٢. شێواز
manoeuvre = maneuver
mansion /mænʃn/ *n.* کۆشک، سەرا
mantle /mæntl/ *n.* بالاپۆش، داپۆشەر، حیجاب
manual /mænjuəl/ *adj.* ١. دەستی ٢. نامیلکە
manufacture /ˌmænjuˈfæktʃə(r)/ *n.*
پیشەگەری
manufacture /ˌmænjuˈfæktʃə(r)/ *v.* دروست کردن، بەرهەمهێنان

manuscript /ˈmænjuskrɪpt/ *n.* دەستنووس

many /ˈmeni/ *det., pron.* ١. زۆر ٢. زۆری

map /mæp/ *n.* نەخشە

marathon /ˈmærəθən; *US* -θɒn/ *n.* ماراسۆن (بەدرێژی ٢٦ میل)

marble /ˈmɑːbl/ *n.* ١. هەلمات ٢. مەرمەڕ

March /mɑːtʃ/ *n.* مانگی مارت (ئازار)

march /mɑːtʃ/ *v.* ١. پیادەیی کردن ٢. ڕێپێوان

mare /meə(r)/ *n.* ماین یان ماکەر

margin /ˈmɑːdʒɪn/ *n.* ١. پەراوێز ٢. ڕۆخ

marine /məˈriːn/ *adj.* ١. دەریایی ٢. پەیوەندی بە پاپۆڕ وکەشتییەوەهەیێت

marine /məˈriːn/ *n.* سەربازی دەریایی (شەڕکەرلە ناوکەشتیجەنگیدا)

marital /ˈmærɪtl/ *adj.* پەیوەندی بەژن و ژنخوازی (شوکردن و ژن خوازی) یەوەهەیێت

mark /mɑːk/ *n.* ١. نیشانە ٢. ئاماژە ٣. نمرە ٤. پەڵە

mark /mɑːk/ *v.* ١. نیشانە کردن ٢. نمرەبۆدانان ٣. ئاماژە بۆ کردن

market /ˈmɑːkɪt/ *n.* بازاڕ

marmalade /ˈmɑ:məleɪd/ *n.* مرەبای (پرتەقاڵ، لیمۆ)

marriage /ˈmærɪdʒ/ *n.* هاوسەرداری

married /ˈmærid/ *adj.* هاوسەردار

marry /ˈmæri/ *v.* هاوسەرگرتن (شووکردن، ژن هێنان)

Mars /mɑ:z/ *n.* هەسارەی بارام (مەریخ)

marshal /ˈmɑ:ʃl/ *n.* ١. بەڕێوەبەری پۆلیس ٢. مارشاڵ

martial /ˈmɑ:ʃl/ *adj.* جەنگی

martyr /ˈmɑ:tə(r)/ *n.* شەهید

marvel /ˈmɑ:vl/ *n.* سەرسامکەر، جێ ی سەرسوڕمان

marvllous *(US* **marvelous***)* /ˈmɑ:vələs/ *adj.* ١. زۆرباش ٢. سەرسوڕهێنەر

masculine /ˈmæskjəlɪn/ *adj.* ١. پیاوانە ٢. نێرینە

mash /mæʃ/ *v.* تێکەڵ کردن، تێکهەڵشێلان

mask /mɑ:sk; *US* mæsk/ *n.* دەمامک، دەم و چاو

mason /ˈmeɪsn/ *n.* ١. بنیاتنەر ٢. ماسۆنی

mass /mæs/ *n.* بارستە

massacre /ˈmæsəkə(r)/ *n.* رەشە (کۆمەڵ) کوژی

massage /ˈmæsɑːʒ; *US* məˈsɑːʒ/ *n.* شێلان

massive /ˈmæsɪv/ *adj.* گەورە و زۆر

master /ˈmɑːstə(r); ˈmæs-/ *n.* ١. گەورە ٢. لێزان ٣. مامۆستا ٤. رەسەن ٥. نوسخە ٦. بڕوانامەی ماستەر

masterpiece /ˈmɑːstəpiːs; *US* ˈmæs-/ *n.* شاکار، بەرهەمێکی نایاب

mat /mæt/ *n.* رایەخ، حەسیر

match /mætʃ/ *n.* ١. شقارتە ٢. یاری ٣. جووت ٤. هاوتا

match /mætʃ/ *v.* ئاهەنگ بوون، لە گەڵ یەک گونجان

mate /meɪt/ *n.* ١. هاورێ ٢. تاک

mate /meɪt/ *n.* = *checkmate* کش و مات (لەشەترەنجدا)

mate /meɪt/ *v.* ١. جووت بوون ٢. خستنە پاڵ یەک، کەڵ گرتن

material /məˈtɪəriəl/ *adj.* ماددی

material /məˈtɪəriəl/ *n.* ماددە

maternal /məˈtɜːnl/ *adj.* دایکی، دایکانه
maternity /məˈtɜːnəti/ *n.* دایکایەتی
mathematics /ˌmæθəˈmætɪks/ *n.* بیرکاری
mat=matt *(also* **matte***)* /mæt/ *adj.*
مردوو، مات (ڕەنگێک کەبریقەی نەبێت)
matter /ˈmætə(r)/ *n.* ١. مادده ٢. گرفت
matter /ˈmætə(r)/ *v.* ١. کێشە بوون ٢. گرنگ بوون
mattress /ˈmætrəs/ *n.* دۆشەک
mature /məˈtʃʊə(r); məˈtjʊə(r); *US* -ˈtʊər/ *adj.*
پێ گەیشتوو
maximum /ˈmæksɪməm/ *n.* ١. زۆرترین ٢. ئەوپەڕی
May /meɪ/ *n.* مانگی مایس، ئایار
may /meɪ/ *v.* ١. شیان ٢. کران ٣. گونجان
maybe /ˈmeɪbi/ *adv.* لەوانەیە، دەگونجێ، دەشێ
mayor /meə(r); *US* ˈmeɪər/ *n.* ١. کوێخا ٢. سەرۆکی شارەوانی
me /miː/ *pron.* ١. من ٢. منی، بە من
meadow /ˈmedəʊ/ *n.* چیمەن، هەرێز

meager *(also* **meagre***)* /'mi:gə(r)/ *adj.* کەم، کەمەک

meal /mi:l/ *n.* ژەمی خواردن

mean /mi:n/ *adj.* ١. چرووک ٢. دڵ ڕەق

mean /mi:n/ *n.* ١. تێکرا ٢. نێوانە

mean /mi:n/ *v.* ١. مەبەست بوون ٢. واتادان، واتە

meaning /'mi:nɪŋ/ *n.* ١. مانا، واتا ٢. گرنگی

means /mi:nz/ *n.* ١. هۆ ٢.ئامراز ٣. پارە

meanwhile /'mi:nwaɪl; *US* -hwaɪl/ *adv.* هاوکات، لەهەمان کاتدا

measles /'mi:zlz/ *n.* سوورێژە

measure /'meʒə(r)/ *n.* ١. پێوانە ٢. هەندێ ٣. هەوڵ

measure /'meʒə(r)/ *v.* پێوانە کردن، پێوان

measurement /'meʒəmənt/ *n.* ١. پێوان ٢. درێژی و پانی

meat /mi:t/ *n.* گۆشت

Mecca /'mekə/ *n.* شاری مەککەی پیرۆز

mechanic /mə'kænɪk/ *n.* ١. فیتەر ٢. ئامێرساز

mechanical /mə'kænɪkl/ *adj.* میکانیکی

mechanics /mə'kænɪks/ *n.* زانستی میکانیک
mechanism /'mekənɪzəm/ *n.* ١. شێوازیکار ٢. دەزگا
medal /'medl/ *n.* مەدالیا، خەڵات
meddle /'medl/ *v.* خۆتێهەڵقورتاندن
media /'mi:diə/ *n.* ناوەندەکانی ڕاگەیاندن
medical /'medɪkl/ *adj.* پزیشکیی
medicine /'medsn; *US* 'medɪsn/ *n.* ١. پزیشکی ٢. دەرمان ٣. هەناوی
Mediterranean /,medɪtə'reɪniən/ *adj.* دەریای ناوەڕاستی
medium /'mi:diəm/ *adj.* ناوەند (قەبارەیمامناوەند لەجلدا)
medium /'mi:diəm/ *n.* ١. ناوەند ٢. ناوەندی ڕاگەیاندن
meek /mi:k/ *adj.* گوێڕایەڵ، بێدەنگ
meet /mi:t/ *v.* ١. بەیەک گەیشتن ٢. یەکتر بینین
meeting /'mi:tɪŋ/ *n.* ١. چاوپێکەوتن ٢. کۆبوونەوە
melody /'melədi/ *n.* ئاواز
melon /'melən/ *n.* کاڵەک

melt /melt/ *v.* ١. توانەوە، تواندنەوە ٢. شل بوونەوە (کردنەوە)
member /membə(r)/ *n.* ئەندام
membrane /membreɪn/ *n.* پەردە
memorable /memərəbl/ *adj.* بیتەوەیاد، شایەنیهاتنەوەیاد، یادکراوە
memorandum /ˌmeməˈrændəm/ *n.* ١. یاداشتنامە ٢. بیرخەرەوە
memorial /məˈmɔːriəl/ *n.* بیرخەرەوە، یادخەرەوە
memorise *(also* **memorize***)* /meməraɪz/ *v.* لەبەر کردن
memory /meməri/ *n.* ١. بیر، یادگە ٢. یادگاری
mend /mend/ *v.* ١. چاک کردنەوە ٢. بنیات نانەوە
menopause /menəpɔːz/ *n.* نەمانی بێنوێژی
menstruation /ˌmenstruˈeɪʃn/ *n.* بێنوێژی، کەوتنە سەرخوێن
mental /mentl/ *adj.* هۆشی، مێشکی
mention /menʃn/ *v.* ١. باسکردن ٢. بیرهێنانەوە

menu /menju:/ *n.* ١. لیسته ٢. پێرست

mercenary /mɜ:sənəri; *US* -neri/ *adj.* پارەپەیاکەر، بازرگانیکەر

merchant /mɜ:tʃənt/ *n.* بازرگان

merciful /mɜ:sifl/ *adj.* بەبەزەیی

Mercury /mɜ:kjəri/ *n.* هەسارەی زاوە، عەتارد

mercury /mɜ:kjəri/ *n.* جیوە

mercy /mɜ:si/ *n.* بەزەیی

mere /mɪə(r)/ *adj.* ١. بە تەنها ٢.بەس

merge /mɜ:dʒ/ *v.* یەکخستن، یەکگرتن، یەکبوون

meridian /mə'rɪdiən/ *n.* هێلەکانی درێژی زەوی

merit /merɪt/ *n.* بەها، چاکە، باشی

merry /meri/ *adj.* ڕووخۆش

mesh /meʃ/ *n.* تۆڕ، تەلبەن

mess /mes/ *n.* ١. جەنجالی ٢. نارێک و پیس

message /mesɪdʒ/ *n.* ١. پەیام ٢. نامە

messenger /mesɪndʒə(r)/ *n.* ١. پەیامبەر ٢. پێغەمبەر

Messiah *(also* **messiah***)* /mə'saɪə/ *n.*

حەزرەتی مەسیح، پێغەمبەر عیسا

metal /metl/ *n.* کانزا

metaphor /metəfə(r)/ *n.* مەتەل

meteor /mi:tɪɔ:(r); -iə(r)/ *n.* ئەستێرە کشان، ئەیزەک

meteorology /ˌmi:tiəˈrɒlədʒi/ *n.* کەشناسی

meter=metre /mi:tə(r)/ *n.* ١. مەتر (١٠٠ سم) ٢. ژمێر، پێوەر

method /meθəd/ *n.* ١. ڕێگە ٢. شێواز

meticulous /məˈtɪkjələs/ *adj.* وریا، وورد

metric /metrɪk/ *adj.* ١. مەتری ٢. هەزاری

metropolis /məˈtrɒpəlɪs/ *n.* پایتەخت

miaow /miˈau/ *v.* میاواندن (وەک پشیلە)

microbe /maɪkrəʊb/ *n.* میکرۆب، زیندەوەری زۆر وورد

microphone /maɪkrəfəʊn/ *n.* میکرۆفۆن، وەرگر

microscope /maɪkrəskəʊp/ *n.* ووردبین (مایکرۆسکۆب)

microwave /maɪkrəweɪv/ *n.* ١. ووردە شەپۆل ٢. فڕنی مایکرۆوەیف (بەبەکارهێنانی شەپۆلی

کارۆموگناتیسی)

mid /mɪd/ *adj.* ناوەراست، ناوەند

midday /ˌmɪdˈdeɪ/ *n.* نیوەرۆ

middle /ˈmɪdl/ *n.* ١. ناوەراست ٢. جەرگە

midnight /ˈmɪdnaɪt/ *n.* نیوەشەو

midwife /ˈmɪdwaɪf/ *n.* مامان

might /maɪt/ *modal v.* ١. لەوانەیە
٢. لەوەدەچێ

mighty /ˈmaɪti/ *adj.* گەورە، بەهێز، بەتوانا

migraine /ˈmiːgreɪn; *US* ˈmaɪgreɪn/ *n.*
لاسەرێشە میگرەین (ئازاری یەک لای سەر
زۆر بەتوندی)

migrate /maɪˈgreɪt; *US* ˈmaɪgreɪt/ *v.* کۆچ
کردن

mild /maɪld/ *adj.* ١. نەرم، نیان ٢. خاو
٣. هێواش

mile /maɪl/ *n.* میل (٦ر١ کم)

military /ˈmɪlətri; *US* -teri/ *adj.* سەربازی

militia /məˈlɪʃə/ *n.* میلیشیا، چەکدار،
سوپای گەل

milk /mɪlk/ *n.* شیر

mill /mɪl/ *n.* ١. ئاش ٢. هارەر

millennium /mɪ'leniəm/ *n.* هەزارسال، هەزارە

milligram *(also* **milligramme***)* /'mɪligræm /*n.* میللی‌گرام (یەکەی بارستایی)

١ گرام = ١٠٠٠ میللی‌گرام

milliliter *(also* **millilitre***)* /'mɪlili:tə(r)/ *n.*

میللی‌لیتر (یەکەی قەبارەی شلە)

١ لیتر = ١٠٠٠ میللی‌لیتر

millimeter *(also* **millimetre***)*

/'mɪlimi:tə(r)/ *n.* میللی‌مەتر (یەکەی درێژی)

١ مەتر = ١٠٠٠ میللی‌مەتر

million /'mɪljən/ *n.* ملیۆن

millionaire /ˌmɪljə'neə(r)/ *n.* ملیۆنەر، دەولەمەند

mime /maɪm/ *n.* شانۆ گەری بەبێ‌وتە (بەجولاندنی دەست‌ودەم‌وچاو)

mimic /'mɪmɪk/ *v.* لاسایی کردنەوە

minaret /ˌmɪnə'ret/ *n.* منارە

mince /mɪns/ *n.* ١. قیمە ٢. گۆشتی جنراو

mince /mɪns/ *v.* ١. قیمە کردن ٢. جنین

mind /maɪnd/ *n.* مێشک

mind /maɪnd/ *v.* ١. گوێ پێ دان ٢. بێزاربوون

mine /maɪn/ *n.* ١. لوغم (مین) ٢. کان (کانی بەردو خەڵوز)

mine /maɪn/ *pron.* هی من

miner /maɪnə(r)/ *n.* کرێکاریکان (کانگەر)

mineral /mɪnərəl/ *n.* کانزا

mingle /mɪŋgl/ *v.* تێکەڵ بوون، تێکەڵ کردن

minimal /mɪnɪməl/ *adj.* کەم (لەبردایان لەئاستدا)

minimise *(also* **minimize***)* /mɪnɪmaɪz/ *v.* بچووک کردنەوە

minimum /mɪnɪməm/ *n.* کەمترین

minister /mɪnɪstə(r)/ *n. (US secretary)* ١. شالیار، وەزیر ٢. قەشە

ministry /mɪnɪstri/ *n. (US department)* ١. وەزارەت ٢. قەشەیەتی

minor /maɪnə(r)/ *adj.* بچووک، کەمبەها

minority /maɪˈnɒrəti; *US* -ˈnɔːr-/ *n.* کەمایەتی

minus /maɪnəs/ *prep.* ١. کەم ٢. ژێر (-) ٣. بەبێ

minute /maɪˈnjuːt; *US* -ˈnuːt/ *adj.* ١. وورد

۲. بچووک

minute /mɪnɪt/ *n.* خوله‌ک

miracle /mɪrəkl/ *n.* موعجیزه، ده‌رئاسا

mirage /mɪrɑ:ʒ; mə'rɑ:ʒ/ *n.* تراویلکه (سه‌راب)

mirror /mɪrə(r)/ *n.* ئاوێنه

miscellaneous /ˌmɪsə'leɪnɪəs/ *adj.* هه‌مه‌جۆر

mischievious /mɪstʃɪvəs/ *adj.* نه گریس،

هاروهاج، زیانبه‌خش

miserable /mɪzrəbl/ *adj.* خه‌مبار

misery /mɪzəri/ *n.* په‌ژاره، خه‌مباری

misfortune /ˌmɪs'fɔ:tʃu:n/ *n.* به‌دبه‌ختی

misinterpret /ˌmɪsɪn'tɜ:prɪt/ *v.*

به‌هه‌ڵه‌ تێگه‌یشتن، چه‌وت لێکدانه‌وه

mislead /ˌmɪs'li:d/ *v.* به‌هه‌ڵه‌دا بردن، فریودان

mismanage /ˌmɪs'mænɪdʒ/ *v.* چه‌وت

به‌ڕێوه‌بردن، چه‌وت ڕێکخستن

mispronounce /ˌmɪsprə'naʊns/ *v.* چه‌وت

وتن، هه‌ڵه‌ده‌ربڕین (له‌ده‌نگی وشه‌دا)

Miss /mɪs/ *n.* کچه‌خانم

miss /mɪs/ *v.* ۱. له‌ده‌ست دان، له‌ده‌ست چوون

۲. نه‌پێکان

missile /ˈmɪsaɪl; *US* ˈmɪsl/ *n.* مووشەکی ئاراستەکراو

missing /ˈmɪsɪŋ/ *adj.* بزربوو، لەدەست چوو، وونبوو

mission /ˈmɪʃn/ *n.* ١. ئەرک ٢. دەستە ٣. شانە

mist /mɪst/ *n.* تەم، مژ

mistake /mɪˈsteɪk/ *n.* هەڵە

mistake /mɪˈsteɪk/ *v.* هەڵە کردن

mister /ˈmɪstə(r)/ *n.* ١. کاک ٢. بەڕێز

mistress /ˈmɪstrəs/ *n.* ١. خانم ٢. دلدار ٣. مامۆستا

misty /ˈmɪsti/ *adj.* تەم و مژاوی

misunderstand /ˌmɪsʌndəˈstænd/ *v.* بەهەڵەتێگەیشتن، خراپ تێگەیشتن

mix /mɪks/ *v.* ١. تێکەڵ (کردن، بوون) ٢. تێکەڵاوی کردن

mixed /mɪkst/ *adj.* ١. تێکەڵ (لەچەندشتێک) ٢. تێکەڵاو (کوروکچ پێکەوە)

mixture /ˈmɪkstʃə(r)/ *n.* تێکەڵە

moan /məʊn/ *n.* نرکەنرک

moan /məʊn/ *v.* ناڵاندن، نرکەنرک کردن

mob /mɒb/ *n.* قەرەباڵغی

mobile /məubaɪl; *US* -bl/ *adj* ١. بزۆک ٢. گەڕۆک

mobilise *(also* **mobilize***)* /məubəlaɪz/ *v.* ١. ڕێکخستن (بۆ مەبەستێ) ٢. ئامادە کردن (بۆ جەنگ)

mock /mɒk/ *adj.* گاڵتینە، ڕاهێنان، هەروا، بەقەستی

mock /mɒk/ *v.* گاڵتەپێ کردن

modal verb /məudl vɜ:b/ *n.* فرمانی یاریدەدەر

mode /məud/ *n.* شێواز، چۆنیەتی، شێوە

model /mɒdl/ *n.* ١. نموونە ٢. بیردۆز ٣. باو

modem /məudem/ *n.* مۆدێم (ئامێری گەیاندنی دووکەمپیوتەر بە یەکتر)

moderate /mɒdərət/ *adj.* ١. مام ناوەند ٢. میانەڕەو

modern /mɒdn/ *adj.* ١. نوێ ٢. هاوچەرخ

modernise *(also* **modernize***)* /mɒdənaɪz/ *v.* نوێ کردنەوە

modest /mɒdɪst/ *adj.* ١. بێ فیز، خاکی ٢. بچووک

modify /mɒdɪfaɪ/ *v.* گۆڕین (گۆڕانکاری یەکی بچووک)

moist /mɔɪst/ *adj.* ١. شێدار ٢. تەڕ

moisture /mɔɪstʃə(r)/ *n.* ١. تەڕی ٢. شێ

mold=**mould** /məʊld/ *n.*

mole /məʊl/ *n.* خاڵ (لەسەر پێست)

molecule /mɒlɪkju:l/ *n.* گەرد

moment /məʊmənt/ *n.* ١. تروکە ٢. چرکە ٣. کات

momentary /məʊmentri; *US* -teri/ *adj.* ساتی، کاتی

monastery /mɒnəstri; *US* -teri/ *n.* دێر، پەرستگا

Monday /mʌndi; -deɪ/ *n.* دووشەممە

money /mʌni/ *n.* پارە

monitor /mɒnɪtə(r)/ *n.* ١. مۆنیتەر (شاشەی کەمپیوتەر) ٢. چاودێر

monitor /mɒnɪtə(r)/ *v.* ١. چاودێری کردن ٢. گوێ گرتن و تۆمارکردنی پەخشی تەلەفیزیۆن

monk /mʌŋk/ *n.* ڕەبەن، ڕاهیب

monkey /mʌŋki/ *n.* مەیمون

monopoly /məˈnɒpəli/ *n.* قۆرخ، دەست بەسەرا گرتن

monster /ˈmɒnstə(r)/ *n.* درندە، دێو (لەچیرۆکدا)

month /mʌnθ/ *n.* مانگ (٣٠ رۆژ)

monthly /mʌnθli/ *adj.* مانگی، مانگانە

monument /ˈmɒnjumənt/ *n.* ١. پەیکەری یادگاری، کۆتەڵ ٢. گەورە

mood /mu:d/ *n.* ١. هەوەس ٢. باری دەروونی، مەزاج

moon /mu:n/ *n.* هەیڤ، مانگ

moonlight /ˈmu:nlaɪt/ *n.* تیشکی مانگ، تریفە

moor /mɔ:(r); *US* mʊər/ *n.* زۆنگاو، زەلکاو

mope /məʊp/ *v.* خەمخواردن، خەمۆکمان (مانەوە بەخەفەتەوە)

moral /ˈmɒrəl; *US* mɔ:rəl/ *adj.* رەوشتی

morale /məˈrɑ:l; *US* -ˈræl/ *n.* وورە

more /mɔ:(r)/ *det., pron.* ١. زۆرتر، زیاتر ٢. زۆر

moreover /mɔ:rˈəʊvə(r)/ *adv.* ١. سەرەرای ئەوەش ٢. زیادلەوەش

morning /mɔ:nɪŋ/ *n.* بەیانی

mortal /mɔ:tl/ *adj.* ١. بمر، مردوو ٢. کوشندە

mortar /mɔ:tə(r)/ *n.* ١. هاوەن (جۆرەچەکێکە) ٢. دەسکەوان

mortgage /mɔ:gɪdʒ/ *n.* ١. قەرز ٢. بارمتەی پارە

mortician /mɔ:'tɪʃn/ *n.* = *undertaker* گۆرهەڵکەن

Moslem /mɒzləm/=**Muslim**/mʊzlɪm; *US* mʌzləm/ *n* موسوڵمان

mosque /mɒsk/ *n.* مزگەوت

mosquito /məs'ki:təʊ; *Brit* mɒs-/ *n.* مێشوولە

moss /mɒs; *US* mɔ:s/ *n.* قەوزە

most /məʊst/ *det., pron.* ١. زۆربەی ٢. زۆرترین، هەرەزۆر

motel /məʊ'tel/ *n.* میوانخانەی سەرەڕێ

moth /mɒθ; *US* mɔ:θ/ *n.* پەروانە، مۆرانە

mother /mʌðə(r)/ *n.* دایک

mother-in-law /mʌðər ɪn lɔ:/ *n.* خەسوو

motion /məʊʃn/ *n.* جووڵە، بزاوت

motivate /məʊtɪveɪt/ *v.* هاندان، بزواندن

motive /məʊtɪv/ *n.* جوڵێنەر، بزوێنەر

motor /məutə(r)/ *n.* ١. بزوێن ٢. مۆتۆڕ

motor bike /məutə baɪk/ =*motor cycle n.* دووچەرخە ـ ماتۆڕ

mould=mold /məuld/ *n.* ١. کەڕوو ٢. قاڵب، بیچم

mount /maunt/ *v.* جێگیرکردن

mountain /mauntən; *US* -ntn/ *n.* شاخ، چیا

mourn /mɔ:n/ *v.* ١. گریان ٢. خەفەت باربوون ٣. پرسە گرتن (شین کردن، شیوەن کردن) (بۆمردنی کەسێک)

mouse /maus/ *n.* ١. مشک ٢. ئەوپارچەیەی بەکاردێ وەک دەسک (لە کەمپیوتەردا)

moustache /mə'sta:ʃ/ (*US mustache*/mʌstæʃ/) *n.* سمێڵ

mouth /mauθ/ *n.* دەم، دەو

movable /mu:vəbl/ *adj.* بزۆک، بزێو

move /mu:v/ *n.* ١. جووڵە ٢. گواستنەوە ٣. هەنگاو

move /mu:v/ *v.* ١. جولاندن، جوڵە کردن ٢. جولان

movement /mu:vmənt/ *n.* ١. جووڵە

٢. گوێزانەوە

movie /ˈmu:vi/ *n.* سینەما

much /mʌtʃ/ *adv.* تارادەیەکی زۆر

much /mʌtʃ/ *det., pron.* زۆر، فرە

muck /mʌk/ *n.* پەیینی ئاژەڵ (تەپاڵە)

mud /mʌd/ *n.* قوڕ

muddle /ˈmʌdl/ *v.* شێواندن، تێکدان

muffle /ˈmʌfl/ *v.* کپ کردنەوە و دامرکانەوەی دەنگ، لاواز کردنی دەنگ

mug /mʌg/ *n.* گێل، گێژ، ساویلکە، گەمژە

muggy /ˈmʌgi/ *adj.* گەرم و شێدار (ئاووهەوا)

mule /mju:l/ *n.* هێستر

multiple /ˈmʌltɪpl/ *adj.* ١. چەندین ٢. فرە

multiplication /ˌmʌltɪplɪˈkeɪʃn/ *n.* لێکدان (لەبیرکاریدا)

multiply /ˈmʌltɪplaɪ/ *v.* چەندجارە کردن، لێکدان

multitude /ˈmʌltɪtju:d; *US* -tu:d /*n.*
زۆرێک، بڕێکی زۆر (لەشتێک)

mum/ mʌm /*(US mom*/mɒm/) *n.* دایک، دایە، دایکە

mummy /'mʌmi/ *n.* ۱. دایکە، دایە ۲. مۆمیا
municipality /mju:ˌnɪsɪ'pæləti/ *n.* شارەوانی
murder /'mɜ:də(r)/ *n.* کوشتار، کوشتن
murder /'mɜ:də(r)/ *v.* پیاوکوشتن
murmur /'mɜ:mə(r)/ *n.* بۆلە، ووڕتە
muscle /'mʌsl/ *n.* ماسولکە
museum /mju'zɪəm/ *n.* مۆزەخانە
mushroom /'mʌʃrʊm; -ru:m/ *n.* قارچک
music /'mju:zɪk/ *n.* مۆسیقا
musical /'mju:zɪkl/ *adj.* مۆسیقایی، مۆسیقی
musician /mju'zɪʃn/ *n.* مۆسیقاژەن
Muslim /'mʊzlɪm; *US* 'mʌzləm/ *(also Moslem)*
n. موسوڵمان
must /məst; mʌst/ *modal v.* پێویستە، دەبێت
mustn't /'mʌsnt/ = *must not*
mutation /mju:'teɪʃn/ *n.* بازدان
mute /mju:t/ *adj.* ۱. مت (دەرنەبڕیو)
۲. مات، گەشاوەنەبێت
mutilate /'mju:tɪleɪt/ *v.* بڕین، نوقسان کردنی
(پارچەیەک لەلەش)
mutter /'mʌtə(r)/ *v.* منگەمنگ کردن

mutton /ˈmʌtn/ *n.* گۆشتی مەڕ

mutual /ˈmjuːtʃuəl/ *adj.* ١. دوو قۆڵی، دوولایەنە ٢. نزیک

muzzle /ˈmʌzl/ *n.* ١. لووت (قەپۆز) ٢. لوولەی تفەنگ ٣. بزموک (دەکرێتە دەمی ئاژەڵ بۆیە گازنەگرێ یا شیرنەمژێ)

my /maɪ/ *det.* هی من

myself /maɪˈself/ *pron.* خۆم، بەخۆم

mysterious /mɪˈstɪəriəs/ *adj.* ١. ڕاز ٢. سەیر

mystery /ˈmɪstəri; -tri/ *n.* ١. ڕاز ٢. نهێنی ٣. ئاڵۆز

myth /mɪθ/ *n.* ١. ئەفسانە ٢. پڕوپووچ

Nn

N,n /en/ *n.* ئێن - چواردەیەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە

nag /næg/ *v.* سەرزەنشت کردن، گلەیی کردن

nail /neɪl/ *n.* ١. نینۆک ٢. بزمار

naked /ˈneɪkɪd/ *adj.* ١. رووت ٢. پەتی

name /neɪm/ *n.* ناو

name /neɪm/ *v.* ناونان، ناولێنان

namely /ˈneɪmli/ *adv.* وەک، واتە، مەبەستلە (مەبەست لەفلان کەس یاشت)

nanny /ˈnæni/ *n.* دایەن

nap /næp/ *n.* سەرخەو

nape /neɪp/ *n.* پشتەمل

napkin /ˈnæpkɪn/ *n.* ١. بەروانکە ٢. دایبی

nappy /ˈnæpi/ *n.* دایبی منداڵ (کەپێ ی هەڵدەگیرێ)

narrate /nəˈreɪt; *US* ˈnæreɪt/ *v.* گێڕانەوە (چیرۆک)

narrow /ˈnærəʊ/ *adj.* ١. تەسک ٢. تەنک

nasal /neɪzl/ *adj.* لووت (پەیوەندی بەلووتەوە هەبێت)

nasty /nɑ:sti; *US* 'næ-/ *adj.* ١. ناشرین ٢. قێزەون ٣. رەق

nation /neɪʃn/ *n.* نەتەوە

national /næʃnəl/ *adj.* نەتەوەیی

nationalism /næʃnəlɪzəm/ *n.* هەستی نەتەوایەتی

nationalistic /ˌnæʃnə'lɪstɪk/ *adj.* خاوەن هەستی نەتەوایەتی

nationality /ˌnæʃə'næləti/ *n.* رەگەز

nationalise, *(also* **nationalize***)* /næʃnəlaɪz/ *v.* خۆماڵی کردن

native /neɪtɪv/ *adj.* ١. دانیشتووی، خەڵکی ٢. رەسەن

natural /nætʃrəl/ *adj.* سرووشتی

naturalise, *(also* **naturalize***)* /nætʃrəlaɪz/ *v.* بەهاوڵاتیکردن

naturalisation, (naturalization) ˌnætʃrəlaɪ'zeɪʃn; *US*-lə'z-/ *n.* کردن بەهاوڵاتی (کەسێک لەووڵاتێکی ترەوەبکرێ بەهاوڵاتی

وولاتیکی ترکە تیایدا دەژی)

nature /ˈneɪtʃə(r)/ *n.* سروشت

naughty /ˈnɔ:ti/ *adj.* لاسار، سەرەڕۆ

nausea /ˈnɔ:ziə; ˈnɔ:siə; *US* ˈnɔ:ʒə/ *n.* هێڵنج‌دان، دڵ تێکەڵهاتن

navel /ˈneɪvl/ *n.* ناووک (کونی سەر وورگ)

navy /ˈneɪvi/ *n.* کەشتی گەل

near /nɪə(r)/ *adj.* نزیک

nearby /ˌnɪəˈbaɪ/ *adj.* نزیک

nearly /ˈnɪəli/ *adv.* نزیکەی

neat /ni:t/ *adj.* ١. ڕێک و پێک ٢. جوان

necessarily /ˌnesəˈserəli; *Brit also* ˈnesəsərəli/ *adv.* ١. هەمیشە ٢. بەهەرباریک

necessary /ˈnesəsəri; *US* -seri/ *adj.* پێویست

necessitate /nəˈsesɪteɪt/ *v.* پێویست کردن (وابکەیت لەشتێ پێویست بێت) کردن بە پێویست)

necessity /nəˈsesəti/ *n.* پێویستی

neck /nek/ *n.* مل

necklace /ˈnekləs/ *n.* ملوانکە

need /ni:d/ *v.* پێویست (بوون، کردن)

needle /ni:dl/ *n.* دەرزی

needy /ni:di/ *adj.* هەژار، دەست کورت، نەدارا

negative /negətɪv/ *adj.* ١. نەرێ ٢. کەم ٣. سالب

neglect /nɪ'glekt/ *n.* فەرامۆش کردن، گوێ پێ نەدان

neglect /nɪ'glekt/ *v.* ١. وێل کردن ٢. پشت گوێ خستن

neglected /nɪ'glektɪd/ *adj.* پشت گوێ خراو

negligible /neglɪdʒəbl/ *adj.* بێ بایەخ، کەم

negotiate /nɪ'gəʊʃieɪt/ *v.* ووت و وێژ کردن

negotiation /nɪˌgəʊʃi'eɪʃn/ *n.* ووت و وێژ، رێکەوتن

Negro /ni:grəʊ/ *n.* قول، زنجی، رەش پێست

neighbor=neighbour /neɪbə(r)/ *n.* دراوسێ

neighborhood, *(Brit* **neighbourhood***)* /neɪbəhud/*n.* ١. دراوسێتی ٢. گەرەک

neighborly, *(Brit* **neighbourly***)*/neɪbəli/ *adj.* یارمەتی دەر، دۆستانە

neither /naɪðə(r); 'ni:ðə(r)/ *det., pron.* ١. هیچ

کام ۲. نه... وەنە

nephew /nevju; 'nefju:/ *n.* ۱. برازا ۲. خوشکەزا (بۆ نێر)

nerve /nɜ:v/ *n.* ۱. دەمار ۲. حەوسەلە

nervous /'nɜ:vəs/ *adj.* ۱. توورە ۲. دەماریی

nest /nest/ *n.* هێلانە

nestle /'nesl/ *v.* خۆدان بەسەر شتێکدا (بۆ پشودان یان بۆخەوتن)

net /net/ *n.* ۱. تۆر ۲. پوختە

network /'netwɜ:k/ *n.* ۱.تۆر ۲. دەزگا

neutral /'nju:trəl; 'nu:-/ *adj.* ۱. بێ لایەن ۲. بێ بارگە

never /'nevə(r)/ *adv.* هەرگیز

nevertheless /,nevəðə'les/ *adv.* ۱. کەچی ۲. لە گەڵ ئەوەشدا، سەرەڕای ئەوەش

new /nju:; *US* nu:/ *adj.* تازە، نوێ

newly /'nju:li/ *adv.* تازەیی، بەمزووانە

news /nju:z, *US* nu:z/ *n.* دەنگ و باس، هەواڵ

newspaper /'nju:speɪpə(r); *US* 'nu:z-/ *n.* ڕۆژنامە

next /nekst/ *adj.* ۱. داهاتوو ۲. بەدوایدا

nice /naɪs/ *adj.* ١. جوان ٢. ڕێک و پێک ٣. باش

nick /nɪk/ *n.* بەندیخانە

nick /nɪk/ *v.* ١. گرتن (گرتنی کەسێک) ٢. دزین

nickname /ˈnɪkneɪm/ *n.* نازناو

niece /ni:s/ *n.* ١. خوشکەزا ٢. برازا (بۆ مێ)

nigger /ˈnɪgə(r)/ *n.* ڕەشە (وەک ووشەیەکی ناشرین دەووترێ بەڕەش پێست)

niggle /ˈnɪgl/ *v.* ١. کات کوشتن بەدوای شتی بێ بایەخ ٢. بێزار کردن

night /naɪt/ *n.* شەو

nightingale /ˈnaɪtɪŋgeɪl; *US* -tng-/ *n.* بولبول

nightmare /ˈnaɪtmeə(r)/ *n.* دێوەزمە (کابوس)

nil /nɪl/ *n.* هیچ، سفر

nine /naɪn/ *n.* نۆ

nineteen /ˌnaɪnˈti:n/ *n.* نۆزدە

nineteenth /ˌnaɪnˈti:nθ/ *pron., det., n.* نۆزدەیەم

ninetieth /ˈnaɪntiəθ/ *pron., det., n.* نەوەیەم، نەوەدەمین

ninety /ˈnaɪnti/ *n.* نەوەد

ninth /naɪnθ/ *pron., det., n.* نۆیەم
nipple /ˈnɪpl/ *n.* گۆی مەمک
no /nəʊ/ *det.* ١. نە ٢. نەخێر، نا
nobility /nəʊˈbɪləti/ *n.* خانەدانی، ڕووسووری
noble /ˈnəʊbl/ *adj.* ١. خانەدان، گەورە ٢. ڕەسەن
nobody /ˈnəʊbədi/ *pron.* هیچ کەس، هیچ یەک
nocturnal /nɒkˈtɜːnl/ *adj.* شەوانە، شەوی (لەشەودا ڕوویدات)
nod /nɒd/ *v.* سەرلەقاندن (وەک بلێی بەڵێ)
noise /nɔɪz/ *n.* دەنگە دەنگ، ژاوەژاو
noisy /ˈnɔɪzi/ *adj.* پڕ دەنگە دەنگ
nomad /ˈnəʊmæd/ *n.* کۆچەر
nominate /ˈnɒmɪneɪt/ *v.* ١. ناو بردن ٢. هەڵبژاردن
none /nʌn/ *pron.* هیچ
non-existent /ˌnɒn ɪgˈzɪstənt/ *adj.* نی یە، نەبوو (نەبوونی شتێک)
nonsense /ˈnɒnsns; *US* -sens/ *n.* قسەی بێ جێ، هیچ و پووچ
non-stop /ˌnɒn ˈstɒp/ *adj., adv.* بێ ووچان، بێ وەستان

noon /nu:n/ *n.* نیوەڕۆ
no one /nəʊ wʌn/ *pron.* *(also nobody)* هیچ کەس، هیچ یەک
noose /nu:s/ *n.* ١. قولف، گرێ ٢. قولفی پەتی سێدارە
nor /nɔ:(r)/ *conj., adv.* وەئەمەش نا، نە، وەنەئەوە
norm /nɔ:m/ *n.* باو (شتێ کە لەناوخەڵکدا باوێت) نەریت
normal /nɔ:ml/ *adj.* ئاسایی
normalise, *(also* **normalize***)* /nɔ:məlaɪz/ *v.* ئاسایی کردنەر.
north /nɔ:θ/ *n.* ١. باکوور ٢. ژووروو، سەروو
northern /nɔ:ðən/ *adj.* باکوری
nose /nəʊz/ *n.* لووت
nosey *(also* **nosy***)* /nəʊzi/ *adj.* حەزکەر (مەراقدارِ بۆزانینی شتو ئیش و کاری خەڵکی) خۆتێ هەڵقورتێن
nostril /nɒstrəl/ *n.* کوونەلووت
not /nɒt/ *adv.* ١. نە، نەخێر ٢. نەک، نا
notable /nəʊtəbl/ *adj.* گرنگ، دیار، ناسراو

notch /nɒtʃ/ *n.* ١. کەلی، کەلبوون ٢. پلە یەک (لەچاکی و خراپی شتێک)

note /nəʊt/ *n.* تێبینی

note /nəʊt/ *v.* تێبینی کردن

notebook /ˈnəʊtbʊk/ *n.* پەڕاوی (تێبینی، یاداشت)

nothing /ˈnʌθɪŋ/ *pron.* ١. هیچ ٢. هیچ شتێ

notice /ˈnəʊtɪs/ *n.* ١. تێبینی ٢. ئاگاداری

notice /ˈnəʊtɪs/ *v.* ١. لێ ووردبوونەوە ٢. سەرنج دان

notify /ˈnəʊtɪfaɪ/ *v.* پێ ووتن، ووریا کردنەوە، ئاگادار کردن

notoriety /ˌnəʊtəˈraɪətɪ/ *n.* ناوبانگ (بەخراپی)

notorious /nəʊˈtɔːrɪəs/ *adj.* خراپ بەناوبانگ، بەدناو

nought /nɔːt/ *n.* سفر

noun /naʊn/ *n.* ناو

nourish /ˈnʌrɪʃ/ *v.* ١. خواردن پێدان ٢. بەخێو کردن

nourishment /ˈnʌrɪʃmənt/ *n.* خۆراک

novel /ˈnɒvl/ *adj.* تازە، نوێ، جیاواز

(لەوانەی تر)

novel /nɒvl/ *n.* داستان

November /nəʊ'vembə(r)/ *n.* مانگی تشرینی دووەم

now /naʊ/ *adv.* ئێستا

nowadays /naʊədeɪz/ *adv.* ١. ئێستا ٢. لەم رۆژگارەدا

nowhere /naʊweə(r); *US* -hweər/ *adv.* هیچ (شوێنێ، جێگەیەک)

noxious /nɒkʃəs/ *adj.* زیانبەخش، ژەهراوی

nuclear /nju:kliə(r); *US* 'nu:-/ *adj.* ناووکیی

nucleus /nju:kliəs; *US* 'nu:-/ *n.* ١. ناووک ٢. چەق

nude /nju:d; *US* nu:d/ *adj.* رووت

nudge /nʌdʒ/ *v.* ئانیشک لێدان (پیاکێشان بەئانیشک)

nuisance /nju:sns; *US* 'nu:-/ *n.* وەرس کەر، بێزارکەر

numb /nʌm/ *adj.* سر، بێهەست

number /nʌmbə(r)/ *n.* ژمارە

numerical /nju:'merɪkl; *US* nu:-/ *adj.*

ژمارەیی
numerous /ˈnjuːmərəs; *US* ˈnuː-/ *adj.* زۆر،
بێ‌شومار
nun /nʌn/ *n.* راهیبە
nurse /nɜːs/ *n.* پەرستار، ستەر
nurse /nɜːs/ *v.* ١. چاودێری کردنی نەخۆش
٢. کردنەباوەش ٣. بیرلێ کردنەوە
nursery /ˈnɜːsəri/ *n.* ١. دایەنگا ٢. شەتڵگە
nut /nʌt/ *n.* دەنک، دانە (گوێز، بادام، کەستانە..)
nutrient /ˈnjuːtriənt; *US* ˈnuː-/ *n.* خۆراک
nutrition /njuˈrɪʃn; *US* nu-/ *n.* خواردن،
خۆراک
nuzzle /ˈnʌzl/ *v.* لووت پیاهێنان، لووت
لێ‌خشاندن
nylon /ˈnaɪlɒn/ *n.* نایلۆن

Oo

O,o /əʊ/ *n.* ئۆو – پانزەیەمین پیتی ئەلف و بێ‌ی زمانی ئینگلیزی‌یە

O. *(also* **oh***)* /əʊ/ *interj.* ئۆی، ئاخ، ئای

oak /əʊk/ *n.* بەڕوو

oar /ɔ:(r)/ *n.* سەوڵ

oasis /əʊ'eɪsɪs/ *n.* مێرگ (ئاولە بیاباندا)

oath /əʊθ/ *n.* ۱. سوێند ۲. نەفرین، جنێو

oats /əʊts/ *n.* شۆڤان (جۆرە ڕووەکێکی خۆراکی‌یە)

obedience /ə'bi:diəns/ *n.* گوێڕایەڵی، مل‌دان

obedient /ə'bi:diənt/ *adj.* گوێڕایەڵ

obey /ə'beɪ/ *v.* گوێڕایەڵ بوون، گوێڕایەڵی کردن

obituary /ə'bɪtʃuəri; *US* -tʃueri/ *n.* شینی مردوویەک لە ڕۆژنامەدا (کورتەیەک لەژیانی)

object /'ɒbdʒɪkt/ *n.* ۱. شت ۲. تەواوکەر ۳. ئامانج

object /əb'dʒekt/ *v.* بەرهەڵستی کردن

objection /əb'dʒekʃn/ *n.* بەرهەڵستی

objective /əb'dʒektɪv/ *adj.* ١. ئاراستەکەر ٢. بابەتی

objective /əb'dʒektɪv/ *n.* مەبەست، ئامانج

obligation /ˌɒblɪ'geɪʃn/ *n.* زۆرلێ کردن

obligatory /ə'blɪgətri; *US* -tɔ:ri/ *adj.* ١. ناچاری ٢. زۆرەملێ

oblige /ə'blaɪdʒ/ *v.* ١. ناچار بوون ٢. زۆرلێ کردن

obliterate /ə'blɪtəreɪt/ *v.* خاپور کردن، نەهێشتن

oblivion /ə'blɪviən/ *n.* بیرچوون، بێ ئاگایی

oblivious /ə'blɪviəs/ *adj.* بێ ئاگا

obscene /əb'si:n/ *adj.* ١. چەپەڵ ٢. ناشرین ٣. نەشیاو

obscure /əb'skjʊə(r)/ *adj.* نادیار، لێڵ

observation /ˌɒbzə'veɪʃn/ *n.* ١. لێ ووردبوونەوە ٢. تێبینی

observe /əb'zɜ:v/ *v.* ١. لێ ووردبوونەوە ٢. تێبینی کردن ٣. چاودێری کردن

obsession /əb'seʃn/ *n.* خولیا بوون، مێشک

قاڵ بوون (بەشتێکەوە)

obsessive /əbˈsesɪv/ *adj.* وەسواس (کردنەوەی کارێک لەبەر بە گومانی)

obsolete /ˈɒbsəliːt; ˌɒbsəˈliːt/ *adj.* کۆن، بە کارنەهاتوو

obstacle /ˈɒbstəkl/ *n.* کۆسپ، بەربەست

obstetrician /ˌɒbsteˈtrɪʃn/ *n.* پزیشکی منالبوون (ئافرەتی سکپڕ)

obstinate /ˈɒbstənət/ *adj.* کەللە ڕەق (ئینکار)

obstruct /əbˈstrʌkt/ *v.* ڕێ گرتن

obstruction /əbˈstrʌkʃn/ *n.* ١. گیران (لەبەرەوپێش چوون) ٢. ڕێ گرتن

obtain /əbˈteɪn/ *v.* دەستگیر بوون، بەدەست هێنان

obvious /ˈɒbviəs/ *adj.* ڕوون، ئاشکرا

occasion /əˈkeɪʒn/ *n.* ١. بۆنە ٢. هەل

occasional /əˈkeɪʒənl/ *adj.* جارجار، بەرێکەوت

occasionally /əˈkeɪʒənəli/ *adv.* ١. ناوبەناو ٢. بە ڕێکەوت

Occident /ˈɒksɪdənt/ *n.* ڕۆژاوا (ئەورووپا و

ئەمەریکا)

occupation /ˌɒkjuˈpeɪʃn/ *n.* ‏١. تیاژیان ٢. ئیش

occupy /ˈɒkjupaɪ/ *v.* ‏١. تیانیشتە جێبوون
٢. داگیرکردن ٣. پڕکردنەوە

occur /əˈkɜː(r)/ *v.* ‏١. ڕوودان ٢. هەبوون
٣. لێڕوودان

occurence /əˈkʌrəns/ *n.* ڕوودان

ocean /ˈəʊʃn/ *n.* ئۆقیانوس

o'clock /əˈklɒk/ *adv.* کاتژێری تەواو

octagon /ˈɒktəgən; *US* -gɒn/ *n.* هەشتلا،
هەشت گۆشە

October /ɒkˈtəʊbə(r)/ *n.* مانگی تشرینی یەکەم

octopus /ˈɒktəpəs/ *n.* ئەختەبووت، هەشت پێ

odd /ɒd/ *adj.* ‏١. تاک ٢. سەیر

odor=odour /ˈəʊdə(r)/ *n.* بۆن، بۆگەن

oesophagus *(also* **esophagus***)* /iˈsɒfəgəs/ *n.*
سورێنچک (بۆری خواردن)

of /əv; ɒv/ *prep.* ‏١. هی ٢. ی ٣. لە ٤. بە

off /ɒf; *US* ɔːf/ *adj.* ‏١. بێڕێزانە ٢. خراپ بوو

off /ɒf; *US* ɔːf/ *adv., prep.* ‏١. دوور ٢. خوار
٣. کوژاوە ٤. پشوو ٥. هەرزانتر

offal /ɒfl; *US* 'ɔ:fl/ *n.* ناوسکی ئاژەڵ (جگەروسی وگورچیلە و...)

offence=offense /ə'fens/ *n.* سەرپێچی یاسا

offend /ə'fend/ *v.* ١. دلشکاندن ٢. بریندار کردن ٣. ڕەنجاندن

offensive /ə'fensɪv/ *adj.* ١. ڕەنجێنەر ٢. ناخۆش ٣. هێرشانە

offer /ɒfə(r); *US* 'ɔ:f-/ *v.* ١. پێشکەش کردن ٢. بەخشین، دان

office /ɒfɪs; *US* 'ɔ:f-/ *n.* نوسینگە

officer /ɒfɪsə(r); *US* 'ɔ:f-/ *n.* ١. ئەفسەر ٢. فەرمانبەر ٣. پۆلیس

official /ə'fɪʃl/ *adj.* ١. ڕەسمی، شێوازیەندی ٢. ئاشکرا

offset /ɒfset; *US* 'ɔ:f-/ *v.* هاوسەنگ کردن

offside /ˌɒf'saɪd; *US* ˌɔ:f-/ *adj., adv.* ئۆفسایـد (لەتۆپی پێ دا)

offspring /ɒfsprɪŋ; *US* 'ɔ:f-/ *n.* وەچە، نەوە

off-white /ˌɒf 'waɪt; *US* ˌɔ:f 'hwaɪt/ *adj., n.* سپی تە واونەیێت، سپی چڵکن (شە کەری)

often /ɒfn; 'ɒftən; *US* 'ɔ:fn/ *adv.* ١. جارجار

۲. بەزۆری ۳. زۆرجار

oh /əʊ/ *interj.* ۱. ئۆی ۲. ئۆو

oil /ɔɪl/ *n.* ۱. ڕۆن ۲. نەوت

ointment /ˈɔɪntmənt/ *n.* مەڵهەم

okay=OK /ˌəʊˈkeɪ/ *adj.* ۱. باش ۲. باشە

old /əʊld/ *adj.* ۱. کۆن ۲. پیر ۳. کۆنە

old-fashioned /ˈəʊld ˈfæʃnd/ =*unfashionable* *adj.* کۆن، مۆدیل کۆن

olive /ˈɒlɪv/ *n.* زەیتون

omelet *(also* **omelette***)* /ˈɒmlət/ *n.* هێلکەوڕۆن

ominous /ˈɒmɪnəs/ *adj.* لەباش ناچێت (پێش‌بینی لێ کردنی ڕوودانی شتێکی خراپ)

omission /əˈmɪʃn/ *n.* لابردن، بڕین، سانسۆڕ کردن

omit /əˈmɪt/ *v.* ۱. لابردن ۲. لێ کردنەوە، لێ قرتاندن ۳. نە کردنی شتێک

on /ɒn/ *adv., prep.* ۱. لە ۲. لەسەر ۳. بە ٤. دەربارەی

once /wʌns/ *adv.* جارێک، یەک جار

oncoming /ˈɒnkʌmɪŋ/ *adj.* نزیک، بەردەم،

بەرەورووت

one /wʌn/ *n., pron., det.* ١. یەک ٢. یەکێ ٣. کەسێ

ongoing /ˈɒngəʊɪŋ/ *adj.* یەکینە، بەردەوام (تائێستاش بەردەوامێت)

onion /ˈʌniən; ˈʌnjən/ *n.* پیاز

on-line /ˌɒn ˈlaɪn/ *adj.* پەیوەند بەهێڵی کەمپیوتەرەوە (کارپێ کران بە کەمپیوتەر)

onlooker /ˈɒnlʊkə(r)/ *n.* سەیرکەر، تەماشاکەر، بینەر

only /ˈəʊnli/ *adj., adv.* ١. تەنها ٢. تەک ٣. بە تەنها ٤. بەس

only /ˈəʊnli/ *conj.* بەلام، ئەوەنەبێتکە...

onset /ˈɒnset/ *n.* دەستپێ کردن، سەرەتا

onto *(also* **on to***)* /ˈɒntə; ˈɒntu/ *prep.* ١. بەسەر ٢. بۆسەر

onward/ˈɒnwəd/*adv.* *(also* **onwards** /ˈɒnwədz/*)* ١. وەبەرەودوا، لەوەودوا ٢.بەرەوپێشەوە

ooze /u:z/ *v.* دەلاندن، دلۆپە کردن، لێ چوون (هاتنە دەرەوەی شلە بەهێواشی)

opaque /əʊˈpeɪk/ *adj.* تەڵخ، تار
open /ˈəʊpən/ *adj.* ١. کراوە ٢. ئاشکار ٣. ڕووکراوە ٤. دانەخراو
open /ˈəʊpən/ *v.* کردنەوە، کرانەوە
opening /ˈəʊpnɪŋ/ *n.* ١. سەرەتا ٢. کردنەوە، کرانەوە ٣. کون
openly /ˈəʊpənli/ *adv.* ئاشکرایانە، بە ئاشکرا
opera /ˈɒprə/ *n.* ئۆپێرا (شانۆگەریی مۆسیقایی)
operate /ˈɒpəreɪt/ *v.* ١. ئیش کردن، ئیش پێ کردن ٢. خستەکار ٣. نەشتەری کردن
operation /ˌɒpəˈreɪʃn/ *n.* ١. کار ٢. فرمان ٣. نەشتەرگەری
operative /ˈɒpərətɪv; *US* -reɪtɪv/ *adj.* کارپێکراو، دەستبەکار، بە کارهاتوو
operator /ˈɒpəreɪtə(r)/ *n.* ١. کارپێکەر ٢. فەرمانبەری (کارەبا)
opinoin /əˈpɪniən/ *n.* بیروڕا
opium /ˈəʊpiəm/ *n.* ئەفیون (دەرهاتوو لەڕووەکی خەشخاش)
opponent /əˈpəʊnənt/ *n.* ١. بەرامبەر ٢. دژ ٣. بەرهەڵست

opportune /ɒpətju:n; *US* -tu:n/ *adj.*
١. گونجاو ٢. لە کاتی خۆیدا

opportunity /ˌɒpəˈtju:nəti; *US* -ˈtu:n-/ *n.*
١. هەل ٢. بوار

oppose /əˈpəʊz/ *v.* ١. بەرهەڵستی کردن ٢. بەرەنگاربوونەوە

opposite /ˈɒpəzɪt; ˈɒpəsɪt/ *adj., adv.*
١. رووبەروو ٢. بەرامبەر

opposition /ˌɒpəˈzɪʃn/ *n.* ١. دژ، دژایەتی‌کەر ٢. بەرهەڵستکار

oppress /əˈpres/ *v.* کپ کردنەوە، خۆزاڵ کردن (بەسەرکەسێ یا میللەتێک‌دا)

oppressed /əˈpresd/ *adj.* ژێردەستە، ئازادی لێ زەوت‌کراو

optical /ˈɒptɪkl/ *adj.* بینایی، دیە (پەیوەندی بە بینینەوەهەیێت)

optics /ˈɒptɪks/ *n.* ١. بینایی‌یەکان ٢. بینایی زانی

optimism /ˈɒptɪmɪzəm/ *n.* گەشبینی

optimistic /ˌɒptɪˈmɪstɪk/ *adj.* گەشبین

option /ˈɒpʃn/ *n.* ١. هەڵبژاردن ٢. ئارەزوو

or /ɔ:(r)/ *conj.* ١. یا، یاخود ٢. گەرنا، واتە

oral /ɔ:rəl/ *adj.* ١. ووتەیی ٢. دەمیی
orange /ɒrɪndʒ; *US* 'ɔ:r-/ *n.* ١. پرتەقاڵ ٢. ڕەنگی پرتەقاڵی
orbit /ɔ:bɪt/ *n.* خولگە
orchard /ɔ:tʃəd/ *n.* ڕەز (زەوی یەک کەداری میوەی تیاچێنرابێت)
orchestra /ɔ:kɪstrə/ *n.* ئۆرکسترا (تیمێکی گەورەی مۆسیقی یەهەمووپێکەوە ئامێری مۆسیقی دەژەنن)
order /ɔ:də(r)/ *n.* ١. ڕیز ٢. فەرمان ٣. داوا
order /ɔ:də(r)/ *v.* فەرمان پێ کردن، داوالێ کردن
orderly /ɔ:dəli/ *adj.* ڕێک و پێک، ڕێکخراوبەجوانی
ordinal /ɔ:dɪnl; *US* -dənl/ *n.* ژمارە ڕێکخراوەکان (وەک یەکەم، دووەم...)
ordinary /ɔ:dnri; *US* 'ɔ:rdəneri/ *adj.* ئاسایی
ore /ɔ:(r)/ *n.* کانزای خاو
organ /ɔ:gən/ *n.* ئەندام
organic /ɔ:'gænɪk/ *adj.* ١. ئەندامی ٢. وەرگیراولەسەرچاوەی سرووشتی

organism /ˈɔːgənɪzəm/ *n.* زیندەوەر

organisation *(also* **organization***)* /ˌɔːgənaɪˈzeɪʃn; *US* -nəˈz-/ *n.* ١. دامەزراو ٢. دەزگا ٣. ڕێکخستن

organise *(also* **organize***)* /ˈɔːgənaɪz/ *v.* ڕێکخستن

orient /ˈɔːriənt/ *n.* *(also* **Orient***)* ڕۆژهەلاّت (وەک وولاّتانی چین و ژاپۆن و...)

oriental /ˌɔːriˈentl/ *adj.* ڕۆژهەلاتی

orientate /ˈɔːrianteɪt/ *v.* *(also US* **orient***)* خۆ دیتنەوە، خۆدۆزینەوە (بزانیت لە کوێدایت)

origin /ˈɒrɪdʒɪn/ *n.* ١. یەکەمی ٢. بنەڕەت ٣. سەرەتا

original /əˈrɪdʒənl/ *adj.* ١. ڕەسەن ٢. بنەچە ٣. نوێ

originate /əˈrɪdʒɪneɪt/ *v.* ١. دەست پێ کردن ٢. دروست کردن ٣. داهێنان ٤. هێنانە کایە (وە)

ornament /ˈɔːnəmənt/ *n.* شمەکی ڕازاندنەوە

orphan /ˈɔːfn/ *n.* هەتیو، بێ باوک

orthodox /ˈɔːθədɒks/ *adj.* باوەڕپێ کراو (بە گشتی)

ostentatious /ˌɒstenˈteɪʃəs/ *adj.* خۆدەرخەر، فشەکەر (کەسێ خۆی بنوێنێ بەوشتەی کەهەیەتی)

ostrich /ˈɒstrɪtʃ/ *n.* وشترمرخ (نەعامە)

other /ˈʌðə(r)/ *det., pron.* ١.تر ٢. ئەوی تر ٣. دیکە

otherwise /ˈʌðəwaɪz/ *adv.* ١. گەرنا ٢. ئەگینا، ئەنا

ouch /aʊtʃ/ *interj.* ئاخ، وای (لەئازاردا)

ought to /ˈɔːt tə; ˈɔːt tu/ *modal v.* ١. پێویستە ٢. رەنگە

ounce /aʊns/ *n.* پێوانی بارستایی (= ٢٨/٣٥ گرام) (١ پاوەند = ١٦ ئۆنز)

our /ɑː(r); ˈaʊə(r)/ *det.* هی ئێمە

ours /ɑːz; ˈaʊəz/ *pron.* هی ئێمەیە

ourselves /ɑːˈselvz; aʊəˈselvz/ *pron.* خۆمان

out /aʊt/ *adj., adv.* ١. دەر ٢. لەدەر ٣. دەرەوە

outbreak /ˈaʊtbreɪk/ *n.* نەهامەتی، بەرپابوون (شتێکی خراپ وەک نەخۆشی)

outburst /ˈaʊtbɜːst/ *n.* تورەیی (تەقینەوەلە تورەییدا)

outcome /'autkʌm/ *n.* ئەنجام، بەرهەم
outdoor /'autdɔ:(r)/ *adj.* ١. دەر ٢. دەرلەماڵ ٣. لەهەوای کراوەدا
outer /'autə(r)/ *adj.* ١. دەرەوە ٢. دوور ٣. کەنار
outermost /'autəməust/ *adj.* دوورترین
outlet /'autlet/ *n.* دەرچە، کون
outline /'autlaɪn/ *n.* ١. هێڵی دەرەوە ٢. شتی گرنگ
outlook /'autluk/ *n.* ١. هەڵوێست ٢. بۆچوون
out of /'aut əv/ *prep.* ١. دەرەوەی (دەرەوەی شتێک) ٢. دوورلە، دەرەوەی (شوێنێک)
out-patient /'autpeɪʃnt/ *n.* نەخۆشی دەرەوە (سەردانی پزیشک دەکەن بەڵام لەنەخۆشخانە نامێننەوە)
output /'autput/ *n.* ١. بەرهەم ٢. زانیاری (دەرهاتوو)
outside /,aut'saɪd/ *n., prep.* ١. دەرەوە ٢. دەرەکی ٣. دیوی دەرەوە
outsize /'autsaɪz/ *adj.* گەورە، زل (وەک جل)
outskirts /'autskɜ:ts/ *n.* قەراغ، کەناری شار

outspoken /aʊt'spəʊkən/ *adj.* قـەلەروو، ئاشكرادو

outstanding /aʊt'stændɪŋ/ *adj.* ١. زۆرباش ٢. دەركەوتوو ٣. نەدراو (پارە كەی‌نەدراوە)

outward /'aʊtwəd/ *adj.* ١. دەرەكی ٢. بەرەو دەرەوە

oval /'əʊvl/ *adj., n.* هێلكەیی (لەهێلكەچوو)، شێوە هێلكە

ovary /'əʊvəri/ *n.* هێلكەدان

oven /'ʌvn/ *n.* فرن

over /'əʊvə(r)/ *adv., prep.* ١. لەسەر ٢. بەسەر ٣. لەماوەی ٤. دوور

overall /ˌəʊvər'ɔːl/ *adj.* گشتی، هەموو

overall /ˌəʊrərɔːl/ *n.* سەدریە، بەدلە

overcast /ˌəʊvə'kɑːst; *US* -'kæst/ *adj.* هەوراوی

overcharge /ˌəʊvə'tʃɑːdʒ/ *v.* زۆرگومرگ كردن

overcoat /'əʊvəkəʊt/ *n.* پالتۆ، پالتۆی درێژ (كۆت)، قاپوت

overcome /ˌəʊvə'kʌm/ *v.* ١. زال بوون بەسەر ٢. سەركەوتن بەسەر

overestimate /ˌəʊvərˈestɪmeɪt/ *v.* زۆرخەملاندن، زۆردانان

overflow /ˌəʊvəˈfləʊ/ *v.* لێ‌رژان، لێوڕێژ کردن، لێ‌رشتن

overhear /ˌəʊvəˈhɪə(r)/ *v.* گوێ لە قسەی خەلک گرتن

overlap /ˌəʊvəˈlæp/ *v.* ١. کەوتن (خستن) بەسەریەکدا (یەکتربڕین) ٢. چوون بەیەکدا

overload /ˌəʊvəˈləʊd/ *v.* زۆربۆهێنان، لەتوانا دەرچوون (زۆرلێ کردن)

overlook /ˌəʊvəˈlʊk/ *v.* ١. بەسەردا ڕووانین ٢. چاولێ پۆشین

overpass /ˈəʊvəpɑːs; *US* -pæs/ *n.* *(also* **flyover***)* پردبەسەرشەقامدا (کەخۆشی شەقامێت)

overrate /ˌəʊvəˈreɪt/ *v.* زیاخەملاندن، زۆرخەملاندن

override /ˌəʊvəˈraɪd/ *v.* پووچ کردنەوە، گوێ‌پێ‌نەدان

overseas /ˌəʊvəˈsiːz/ *adj.* ١. دوورو ولات ٢. لەپشت دەریاوە

overtake /ˌəʊvəˈteɪk/ *v.* ١. پێش کەوتن ٢. پێش دانەوە
overtime /ˈəʊvətaɪm/ *n.* کاری زیادە، زیادە کار، سەرئیش (زیاترلە کاتی خۆتکار بکەیت)
overwhelm /ˌəʊvəˈwelm; *US* -ˈhwelm/ *v.* ١. ووروووژاندن ٢. لێ بردنەوە
owe /əʊ/ *v.* ١. پێ دانەوە ٢. قەرزاربوون
owing /ˈəʊɪŋ/ *adj.* نەدراو (پارە کەی نەدراوە)
owing to /ˈəʊɪŋ tu/ *prep.* چونکە، لەبەرئەوەی
owl /aʊl/ *n.* کوندەپەپوو
own /əʊn/ *det., pron.* ١. خود، هی خود ٢. خۆ
own /əʊn/ *v.* ١. خاوەن بوون، هەبوون ٢. دان پیانان
owner /ˈəʊnə(r)/ *n.* خاوەن
ownership /ˈəʊnəʃɪp/ *n.* خاوەنێتی
ox /ɒks/ *n.* گا
oxygen /ˈɒksɪdʒən/ *n.* ئۆکسجین
oyster /ˈɔɪstə(r)/ *n.* گوێچکەماسی
ozone /ˈəʊzəʊn/ *n.* ئۆزۆن (سێ گەردیلەی ئۆکسجین)

Pp

P, p /pi:/ *n.* پی - شانزەیەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە

pace /peɪs/ *n.* ١. کۆل ٢. هەنگاو ٣. خێرایی

pace /peɪs/ *v.* هەنگاونان، زەوی پێوان

pack /pæk/ *n.* ١. بەستە، گورزە ٢. پاکەت ٣. ڕەوە، گەلە

pack /pæk/ *v.* پێچانەوە، خستنەناو (جانتا، سندوق)

package /ˈpækɪdʒ/ *n.* ١. پاکەت ٢. پێچراوە

packet /ˈpækɪt/ *(US* **package***)* *n.* پاکەت

pad /pæd/ *n.* ١. پەڕۆ ٢. پەڕاوی تێبینی

pad /pæd/ *v.* پارچە بۆدانان، سەرین بۆدروست کردن

padlock /ˈpædlɒk/ *n.* قفل

paediatrician *(US* **pediatrician***)* /ˌpi:diəˈtrɪʃn/ *n.* پزیشکی منالان

page /peɪdʒ/ *n.* لاپەڕە

pail /peɪl/ *n.* سەتڵ، بەقرەج

pain /peɪn/ *n.* ئازار، ئێش
painful /peɪnfl/ *adj.* بەئازار
paint /peɪnt/ *n.* بۆیە
paint /peɪnt/ *v.* ١.بۆیە کردن ٢. وێنە کێشان
painter /'peɪntə(r)/ *n.* ١. بۆیەچی (بۆیاخچی) ٢. وێنە کێش
painting /'peɪntɪŋ/ *n.* ١. وێنە کردن ٢. وێنە ٣. تابلۆ
pair /peə(r)/ *n.* ١. جووت، دووان ٢. دوو
pajamas /pə'dʒɑ:məz; *US* pə'dʒæməz/ *n.*
=pyjamas پیجامە
palace /'pæləs/ *n.* کۆشک، سەرا
palate /'pælət/ *n.* مەلاشوو
pale /peɪl/ *adj.* ڕەنگ زەرد، زەردهەڵگەڕاو
pallor /'pælə(r)/ *n.* زەردی، زەردهەڵگەڕان
palm /pɑ:m/ *n.* ١. لەپی دەست ٢. دارخورما
pamphlet /'pæmflət/ *n.* نامیلکە، مەلزەمە
pan /pæn/ *n.* تاوە (بۆسوور کردنەوەی خواردن)
panda /'pændə/ *n.* وورچی پاندا (ئاژەڵێکی چینی ڕەش و سپی بەلەوورچ دەچێت)

pane /peɪn/ *n.* شووشەی پەنجەرە

panel /pænl/ *n.* ١. تابلۆ ٢. شاشە ٣. پەنجەرە

panic /pænɪk/ *n.* ١. ترس ٢. پەشێوی ٣. شلەژان

panic /pænɪk/ *v* ترسان، تۆقان

panorama /ˌpænəˈrɑːmə; *US* -ˈræmə/ *n.* دیمەنی گشتی

pant /pænt/ *v.* هەناسەبڕکێ

pantomime /ˈpæntəmaɪm/ *n.* درامای بێ دەنگ (بێ ووتە)

pants /pænts/ *n.* ١. دەرپێ ٢. پانتۆڵ

papa /pəˈpɑː; *US* ˈpɑːpə/ *n.* بابە، باوکە

paper /ˈpeɪpə(r)/ *n.* ١. پەڕە ٢. کاغەز

parachute /ˈpærəʃuːt/ *n.* پەڕەشووت

parade /pəˈreɪd/ *n.* نواندن، نمایش و ڕێ کردن (لەبۆنەیەکدا)

paradise /ˈpærədaɪs/ *n.* بەهەشت

paradox /ˈpærədɒks/ *n.* ناتەبایی، دژوار، دووجەمسەری

paradoxical /ˌpærəˈdɒksɪkl/ *adj.* ناتەبا، نارێک، قسەی دووجەمسەر

paraffin /pærəfɪn/ *(US* **kerosene***)* *n.*
نەوتی سپی

paragraph /pærəgrɑ:f; *US* -græf/ *n.* ١. برگە
٢. بەند

parallel /pærəlel/ *adj., adv., n.* تەریب

paralyse *(US* **paralyze***)* /pærəlaɪz/ *v.*
١. ئیفلیج بوون ٢. پە ککەوتن

paralysis /pə'ræləsɪs/ *n.* ئیفلیجی

paramedic /,pærə'medɪk/ *n.* مەشق پێ کراو
(لە کاری پزیشکی دا)

paramount /pærəmaʊnt/ *adj.* گرنگترین

parasite /pærəsaɪt/ *n.* مشەخۆر

parcel /pɑ:sl/ *(US* **package***)*/ *n.* ١. گورزە
٢. بەستە، کۆمەڵە

parched /pɑ:tʃt/ *adj.* ١. گەرم و ووشک
٢. ووشک بووەوە، زورتینوو (لە گەرمادا)

pardon /pɑ:dn/ *interj.* ببوورە (بۆ دووبارە
کردنەوەی قسەیەک)

pardon /pɑ:dn/ *n.* لێ بوورین، چاوپۆشی

pardon /pɑ:dn/ *v.* لێ بووردن، بووران

parent /peərənt/ *n.* دایک و باوک

parenthesis /pəˈrenθəsɪs/ =*brackets n.* جووت کەوانە

park /pɑːk/ *n.* ١. باخچە ٢. گۆرەپان

park /pɑːk/ *v.* وەستاندنی (ڕاگرتنی) ئۆتۆمبیل

parking /ˈpɑːkɪŋ/ *n.* ڕاگرتنی ئۆتۆمبیل (لەجێگایەکدا)، وەستاندنی ئۆتۆمبیل

parliament /ˈpɑːləmənt/ *n.* ئەنجوومەنی نوێنەران (پەرلەمان)

parole /pəˈrəʊl/ *n.* بەردان (ئازادکردن) لەبەندیخانە بەمەرج و خستنەژێر چاودێرییەوە

parrot /ˈpærət/ *n.* تووتی

part /pɑːt/ *n.* ١. بەش، پارچە ٢. بەشداری

part /pɑːt/ *v.* ١. دوورکەوتنەوە ٢. بەجێهێشتن ٣. لەت کردن

partial /ˈpɑːʃl/ *adj.* نیمچە، بەشی

participant /pɑːˈtɪsɪpənt/ *n.* بەشدار بوو، هاوبەشیکەر

participate /pɑːˈtɪsɪpeɪt/ *v.* بەشداری کردن، هاوبەشی کردن

particle /ˈpɑːtɪkl/ *n.* تەنۆچکە، تەنۆلکە

particular /pəˈtɪkjələ(r)/ *adj.* تایبەت، تایبەتی

particulary /pəˈtɪkjələli/ *adv.* بەتایبەتی

parting /ˈpɑːtɪŋ/ *n.* ١. ماڵاوایی کردن، جیا بوونەوە ٢. هێڵی لادانی قژ

partition /pɑːˈtɪʃn/ *n.* ١. جیاکەرەوە ٢. کەرت کردن و بەش کردن (وولات)

partly /ˈpɑːtli/ *adv.* ١. بەشێکی، کەمێکی ٢. تارادەیەک

partner /ˈpɑːtnə(r)/ *n.* ١. دڵدار ٢. هاوڕێ ٣. هاوکار

party /ˈpɑːti/ *n.* ١. ئاهەنگ ٢. بەش ٣. لایەن

pass /pɑːs; *US* pæs/ *n.* دەرکردن، دەرچوون

pass /pɑːs; *US* pæs/ *v.* ١. دەرچوون ٢. تێپەڕین ٣. سەرکەوتن ٤. پێدان

passable /ˈpɑːsəbl; *US* ˈpæs-/ *adj.* ١. خراپ نییە ٢. تێپەڕبوو

passage /ˈpæsɪdʒ/ *n.* ١. ڕاڕەو ٢. بەش ٣. پارچە ٤. تێپەڕین

passenger /ˈpæsɪndʒə(r)/ *n.* ڕێبوار، نەفەر

passing /ˈpɑːsɪŋ; *US* ˈpæs-/ *adj.* کوورت، بۆماوەیەکی کەم، کاتی

passion /ˈpæʃn/ *n.* ١. حەز، ئامەزرۆیی

۲. زەوق ۳. عەشق

passionate /ˈpæʃənət/ *adj.* بەسۆز

passive /ˈpæsɪv/ *adj.* ۱. سست ۲. بکەرنادیار

passport /ˈpɑːspɔːt; *US* ˈpæs-/ *n.* گوزەرنامە (پەساپۆرت)

password /ˈpɑːswɜːd; *US* ˈpæs-/ *n.* ووشەی راز (نهێنی)، پەرلە

past /pɑːst; *US* pæst/ *adj., prep.* ۱. رابوردوو ۲. کۆن ۳. بەسەرچوو ٤. لایداوە

paste /peɪst/ *n.* هەویر، سریش

paste /peɪst/ *v.* پێکەوە لکاندن، پێوەنوساندن

pasteurised *(also* **pasteurized***)* /ˈpɑːstʃəraɪzd; *US* ˈpæs-/ *adj.* بەستەرە کراو (کولێنراو تاپلەیەکی گەرمی دیاریکراو، بۆ کوشتنی میکرۆب) وەک شیر

pastry /ˈpeɪstri/ *n.* ئیشی هەویر

pasture /ˈpɑːstʃə(r); *US* ˈpæs-/ *n.* لەوەڕگا

pat /pæt/ *v.* دەست بە سەرا هێنان

patch /pætʃ/ *n.* پینە

patchy /ˈpætʃi/ *adj.* پەڵەپەڵە، پینەپینە

patent /ˈpeɪtnt; *US* ˈpætnt/ *adj.* روون، ئاشکرا

paternal /pə'tɜ:nl/ *adj.* باوکانە (پەیوەندی بەباوکەوەهەیێت)

paternity /pə'tɜ:nəti/ *n.* باوکایەتی

path /pɑ:θ; *US* pæθ/ *n.* گوزەر، ڕێڕەو

pathetic /pə'θetɪk/ *adj.* جێی بەزەیی

pathology /pə'θɒlədʒi/ *n.* نەخۆشیزانی

patience /'peɪʃns/ *n.* بەئارامی، خۆگری

patient /'peɪʃnt/ *adj.* بەئارام

patient /'peɪʃnt/ *n.* نەخۆش

patriot /'pætriət; *US* 'peɪt-/ *n.* نیشتمان پەروەر

patriotic /,pætri'ɒtɪk; *US* ,peɪt-/ *adj.* نیشتمانی، نیشتمانپەرست

patrol /pə'trəʊl/ *n.* ئێشکگر

patron /'peɪtrən/ *n.* پشتیوان (خێرخوا، یارمەتی خەڵکبدات)

patter /'pætə(r)/ *n.* تەپەتەپ (تەپەی پێ)

pattern /'pætn/ *n.* ١. شێواز ٢. نموونە

pause /pɔ:z/ *n.* ١. ووچان ٢. وەستان، هەڵوێستە

pave /peɪv/ *v.* قیرتاوکردن (یاچیمەنتۆکردنی زەوییەک)

pavement /peɪvmənt/ *n.* شۆستە
paw /pɔ:/ *n.* چنگ (پێ ی ئاژەڵ)
pawn /pɔ:n/ *n.* سەرباز (لە یاری شەترەنج دا)
pay /peɪ/ *n.* ١. کرێ ٢. مووچە
pay /peɪ/ *v.* ١. دان، پێدان ٢. کرێدان، پارەدان
payment /peɪmənt/ *n.* پارەدان، پارەوەرگرتن
pea /pi:/ *n.* بەزالیا (پۆلکە)
peace /pi:s/ *n.* ئاشتی
peaceful /pi:sfl/ *adj.* ١. ئاشتیخواز ٢. ئارام
peach /pi:tʃ/ *n.* قۆخ
peacock /pi:kɒk/ *n.* تاووس
peak /pi:k/ *n.* ١. لووتکە ٢. نووک
peanut /pi:nʌt/ *n.* پاقلەی سوودانی
pear /peə(r)/ *n.* هەرمێ
pearl /pɜ:l/ *n.* مرواری
peasant /peznt/ *n.* کشتیار، جووتیار
pebble /pebl/ *n.* چەو
peck /pek/ *v.* دەنووک لێدان، دەنوکدان (کاتێ باڵندە شت دەخوات)
peculiar /pɪ'kju:liə(r)/ *adj.* سەیر، سەمەرە
pedagogical /ˌpedə'gɒdʒɪkl/ *adj.* فێرکاری

pedal /pedl/ *n.* جێ پێ، پایدەر

pedestrian /pə'destriən/ *n.* پیادەڕەو، پیادە (لەسەرشەقام)

pedigree /pedɪgri:/ *n.* بن‌وبنەچە، خانەدان (باووباپیران)

pee /pi:/ *v.* میز کردن

peep /pi:p/ *n.* ١. جووکە جووک (جیکەجیک، وەک بێچووی باڵندە) ٢. دەنگی هۆڕنی ئۆتۆمبیل

peep /pi:p/ *v.* ١. سەیرکردن بەلاچاو (یان‌بەدزی یەوە) ٢. دەرکەوتن

peer /pɪə(r)/ *n.* هاوتەمەن

peer /pɪə(r)/ *v.* چاوتێ برین

peg /peg/ *n.* جلگرە

pelican /pelɪkən/ *n.* سەقاکوژ (باڵندەیەکی دەنوک درێژی ئاوی، وەک قازوایە)

pelvis /pelvɪs/ *n.* ئێسکی حەوز، ئەستێلک

pen /pen/ *n.* پێنووس

penalise *(also* **penalize***)* /pi:nəlaɪz/ *v.* سزادان

penalty /penlti/ *n.* سزا

pence /pens/ *(plural of penny) n.* پێنس

(پارەی وردەی بەریتانی)

pencil /pensl/ *n.* پێنووسی کاربۆنی

pendulum /pendjələm; *US* -dʒələm/ *n.*
بەندۆڵ (وەکەی هەندێ سەعاتی دیوار)

penetrate /penɪtreɪt/ *v.* ١. برین ٢. چوونە ناو
٣. کون کردن

penguin /peŋgwɪn/ *n.* بەتریق

peninsula /pəˈnɪnsjələ; *US* -nsələ/ *n.* نیمچە
دوورگە

penitent /penɪtənt/ *adj.* پەشیمان

penknife /pennaɪf/ *n.* چەقۆی گیرفان،
چەقۆی فرەدەم

penny /peni/ *(pl. pence) n.* پێنی (پارەی
وردەی بەریتانی)

pension /penʃn/ *n.* مووچەی خانەنشین
(تەقاوتی)

pentagon /pentəgən; *US* -gɒn/ *n.* پێنج لا،
پێنج گۆشە

pent up /ˌpent ˈʌp/ *adj.* خۆخواردنەوە
(دەرنەبرینی هەست، وەک تورەیی)
کەسێ کەخۆی بخواتەوە

penultimate /pen'ʌltɪmət/ *adj.* پێش کۆتایی، پێش کۆتا

people /'pi:pl/ *n.* خەلک

pepper /'pepə(r)/ *n.* بیبەر

peppermint /'pepəmɪnt/ *n.* تام و بۆنی نەعنا، نەعنا

per /pə(r); pɜ:(r)/ *prep.* ١. بۆ ٢. بۆ هەر ٣. لە

perceive /pə'si:v/ *v.* ١. هەست پێ کردن ٢. پێ زانین

percent *(also* **per cent***)* /pə'sent/ *adj., adv.* لەسەدا

percentage /pə'sentɪdʒ/ *n.* رێژەی سەدی

perception /pə'sepʃn/ *n.* ١. توانای تێگە یشتن ٢. بیرورا

percussion /pə'kʌʃn/ *n.* پیاکێشان، زرمە لێ هەستاندن (وەک دەهۆڵ)

perennial /pə'reniəl/ *adj.* نەمر، بەردەوام، ماوە

perfect /'pɜ:fɪkt/ *adj.* ١. تەواو ٢. بێ کەم و کوری ٣. گونجاو

perfect /pə'fekt/ *v.* ١. تەواو کردن ٢. نەهێشتنی

کەم و کوری

perfection /pəˈfekʃn/ *n.* تەواوی، سەرپاکی (بێ هەڵەیی)

perfectly /ˈpɜːfɪktli/ *adv.* ١. بە تەواوی ٢. بەباشی ٣. زۆر

perforate /ˈpɜːfəreɪt/ *v.* کون کردن، هەڵکۆڵین

perform /pəˈfɔːm/ *v.* ١. ئەنجام دان ٢. ڕۆڵ بینین

performance /pəˈfɔːməns/ *n.* ١. ئەنجام دان ٢. نواندن ٣. توانا ٤. کار کردن

perfume /ˈpɜːfjuːm; *US* pərˈfjuːm/ *n.* بۆن، عەتر

perhaps /pəˈhæps; præps/ *adv.* ١. بەڵکو ٢. پێ دەچێ، لەوانەیە

peril /ˈperəl/ *n.* مەترسی، ترسناکی

perimeter /pəˈrɪmɪtə(r)/ *n.* چێوە

period /ˈpɪəriəd/ *n.* ١. ماوە ٢. وانە ٣. سوڕی مانگانە

periodic /ˌpɪəriˈɒdɪk/ *(also* **periodical***) adj.* خولی، چەرخی

periodical /ˌpɪəriˈɒdɪkl/ *n.* گۆڤار

(کەبەرێک وپێکی دەرچێت)

perish /perɪʃ/ *v.* تیاچوون، لەناوچوون

permanent /pɜːmənənt/ *adj.* بەردەوام، هەمیشەیی

permissible /pəˈmɪsəbl/ *adj.* ڕێ پێ دراو

permission /pəˈmɪʃn/ *n.* ١. یارمەتی ٢. ڕێ پێ دان

permit /pəˈmɪt/ *v.* ١. ڕێ پێ دان ٢. یارمەتی دان

perpendicular /ˌpɜːpənˈdɪkjələ(r)/ *adj.* ئەستوون

perpetual /pəˈpetʃuəl/ *adj.* هەمیشەیی، بەردەوامی

perplex /pəˈpleks/ *v.* سەرلێ تێک چوون، شلەژان

persecute /pɜːsɪkjuːt/ *v.* چەوساندنەوە

persevere /ˌpɜːsɪˈvɪə(r)/ *v.* درێژەپێ دان (لە گەڵ دژواری بارەکەدا)

persist /pəˈsɪst/ *v.* ١. بەردەوام بوون ٢. لەسەر ڕۆشتن

person /pɜːsn/ *n.* ١. کەس ٢. زەلام

personal /pɜːsənl/ *adj.* ١. کەسی ٢. تایبەتی

٣. جەستەیی

personality /ˌpɜːsəˈnæləti/ *n.* کەسێتی، کەسایەتی

personnel /ˌpɜːsəˈnel/ *n.* ١. کارگێر ٢. ئیشکەر

perspective /pəˈspektɪv/ *n.* دیدگا، سۆنگە

perspire /pəˈspaɪə(r)/ *v.* ئارەق ڕشتن، ئارەق کردنەوە

persuade /pəˈsweɪd/ *v.* ١. قایل کردن ٢. هێنانە بڕوا کردن

persuasion /pəˈsweɪʒn/ *n.* ١. ڕازی کردن، قایل کردن ٢. بیروڕا

perturb /pəˈtɜːb/ *v.* ١. ناڕەحەت کردن ٢. شڵەژاندن

pervade /pəˈveɪd/ *v.* گرتنەوە، پیابڵاوبوونەوە

perverse /pəˈvɜːs/ *adj.* لاسار، بەدکار، چەوت

perversion /pəˈvɜːʃn; *US* -ʒn/ *n.* لادان

pessimism /ˈpesɪmɪzəm/ *n.* ڕەش بینی

pest /pest/ *n.* ١. ئافات (دەغڵ ودان) وەک مێروو ٢. مرۆڤێکی پەستکەر

pesticide /ˈpestɪsaɪd/ *n.* کوژەری ئافات و مێروو، مێرووکوژ

pet /pet/ *n.* گیانەوەری ماڵی (ناوماڵ)
petal /petl/ *n.* پەڕەی گوڵ
petition /pəˈtɪʃn/ *n.* سکالانامە
petrol /petrəl/ *(US gas; gasoline)* *n.* بەنزین
petroleum /pəˈtrəuliəm/ *n.* نەوتی خاو
phantasy=**fantasy** *n.* جیهانی ئەندێشە (خەیاڵ)
phantom /fɑ:ntəm/ *n.* تارمایی
pharmacist /fɑ:məsɪst/ *n.* دەرمانفرۆش، دەرمانزان
pharmacy /fɑ:məsi/ *n.* دەرمانخانە
phase /feɪz/ *n.* قۆناغ
phenomenon /fəˈnɒmɪnən, *US* -nɒn/ *n.* دیاردە
philosophy /fəˈlɒsəfi/ *n.* فەلسەفە، زانستی ژیان
phlegm /flem/ *n.* بەلغەم
phlegmatic /flegˈmætɪk/ *adj.* ئارام، هەڵنەچوو
phobia /fəubiə/ *n.* ترس
phone /fəun/ *n.* تەلەفۆن
phonetic /fəˈnetɪk/ *adj.* دەنگی

photo /fəutəu/ *n.* وێنە
photocopy /fəutəukɒpi/ *n.* لەبەرگرتنەوە، وێنە گرتنەوە
photograph /fəutəgra:f; *US* -græf/ *n.* وێنە
photographer /fə'tɒgrəfə(r)/ *n.* وێنە گر
photography /fə'tɒgrəfi/ *n.* وێنە گریی، وێنەچێتی
phrase /freɪz/ *n.* دەستەواژە
physical /fɪzɪkl/ *adj.* جەستەیی، فیزیایی
physician /fɪ'zɪʃn/ *n.* پزیشکی هەناوی
physics /fɪzɪks/ *n.* زانستی فیزیا
physiotherapy /,fɪzɪəu'θerəpi/ *n.* چارەسەری سروشتی (فیزیایی)
physique /fɪ'zi:k/ *n.* بونیاد، بەژن و بالا
pianist /pɪənɪst/ *n.* پیانۆژەن
piano /pi'ænəu/ *n.* پیانۆ (ئامێرێکی مۆسیقی‌یە)
pick /pɪk/ *v.* ١. هەلبژاردن ٢. لێ کردنەوە ٣. بژارکردن
pickle /pɪkl/ *n.* ترشیات
pickpocket /pɪkpɒkɪt/ *n.* گیرفان بر
pick-up /pɪkʌp/ *n.* پیکاب (ئۆتۆمبیلی

پشت‌بەتاڵ)

pick up /pɪkʌp/ *v.* هەڵگرتن، هەڵگرتنەوە

picnic /ˈpɪknɪk/ *n.* سەیران

pictorial /pɪkˈtɔːriəl/ *adj.* وێنەیی

picture /ˈpɪktʃə(r)/ *n.* وێنە

pie /paɪ/ *n.* بۆرەک، کولێرە بە قیمە

piece /piːs/ *n.* ١. پارچە، بەش ٢. لەت ٣. وردە

pier /pɪə(r)/ *n.* شۆستەی سەردەریا

pierce /pɪəs/ *v.* ١. کون کردن ٢. پێداچوون

piety /paɪəti/ *n.* دینداری، خواناسی

pig /pɪg/ *n.* بەراز

pigeon /ˈpɪdʒɪn/ *n.* کۆترە شینکە

pigment /ˈpɪgmənt/ *n.* ڕەنگ، بۆیە

pile /paɪl/ *n.* مۆڵ، کۆمەڵ

pile /paɪl/ *v.* مۆڵ کردن، کۆمەڵ کردن

pilgrim /ˈpɪlgrɪm/ *n.* حاجی

(دیدەنیکەری مەککەی پیرۆز)

pilgrimage /ˈpɪlgrɪmɪdʒ/ *n.* حەج

pill /pɪl/ *n.* حەب

pillar /ˈpɪlə(r)/ *n.* ستوون، کۆڵەکە

pillow /ˈpɪləʊ/ *n.* سەرین، پشتی، بالیف

pilot /paɪlət/ *n.* فڕۆکەوان
pimple /pɪmpl/ *n.* خاڵی سوور لەسەرپێست (وەک زیپکە)
pin /pɪn/ *n.* دەرزی سەرخڕ، دەمبوس
pin /pɪn/ *v.* دەرزی لێدان
pinafore /pɪnəfɔ:(r)/ *n.* بەروانکە، بەرکۆش، بەریەخە
pincers /pɪnsə(r)/ *n.* گاز
pinch /pɪntʃ/ *n.* ١. نوقورچ ٢. پرووش
pinch /pɪntʃ/ *v.* ١. نوقورچ لێ گرتن ٢. دزین
pine /paɪn/ *n.* کاژ، سنەوبەر
pineapple /paɪnæpl/ *n.* میوەی ئەناناس
ping-pong /pɪŋpɒŋ/ = *table tennis n.* تۆپی سەرمێز (تێنس)
pink /pɪŋk/ *n., adj.* پەمەیی
pint /paɪnt/ *n.* ١. چکێ، تۆزێ ٢. ٧٥و.ی لیترێ
pioneer /ˌpaɪəˈnɪə(r)/ *n.* پێشەنگ، پێشەوا
pious /paɪəs/ *adj.* ئایندار، خواناس
pipe /paɪp/ *n.* ١. لوولە ٢. بۆری ٣. سەبیل
pirate /paɪərət; ˈpaɪrət/ *n.* ١. جەردە ٢. ساختەچی

Pisces /paɪsi:z/ *n.* نەهەنگ (نیشانەی دوانزەیەمی بورجەکان)

piss /pɪs/ *v.* میز کردن

pistol /pɪstl/ *n.* دەمانچە

pit /pɪt/ *n.* ١. چاڵ ٢. کان (کانی خەڵوز)

pitch /pɪtʃ/ *n.* ١. گۆرەپانی یاری ٢. توندیدەنگ ٣. رادە، خەستی

pitch /pɪtʃ/ *v.* ١. فڕێدان (بەتوندی) ٢. کەوتنەخوارەوە، خستنە خوارەوە

pitcher /pɪtʃə(r)/ *n.* سوراحی

piteous /pɪtiəs/ *adj.* بەزەیی هێن، جووڵێنی هەست و بەزەیی

pitfall /pɪtfɔ:l/ *n.* هەڵە، مەترسی (کەپێش بینی روودانی بکەیت)

pity /pɪti/ *n.* ١. بەزەیی ٢. سۆز

pivot /pɪvət/ *n.* تەوەرە

pizza /pi:tsə/ *n.* پیتزا (پارچەیەک هەویرەلەگەڵ گۆشت و پەنیرو هەندێشتی تر، لەفرندا دەبرژێت)

placard /plæka:d/ *n.* لافیتە، ئاگاداری

place /pleɪs/ *n.* ١. شوێن ٢. جێ

place /pleɪs/ *v.* ١. دانان ٢. خستن

plague /pleɪg/ *n.* ١. نەخۆشی تاعون ٢. بەلاّ (وەک مێرووبەکی زۆر)

plain /pleɪn/ *adj.* ١. سادە ٢. ڕوون ٣. ئاشکرا ٣. ڕاشکاو

plain /pleɪn/ *n.* دەشت

plait /plæt/ *(US braid) n.* پرچ، کەزی، (پرچی قژیا پەت)

plan /plæn/ *n.* ١. هێلکاری، نەخشە ٢. پیلان

plan /plæn/ *v.* ١. نەخشە کێشان، ٢. هێلکاری کردن ٣. پیلان دانان

plane /pleɪn/ *n.* ١. فڕۆکە ٢. ڕووتەخت ٣. ڕەندە ٤. ڕوو

planet /ˈplænɪt/ *n.* هەسارە

plant /plɑːnt; *US* plænt/ *n.* ڕووەک

plant /plɑːnt; *US* plænt/ *v.* ڕواندن

plaster /ˈplɑːstə(r); ˈplæs-/ *n.* پلاستەر

plastic /ˈplæstɪk/ *n.* پلاستیک

plate /pleɪt/ *n.* ١. قاپ، دەفر ٢. تابلۆ ٣. پلێت ٤. تاقم

plateau /ˈplætəʊ; *US* plæˈtəʊ/ *n.* ١. بان

(زەوی یەکی تەخت) ۲. وەستان

platform /plætfɔ:m/ *n.* سەکۆ، شۆستە

platoon /plə'tu:n/ *n.* مەفرەزەی سەربازی

play /pleɪ/ *n.* ۱. یاری، گەمە ۲. شانۆگەری

play /pleɪ/ *v.* ۱. یاری کردن ۲. ژەنین، لێدان ۳. ئیش پێ کردن

player /pleɪə(r)/ *n.* ۱. یاریزان ۲. مۆسیقا ژەن

playground /pleɪgraʊnd/ *n.* گۆرەپانی یاری

playing-card /pleɪɪŋ kɑ:d/ *n.* کاغەزی قومار (یاری وەرەقە)

plea /pli:/ *n.* پەلپ و بیانوو، داوا کاری

plead /pli:d/ *v.* ۱. بەهانەهێنانەوە ۲. لێ پارانەوە ۳. دان پیانان، پشتگیریکردن (لەدادگادا)

pleasant /pleznt/ *adj.* ۱. باش ۲. خۆش

please /pli:z/ *interj.* ۱. تکایە ۲. بێ زەحمەت

please /pli:z/ *v.* ۱. دڵخۆش بوون، دڵخۆش کردن ۲. حەزلێ بوون ۳. ڕازی کردن

pleased /pli:zd/ *adj.* ۱. دڵخۆش ۲. ڕازی

pleasure /pleʒə(r)/ *n.* ۱. خۆشی ۲. کەیف

pleat /pli:t/ *n.* بانس (چرچی پانتۆڵ)، پلیسی (چرچی تەنورە)

pledge /pledʒ/ *n.* بەڵێن

plenty /plenti/ *pron.* ١. زۆر ٢. ئەندازەی پێویست

pliable /plaɪəbl/ *(also* **pliant***) adj.* نوشتاوە، نەرم (توانای نوشتانەوەی‌هەبێت)

pliers /plaɪəz/ *n.* پلایس

plot /plɒt/ *n.* ١. پیلان ٢. پارچەزەوی ٣. ڕووداو

plough *(US* **plow***)* /plaʊ/ *n.* گاسن

plough *(US* **plow***)* /plaʊ/ *v.* کێلان بە گاسن

plug /plʌg/ *n.* ١. دەمەوانە ٢. دووشاخە (پلاک)

plum /plʌm/ *n.* هەڵوژە

plumber /plʌmə(r)/ *n.* بۆریچی

plump /plʌmp/ *adj.* خرپن، قەڵەو

plunge /plʌndʒ/ *v.* ١. نقوم بوون، خۆهەڵدان، کەوتن ٢. پیاکردن ٣. دابەزین

plural /plʊərəl/ *adj., n.* کۆ

plus /plʌs/ *n.* هێمای کۆکردنەوە (+)

plus /plʌs/ *prep.* ١. کۆ ٢. وە

ply /plaɪ/ *v.* هات و چۆکردن، چوون و هاتن (بەرێک و پێکی وەک پاس، بەلەم...)

poach /pəʊtʃ/ *v.* ١. هێلکە کوڵاندن

(بێ تویکلە کەی) ٢. کولاندن (بەهێواشی) ٣. ڕاو کردن (لەزەوی کەسێکی تردا)

pocket /pɒkɪt/ *n.* گیرفان، باخەل

poem /pəʊɪm/ *n.* چامە، هۆنراوە

poet /pəʊɪt/ *n.* شاعیر، هۆنەر

poetry /pəʊətri/ *n.* کۆمەلە هۆنراوە

point /pɔɪnt/ *n.* ١. خال ٢. پنت ٣. نووک ٤. فاریزە

point /pɔɪnt/ *v.* ١. نیشاندان ٢. ئاماژە کردن ٣. ڕووتێ کردن

pointed /pɔɪntd/ *adj.* ١. نووک تیژ ٢. وورد

pointer /pɔɪntə(r)/ *n.* ١. ئامۆژگاری ٢. نیشاندەر

poison /pɔɪzn/ *n.* ژەهر

poisonous /pɔɪzənəs/ *adj.* ژەهراوی

poker /pəʊkə(r)/ *n.* ١. ئاسنی ئاگردان (مقاش) ٢. یاری پۆکەر

polar /pəʊlə(r)/ *adj.* جەمسەری (پەیوەندی بەدووجەمسەری باکورویاشورهەیێت)

pole /pəʊl/ *n.* جەمسەر

police /pə'li:s/ *n.* پۆلیس

police station /pəˈliːs steɪʃn/ *n.* بنکەی پۆلیس
policy /ˈpɒləsi/ *n.* سیاسەت (رامیاری)
polish /ˈpɒlɪʃ/ *v.* ١. بریقە پێ هەڵهێنان ٢. جەلایی کردن
polite /pəˈlaɪt/ *adj.* ١. بەرێز ٢. بەرەووشت
political /pəˈlɪtɪkl/ *adj.* رامیاری، سیاسی
politician /ˌpɒləˈtɪʃn/ *n.* سیاسەتمەدار
politics /ˈpɒlətɪks/ *n.* زانستی رامیاری
poll /pəʊl/ *n.* ١. راپرسی ٢. دەنگ دان
poll /pəʊl/ *v.* هەڵبژاردن
pollen /ˈpɒlən/ *n.* هەلاڵە
pollute /pəˈluːt/ *v.* پیس کردن
pollution /pəˈluːʃn/ *n.* پیس بوون (ژەنگە)
pond /pɒnd/ *n.* گۆم (ئاوێکی بچووک)
pony /ˈpəʊni/ *n.* کولە ئەسپ
pool /puːl/ *n.* ئەستێلک، حەوز
poor /pɔː(r); *US* pʊər/ *adj.* ١. هەژار ٢. خراپ ٣. داماو
poorly /ˈpɔːli; *US* ˈpʊərli/ *adv.* بەخراپی
pop /pɒp/ *n.* ١. نالە ٢. مۆسیقای پۆپ

popcorn /pɒpkɔ:n/ *n.* گەنمەشامی
pope /pəʊp/ *n.* پاپا
poppy /pɒpi/ *n.* گولاڵە سورە (خەشخاش)
popular /pɒpjələ(r)/ *adj.* ١. بڵاو
٢. خۆشەویست ٣. گشتی، جەماوەری
population /ˌpɒpjuˈleɪʃn/ *n.* ١. دانیشتوان
٢. نیشتەجێ
porch /pɔ:tʃ/ *n.* دالان (شوێنی چوونە
ژوورەوە)
pore /pɔ:(r)/ *n.* کون
pork /pɔ:k/ *n.* گۆشتی بەراز
porous /pɔ:rəs/ *adj.* کونکون، کوندار
(ئاووهەوا پیادابچێتەناو)
port /pɔ:t/ *n.* بەندەر
portable /pɔ:təbl/ *adj.* ١. هەڵگیراو ٢. دەستی
porter /pɔ:tə(r)/ *n.* ١. کۆڵ کێش ٢. دەرگاوان
portion /pɔ:ʃn/ *n.* بەش، پشک
portrait /pɔ:treɪt; -trət/ *n.* وێنەی مرۆڤ
portray /pɔ:ˈtreɪ/ *v.* ١. وێنە کێشان
(وێنەی کەسێک) ٢. باس کردن
pose /pəʊz/ *v.* ١. وەستان (بۆ وێنە کێشان

یاوێنه گرتن) ٢. خۆواپیشان دان ٣. خۆنواندن

position /pəˈzɪʃn/ *n.* ١. شوێن ٢. جێگا ٣. کار ٤. پله

positive /ˈpɒzətɪv/ *adj.* ١. موجەب ٢. دڵنیا ٣. گەشبین ٤. ڕوون

possess /pəˈzes/ *v.* ١. هەبوون، ٢. بوونه خاوەن ٣. کارتێ کردن

possession /pəˈzeʃn/ *n.* ١. خاوەن دارێتی ٢. سامان

possessive /pəˈzesɪv/ *adj.* خاوەنێتی

possibility /ˌpɒsəˈbɪləti/ *n.* ١. ئه گەر ٢. شیان، گونجان

possible /ˈpɒsəbl/ *adj.* ١. دەشێ ٢. گونجاو

possibly /ˈpɒsəbli/ *adv.* لەوانەیه

post /pəʊst/ *n.* ١. پۆسته ٢. ستوون ٣. ئیش ٤. پۆست

post /pəʊst/ *v.* ١. پۆست کردن ٢. ناردن

postage /ˈpəʊstɪdʒ/ *n.* کرێی پۆسته

postal /ˈpəʊstl/ *adj.* پۆستی (پەیوەندی بەپۆستەوەهەبێت)

postcode /ˈpəʊst kəʊd/ *n.* ژمارەی پۆسته

(لەسە رنامەی نێردراودەنوسرێ)

poster /pəustə(r)/ *n.* تابلۆ

posterity /pɒ'sterəti/ *n.* داهاتوو، ژیانی داهاتوو، ژیانی ئاینده

postgraduate /,pəust'grædʒuət/ *adj.* دەرچووی‌زانکۆ

postman /pəustmən/ = *(US* **mailman***)* *n.* پۆستە چی

post-mortem /,pəust 'mɔːtəm/ *n.* پشکنینی مردوو (بۆزانینی هۆی‌مردنی)

post office /pəustɒfɪs/ *n.* پۆستە خانە

postpone /pə'spəun/ *v.* دواخستن

postscript /pəustskrɪpt/ *n.* تێبینی، دواحاشیە (لە کۆتایی نامەداوە ک شتێکت لەبیرچوویێت باسی‌بکەیت)

posture /pɒstʃə(r)/ *n.* باری وەستان (یارۆشتن)

pot /pɒt/ *n.* ۱. قاپ ۲. قابلەمە ۳. قتوو

potato /pə'teɪtəu/ *n.* پەتاتە

potent /pəutnt/ *adj.* بەهێز

potential /pə'tenʃl/ *adj.* ۱. مات ۲. مت، کپ

potter /ˈpɒtə(r)/ *(US* **putter**/ˈpʌtə(r)/*)* *v.* خۆ مەشغوڵ کردن

pottery /ˈpɒtəri/ *n.* گلکاری

pouch /paʊtʃ/ *n.* گیرفان

poultry /ˈpəʊltri/ *n.* پەلەوەر

pounce /paʊns/ *v.* خۆهەڵدان، هێرش بردن

pound /paʊnd/ *n.* پاوەن، ٤٥٤ گم

pour /pɔː(r)/ *v.* ١. تێ کردن ٢. ڕژان ٣. لێزمە کردن

poverty /ˈpɒvəti/ *n.* هەژاری، نەداری

powder /ˈpaʊdə(r)/ *n.* ١. تۆز ٢. بۆدرە

power /ˈpaʊə(r)/ *n.* ١. توانا ٢. هێز ٣. ووزە ٤. دەسەڵات

powerful /ˈpaʊəfl/ *adj.* ١. بەتوانا ٢. بەهێز

power station /ˈpaʊə steɪʃn/ *(US power plant)* *n.* بنکەی بەرهەمهێنانی کارەبا

practical /ˈpræktɪkl/ *adj.* ١. کرداری ٢. گونجاو ٣. لەبار

practice /ˈpræktɪs/ *n.* ١. مەشق ٢. کردار ٣. نەریت

practice=practise /ˈpræktɪs/ *v.* ١. مەشق

کردن ۲. بەجیٚ‌هیٚنان ۳. کار پیٚ کردن

practitioner /præk'tɪʃənə(r)/ *n.*
مەشق‌پیٚ‌کراو (پزیشک یا پاریٚزەر)

pragmatic /præg'mætɪk/ *adj.* کرداری

praise /preɪz/ *n.* ۱. ستایش ۲. پیا هەڵدان

praise /preɪz/ *v.* ۱. پیاهەڵدان ۲. ستایش کردن

pram /præm/ *(US* **baby carriage***)* *n.*
عەرەبانەی هەڵگرتنی منداڵ

pray /preɪ/ *v.* ۱. نویٚژ کردن ۲. پاڕانەوە

prayer /preə(r)/ *n.* ۱. نویٚژ ۲. پاڕانەوە، نزا

preach /pri:tʃ/ *v.* ووتاردان

precaution /prɪ'kɔ:ʃn/ *n.* هۆشیاری، پاریٚزی
(حەزەرووەرگرتن)

precede /prɪ'si:d/ *v.* پیٚشکەوتن

precedence /'presɪdəns/ *n.* پیٚشکەوتن،
پیٚشینەیێتی (مافی‌هاتن لەپیٚش گشت شتیٚک‌دا)

precious /'preʃəs/ *adj.* ۱. بەنرخ ۲. ئازیز

precise /prɪ'saɪs/ *adj.* ۱. وورد ۲. ڕوون

precision /prɪ'sɪʒn/ *(also* **preciseness***)* *n.*
ووردی (ووردی لە کاردا)

predecessor /'pri:dɪsesə(r); *US* 'predə-/ *n.*

پێشێنە (ئەوانەی پێشوتر)

predict /prɪ'dɪkt/ *v.* پێش بینی کردن

predominant /prɪ'dɒmɪnənt/ *adj.* زاڵ

preface /'prefəs/ *n.* پێشەکی

prefer /prɪ'fɜ:(r)/ *v.* پەسەند کردن

preference /'prefrəns/ *n.* ١. پەسەندی ٢. حەز

preferential /ˌprefə'renʃl/ *adj.* تایبەتی، ناوازە (جیاوازلەوانی تر)

prefix /'pri:fɪks/ *n.* پێشگر

pregnancy /'pregnənsi/ *n.* سک پڕی (بوونی سک)

pregnant /'pregnənt/ *adj.* ١. سک پڕ ٢. ئاوس

prehistoric /ˌpri:hɪ'stɒrɪk; *US* -'stɔ:rɪk/ *adj.* پێش نووسینەوە، پێش مێژوو

prejudice /'predʒudɪs/ *n.* ١. پێشینە ٢. قین، کینە

preliminary /prɪ'lɪmɪnəri; *US* -neri/ *adj.* سەرەتایی

premature /'premətjʊə(r); *US* ˌpri:mə'tʊər/ *adj.* ١. پێ نەگەیو ٢. زوو

premier /'premiə(r); *US* 'pri:miər/ *adj.* ١. باشترین ٢. گرنگترین

premium /pri:miəm/ *n.* ١. پارەی مانگانە (بـــۆ بیمەی کـــۆمەڵایەتی) ٢. پـــارەخـــتنەسەر (کرێ چوونەسەر)
preoccupy /priɒkjupaɪ/ *v.* مێشک گرتن بەشتێکەوە (تەنهایێر لەوەبکەیتەوە)
preparation /ˌprepəˈreɪʃn/ *n.* ١. ئامادە کردن، ئامادە بوون ٢. ئامادە باشی
prepare /prɪˈpeə(r)/ *v.* ئامادە کردن، ئامادە بوون
preposition /ˌprepəˈzɪʃn/ *n.* ئاوەڵفرمانی (شوێن، کات)
prerequisite /ˌpri:ˈrekwəzɪt/ *n.* مەرج، شەرت
prerogative /prɪˈrɒgətɪv/ *n.* بوونی دەسەڵات، توانای دەسەڵات، ماف
prescribe /prɪˈskraɪb/ *v.* ١. دەرمان بۆنوسین ٢. بریاردان، فەرماندان
prescription /prɪˈskrɪpʃn/ *n.* رەچەتە
presence /prezns/ *n.* ١. هەبوون ٢. ئامادە بوون
present /preznt/ *adj.* ١. ئامادە ٢. هەنوکە ٣. هەیە ٤. رانەبوردوو

present /'preznt/ *n.* دیاری

present /prɪ'zent/ *v.* ١. پێشکەش کردن ٢. پێ‌ناساندن ٣. پیشاندان

presentation /ˌprezn'teɪʃn; *US* ˌpri:zen-/ *n.* ١. پێشکەش‌کردن ٢. دووان لەسەرشتێک

preservation /ˌprezə'veɪʃn/ *n.* پاراستن

preserve /prɪ'zɜ:v/ *v.* ١. پاراستن ٢. هێشتنەوە

presidency /'prezɪdənsi/ *n.* سەرۆکایەتی

president /'prezɪdənt/ *n.* ١. سەرۆک ٢. بەڕێوەبەر

press /pres/ *n.* ١. ڕۆژنامە ٢. چاپ ٣. پاڵ

press /pres/ *v.* ١. پەستاندن، فشارلێ کردن ٢. گوشین

pressure /'preʃə(r)/ *n.* پەستان، فشار

prestige /pre'sti:ʒ/ *n.* شکۆ، سەرفرازی، پایە

prestigious /pre'stɪdʒəs/ *adj.* شکۆدار

presumably /prɪ'zju:məbli; *US* -'zu:m-/ *adv.* وادەزانم، لەوانەیە

presume /prɪ'zju:m; *US* -'zu:m/ *v.* وادانان، وازانین

pretence *(US* **pretense***)* /prɪ'tens/ *n.*

واپیشان‌دان، وادەرخستن

pretend /prɪˈtend/ *v.* ١. واپیشان دان ٢. وادەرکەوتن

pretentious /prɪˈtenʃəs/ *adj.* فشە کەر، لەخۆبایی

pretext /ˈpriːtekst/ *n.* بەهانە

pretty /ˈprɪti/ *adj.* سەرنج راکێش، قەشەنگ

pretty /ˈprɪti/ *adv.* ١. زۆر ٢. تەواو

prevail /prɪˈveɪl/ *v.* باڵ کێشان بەسەردا، زاڵ بوون

prevalent /ˈprevələnt/ *adj.* ١. زاڵ ٢. باو

prevent /prɪˈvent/ *v.* ١. نەهێشتن ٢. ڕێ گرتن

prevention /prɪˈvenʃn/ *n.* ١. نەهێشتن، نەهێڵان ٢. قەدەغە کردن ٣. خۆپاراستن

preventive /prɪˈventɪv/ *adj.* ١. ڕێگر ٢. بەرگر

preview /ˈpriːvjuː/ *n.* پێش‌بینین (بینینی فلیم پێش پیشاندانی بەجەماوەر)

previous /ˈpriːviəs/ *adj.* ١. پێشوو ٢. پێشتر

prey /preɪ/ *n.* نێچیر

price /praɪs/ *n.* نرخ

prick /prɪk/ *v.* ١. سمین ٢. کون کردن

۳. پیا کردن

prickle /ˈprɪkl/ *n.* درک

pride /praɪd/ *n.* ۱. شانازی ۲. سەربەرزی

priest /pri:st/ *n.* کەشیش (قەشە)

prim /prɪm/ *adj.* مرۆڤی راست‌و دروست (دڵ ناسک بێت، بەدیتنی کاری چەوت)

primary /ˈpraɪməri; *US* -meri/ *adj.* ۱. سەرەکی ۲. بنەرەتی

prime /praɪm/ *adj.* ۱. سەرەکی ۲. باش

primitive /ˈprɪmətɪv/ *adj.* ۱. سەرەتایی ۲. سادە

prince /prɪns/ *n.* میر، میرزادە

princess /ˌprɪnˈses/ *n.* میرخاتوون

principal /ˈprɪnsəpl/ *adj.* ۱. سەرەکی ۲. بنەرەتی ۳. بەرایی

principle /ˈprɪnsəpl/ *n.* ۱. بنەما ۲. رێسا ۳. باوەڕ ٤. یاسا

print /prɪnt/ *n.* ۱. نوسراوبەچاپ ۲. شوێن، جێ (شوێن پێ، جێ دەست‌وپەنجە)

print /prɪnt/ *v.* چاپ کردن

printer /prɪntə(r)/ *n.* چاکەر، چاپگەر

prior /ˈpraɪə(r)/ *adj.* لەپێش، لەبەر

priority /praɪˈɒrəti; *US* -ˈɔːr-/ *n.* ١. پێشتریتی ٢. پێشینتی

prise /praɪz/ *(US* **prize; pry***)* *v.* زۆر کردن، زۆرلێ کردن (بۆ کردنەوەی قتوویان...)

prism /ˈprɪzəm/ *n.* ئاوێزە

prison /ˈprɪzn/ *(also* **jail***)* *n.* بەندیخانە، گرتووخانە

prisoner /ˈprɪznə(r)/ *n.* بەند، گیراو

privacy /ˈprɪvəsi; ˈpraɪvəsi/ *n.* تەنیایی، جیایی، تایبەتێتی

private /ˈpraɪvət/ *adj.* ١. تایبەتی ٢. کەسی، تایبەت ٣. نهێنی

privilege /ˈprɪvəlɪdʒ/ *n.* ١. جیاوازی ٢. تایبەتێتی ٣. پەسەندکراوی

prize /praɪz/ *n.* خەلات

prize /praɪz/ *v.* نرخاندن، نرخ پێدان

probability /ˌprɒbəˈbɪləti/ *n.* ئەگەر، شیان

probable /ˈprɒbəbl/ *adj.* ١. چاوەڕوان کراو ٢. گونجاو، دەشێ

probably /ˈprɒbəbli/ *adv.* ڕەنگ بێ، پێ دەچێ

probation /prəˈbeɪʃn; *US* prəʊ-/ *n.*

۱. ژێرچاودێری ۲. پشکنین

problem /prɒbləm/ *n.* ۱. کێشە ۲. پرسیار ۳. گرفت

procedure /prə'si:dʒə(r)/ *n.* ۱. شێواز ۲. رێسای کار

proceed /prə'si:d; prəʊ-/ *v.* ۱. بەرەوپێش چوون ۲. بەردەوام بوون

proceedings /prə'si:dɪŋz/ *n.* راپەراندنی‌کار (کاری‌رەسمی)

process /'prəʊses; *US* 'prɒses/ *n.* ۱. قۆناغ ۲. دۆخ ۳. پرۆسە

procession /prə'seʃn/ *n.* بەرێ کردن (وەک لەبۆنەیەک داوەک کاروان خەڵکی دەرۆن)

proclaim /prə'kleɪm/ *v.* راگەیاندنوەک... واناساندن (کردنی شتێ بەرەسمی)

prodigious /prə'dɪdʒəs/ *adj.* مەزن، گەورە، بێ‌شومار

produce /prə'dju:s; *US* -'du:s/ *v.*
۱. بەرهەمهێنان ۲. دروست کردن ۳. بەچکە کردن

product /'prɒdʌkt/ *n.* ۱. بەرهەم ۲. ئەنجام

production /prə'dʌkʃn/ *n.* ۱. بەرهەمهێنان

۲. دروست کردن ۳. بەرهەم

profess /prə'fes/ *v.* ۱. راگەیاندن ۲. ئاشکرا کردن ۳. بەراست دانان

profession /prə'feʃn/ *n.* پیشە

professional /prə'feʃənl/ *adj.* پیشەگەر

professor /prə'fesə(r)/ *n.* مامۆستای زانکۆ (پرۆفیسۆر)

proficient /prə'fɪʃnt/ *adj.* لێهاتوو

profile /prəʊfaɪl/ *n.* ۱. لادیمەن ۲. کورتە ۳. ژیاننامە

profit /prɒfɪt/ *n.* قازانج، سوود

profitable /prɒfɪtəbl/ *adj.* ۱. سوودبەخش، قازانجکەر ۲. بەکەڵک، بەسود

profound /prə'faʊnd/ *adj.* ۱. گەورە ۲. گرنگ ۳. قووڵ

profuse /prə'fju:s/ *adj.* زۆر، بێشومار

program = programme /prəʊgræm; *US* -grəm/ *n.* ۱. بەرنامە ۲. کارنامە

progress /prəʊgres; *US* 'prɒ-/ *n.* ۱. چوونە پێش ۲. پێشکەوتن

progress /prə'gres/ *v.* ۱. پێشکەوتن

٢. بەرەوپێش چوون

prohibit /prəˈhɪbɪt; *US* prəʊ-/ *v.* ١. نەهێشتن، قەدەغە کردن ٢. ڕێ پێ نەدان

prohibition /ˌprəʊɪˈbɪʃn; *US* ˌprəʊəˈbɪʃn/ *n.* قەدەغە کردن

project /ˈprɒdʒekt/ *n.* ١. بیرۆکە ٢. پرۆژە

projection /prəˈdʒekʃn/ *n.* ١. پێش بینی ٢. خستنە سەرپەردە

projector /prəˈdʒektə(r)/ *n.* نیشاندەر (پرۆجێکتەر)

proliferate /prəˈlɪfəreɪt; *US* prəʊ-/ *v.* زیاد بوون، زۆر بوون

prolong /prəˈlɒŋ; *US* -ˈlɔːŋ/ *v.* درێژ کردنەوە، درێژەپێدان

prominent /ˈprɒmɪnənt/ *adj.* ١. بەرچاو ٢. گرنگ ٣. دیار

promise /ˈprɒmɪs/ *n.* پەیمان، بەڵێن

promise /ˈprɒmɪs/ *v.* بەڵێن دان، پەیمان دان

promote /prəˈməʊt/ *v.* ١. بەرزکردنەوە ٢. هاندان

promotion /prəˈməʊʃn/ *n.* ١. بەرزکردنەوە،

بەرزبوونەوە ٢. سەرخستن ٣. بڵاوکردنەوە

prompt /prɒmpt/ *adj.* دەستبەجێ، خێرا

prompt /prɒmpt/ *v.* ١. والێ کردن ٢. یارمەتی دان

prone /prəʊn/ *adj.* شیاو (بۆ توش بوون بەشتێک یا کردنیکارێک)، لەبەرچاو

pronoun /prəʊnaʊn/ *n.* راناو

pronounce /prə'naʊns/ *v.* ١. ووتن، دووان ٢. دەرخستن ٣. خوێندنەوە

pronunciation /prə,nʌsi'eɪʃn/ *n.* شێوەی خوێندنەوە (دەنگی ووشەکان و چۆنیەتی دەربرین)

proof /pru:f/ *adj.* پارێزراو، بەرگریکەر، بەبەرگری (لەوشتەی لەپێشیدێت وەک ئاو، دەنگ...)

proof /pru:f/ *n.* سەلماندن

propaganda /,prɒpə'gændə/ *n.* پرۆپاگەندە

propel /prə'pel/ *v.* پاڵ پێوەنان

propeller /prə'pelə(r)/ *n.* پەروانە

proper /'prɒpə(r)/ *adj.* ١. راست ٢. گونجاو ٣. باش ٤. سەرەکی

property /prɒpəti/ *n.* ١. سامان، دارایی ٢. موڵک ٣. تایبەتمەندی

prophecy /prɒfəsi/ *n.* پێش‌بینی، لەپێش‌دا گوتن

prophesy /prɒfəsaɪ/ *v.* پێش‌بینی کردن (بۆڕووداوی شتێک لەداهاتوودا)

prophet /prɒfɪt/ *n.* پێغەمبەر

proportion /prəˈpɔːʃn/ *n.* ١. ڕێژە ٢. هاوڕێژە

proportional /prəˈpɔːʃənl/ *adj.* هاوڕێژە، هاوپەیوەند (وەک پەیوەندی ڕێژەوقەبارەی شتێک لەگەڵ نرخەکەی وەهتد...)

proposal /prəˈpəʊzl/ *n.* ١. داوا ٢. پیلان ٣. داخوازی

propose /prəˈpəʊz/ *v.* ١. پێشنیار کردن ٢. بەنیازبوون ٣. داخوازی کردن

proposition /ˌprɒpəˈzɪʃn/ *n.* ١. بیروبۆچوون، پێشنیار ٢. کێشە

proprietor /prəˈpraɪətə(r)/ *n.* خاوەن (خاوەن‌بازرگانی یان‌شتێک)

prose /prəʊz/ *n.* پەخشان

prosecute /prɒsɪkjuːt/ *v.* تۆمەتبار کردن

prosecution /ˌprɒsɪˈkjuːʃn/ *n.* سکاڵاله‌ده‌ست کردن، گله‌یی کردن (له‌دادگادا بۆ تاوانی که‌سێک)

prospect /ˈprɒspekt/ *n.* ۱. ئومێد ۲. دیمه‌ن ۳. چاوه‌ڕوانی

prospect /prəˈspekt; *US* ˈprɒspekt/ *v.* به‌دوادا گه‌ڕان، پشکنین (بۆ ئاڵتون، نه‌وت...)

prospective /prəˈspektɪv/ *adj.* چاوه‌ڕوانکراو

prosperity /prɒˈsperəti/ *n.* ۱. سه‌رکه‌وتوویی ۲. خۆشی

prosperous /ˈprɒspərəs/ *adj.* ۱. سه‌رکه‌وتوو ۲. پێشکه‌وتوو ۳. ده‌وڵه‌مه‌ند

protect /prəˈtekt/ *v.* پاراستن

protection /prəˈtekʃn/ *n.* پاراستن، پارێزگاری

protective /prəˈtektɪv/ *adj.* ۱. پارێزه‌ر (بۆپاراستنت) ۲. پارێزه‌ر (بت‌پارێزێت)

protest /ˈprəʊtest/ *n.* ۱. ناڕه‌زایی ۲. به‌ره‌نگاری

protest /prəˈtest/ *v.* ناڕه‌زایی ده‌ربڕین

Protestant /ˈprɒtɪstənt/ *n.* مه‌زهه‌بی پرۆتیستانت (له‌ئایینی‌گاور، که‌له‌ که‌نیسه‌ی ڕۆماجیابۆته‌وه)

protrude /prəˈtruːd; *US* prəʊ-/ *v.* ده‌رپه‌ڕین،

دەرچوون (وەک ددان)

proud /praud/ *adj.* ١. سەربەرز ٢. دڵخۆش ٣. بەفیز

prove /pru:v/ *v.* ١. سەلماندن ٢. دەرکەوتن، دەرخستن

proverb /'prɒvɜ:b/ *n.* پەند

provide /prə'vaɪd/ *v.* ١. پێدان ٢. دەستەبەر کردن

provided /prə'vaɪdɪd/ *conj.* بەمەرجێ، ئەگەر

province /'prɒvɪns/ *n.* ١. پارێزگا ٢. وولایەت

provision /prə'vɪʒn/ *n.* ١. پێدان ٢. ئامادەکاری ٣. خۆراک

provisional /prə'vɪʒənl/ *adj.* دەمی، هەنوکە، کاتی (شتێک بۆ ئەمکاتە)

provocation /ˌprɒvə'keɪʃn/ *n.* هارکردن، تورە کردن، هاندان

provoke /prə'vəuk/ *v.* ١. تورە کردن ٢. ئاڵۆزاندن، وورووژاندن

proximity /prɒk'sɪməti/ *n.* نزیکی

prune /pru:n/ *n.* هەڵوژەی ووشک

prune /pru:n/ *v.* لق و پۆپ کردن (برینی لق و

پۆپی درەخت بەمەبەستی چاک کردن)

pry /praɪ/ *v.* ۱. گەران بەدوای زانینی کاروباری خەلکی ۲. (=*prise*) فشارلێ کردن

psychiatry /saɪˈkaɪətri; *US* sə-/ *n.* پزیشکیی دەروونی (زانستی نەخۆشییەدەروونی یەکان)

psychology /saɪˈkɒlədʒi/ *n.* دەروونزانی

pub /pʌb/ *(also* **public house***)* *n.* مەیخانە

puberty /ˈpju:bəti/ *n.* هەرزەکاری

public /ˈpʌblɪk/ *adj.* ۱. گشتی ۲. گەلیی ۳. ئاشکرا

publication /ˌpʌblɪˈkeɪʃn/ *n.* ۱. چاپ ۲. بڵاوکردنەوە ۳. ئاشکراکردن

publicity /pʌbˈlɪsəti/ *n.* ۱. ئاگاداری ۲. بڵاوکردنەوە

publish /ˈpʌblɪʃ/ *v.* ۱. چاپ و پەخش کردن ۲. بڵاوکردنەوە

pull /pʊl/ *v.* راکێشان

pulley /ˈpʊli/ *n.* خلۆکە، بەکرە (بۆبەرز کردنەوەی شتی قورس)

pullover /ˈpʊləʊvə(r)/ *n.* بلووز

pulse /pʌls/ *n.* ترپە، لێدان

pump /pʌmp/ *n.* ترومپا، پەمپ

punch /pʌntʃ/ *v.* مشت لێدان

punctual /pʌŋktʃuəl/ *adj.* ١. لانەداو ٢. بەڵێن ڕاست ٣. لە کاتی خۆیدا

punctuate /pʌŋktʃueɪt/ *v.* ١. خاڵ بەندی کردن (سەروبۆربۆ کردن) ٢. قسە پێبڕین

punctuation /ˌpʌŋktʃuˈeɪʃn/ *n.* خاڵبەندی

puncture /pʌŋktʃə(r)/ *n.* کون، پەنجەرە

punish /pʌnɪʃ/ *v.* سزادان

punishment /pʌnɪʃmənt/ *n.* سزا

punitive /pju:nətɪv/ *adj.* ١. سزایی ٢. ڕەق و توند

pupil /pju:pl/ *n.* ١. قیرخواز ٢. بیلبیلە

puppet /pʌpɪt/ *n.* بووکلە، زەلامی یاری

puppy /pʌpi/ *n.* تووتکە، تووتەلە

purchase /pɜ:tʃəs/ *v.* کڕین

pure /pjʊə(r)/ *adj.* ١. تەواو ٢. خاوێن، پاک ٣. پەتی

purify /pjʊərɪfaɪ/ *v.* پاک کردنەوە، خاوێن کردنەوە

purity /pjʊərəti/ *n.* پاکێتی، ساقێتی

purple /pɜ:pl/ *adj.* مۆر

purpose /ˈpɜ:pəs/ *n.* مەبەست، نیاز

purse /pɜ:s/ *n.* جزدان، جانتای دەست

purse /pɜ:s/ *v.* دەم قیچ کردنەوە (لێوکرژ کردن و دەم بچوک کردنەوە، وەکفووبکەیت)

pursue /pəˈsju:; *US* -ˈsu:/ *v.* ١. شوێن کەوتن ٢. بەدوو رۆشتن

pursuit /pəˈsju:t; *US* -ˈsu:t/ *n.* شوێن کەوتن، بەدوادا چوون

pus /pʌs/ *n.* کێم، زووخ (جەراعەت)

push /pʊʃ/ *v.* پاڵ پێوەنان

put /pʊt/ *v.* ١. دانان ٢. تێ خستن ٣. لێ نان

put on /pʊtɒn/ *v.* ١. لەبەر کردن ٢. واپیشاندان ٣. داگیرساندن

puzzle /ˈpʌzl/ *n.* مەتەڵ

pyjamas /pəˈdʒɑ:məz/ *(US* **pajamas***)* *n.* بیجامە

pyramid /ˈpɪrəmɪd/ *n.* هەرەم

Qq

Q, q /kjuː/ *n.* کیو - حەڤدەیەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە

quake /kweɪk/ *v.* لەرزین، لەرینەوە

qualification /ˌkwɒlɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* ١. بروانامە ٢. لێ هاتن، توانا ٣. مەرج ٤. سنوور

qualified /ˈkwɒlɪfaɪd/ *adj.* ١. دەرچوو (لە تاقیکردنەوە یاخولی خوێندن) ٢. لێهاتوو، وەستا، کارامە ٣. ناتەواو، سنووردار

qualify /ˈkwɒlɪfaɪ/ *v.* ١. لێ هاتن ٢. گونجاندن ٣. ماف پێ دان ٤. سەرکەوتن

quality /ˈkwɒləti/ *n.* ١. جۆریتی ٢. سیفەت ٣. چۆنیتی

quantity /ˈkwɒntəti/ *n.* ١. چەندێتی ٢. بڕ

quarantine /ˈkwɒrəntiːn/ *n.* قەرەنتینە، دابڕینی دروستی (بەندکردنی مرۆڤ یا ئاژەڵ لەجێگایەکدا کە گومانی نەخۆشی یان لێ بکرێت)

quarrel /ˈkwɒrəl/ *n.* دەمەقرە

quarter /ˈkwɔːtə/ *n.* ١. چارەک ٢. سێ مانگ

۳. گەرەک

quay /ki:/ *n.* سەکۆی بەندەر

queen /kwi:n/ *n.* شاژن

queer /kwɪə(r)/ *adj.* نامۆ، سەیر

quench /kwentʃ/ *v.* تونێتی شکاندن

query /'kwɪəri/ *n.* پرسیار

quest /kwest/ *n.* بە دوادا گەڕان، پشکنین (بەدوای شتێکدا کە دۆزینەوەی سەختبێت)

question /'kwestʃən/ *n.* ۱. پرسیار ۲. گومان ۳. کێشە

question /'kwestʃən/ *v.* ۱. پرسیار کردن ۲. گومان بردن

questionable /'kwestʃənəbl/ *adj.* ۱. جــێی پرسیار، جــێی گومان ۲. گــومان لەڕاســتی و دروستیداهەیە

question mark /'kwestʃən mɑ:k/ *n.* نیشانەی پرسیار

questionnaire /ˌkwestʃə'neə(r)/ *n.* لیستی پرسیار (بۆ وەرگرتنی ڕای خەڵکی لەسەر بابەتێک)

queue /kju:/ *(US* **line***)* *n.* ڕیز، سەرە

quick /kwɪk/ *adj.* خێرا
quickly /kwɪkli/ *adv.* بەخێرایی، بەتیژی
quiet /ˈkwaɪət/ *adj.* ئارام، بێدەنگ
quiet /ˈkwaɪət/ *n.* بێدەنگی، ئارامی
quietly /ˈkwaɪətli/ *adv.* بەئارامی
quilt /kwɪlt/ *n.* لێفە
quit /kwɪt/ *v.* ١. وازلێهێنان ٢. بەرنامە داخستنەوە
quite /kwaɪt/ *adv.* ١. تارادەیەک ٢. زۆر ٣. بەتەواوی
quiver /ˈkwɪvə(r)/ *v.* لەرزین
quiz /kwɪz/ *n.* پرسیاری پێشکەوتن، کورتە تاقیکردنەوە
quote /kwəʊt/ *v.* لێوەرگرتن
quotient /ˈkwəʊʃnt/ *n.* کۆلکە

Rr

R, r /ɑ:(r)/ *n.* ئار – هەژدەیەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزییە

rabbi /ˈræbaɪ/ *n.* حاخام (پیاوی ئایینی جولەکە)

rabbit /ˈræbɪt/ *n.* کەروێشک

rabies /ˈreɪbi:z/ *n.* نەخۆشی هاری

race /reɪs/ *n.* ١. پێشبڕکێ ٢. نەژاد

race /reɪs/ *v.* پێشبڕکێ کردن

racism /ˈreɪsɪzəm/ *n.* رەگەزپەرستی

rack /ræk/ *n.* ١. رەفە ٢. چەنچە

racket *(also* **racquet***)* /ˈrækɪt/ *n.* رەکتە (لەیاری تێنس دا)

radar /ˈreɪdɑ:(r)/ *n.* رادار (سیستمی پەیدا کردنی شوێنی شتێک بە بەکار هێنانی شەپۆلی رادیۆیی)

radiate /ˈreɪdieɪt/ *v.* ١. تیشک دانەوە ٢. لێ لێ بوونەوە

radiation /ˌreɪdiˈeɪʃn/ *n.* تیشک دانەوە

radiator /ˈreɪdieɪtə(r)/ *n.* ١. زەیتی ٢. رادیێتەر
radical /ˈrædɪkl/ *adj.* ١. ڕەگ و ڕیشەیی ٢. زۆرگەورە
radio /ˈreɪdiəʊ/ *n.* رادیۆ
radioactive /ˌreɪdiəʊˈæktɪv/ *adj.* تیشکاوەر
radiographer /ˌreɪdiˈɒgrəfə(r)/ *n.* پزیشکی تیشک (تیشکی - X)
radish /ˈrædɪʃ/ *n.* توور
radius /ˈreɪdiəs/ *n.* نیوەتیرەی بازنە
raffle /ˈræfl/ *n.* فرۆشتنی کاغەزی یا نسیب
raft /rɑːft; *US* ræft/ *n.* کەلەک (جۆرێکی سادەلەبەلەم)
rafter /ˈrɑːftə(r); *US* ˈræf-/ *n.* دارەڕا، پایە (دادەنرێ بۆبنمیچ)
rag /ræg/ *n.* پەڕۆشڕ، پەڕۆکۆن
rage /reɪdʒ/ *n.* تورەیی یەکی زۆر
ragged /ˈrægɪd/ *adj.* ١. شڕو وڕ ٢. نارێک
raid /reɪd/ *n.* پەلامار، بەسەردادان، هێرش
raid /reɪd/ *v.* هێرش بردنە سەر، هەڵکوتانەسەر
rail /reɪl/ *n.* ١. محاجەرە ٢. سکە ٣. عەلاگەی هەڵواسین ٤. توول

railroad /reɪlrəʊd/ *n.* هێڵی شەمەندەفەر (ئاسن)

railway /reɪlweɪ/ *n.* = *railroad*

rain /reɪn/ *n.* باران

rain /reɪn/ *v.* باران بارین

rainbow /reɪnbəʊ/ *n.* پەلکە زێرینە

rainy /reɪni/ *adj.* باراناوی

raise /reɪz/ *v.* ١. بەرزکردنەوە ٢. زیاد کردن ٣. بەخێو کردن

rake /reɪk/ *n.* چەنگاڵ، خەرواشە (شێوە چنگاڵ بۆهەڵگرتنی یا پاککردنەوەی چیمەن)

rally /ræli/ *n.* ١. پێشکەوتن (لەپێشبرکێی ئۆتۆمبیلدا) ٢. کۆبوونەوە (کاری سیاسی)

rally /ræli/ *v.* ١. بەهێز بوون ٢. کۆ کردنەوە، کۆبوونە (خەڵک)

ram /ræm/ *n.* بەران (نێرەی مەڕ)

rampant /ræmpənt/ *adj.* بەلا، کێشە (کەچارەی نەکرێت یا سەختبێت)

ranch /rɑːntʃ; *US* ræntʃ/ *n.* کێڵگەی ڕەشەوولاخ

random /rændəm/ *adj.* کوێرانە، هەڕەمەکی

range /reɪndʒ/ *n.* ۱. بوار ۲. مەودا
range /reɪndʒ/ *v.* ۱. کشان ۲. ڕیز کردن
rank /ræŋk/ *n.* پلەوپایە
ransom /rænsəm/ *n.* پارەی بەردانی بارمتە، فیدیە
rape /reɪp/ *n.* پەلاماردان
rape /reɪp/ *v.* دەست درێژی کردنە سەر ناموس
rapid /ræpɪd/ *adj.* خێرا
rapture /ræptʃə(r)/ *n.* خۆشی، شادی، کەیف
rare /reə(r)/ *adj.* ۱. دەگمەن، دانسقە ۲. کاڵ
rarely /reərli/ *adv.* بەدەگمەن
raring /reərɪŋ/ *adj.* دڵ گەرم، بەپەرۆش (بۆدەست پێ کردن بە کارێک)
rarity /reərəti/ *n.* دەگمەنێتی
rascal /rɑ:skl; *US* 'ræskl/ *n.* نەگریس، چوختی
rash /ræʃ/ *adj.* هەڵەشە
rash /ræʃ/ *n.* ۱. پەڵەی سوور (لەسەرپێست) ۲. هەرا، بەزم
rat /ræt/ *n.* جرج
rate /reɪt/ *n.* ۱. تێکرا ۲. نرخ ۳. خێرایی
rather /rɑ:ðə(r); *US* 'ræ-/ *adv.* تارادەیەک

rating /ˈreɪtɪŋ/ *n.* نرخاندن، پێوانه
ratio /ˈreɪʃiəʊ/ *n.* ڕێژه
rational /ˈræʃnəl/ *adj.* هۆشیار، ژیریێژ
rationalise *(also* **rationalize***)* /ˈræʃnəlaɪz/ *v.* ١. بەهانە بۆهێنانەوە، والێکدانەوە (ووتن بەقسەی خۆی‌گوایە) ٢. ڕێکخستن (کاری بازرگانی)
rattle /ˈrætl/ *v.* تەقەتەق کردن
raw /rɔː/ *adj.* ١. کاڵ ٢. خاو
ray /reɪ/ *n.* تیشک
razor /ˈreɪzə(r)/ *n.* مەکینەی ڕیش تاشین
reach /riːtʃ/ *v.* ١. گەیشتن ٢. درێژ کردن
react /riˈækt/ *v.* ١. کارلێک کردن ٢. وەلام دانەوە
reaction /riˈækʃn/ *n.* ١. کارلێک ٢. وەلام. ٣. کاردانەوە
read /riːd/ *v.* ١. خوێندنەوە ٢. پیشان دان
reader /ˈriːdə(r)/ *n.* ١. خوێنەر (ڕۆژنامە، گۆڤار) ٢. پەرتووکی خوێندنەوە (بۆراهێنان)
reading /ˈriːdɪŋ/ *n.* خوێندنەوە
ready /ˈredi/ *adj.* ئامادە
ready-made /ˌredi ˈmeɪd/ *adj.* ئامادەکراو،

حازر

real /ri:əl; *Brit also* rɪəl/ *adj.* ڕاست، ڕاستەقینە

realism /ri:əlɪzəm; *Brit also* 'rɪəlɪzəm /*n.* ١. ڕاستێتی ٢. ڕێبازی ڕیالیزم (وێژە وهونەر)

reality /ri'ælətɪ/ *n.* ڕاستی

realise *(also* **realize***)* /ri:əlaɪz; *Brit also* 'rɪəlaɪz/ *v.* ١. پێزانین ٢. دەرک پێ کردن ٣. هێنانەدی

really /ri:əli; *Brit also* 'rɪəli/ *adv.* لەڕاستیدا

realm /relm/ *n.* ١. شانشین (شانشینی) ٢. بوار (بواری زانست و...)

reap /ri:p/ *v.* ١. چنینەوە ٢. دوورینەوە، درەوکردن (دوورینەوەی بەرهەمی دانە وێلە یەکی چێنراو)

reappear /ˌri:ə'pɪə(r)/ *v.* دەرکەوتنەوە

rear /rɪə(r)/ *n.* ١. دوا ٢. سمت

rear /rɪə(r)/ *v.* ١. پەروەردە کردن ٢. بەخێو کردن

rearrange /ˌri:ə'reɪndʒ/ *v.* ١. ڕێکخستنەوە، دانانەوە ٢. چاککردنەوە

reason /ri:zn/ *n.* هۆ، هۆکار

reasonable /ˈri:znəbl/ *adj.* ١. گونجاو
٢. ماقول، ژیرانه
reassure /ˌri:əˈʃɔ:(r); *US* -ˈʃʊər/ *v.* ئارام کردنەوە، دڵنیا کردن، دڵدانەوە
rebate /ˈri:beɪt/ *n.* داشکاندن (گەڕاندنەوەی پارە بۆت)
rebel /ˈrebl/ *n.* یاخی
rebellion /rɪˈbeliən/ *n.* یاخی بوون
rebound /rɪˈbaʊnd/ *v.* گەڕانەوە
rebuke /rɪˈbju:k/ *v.* سەرزەنشت کردن، تێخوڕین، گلەیی لێ کردن
recall /rɪˈkɔ:l/ *v.* بیرکەوتنەوە، بیرهاتنەوە، هاتنەوەبیر
recapitulate /ˌri:kəˈpɪtʃuleɪt/ *v.* چاوپیاخشاندنەوە، دووبارە کردنەوە
recede /rɪˈsi:d/ *v.* ١. دیارنەمان، دوورکەوتنەوە
٢. لاوازبوون
receipt /rɪˈsi:t/ *n.* وەرگرنامە، وەسڵ
receive /rɪˈsi:v/ *v.* وەرگرتن
receiver /rɪˈsi:və(r)/ *n.* ١. وەرگر ٢. گوشی تەلەفۆن

recent /ˈri:snt/ *adj.* تازە

recently /ˈri:sntli/ *adv.* تازەگی، لەم دواییەدا

reception /rɪˈsepʃn/ *n.* ١. پرسگە ٢. پێشوازی

recess /rɪˈses; ˈri:ses/ *n.* ١. وەستان (لە کاروچالاکی) ٢. تاق (لەژووردا) ٣. کون یان جێی شاراوە

recession /rɪˈseʃn/ *n.* سستی

recipe /ˈresəpi/ *n.* ١. رەچەتە ٢. رێنما (رێنمایی چۆنیەتی دروست کردن ولێنانی خواردن)

recipient /rɪˈsipiənt/ *n.* وەرگر (ئەوکەسەی شتێ وەردەگرێ)

reciprocal /rɪˈsɪprəkl/ *adj.* ئالوگۆڕکراو (شتێ بدەیت وشتێکیش وەرگری)

recite /rɪˈsaɪt/ *v.* وتن، خوێندنەوە، بۆخوێندنەوە (وەک هۆنراوەیەک)

reckless /ˈrekləs/ *adj.* کەم تەرخەم، بێباک

reckon /ˈrekən/ *v.* ١. بڕوابوون، وادانان ٢. دانان بەنزیکەیی (حساب کردن)

reclaim /rɪˈkleɪm/ *v.* ١. گێڕاندنەوە (شتومەک) ٢. چاککردنی زەوی

recline /rɪˈklaɪn/ *v.* پاڵ دانەوە (وەک پاڵ دانەوە

بەپشتی یالە ئۆتۆمبیل‌دا)

recognition /ˌrekəgˈnɪʃn/ *n.* ١. ناسینەوە ٢. جیا کردنەوە (وەک پیشان دانی ریز)

recognise *(also* **recognize***)* /ˈrekəgnaɪz/ *v.* ١. ناسینەوە ٢. پەسەند کردن ٣. دان پیانان

ˑcoil /rɪˈkɔɪl/ *v.* سلەمینەوە، گەرانە دواوە (وەک ترسێک لەشتێک)

ˑllect /ˌrekəˈlekt/ *v.* بیرکەوتنەوە

ˑcommend /ˌrekəˈmend/ *v.* ١. راسپاردن ٢. ئامۆژگاری کردن

recompense /ˈrekəmpens/ *v.* پاداشت پی‌دان

reconcile /ˈrekənsaɪl/ *v.* ئاشت بوونەوە

record /ˈrekɔːd; *US* ˈrekərd/ *n.* ١. تۆمار ٢. قەوان

record /rɪˈkɔːd/ *v.* تۆمار کردن

recorder /rɪˈkɔːdə(r)/ *n.* ١. تۆمارکەر ٢. جوزەلە

recover /rɪˈkʌvə(r)/ *v.* ١. چاک بوونەوە ٢. دۆزینەوە

recovery /rɪˈkʌvəri/ *n.* ١. چاک بوونەوە ٢. گێرانەوە

recreation /ˌrekriˈeɪʃn/ *n.* رابواردن
recruit /rɪˈkruːt/ *n.* ئەندامی نوێ
recruitment /rɪˈkruːtmənt/ *n.* ١. بەسەرباز کردن ٢. خستنە سەرکار
rectangle /ˈrektæŋgl/ *n.* لاکێشە
recur /rɪˈkɜː(r)/ *v.* ڕوودانەوە، دووبارە بوونەوە
recycle /ˌriːˈsaɪkl/ *v.* بەکارهێنانەوە
red /red/ *adj.* سوور
redden /ˈredn/ *v.* سوور بوونەوە، سوور کردنەوە
redistribute /ˌriːdɪˈstrɪbjuːt/ *v.* بڵاوکردنەوە، دابەش کردن (بەسەرخەڵک دایا بەسەرگرووپێک‌دا)
reduce /rɪˈdjuːs; *US* -ˈduːs/ *v.* کەم کردنەوە
reduction /rɪˈdʌkʃn/ *n.* کەم کردنەوە، کەم بوونەوە
redundant /rɪˈdʌndənt/ *adj.* ١. بێ ئیش، بەتاڵ ٢. ناپێویست
redundancy /rɪˈdʌndənsi/ *n.* بێ ئیشی، بەتاڵی
reed /riːd/ *n.* قامیش، زەل
reek /riːk/ *n.* بۆگەن، بۆنێکی زۆرناخۆش

reel /ri:l/ *(also US* **spool***)* *n.* خلۆکە، بەکرە
refectory /rɪ'fektri/ *n.* ژووری (هۆلی) نان خواردن (لەکۆلێژیاله قوتابخانەدا)
refer /rɪ'fɜ:(r)/ *v.* ١. ئاماژەبۆ کردن ٢. ناردن
referee /ˌrefə'ri:/ *n.* داوەر (ناوبژیوانی یاری)
reference /'refərəns/ *n.* ژێدەر، سەرچاوە
referendum /ˌrefə'rendəm/ *n.* راپرسی
refill /ˌri:'fɪl/ *v.* پڕکردنەوە
refine /rɪ'faɪn/ *v.* ١. پوختەکردن ٢. پالاوتن
reflect /rɪ'flekt/ *v.* ١. ڕەنگ دانەوە ٢. دەربڕین ٣. پەرچ کردنەوە
reflection *(also* **reflexion***)* /rɪ'flekʃn/ *n.* ١. دەربڕین ٢. پەرچ کردن ٣. ڕەنگ دانەوە
reflex /'ri:fleks/ *n.* ١. پەرچەکردار ٢. وەلام
reform /rɪ'fɔ:m/ *n.* چاکسازی
reform /rɪ'fɔ:m/ *v.* چاک کردن، باش کردن
refrain /rɪ'freɪn/ *n.* ئەوکۆپلەیەی کەدووبارە دەکرێتەوە (لەگۆرانیدا)
refrain /rɪ'freɪn/ *v.* نەکردن، وازهێنان (لەکردنی کارێک، وەک جگەرەکێشان)
refresh /rɪ'freʃ/ *v.* بووژاندنەوە

refreshment /rɪ'freʃmənt/ *n.* ١ بووژێنەرەوە ٢. ساردەمەنی

refrigerator /rɪ'frɪdʒəreɪtə(r)/ *n.* بەفرگر، یەخچاڵ

refuge /'refju:dʒ/ *n.* پەنا، حەشارگە

refugee /ˌrefju'dʒi:; *US* 'refjʊdʒi:/ *n.* پەنابەر

refund /'ri:fʌnd/ *n.* پارەی دراوە (پاشگێرانەوەی شتە کەبۆخاوەنە کەی)

refund /rɪ'fʌnd; 'ri:fʌnd/ *v.* دانەوە (پارە)

refusal /rɪ'fju:zl/ *n.* ١. نەویستن ٢. ڕەت کردنەوە

refuse /'refju:s/ *n.* ١. شەخەڵ ٢. شتی نەویستراو

refuse /rɪ'fju:z/ *v.* ١. نەویستن ٢. ڕەتکردنەوە

regain /rɪ'geɪn/ *v.* بۆگەڕاندنەوە، دەستخستنەوە (شتێک کە لە کیس چووبێت)

regard /rɪ'gɑ:d/ *n.* ١. گرنگی ٢. ڕێز ٣. ڕەچاو کردن

regard /rɪ'dɑ:d/ *v.* ١. وادانان ٢. تێڕوانین ٣. تەماشا کردن

regarding /rɪ'gɑ:dɪŋ/ *prep.* دەربارەی

regime /reɪ'ʒi:m; 'reʒi:m/ *n.* ١. رژێم ٢. یاسای بەڕێوە بردن

regiment /redʒɪmənt/ *n.* ١. لق ٢. کەتیبە

region /ri:dʒən/ *n.* ١. هەرێم ٢. دەڤەر

register /'redʒɪstə(r)/ *n.* پێرستی ناو

register /redʒɪstə(r)/ *v.* ١. ناونووسی کردن ٢. تۆمار کردن

registrar /ˌredʒɪ'strɑ:(r); 'redʒɪstrɑ:(r)/ *n.* تۆمارکەر (تۆماری داغڵ بوانی زانکۆ، وەیا هەڵگرتن و پاراستنی بەڵگەنامەی ڕەسمی وەک لەدایک بوان و...)

regret /rɪ'gret/ *n.* ١. پەشیمانی ٢. داخ

regret /rɪ'gret/ *v.* ١. پەشیمان بوونەوە ٢. داخ بۆخورادن

regular /'regjələ(r)/ *adj.* ١. ڕێک و پێک ٢. ئاسایی ٣. ڕێک

regulate /'regjuleɪt/ *v.* ڕێکخستن

regulation /ˌregju'leɪʃn/ *n.* ١. ڕێک و پێکی ٢. یاسا

rehearse /rɪ'hɜ:s/ *v.* مەشق کردن، پرۆڤە کردن، پرۆڤەپێ کردن (مەشق کردن لەسەرکردنی کارێ

پێش کردنی لەبەر چاوی جەماوەر)

rein /rein/ *n.* ڕێشوی ئەسپ (پارچە چەرمێکەدەکرێ بەسەری ئەسپەوە بۆ کۆنترۆڵ کردنی)

reinforce /ˌriːɪnˈfɔːs/ *v.* بەهێز کردن، بەهێزتر کردن

reject /rɪˈdʒekt/ *v.* ١. ڕەت کردنەوە ٢. پەسەند نەکردن

relapse /rɪˈlæps/ *v.* خراپ بوونەوە، چوونەوە بەرەوخراپی (نەخۆشی یا هەڵس وکەوت)

relate /rɪˈleɪt/ *v.* بەستنەوە (دۆزینەوەی پەیوەندی نێوان چەندشتێ)

relation /rɪˈleɪʃn/ *n.* ١. پەیوەندی ٢. خزمایەتی ٣. دۆستایەتی

relationship /rɪˈleɪʃnʃɪp/ *n.* ١. پەیوەندی ٢. هاوڕێیەتی ٣. خزمایەتی

relative /ˈrelətɪv/ *adj.* ١. نزیکەیی ٢. ڕێژەیی ٣. تارادەیەک

relative /ˈrelətɪv/ *n.* خزم، کەس و کار

relax /rɪˈlæks/ *v.* ١. ئارام کردنەوە ٢. خاوبوونەوە، خاوکردنەوە ٣. پشوودان

relaxed /rɪ'lækst/ *adj.* ئارام، ڕەحەت (کەسێک لەپشوودایێت)

relay /ri:leɪ/ *(also* **relay race***)* *n.* پێشبرکێی پۆستە (ڕاکردن یا مەلە کردن بەنۆبە)

relay /ri:leɪ; rɪ'leɪ/ *v.* ١. گوێزانەوە ٢. پەخش کردن

release /rɪ'li:s/ *v.* ١. ئازاد کردن ٢. بەرەڵا کردن، بەردان

relegate /'relɪgeɪt/ *v.* نزم کردنەوە وکەم کردنەوەی ئاستی شتێک (پلەیەکخوارتر)

relent /rɪ'lent/ *v.* نەرم بوون

relevant /'reləvənt/ *adj.* ١. پەیوەندیدار ٢. گرنگ

reliable /rɪ'laɪəbl/ *adj.* ١. جێی متمانە ٢. پشت پێبەسراو

reliance /rɪ'laɪəns/ *n.* پشت پێبەستن، متمانە

relief /rɪ'li:f/ *n.* ١. حەوانەوە، پشوو ٢. یارمەتی

relieve /rɪ'li:v/ *v.* حەواندنەوە، پشوو پێدان

religion /rɪ'lɪdʒən/ *n.* ئایین

religious /rɪ'lɪdʒəs/ *adj.* ئایینی

relinquish /rɪ'lɪŋkwɪʃ/ *v.* وازلێ هێنان، تەرک

کردن (لە کردنی کارێک)

reluctant /rɪˈlʌktənt/ *adj.* ١. نابەدڵ ٢. بەرگر ٣. ڕازی نەبوو

rely /rɪˈlaɪ/ *v.* پشت پێ بەستن، متمانە پێ کردن

remain /rɪˈmeɪn/ *v.* مانەوە

remainder /rɪˈmeɪndə(r)/ *n.* ماوە، پاشماوە (ئەوەی دەمێنێتەوە)

remains /rɪˈmeɪnz/ *n.* ١. پاشماوەکان، جێماوەکان ٢. لاشە، تەرم (مردوو)

remark /rɪˈmɑːk/ *n.* سەرنج، لێدوان، تێبینی

remark /rɪˈmɑːk/ *v.* ١. لێدوان ٢. تێبینی دان

remarkable /rɪˈmɑːkəbl/ *adj.* دیار، بەرچاو، نائاسایی

remedy /ˈremədi/ *n.* چارەسەر، دەرمان

remember /rɪˈmembə(r)/ *v.* بیرکەوتنەوە، هاتنەوە یاد

remind /rɪˈmaɪnd/ *v.* بیرخستنەوە، هێنانەوە یاد

remnant /ˈremnənt/ *n.* پاشماوە (پارچەی بەجێماو)

remorse /rɪˈmɔːs/ *n.* پەشیمانی

remote /rɪˈməʊt/ *adj.* دوور

remote control /rɪˈməʊt kənˈtrəʊl/ *n.*
کۆنترۆڵ (بۆ کارپێ کردنی ئامێرەکان لەدوورەوە)

remove /rɪˈmuːv/ *v.* ۱. لابردن ۲. پێوەنەهێشتن ۳. دەرهێنان

render /ˈrendə(r)/ *v.* ۱. یارمەتی دان (دەستی یارمەتی بۆ درێژ کردن) ۲. والێ کراو (بوونەهۆی)

renovate /ˈrenəveɪt/ *v.* ۱. نوێ کردنەوە ۲. بنیاتنانەوە

rent /rent/ *n.* کرێ

rent /rent/ *v.* ۱. بە کرێدان ۲. دانی کرێ

renunciation /rɪˌnʌnsiˈeɪʃn/ *n.* دەست لێ بەردان، وازلێ هێنان، نەویستن

repair /rɪˈpeə(r)/ *v.* چاک کردنەوە

repatriate /ˌriːˈpætrieɪt; *US* -ˈpeɪt-/ *v.*
ناردنەوە و دەرکردنەوە، سنورداش کردن (کەسێ لەو ولاتێکەوە بۆوولاتەکەی خۆی)

repatriation /ˌriːˌpætriˈeɪʃn; *US* -ˈpet-/ *n.*
سنورداش کردن، گێڕاندنەوە بۆ وولات

repay /rɪˈpeɪ/ *v.* پارەدانەوە (قەرز)، پاداشتدانەوە

repeal /rɪˈpiːl/ *v.* کارپێنەکردن، لە کارخستن،

پووچ کردنەوە (وەک یا سایەک)

repeat /rɪˈpiːt/ *v.* چەندجارە (دووبارە) کردنەوە

repel /rɪˈpel/ *v.* ۱. دوورخستنەوە ۲. پاڵ پێوەنان

repent /rɪˈpent/ *v.* تۆبە کردن (پەیمان دان بۆ نەکردنەوەی تاوانێک)

repetition /ˌrepəˈtɪʃn/ *n.* چەندجارە (دووبارە) بوونەوە

replace /rɪˈpleɪs/ *v.* ۱. خستنە جێی خۆی ۲. جێ گرتنەوە

reply /ˌriːˈpleɪ/ *v.* وەلام دانەوە

report /rɪˈpɔːt/ *n.* راپۆرت، پەیام

report /rɪˈpɔːt/ *v.* ۱. راپۆرت نووسین ۲. لێدوان ۳. هەواڵ دان

represent /ˌreprɪˈzent/ *v.* ۱. نواندن ۲. پیشاندان

representation /ˌreprɪzenˈteɪʃn/ *n.* نوێنەرایەتی

representative /ˌreprɪˈzentətɪv/ *adj.* نوێنەر

repress /rɪˈpres/ *v.* کپ کردنەوە

reprieve /rɪˈpriːv/ *v.* دواخستنی فرمان (وەک فرمانی لەسێدارەدان)

reprisal /rɪˈpraɪzl/ *n.* تۆڵەسەندن (لەلایەن

هێزی سەربازی یەوەلە کەسێ یا لە گروپێ لەجیاتی کەسێ یا گروپێکی تر)

reproach /rɪ'prəʊtʃ/ *v.* سەرزەنشت (لۆمە) کردن

reproduce /ˌri:prə'dju:s; *US* -'du:s/ *v.* ١. دروست کردن ٢. زۆر کردن ٣. وەچەخستنەوە

reproduction /ˌri:prə'dʌkʃn/ *n.* ١. زاوزێ ٢. چاپ کردنەوە ٣. زۆر بوون

reproof /rɪ'pru:f/ *n.* لۆمە کردن، گلەیی لێ کردن

reptile /'reptaɪl; *US* -tl/ *n.* خشۆک (وەک مار، تیمساح و...)

republic /rɪ'pʌblɪk/ *n.* کۆمار

republican /rɪ'pʌblɪkən/ *adj.* کۆماری

repulsion /rɪ'pʌlʃn/ *n.* نەویستن، بێزاری

reputation /ˌrepju'teɪʃn/ *n.* ناو و ناوبانگ

request /rɪ'kwest/ *n.* داوا، داخوازی

require /rɪ'kwaɪə(r)/ *v.* ١. پێویستی پێ بوون ٢. داوا لێ کردن

requirement /rɪ'kwaɪəmənt/ *n.* پێویستی

rescue /'reskju:/ *n.* ڕزگار کردن، ڕزگاری

rescue /ˈreskju:/ *v.* رزگار کردن

research /rɪˈsɜ:tʃ; *US* ˈri:sɜ:tʃ/ *n.* توێژینەوە، لێ کۆڵینەوە

research /rɪˈsɜ:tʃ/ *v.* توێژینەوە، توێژینەوەلە سەرکردن (لێکۆڵینەوە بەدوورودرێژی)

resemblance /rɪˈzembləns/ *n.* لێک چوون

resemble /rɪˈzembl/ *v.* لێک چوون، لە یەک چوون

resent /rɪˈzent/ *v.* بێزار بوون، شپرزە بوون و تورە بوون (لەداخی هەڵس وکەوتی ناهەق)

reservation /ˌrezəˈveɪʃn/ *n.* ١. گرتن ٢. دوو دلی

reserve /rɪˈzɜ:v/ *n.* ١. گەنجینە ٢. یەدەک

reserve /rɪˈzɜ:v/ *v.* ١. گرتن ٢. تایبەتمەند کردن

reservoir /ˈrezəvwɑ:(r)/ *n.* بەنداو (گۆمێک بۆ کۆ کردنەوەی ئاوو بە کارهێنانی لە شاردا)

reside /rɪˈzaɪd/ *v.* نیشتە جێ بوون، جێگیر بوون (ژیان لەماڵی خۆتدا)

residence /ˈrezɪdəns/ *n.* نشینگە، خانوو، بنە

resident /ˈrezɪdənt/ *n.* نیشتەجێ

residue /ˈrezɪdju:; *US* -du:/ *n.* ١. ماوە

۲. پاشماوە

resign /rɪ'zaɪn/ *v.* ۱. وازهێنان ۲. دەست لە کارکێشانەوە

resignation /ˌrezɪg'neɪʃn/ *n.* ۱. دەست لە کارکێشانەوە ۲. وازلێهێنان

resist /rɪ'zɪst/ *v.* ۱. بەر (لێ) گرتن ۲. بەرگری لێ کردن ۳. خۆ گرتن

resistance /rɪ'zɪstəns/ *n.* ۱. بەرگری ۲. بەرگە گرتن

resistant /rɪ'zɪstənt/ *adj.* ۱. بەرگە گر ۲. بەرگری کەر ۳. خۆ گر

resolute /'rezəlu:t; 'rezəlju:t/ *adj.* سوورلەسەرکار

resolution /ˌrezə'lu:ʃn; ˌrezə'lju:ʃn/ *n.* ۱. سووربوون ۲. بڕیار

resolve /rɪ'zɒlv/ *v.* ۱. چارەسەرکردن ۲. سوور بوون

resort /rɪ'zɔ:t/ *v.* ۱. ناچار بوون ۲. سەرلێدان ۳. پەنابردن

resource /rɪ'sɔ:s; -'zɔ:s; *US* 'ri:sɔ:rs/ *n.* ۱. سەرچاوە ۲. سامان

respect /rɪ'spekt/ *n.* ١. ڕێز ٢. ووردی ٣. ڕوو

respect /rɪ'spekt/ *v.* ١. ڕێزلێ گرتن ٢. ڕەچاو کردن

respectable /rɪ'spektəbl/ *adj.* ١. زۆرباش ٢. گونجاو

respectively /rɪ'spectɪvli/ *adv.* بەدوای یەک دا

respiration /ˌrespə'reɪʃn/ *n.* هەناسەدان

respond /rɪ'spɒnd/ *v.* ١. وەلام دانەوە ٢. کاردانەوە

response /rɪ'spɒns/ *n.* وەلام

responsibility /rɪˌspɒnsə'bɪləti/ *n.* ١. بەرپرسیارێتی ٢. لێ پرسراوێتی

responsible /rɪ'spɒnsəbl/ *adj.* ١. بەرپرس ٢. لێ پرسراو

responsive /rɪ'spɒnsɪv/ *adj.* هاودەنگ، هەستیار (کاری تێبکرێ بەهۆی شتێکی ترەوە)

rest /rest/ *n.* ١. ئەوەی ماوە ٢. پشوو

rest /rest/ *v.* ١. پشوودان، پشوو پێدان ٢. خستەسەر

restaurant /'restrɒnt; *US* -tərənt/ *n.* چێشتخانە

restless /ˈrestləs/ *adj.* بێ ئارام

restoration /ˌrestəˈreɪʃn/ *n.* ١. دەستخستنەوە ٢. گێڕاندنەوە، گەڕاندنەوە

restore /rɪˈstɔ:(r)/ *v.* ١. گەڕاندنەوە ٢. ئاوەدان کردنەوە

restrain /rɪˈstreɪn/ *v.* ١. دابین کردن ٢. خۆ گرتن ٣. گرتنەوە ٤. وەستاندن

restrict /rɪˈstrɪkt/ *v.* ١. سنووردار کردن ٢. بەستنەوە

restrictive /rɪˈstrɪktɪv/ *adj.* سنووردارکراو

result /rɪˈzʌlt/ *n.* ئەنجام، سەرەنجام

resume /rɪˈzju:m; *US* -ˈzu:m/ *v.* دەست پێکردنەوە

resurrect /ˌrezəˈrekt/ *v.* هێنانەوە کایە، هێنانەوەمەیان، زیندووکردنەوە (پاش دیارنەمانی شتێک بۆ ماوەیەکی زۆر)

resurrection /ˌrezəˈrekʃn/ *n.* ١. هێنانەوە کایە ٢. زیندبوونەوەی مردووەکان

retain /rɪˈteɪn/ *v.* ١. هەڵگرتن ٢. پاراستن ٣. هێشتنەوە

retard /rɪˈtɑ:d/ *v.* دواخستن یاهێواش کردنی

گەشە

retarded /rɪ'tɑ:dɪd/ *adj.* دوا کەوتوی بیروهۆش (ئەقڵ دوا کەوتوو)

retire /rɪ'taɪə(r)/ *v.* ١. خانەنشین بوون ٢. بەجێ هێشتن

retirement /rɪ'taɪəmənt/ *n.* خانەنشین

retort /rɪ'tɔ:t/ *v.* پیاهەڵشاخان

retract /rɪ'trækt/ *v.* پووچەڵ کردنەوە، پاشە کشە کردن (لەوقسەیەی لەمەوپێش کردووتە)

retreat /rɪ'tri:t/ *v.* کشانەوە، پاشە کشە کردن

retrieve /rɪ'tri:v/ *v.* ١. گەراندنەوە، دەستکەوتنەوە ٢. هێنانەوە (زانیاری هەڵگیراولە کەمپیوتەردا)

return /rɪ'tɜ:n/ *n.* گەرانەوە، گێرانەوە

return /rɪ'tɜ:n/ *v.* ١. گەرانەوە، گێرانەوە ٢. هێنانەوە

reveal /rɪ'vi:l/ *v.* ١. دەرخستن ٢. ئاشکرا کردن

revenge /rɪ'vendʒ/ *n.* تۆڵە

revenge /rɪ'vendʒ/ *v.* تۆڵە لێ سەندن، تۆڵە کردنەوە

revenue /ˈrevənju:; *US* -ənu:/ *n.* دەرامەت، دەسکەوت
reversal /rɪˈvɜ:sl/ *n.* گۆرین، پێچەوانە کردنەوە، ئاوەژوو کردنەوە
reverse /rɪˈvɜ:s/ *adj.* پێچەوانە
reverse /rɪˈsɜ:s/ *v.* ١. پێچەوانە کردنەوە ٢. گۆڕین ٣. بردن بۆ دواوە
review /rɪˈvju:/ *n.* چاوپیاخشان
review /rɪˈvju:/ *v.* چاوپیاخشاندن
revise /rɪˈvaɪz/ *v.* ١. پیاچوونەوە ٢. بژار کردن
revision /rɪˈvɪʒn/ *n.* ١. پیاچوونەوە ٢. بژار
revive /rɪˈvaɪv/ *v.* ١. بوژاندنەوە، بوژانەوە ٢. هێنانەوە کایە
revolt /rɪˈvəʊlt/ *v.* ١. یاخی بوون ٢. بێزار کردن ٣. راپەڕین
revolution /ˌrevəˈlu:ʃn/ *n.* ١. شۆڕش ٢. هەڵاوێر کردن ٣. سوڕانەوە ٤. کودەتا
revolve /rɪˈvɒlv/ *v.* خولانەوە، سوڕانەوە
reward /rɪˈwɔ:d/ *n.* خەلات
rewind /ˌri:ˈwaɪnd/ *v.* هەڵکردنەوە، هەڵپێچانەوە (گەڕاندنەوەی کاسێت بۆ سەرەتا)

rhinoceros /raɪ'nɒsərəs/ *n.* کەرگەدەن

rhyme /raɪm/ *n.* سەروا، چامە (بوونی وەزن و قافیە)

rhythm /rɪðəm/ *n.* ١. ئیقاع ٢. کێش

rib /rɪb/ *n.* پەراسوو

ribbon /'rɪbən/ *n.* ١. شریت ٢. قردێلە

rice /raɪs/ *n.* برنج

rich /rɪtʃ/ *adj.* ١. دەوڵەمەند، دارا ٢. بەپیت

riches /'rɪtʃɪz/ *n.* سامان (سەروەت و ماڵ و دارایی)

rid /rɪd/ *v.* خۆلێ رزگار کردن

ridden /'rɪdn/ *adj.* پڕ لە...

ride /raɪd/ *n.* ١. سوار بوون، سواری ٢. سوور (بەکاردێ بۆ سواری پاسکیل و ئەسپ)

ride /raɪd/ *v.* ١. سوار بوون ٢. لێخوڕین

ridge /rɪdʒ/ *n.* سەرشاخ (بەدرێژایی لووتکەی شاخ‌وگرد)

ridiculous /rɪ'dɪkjələs/ *adj.* ١. بێمانا ٢. هیچ و پووچ

rifle /'raɪfl/ *n.* تفەنگ

right /raɪt/ *adj., adv.* ١. لای‌ڕاست ٢. ڕاست

۳. بەراستی ٤. ڕێک ٥. دروست

right /raɪt/ *n.* ١. ڕاستی ٢. ماف

righteous /ˈraɪtʃəs/ *adj.* ١. یەکسان ٢. باش، ڕاست و دروست

rigid /ˈrɪdʒɪd/ *adj.* ڕەق وتەق (نەتوانرێ بگۆڕرێ)

rigor *(Brit* **rigour***)* /ˈrɪgə(r)/ *n.* ڕەقوتوندی یاسا، گیروگرفت

rind /raɪnd/ *n.* توێکڵ (توێکڵی میوە)

ring /rɪŋ/ *n.* ١. ئەڵقە ٢. موستیلە ٣. بازنە

ring /rɪŋ/ *v.* ١. زەنگ لێدان ٢. زرنگانەوە ٣. تەلەفۆن کردن

rinse /rɪns/ *v.* شتن

riot /ˈraɪət/ *n.* ئاژاوە

rip /rɪp/ *v.* دڕان، دڕاندن

ripe /raɪp/ *adj.* پێ گەییو

rise /raɪz/ *n.* ١. زیا کردن، زیا بوون ٢. بەرزبوونەوە

rise /raɪz/ *v.* ١. بەرزبوونەوە ٢. هەستان ٣. هەڵهاتن ٤. ڕاپەڕین

risk /rɪsk/ *n.* مەترسی

risky /rɪski/ *adj.* مەترسی‌دار
ritual /rɪtʃuəl/ *n.* نەریت، باو
rival /raɪvl/ *n.* بەربەرەکانێکەر
river /rɪvə(r)/ *n.* ڕووبار
road /rəʊd/ *n.* ڕێگا
roar /rɔ:(r)/ *n.* نەرە (دەنگی شێر)
roast /rəʊst/ *n.* برژان
roast /rəʊst/ *v.* برژاندن
rob /rɒb/ *v.* ڕووتکردنەوە، تالانکردن
robber /rɒbə(r)/ *n.* ڕووتکەرەوە، دز
robbery /rɒbəri/ *n.* بانق برین
robe /rəʊb/ *n.* ڕۆب
robot /rəʊbɒt/ *n.* ١. ڕۆبۆت ٢. کرێکار
robust /rəʊˈbʌst/ *adj.* ساغ وسەلامەت، بەهێز
rock /rɒk/ *n.* ١. بەرد ٢. مۆسیقای ڕۆک
rock /rɒk/ *v.* ١. لەرینەوە، لەراندنەوە ٢. هەژاندن
rocket /rɒkɪt/ *n.* مووشەک
rod /rɒd/ *n.* توول، شوول
role /rəʊl/ *n.* ١. ڕۆڵ، دەور ٢. گرنگی
roll /rəʊl/ *n.* ١. تۆپ (دەسر، قوماش) ٢. لیست

roll /rəʊl/ *v.* خل کردنەوە، خل بوونەوە ٢. هەلگێرانەوە
romance /rəʊˈmæns/ *n.* دلداری
romantic /rəʊˈmæntɪk/ *adj.* دلداریانە
roof /ru:f/ *n.* ١. بان، سەربان ٢. میچ
rook /rʊk/ *n.* ١. قەلەرەش ٢. (castle=) قەلا (لەیاریشە ترەنج)
room /ru:m; rʊm/ *n.* ١. ژوور ٢. شوێن ٣. بوار
rooster /ˈru:stə(r)/ = *cock n.* کەلەشێر
root /ru:t/ *n.* ١. رەگ ٢. ریشوو
rope /rəʊp/ *n.* گوریس
rosary /ˈrəʊzəri/ *n.* تەسبیح
rose /rəʊz/ *n.* گولەباخ
rosette /rəʊˈzet/ *n.* گولین، تاجە گولینە (کۆمەلە گولێکەلە قوماش دروست کراوە)
rosy /ˈrəʊzi/ *adj.* ئال، پەمەیی تۆخ
rot /rɒt/ *v.* خراپ بوون، خراپ کردن
rotate /rəʊˈteɪt; *US* ˈrəʊteɪt/ *v.* خولانەوە، سوراندنەوە
rotten /ˈrɒtn/ *adj.* ١. خراپ بوون ٢. کۆن
rough /rʌf/ *adj.* ١. رەق ٢. زبر

round /raund/ *adj.* ١. خڕ ٢. بازنەیی

round /raund/ *adv., prep.* ١. بەچواردەوری، بە دەوری ٢. ئەونزیکانەی

round /raund/ *n.* ١. خول ٢. سووڕ ٣. نۆبە ٤. سەلیە

round /raund/ *v.* سوڕانەوە

rouse /rauz/ *v.* ١. بەئاگاهێنانەوە ٢. خەبەر کردنەوە

route /ru:t; *US* raut/ *n.* ڕێگا، ڕێ

routine /ru:'ti:n/ *n.* ڕۆتین، سادە، ئاسایی

row /rəu/ *n.* ڕیز

row /rəu/ *v.* ١. سەوڵ لێدان ٢. هەڵگرتن

royal /'rɔɪəl/ *adj.* پاشایی، شاهانە

royalty /'rɔɪəlti/ *n.* خێزانی شاهی (ئەندامی خێزانی شاهانە)

rub /rʌb/ *v.* ١. دەست لێخشاندن ٢. پیاهێنان

rubber /'rʌbə(r)/ *n.* ١. لاستیک ٢. هێڵ (خەت) کوژێن

rubbish /'rʌbɪʃ/ = *garbage; trash n.* ١. خاشاک و زبڵ ٢. قسەی بێواتا

rubble /'rʌbl/ *n.* ووردەبەرد، پارچەخشت

(شکاو)

ruby /'ru:bi/ *n.* یاقوت

rudder /'rʌdə(r)/ *n.* سوکان (کەشتی، فرۆکە)

rude /ru:d/ *adj.* ١. بێشەرم ٢. بێ ڕێز

rudimentary /ˌru:dɪ'mentri/ *adj.* سادە، بنچینە

rug /rʌg/ *n.* مافور، فەرش

ruin /'ru:ɪn/ *n.* ١. وێرانکاری ٢. کاولە ٣. دارمان

ruin /'ru:ɪn/ *v.* کاول کردن، وێران کردن

rule /ru:l/ *n.* ١. ڕێسا، یاسا ٢. فەرمانڕەوایی

rule /ru:l/ *v.* ١. فەرمانڕەوایی کردن
٢. بەڕێوەبردن

ruler /'ru:lə(r)/ *n.* ١. ڕاستە ٢. فەرمانڕەوا

rumble /'rʌmbl/ *v.* گرمە گرم کردن، قۆرەقوڕ
کردن (سک)، هاڕەهاتن

rumor=rumour /'ru:mə(r)/ *n.* پروپاگەندە،
شائیعە

run /rʌn/ *n.* ١. ڕاکردن ٢. ئیش پێ کردن
٣. بەڕێوەبردن

run /rʌn/ *v.* ڕاکردن

runaway /'rʌnəweɪ/ *adj.* ١. خۆدزەرەوە
٢. ڕاکردوولە

runner /'rʌnə(r)/ *n.* ١. قاچاخچی ٢. راکەر
running /'rʌnɪŋ/ *n.* ١. راکردن ٢. بە ڕێوە بردن
runny /'rʌni/ *adj.* ١. ڕوون، ئاودار ٢. چلمن (لوت ئاوکردن)، لەمنالّدا
rupture /'rʌptʃə(r)/ *n.* ١. پچران، دران ٢. فتق
rural /'rʊərəl/ *adj.* لادێیی، گوندی
ruse /ru:z/ *n.* فێل، تەلەکە، پیلان
rush /rʌʃ/ *n.* خێرا ڕۆشتن، پەلەپەل
rush /rʌʃ/ *v.* بەپەلە ڕۆشتن
rust /rʌst/ *n.* ژەنگ
rustle /'rʌsl/ *v.* خشەخش کردن (دەنگی جولانە وەی گە لای ووشک)
rye /raɪ/ *n.* پەرشە (جۆرێکە لە دانەوێلە)

Ss

S, s /es/ *n.* ئیس - نۆزدەیەمین پیتی ئەلف و بیّ ی زمانی ئینگلیزی یە

sabotage /sæbətɑ:ʒ/ *n.* ویّرانکردن، هەلوەشاندن

sack /sæk/ *n.* توورەکە، توربە

sacred /seɪkrɪd/ *adj.* ١. پیرۆز ٢. خوایی

sacrifice /sækrɪfaɪs/ *v.* قوربانی دان

sad /sæd/ *adj.* خەمگین، خەمبار

saddle /sædl/ *n.* ١. زین ٢. کوشن

safari /sə'fɑ:ri/ *n.* گەشت، گەران (بەتایبەتی لە کیشوەری ئەفریقادا بۆراویان بۆسەیری ئاژەلی کیّوی)

safe /seɪf/ *adj.* بیّ ترس، پشراست

safety /'seɪfti/ *n.* بیّ مەترسی، ئاسایش

Sagittarius /ˌsædʒɪ'teəriəs/ *n.* کەوان (نیشانەی نۆیەمی بورجەکان)

sail /seɪl/ *n.* چارۆکە

sail /seɪl/ *v.* کەشتی سواری

sailor /seɪlə(r)/ *n.* دەریاوان
saint /seɪnt; sənt/ *n.* پیرۆز
sake /seɪk/ *n.* لەبەر، خاتر
salad /sæləd/ *n.* زەلاتە
salary /sæləri/ *n.* موچە، دەرماڵە
sale /seɪl/ *n.* فرۆشتن
salesman /seɪlzmən/ *n.* فرۆشیار
saliva /səˈlaɪvə/ *n.* لیک
saloon /səˈlu:n/ *n.* ئۆتۆمبیلی داخراو (ساڵۆنی)
salt /sɔ:lt; sɒlt/ *n.* خوێ
salty /sɔ:lti/ *adj.* سوێر
salute /səˈlu:t/ *n.* ١. سڵاوی سەربازی (بەرزکردنەوەی دەست بۆ ناوچەوان وەک نیشانەی ڕێز) ٢. ڕێزوسڵاو، درووود
salute /səˈlu:t/ *v.* ١. سڵاوکردنی سەربازی ٢. ڕێزوسڵاو کردن
salvage /ˈsælvɪdʒ/ *n.* ڕزگاری، ڕزگارکاری (ڕزگارکردنی ئەوەی ماوەلە ناوبینایەکی ڕووخاویا بەلەمێکی نقوم‌بوو)
same /seɪm/ *adj.* هەمان شت
sample /sɑ:mpl; *US* ˈsæmpl/ *n.* نموونە

sanction /sæŋkʃn/ *n.* ١. ئابلۆقەی ئابوری
٢. سزا ٣. ڕێ‌پێ‌دانی ڕەسمی (بۆ کردنی کارێک)
sanctuary /sæŋktʃuəri; *US* -ueri/ *n.* ١. پەنا،
حەشارگە ٢. شوێنی پاراستنی ئاژەڵ و باڵندەکان
لەدەست ڕاوچی
sand /sænd/ *n.* لم
sandal /sændl/ *n.* پێڵاوی هاوینەیی
(کەبەقایش و ئازونگە دابخرێت ولە کاتی گەرمادا
لەپێ‌دەکرێ)
sandwich /sænwɪdʒ; *US* -wɪtʃ/ *n.* ساندویچ،
لەفە
sane /seɪn/ *adj.* ژیر، ئاقڵ (کەسێ تەواوبێت
لەڕووی ئەقڵەوە)
sanitary /sænətri; *US* -teri/ *adj.* دروستانە
(باری پاک وتەمیزی و فڕێ‌دانی شەخەڵ)
sanitation /ˌsænɪˈteɪʃn/ *n.* دروستی، مەرجی
دروستی (وەک لابردنی خۆڵ و خاشاک)
Santa Claus /sæntə klɔːz/ =*Father Christmas*
n. بابەنوئێل
sarcasm /sɑːkæzəm/ *n.* گاڵتە جاریی
sarcastic /sɑːˈkæstɪk/ *adj.* گاڵتەجاریانە

Satan /seɪtn/ *n.* شەیتان
satellite /sætəlaɪt/ *n.* مانگی دەستکرد
satisfaction /ˌsætɪsˈfækʃn/ *n.* ١. قایل بوون ٢. دلخۆشکەر
satisfactory /ˌsætɪsˈfæktəri/ *adj.* قایل کەر
satisfy /sætɪsfaɪ/ *v.* ١. قایل کردن ٢. دلنیا کردن
saturate /sætʃəreɪt/ *v.* ١. خوساندن (زۆرتەرکردنی شتێک بەئاو) ٢. پڕکردن (شتێک بەتەواوی)
Saturday /sætədi; -deɪ/ *n.* شەممە
Saturn /sætən; -tɜːn/ *n.* هەسارەی زوحەل، کەیوان (شەشەم هەسارەلە خۆرەوە)
sauce /sɔːs/ *n.* ساس
saucer /sɔːsə(r)/ *n.* ژێرپیالە
sausage /sɒsɪdʒ; *US* ˈsɔːs-/ *n.* باسترمە
save /seɪv/ *v.* ڕزگار کردن
savings /seɪvɪŋz/ *n.* پاشەکەوت
savior=saviour /seɪviə(r)/ *n.* ڕزگارکەر
savor *(also* **savour***)* /seɪvə(r)/ *n.* تام، چێژ
savory=savoury /seɪvəri/ *adj.* سوێر، بە تام
saw /sɔː/ *n.* مشار

say /seɪ/ *v.* ووتن

saying /'seɪɪŋ/ *n.* ووته

scaffolding /'skæfəldɪŋ/ *n.* چێوبەس

scald /skɔ:ld/ *v.* داپلۆخاندن (سووتاندنی پێست یالەش بەئاو یاشلەی گەرم)

scale /skeɪl/ *n.* ترازوو

scalpel /'skælpəl/ *n.* نەشتەر (چەقۆی نەشتەرگەروپزیشک بۆ نەشتەرگەری)

scandal /'skændl/ *n.* ئابروو چوون

scanty /'skænti/ *adj.* کەم، کەمەک

scar /skɑ:(r)/ *n.* جێ‌برین (پاش‌چاک‌بوونەوەی)

scarce /skeəs/ *adj.* دە گمەن

scare /'skeə(r)/ *v.* ترسان

scarf /skɑ:f/ *n.* مل پێچ

scarlet /'skɑ:lət/ *adj.*, *n.* سووری گەش (قرمزی)

scatter /'skætə(r)/ *v.* ۱. پەرتەوازە بوون ۲. بلاوکردنەوە

scenario /sə'nɑ:riəʊ; *US* -'nær-/ *n.* سیناریۆ

scene /si:n/ *n.* ۱. دیمەن ۲. شوێنی‌روودان (کارەساتێک)

scenery /si:nəri/ *n.* ١. دیمەنی جوان ٢. پشتی شانۆ
scent /sent/ *n.* بۆن
sceptic *(US* **skeptik***)* /skeptɪk/ *adj.* بە گومان (بە گومان لەراستی و دروستی شتێک)
schedule /ˈʃedju:l; *US* ˈskedʒu:l/ *n.* ١. بەرنامە ٢. خشتەی کار
scheme /ski:m/ *n.* پلان
scheme /ski:m/ *v.* پلان دانان
scholarship /skɒlə(r)ʃɪp/ *n.* یارمەتی خوێندن
school /sku:l/ *n.* قوتابخانە
science /saɪəns/ *n.* زانست
scientific /ˌsaɪənˈtɪfɪk/ *adj.* زانستی
scientist /saɪəntɪst/ *n.* زانا
scissors /sɪzəz/ *n.* مقەست
scold /skəuld/ *v.* لێ پرسینەوە، سەرزەنشت کردن
scooter /sku:tə(r)/ *n.* ماتۆری سکوتە (ڤێسپا) (دوو تایەی بچوکی هەیە)
scope /skəup/ *n.* ١. بوار ٢. هەل
scorch /skɔ:tʃ/ *v.* سووتاندن

score /skɔ:(r)/ *n.* ئەنجام، خاڵ

score /skɔ:(r)/ *v.* تۆمار کردن

scorn /skɔ:n/ *n.* سووک سەیر کردن

Scorpio /skɔ:piəu/ *n.* دووپشک (نیشانەی هەشتەمی بورجەکان)

scorpion /skɔ:piən/ *n.* دووپشک

scramble /skræmbl/ *v.* ١. سەرکەوتن (بەدەست، وەک بەسەرشاخدا) ٢. خەباتکردن ٣. کردنی کارێک بەپەلە

scrap /skræp/ *n.* ١. یەک تۆز، پارچەیەک ٢. سکراب (شتێک کەبتوانرێ بە کاربهێنرێتەوە) ٣. شەڕ، دەمەقاڵە

scrape /skreɪp/ *v.* کراندن، ڕنین (پیاهێنانی شتێکی تیژبۆپاک کردنەوە و ساف کردنی شتێکی تر)

scratch /skrætʃ/ *v.* رووشاندن

scream /skri:m/ *n.* قیژە، هاوار

scream /skri:m/ *v.* قیژاندن، هاوار کردن

screen /skri:n/ *n.* ١. شاشە ٢. پەردە

screw /skru:/ *n.* برغو

screwdriver /skru:draɪvə(r)/ *n.* دەرنەفیز

script /skrɪpt/ *n.* دەق، نووسراو
scrub /skrʌb/ *v.* فلچە لێ خستن (پاک کردنەوەوپاک بوونەوە بە فلچە و سابون)
scrupulous /ˈskru:pjələs/ *adj.* ١. وورد (وەک لێکۆلینە وەیەک بەووردی) ٢. راست و دروست
scrutinise *(also* **scrutinize***)* /ˈskru:tɪnaɪz; *US* -tənaɪz/ *v.* تێروانین یاتاقی کردنەوە (زۆر بە ووردی و ووریایی یەوە)
scrutiny /ˈskru:tɪni; *US* -təni/ *n.* تێروانین بەووریایی یەوە
sculptor /ˈskʌlptə(r)/ *n.* پەیکەرتاش
sculpture /ˈskʌlptʃə(r)/ *n.* پەیکەرتاشی
scum /skʌm/ *n.* چینێک لەماددەی پیس (کەسەرئاوێکی پیس یاکە فاوێ دەکەوێت)
sea /si:/ *n.* دەریا
seagull /ˈsi:gʌl/ =*gull n.* باڵندەی نەورەس
seal /si:l/ *n.* ١. مۆر ٢. سە گلاو
seal /si:l/ *v.* ١. مۆر کردن ٢. داخستن
seam /si:m/ *n.* ١. هێڵی درومان ٢. چینی خەڵوز
seaman /ˈsi:mən/ *n.* دەریاوان
seaport /ˈsi:pɔ:t/ *n.* بەندەر

search /sɜ:tʃ/ *n.* پشکنین، سۆراخ

search /sɜ:tʃ/ *v.* پشکنین، بەدواداگەڕان

seaside /si:saɪd/ *n.* کەناردەریا

season /si:zn/ *n.* وەرز

season /si:zn/ *v.* (خوێ، بەهارات) پێوەکردن

seasonal /si:zənl/ *adj.* ١. وەرزی ٢. کاتی، مەوسیمی (ڕوودات یاهەبێت لەکاتێکی تایبەت لەساڵدا)

seat /si:t/ *n.* جێگا (کورسی)

seclude /sɪ'klu:d/ *v.* جیاکردنەوە، دابڕین (لەیەکتر)

secluded /sɪ'klu:dɪd/ *adj.* دوورە خەڵک، ئارام، دابڕاو

second /sekənd/ *n.* ١. دووەم ٢. چرکە

second /sekənd/ *v.* ١. پشتگیری کردن ٢. گواستنەوە

secondary /sekəndri; *US* -deri/ *adj.* لاوەکی

second-hand /ˌsekənd 'hænd/ *adj.* بەکارهاتوو، دەستە دوو، ئیش‌کردوو

secrecy /si:krəsi/ *n.* نهێنی، ڕازئامێز

secret /si:krət/ *adj.* نهێنی

secretary /'sekrətri; *US* -teri/ *n.* ١. سکرتێر
٢. وەزیر
secrete /sɪ'kri:t/ *v.* دەردان
section /'sekʃn/ *n.* ١. بەش ٢. کەرت
section /'sekʃn/ *v.* بەشکردن
sector /'sektə(r)/ *n.* ١. سێکتەر، بەش
(لە کاروباری بازرگانی) ٢. بەشێک لەخەڵکی
secular /'sekjələ(r)/ *adj.* دنیایی، نائاینی
secure /sɪ'kjʊə(r)/ *adj.* دڵنیا
security /sɪ'kjʊərəti/ *n.* ئاسایش
sedate /sɪ'deɪt/ *v.* ئارام کردنەوە، هێور کردنەوە
(پێدانی دەرمان بەنەخۆش)
sedation /sɪ'deɪʃn/ *n.* ئارام کردنەوە، هێمن
کردنەوە (بەدەرمان)
sedative /'sedətɪv/ *n.* دەرمانی ئارامکەرەوە،
دەرمانی هێمن کەرەوە
sedentary /'sedntri; *US* -teri/ *adj.* نیشتەنی،
دانیشتوو (نەجولا، لە جێی خۆت)
sediment /'sedɪmənt/ *n.* نیشتوو
(ماددەی لەبنکەوتووی شلەیەک)
seduce /sɪ'dju:s; *US* -'du:s/ *v.* لە خشتە بردن

seductive /sɪ'dʌktɪv/ *adj.* ١. لەخشتەبەر، گومراکەر ٢. سەرنج ڕاکێش

see /si:/ *v.* بینین

seed /si:d/ *n.* تۆو

seek /si:k/ *v.* ١. بەدواگەڕان ٢. داوا کردن

seem /si:m/ *v.* وادەرکەوتن

seep /si:p/ *v.* دزە کردن (هاتنەدەرەوەی هێواشی شلەیەک لەشتێکەوە) دادان

see-saw /si:sɔ:/ *n.* هەلبەزودابەز، حندلحۆب

segment /'segmənt/ *n.* بەش، چین (لەخەلکی یالەشتێک) پارچە

segregate /'segrɪgeɪt/ *v.* جیا کردنەوەلەیەک، دوورخستنەوەلەیەک

seize /si:z/ *v.* گرتن

seldom /'seldəm/ *adv.* بەدەگمەن

select /sɪ'lekt/ *v.* هەلبژاردن

selection /sɪ'lekʃn/ *n.* هەلبژاردن

self /self/ *n.* خود

selfish /'selfɪʃ/ *adj.* خۆپەرست

self-service /ˌself 'sɜ:vɪs/ *n.* خۆخزمەتکردن

sell /sel/ *v.* فرۆشتن

seller /'selə(r)/ *n.* فرۆشیارە

Sellotape /'seləteɪp/ *n.* تیپی ئاوی

semester /sɪ'mestə(r)/ *n.* وەرزی خوێندن

semicolon /ˌsemi'kəʊlən; *US* 'semik-/ *n.* فاریزە و خاڵ

senator /'senətə(r)/ *n.* ئەندامی ئەنجومەنی پیران

send /send/ *v.* ناردن

senile /'si:naɪl/ *adj.* خەلەفاو (بەهۆی پیریتی یەوە)، پیری

senior /'si:niə(r)/ *adj.* پایەبەرز، پیرتر

sensation /sen'seɪʃn/ *n.* هەست

sense /sens/ *n.* ١. هەست ٢. ژیری

senseless /'sensləs/ *adj.* ١. بێ واتا، بێ مەبەست ٢. بێ هۆش

sensible /'sensəbl/ *adj.* ژیر

sensitive /'sensətɪv/ *adj.* ١. هەستیار ٢. دڵ ناسک

sentence /'sentəns; *US* -tns/ *n.* ١. رستە ٢. سزا، داراز

sentence /'sentəns; *US* -tns/ *v.* سزادان، دارازدان

sentiment /sentɪmənt/ *n.* سۆز
sentimental /ˌsentɪˈmentl/ *adj.* بەسۆز
separable /sepərəbl/ *adj.* جیادەکرێتەوە، جیاکراوە (توانای جیاکردنەوەی هەیە)
separate /seprət/ *adj.* جیاکراوە
separate /sepəreɪt/ *v.* جیاکردنەوە
separation /ˌsepəˈreɪʃn/ *n.* جیاکردنەوە، جیابوونەوە جیاکرانەوە
September /sepˈtembə(r)/ *n.* مانگی ئەیلول
sequence /siːkwəns/ *n.* لەدوای یەک، پشت یەک
sergeant /sɑːdʒənt/ *n.* چاوەش، جێگر
serial /sɪəriəl/ *adj., n.* زنجیرەیی
series /sɪəriːz/ *n.* زنجیرە
serious /sɪəriəs/ *adj.* ١. مەترسی‌دار ٢. جددی، ڕشت
servant /sɜːvənt/ *n.* خزمەتکار
serve /sɜːv/ *v.* ڕاژەکردن، خزمەتکردن
service /sɜːvɪs/ *n.* خزمەت، ڕاژە
session /seʃn/ *n.* ١. کۆبوونەوە ٢. دەورە
set /set/ *n.* ١. دەستە ٢. کۆمەڵە ٣. تاقم

set /set/ *v.* ١. دانان ٢. جێگیر کردن ٣. ئاوابوون ٤. قورمیش‌کردن

setting /'setɪŋ/ *n.* ١. شوێن ٢. نمرەی قورمیش

settle /'setl/ *v.* ١. نیشتە جێ بوون ٢. جێگیر کردن ٣. بڕیاردان

settlement /'setlmənt/ *n.* ١. ڕێکەوتن ٢. مۆڵگە

seven /'sevn/ *n.* حەوت

seventeen /ˌsevn'ti:n/ *n.* حەڤدە

seventeenth /ˌsevn'ti:nθ/ *pron.* حەڤدەهەم

seventh /'sevnθ/ *pron.* حەوتەم

seventieth /'sevntiəθ/ *pron.* حەفتایەم

seventy /'sevnti/ *n.* حەفتا

several /'sevrəl/ *pron., det.* ١. چەندین ٢. هەندێک

severe /sɪ'vɪə(r)/ *adj.* ١. توند، سەخت ٢. تیژ

sew /səʊ/ *v.* دوورین، دروون

sewage /'su:ɪdʒ; *Brit also* 'sju:-/ *n.* پیسایی، پاشەڕۆ

sewer /'su:ə(r); *Brit* 'sju:-/ *n.* بۆری زێراب

sex /seks/ *n.* ١. ڕەگەز ٢. زایەند

sexual /sekʃuəl/ *adj.* ١. ڕەگەزی ٢. زایەندی
shabby /ˈʃæbi/ *adj.* شڕ، پەڕپوت
shackle /ˈʃækl/ *n.* کۆتوزنجیر (دەکرێتەدەست یاقاچ)
shade /ʃeɪd/ *n.* بەرسێبەر
shadow /ˈʃædəʊ/ *n.* سێبەر
shady /ˈʃeɪdi/ *adj.* ١. سێبەراوی ٢. گوماندار
shaft /ʃɑ:ft; *US* ʃæft/ *n.* ١. شەفت ٢. ڕم ٣. دەسکی تەور
shaggy /ˈʃægi/ *adj.* زبر، شاش، بژ
shake /ʃeɪk/ *v.* ١. ڕاوەشاندن، هەژاندن ٢. تەوقە کردن
shall /ʃəl; ʃæl/ *modal v.* ١. فرمانی تاتەواوەلە گەڵ (I) و (we) دابە کاردێ بۆ دەمی داهاتوو ٢. دەبێت، پێویستە
shallow /ˈʃæləʊ/ *adj.* تەنک
shame /ʃeɪm/ *n.* شەرمەزاری، شەرم، شورەیی
shame /ʃeɪm/ *v.* شەرم کردن
shampoo /ʃæmˈpu:/ *n.* شامپۆ
shan't /ʃɑ:nt/ = *shall not* نابێ، پێویستە کە نە کرێ، یا نە بێ

shape /ʃeɪp/ *n.* ١. شێوە، بیچم ٢. بار
shape /ʃeɪp/ *v.* ١. شێوە پێدان ٢. پێکهێنان
share /ʃeə(r)/ *n.* بەش، پشک
share /ʃeə(r)/ *v.* ١. بەش کردن ٢. هاوبەشی کردن
shark /ʃɑːk/ *n.* سەگەماسی (قرش)
sharp /ʃɑːp/ *adj.* ١. تیژ ٢. ڕوون
sharpen /ˈʃɑːpən/ *v.* تیژ کردن
shatter /ˈʃætə(r)/ *v.* ١. پارچە پارچە بوون، پارچە پارچە کردن (وەک شوشە) ٢. تێکشکاندن بەتەواوی
shave /ʃeɪv/ *v.* تاشین
shawl /ʃɔːl/ *n.* شاڵ
she /ʃiː; ʃi/ *pron.* ئەو (مێ)
shed /ʃed/ *v.* ١. فڕێدان، کەوتن (وەک گەڵای دار) ٢. لابردن، لە کۆڵ کردنەوە
she'd /ʃiːd/ = she had, she would
sheep /ʃiːp/ *n.* پەز، مەڕ
sheer /ʃɪə(r)/ *adj.* ١. بە تەنها، بەس ٢. سەخت
sheet /ʃiːt/ *n.* ١. چەرچەف ٢. پەڕە
shelf /ʃelf/ *n.* ڕەفە

shell /ʃel/ *n.* ١. تویکل، بەرگ ٢. گوللەقازیقە
she'll /ʃi:l/ = she will
shellfish /ˈʃelfɪʃ/ *n.* گوێچکەماسی
shelter /ˈʃeltə(r)/ *n.* پەناگە، نووا
shepherd /ˈʃepəd/ *n.* شوان
sheriff /ˈʃerɪf/ *n.* پۆلیس
she's /ʃi:z/ = she has, she is
shield /ʃi:ld/ *n.* ١. گوللەبەن ٢. قەڵغان، سوپەر
shift /ʃɪft/ *n.* ١. شەفت ٢. نۆبەت
shift /ʃɪft/ *v.* ١. گۆرین ٢. جولاندن
shin /ʃɪn/ *n.* لوولاق (بەشی پێشەوەی لاق، خوارئە ژنۆلە پێشەوە)
shine /ʃaɪn/ *n.* بریقە، بریسکە
shine /ʃaɪn/ *v.* بریسکانەوە، بریقانەوە
shiny /ˈʃaɪnɪ/ *adj.* بریقەدار
ship /ʃɪp/ *n.* کەشتی، پاپۆر
shirt /ʃɜ:t/ *n.* کراس
shiver /ˈʃɪvə(r)/ *v.* لەرزین
shock /ʃɒk/ *n.* ١. خورپە ٢. راوەشاندن
shock /ʃɒk/ *v.* ١. راچلەکاندن ٢. داخورپان
shoe /ʃu:/ *n.* ١. پێلاو ٢. ناڵ

shoot /ʃu:t/ *n.* چرۆ
shoot /ʃu:t/ *v.* ١ تەقاندن ٢. تەقە کردن ٣. لێدان
shop /ʃɒp/ *n.* دوکان، فرۆشگا
shopkeeper /ˈʃɒpki:pə(r)/ *(US* **storekeeper***)* *n.* دوکان دار
shopping /ˈʃɒpɪŋ/ *n.* شت کڕین
shore /ʃɔ:(r)/ *n.* کەناردەریا، ڕۆخ
short /ʃɔ:t/ *adj.* کورت
shortage /ˈʃɔ:tɪdʒ/ *n.* کەمی وکورتی
shorten /ˈʃɔ:tn/ *v.* ١. کورت کردنەوە ٢. کورت بوونەوە
shorthand /ˈʃɔ:thænd/ *n.* خێرانووسین، کورت نووسین
shorts /ʃɔ:ts/ *n.* شۆرت ٢. دەرپێ
shot /ʃɒt/ *n.* ١. تەقە ٢. لێدان ٣. هاویشتن
should /ʃəd; ʃʊd/ *modal v.* ١. پێویستە ٢. دەبوایە
shoulder /ˈʃəʊldə(r)/ *n.* ١. شان ٢. سەرشان
shout /ʃaʊt/ *n.* هاوار، قیڕە
shout /ʃaʊt/ *v.* هاوار کردن، قیڕاندن
shovel /ˈʃʌvl/ *n.* خاکەناز

shovel /ˈʃʌvl/ *v.* لابردن، بەرزکردنەوە (بەخاکەناز)

show /ʃəʊ/ *n.* نمایش، نواندن

show /ʃəʊ/ *v.* ١. پیشاندان ٢. ڕوونکردنەوە ٣. دەرخستن

shower /ˈʃaʊə(r)/ *n.* دووش (دووشی حەمام)

shower /ˈʃaʊə(r)/ *v.* کردنیدووش (خۆشتنبە دووشیحەمام)

shred /ʃred/ *n.* ١. پارچە پارچە (دوای دراندنی) ٢. یەک تۆز (هیچ)

shrill /ʃrɪl/ *adj.* زیقن (گریان یان هاواری دەنگێکی تیژ)

shrimp /ʃrɪmp/ *n.* ڕۆبیان

shrink /ʃrɪŋk/ *v.* ١. چوونەوەیەک، هاتنەوەیەک ٢. هێنانەوەیەک

shroud /ʃraʊd/ *n.* کفن (قوماشێکە دەپێچرێ لەمردووەوە، ئنجادەنێژرێت)

shrub /ʃrʌb/ *n.* دەوەن

shrug /ʃrʌg/ *v.* شان هەڵتەکاندن

shudder /ˈʃʌdə(r)/ *v.* لەرزین

shuffle /ˈʃʌfl/ *v.* ١. پێ لەزەوی خشاندن

۲. تێکەڵ کردن

shut /ʃʌt/ *v.* داخستن، پێوەدان

shuttle /ˈʃʌtl/ *n.* ۱. بەکرە ۲. مەکۆک (بۆ گەشتی ئاسمانی)

shy /ʃaɪ/ *adj.* شەرمن

sick /sɪk/ *adj.* ۱. نەخۆش، بیمار ۲. پەڵەنج

sickle /ˈsɪkl/ *n.* داس

sickness /ˈsɪknəs/ *n.* ۱. نەخۆشی ۲. پەڵەنجدان

side /saɪd/ *n.* ۱. لا ۲. تەنیشت ۳. بەرە

sideboards /ˈsaɪdbɔːdz/ =*sideburns* *n.* لاجانگ (قژی بەردەم گوێ)

sieve /sɪv/ *n.* بێژنگ، هێلەک

sigh /saɪ/ *v.* ئاهـ هەڵکێشان

sight /saɪt/ *n.* ۱. بینین ۲. دیە، سۆما، دیمەن

sight /saɪt/ *v.* بینین

sightseeing /ˈsaɪtsiːɪŋ/ *n.* دیمەن بینین

sign /saɪn/ *n.* ۱. نیشانە ۲. تابلۆ

sign /saɪn/ *v.* واژۆ (ئیمزا) کردن

signal /ˈsɪgnəl/ *n.* ۱. نیشانە ۲. هێما

signature /ˈsɪgnətʃə(r)/ *n.* واژۆ (ئیمزا)

significance /sɪg'nɪfɪkəns/ *n.* گرنگیی، بەبایەخی
significant /sɪg'nɪfɪkənt/ *adj.* ١. گرنگ ٢. بەبایەخ ٣. مانادار
silence /'saɪləns/ *n.* ١. بێ‌دەنگی ٢. کپی
silent /'saɪlənt/ *adj.* ١. بێ‌دەنگ ٢. کپ
silk /sɪlk/ *n.* ئاوریشم
silly /'sɪli/ *adj.* ١. گەوج، گەلحۆ ٢. بێ ئەقڵ ٣. ترۆ، قۆڕ
silver /'sɪlvə(r)/ *n.* زیو
similar /'sɪmələ(r)/ *adj.* چوونیەک، لەیەک چوو
simple /'sɪmpl/ *adj.* ١. سادە، ساکار ٢. ئاسان
simplicity /sɪm'plɪsəti/ *n.* سادەیەتی
smiplify /'sɪmplɪfaɪ/ *v.* ئاسان کردن
simply /'sɪmpli/ *adv.* ١. بەسادەیی ٢. بەئاسانی
simulate /'sɪmjuleɪt/ *v.* لاسایی کردنەوە، وانیشان دان
simultaneous /ˌsɪml'teɪniəs; *US* ˌsaɪm-/ *adj.* هەمان کات، هاوکات
sin /sɪn/ *n.* ١. گوناح ٢. سوچ

since /sɪns/ *prep.* ١. لەبەرئەوەی ٢. لە (لەوکاتەوە)
sincere /sɪnˈsɪə(r)/ *adj.* ١. ڕاستگۆ ٢. دڵسۆز
sincerely /sɪnˈsɪəli/ *adv.* ١. ڕاستگۆیانە ٢. دڵسۆزانە
sing /sɪŋ/ *v.* ١. گۆرانی وتن ٢. خوێندن
singer /sɪŋə(r)/ *n.* گۆرانی بێژ
single /ˈsɪŋgl/ *adj.* ١. تاک، تەنیا ٢. زگورت
singular /ˈsɪŋgjələ(r)/ *adj.* تاک
sink /sɪŋk/ *n.* دەستشۆر
sink /sɪŋk/ *v.* نقوم بوون، نقوم کردن
sinner /ˈsɪnə(r)/ *n.* ١. گوناهکار ٢. سوچدار
sip /sɪp/ *n.* قوم (لەشلەمەنی یەک)
sip /sɪp/ *v.* قوم لێدان، قوم قوم خواردنەوە (خواردنەوەی شلەیاناوبەقوم)
sir /sɜː(r)/ *n.* ١. گەورەم ٢. جەناب
sister /ˈsɪstə(r)/ *n.* خوشک
sister-in-law /ˈsɪstər ɪn lɔː/ *n.* ١. براژن ٢. ژن خوشک ٣. دش
sit /sɪt/ *v.* دانیشتن
site /saɪt/ *n.* ١. جێگا، شوێن ٢. شوێنەوار

situation /ˌsɪtʃuˈeɪʃn/ *n.* ١. بار، دۆخ ٢. ڕەوش ٣. ئیش
six /sɪks/ *n.* شەش
sixteen /ˌsɪkstˈiːn/ *n.* شازدە
sixteenth /ˌsɪkstˈiːnθ/ *pron.* شازدەهەم
sixth /sɪksθ/ *pron.* شەشەم
sixtieth /ˈsɪkstiəθ/ *pron.* شەستەم
sixty /ˈsɪxti/ *n.* شەست
size /saɪz/ *n.* قەبارە
sizable *(also* **sizeable***)* /saɪzəbl/ *adj.* گەورە
skate /skeɪt/ *v.* خلیسکێنە کردن (لەسەر بەفر)
skateboard /ˈskeɪtbɔːd/ *n.* تەختەی خلیسکێنە
skeleton /ˈskelɪtn/ *n.* ئێسکەپەیکەر
sketch /sketʃ/ *n.* هێڵکاری
skewer /ˈskjuːə(r)/ *n.* شیشی گۆشت، سیخ
ski /skiː/ *v.* بەفرە خلیسکێنە کردن
skilful /ˈskɪlfl/ *adj.* *(also* **skillful***)* ١. کارامە ٢. وەستا
skill /skɪl/ *n.* ١. پسپۆریی، شارەزایی ٢. وریایی
skillful /ˈskɪlfl/ *(also* **skilful***)* *adj.* ١. کارامە

٢. وەستا

skim /skɪm/ *v.* ١. لێ گرتن ٢. چاوپیاخشاندن

skin /skɪn/ *n.* ١. پێست ٢. پێستە ٣. توێکڵ

skinny /ˈskɪni/ *adj.* ١. باریک، تەنک ٢. ڕیوەلە

skip /skɪp/ *v.* ١. بازدان ٢. پەڕاندن

skirt /skɜːt/ *n.* تەنوورە

skull /skʌl/ *n.* کەللە سەر

sky /skaɪ/ *n.* ئاسمان

slack /slæk/ *adj.* ١. شل ٢. بێ بازاڕ (کەم‌مشتەری) ٣. ناتەواو، شل و شێواو

slam /slæm/ *v.* شەپەلێ هەستان، شەپەهاتن (داخستنی شتێ بەتوندی)

slander /ˈslɑːndə(r); *US* slæn-/ *n.* بوختان، بۆهەڵبەستن

slang /slæŋ/ *n.* زمانی ناوخەڵک

slap /slæp/ *n.* شەقازلە، زللە

slaughter /ˈslɔːtə(r)/ *v.* سەربڕین

slaughterhouse /slɔːtə(r)haʊs/ *(also* **abattoir***)* *n.* کوشتارگە (قەسابخانە)

slave /sleɪv/ *n.* بەندە، کۆیلە

sledge /sledʒ/ *(US also* **sled** /sled/*)* *n.* گالیسکەی

سەربەفر

sleek /sli:k/ *adj.*	بریقەدار و لووس، نایاب (وەک قژێکی نەرم)
sleep /sli:p/ *n.*	خەو
sleep /sli:p/ *v.*	خەوتن
sleepy /'sli:pi/ *adj.*	خەوالوو
sleeve /sli:v/ *n.*	قۆل (جل)
slender /'slendə(r)/ *adj.*	١. باریک ٢. کەم
slice /slaɪs/ *n.*	١. قاش ٢. پارچە
slide /slaɪd/ *n.*	سلاید
slide /slaɪd/ *v.*	١. خزان، خلیسکاندن ٢. دابەزین
slight /slaɪt/ *adj.*	کەم، قیچ
slightly /'slaɪtli/ *adv.*	١. بە کەمی ٢. بە بچووکی
slim /slɪm/ *adj.*	١. باریک ٢. قەڵەمی
slime /slaɪm/ *n.*	لینج و خەست (وەک قوڕ)
slip /slɪp/ *n.*	١. خزان ٢. هەڵە ٣. ژێرکراس
slip /slɪp/ *v.*	خزان
slipper /'slɪpə(r)/ *n.*	سۆل (نەعل)
slippery /'slɪpəri/ *adj.*	خز
slit /slɪt/ *n.*	١. درز ٢. تلیش

slogan /sləugən/ *n.* دروشم

slop /slɒp/ *v.* رژان (رژانی شله یه ک بهلێواری شتێکدا)

slope /slɒp/ *n.* ١. لاری ٢. لێژی

sloppy /'slɒpi/ *adj.* نارێک و پێک، ناتهواو (کردنی کارێک)

slot /slɒt/ *n.* ١. درز ٢. کون ٣. بوار

slow /sləu/ *adj.* ١. خاو، هێواش ٢. لهدوا

slow /sləu/ *v.* خاوبوونهوه، خاوکردنهوه، هێواش کردنهوه

slowly /sləulı/ *adv.* بهخاوی، بهسستی

sludge /slʌdʒ/ *n.* قورێکی خهستی نهرم

sluggish /slʌgıʃ/ *adj.* ١. تهمهڵ ٢. خاو

slump /slʌmp/ *v.* ١. کهوتن بهسهرشتێکدا (لهبێهێزیدا) ٢. هاتنه خوارهوهی نرخی شتێ

slur /slɜ:(r)/ *v.* قسهتێکهڵ کردن، قسه کردن بهتێکهڵ وپێکهڵی (وهک سهرخۆشێک)

sly /slaı/ *adj.* فێلباز، ساختهچی

smack /smæk/ *v.* لێدان (به دهست)

small /smɔ:l/ *adj.* بچوک، گچکه

smart /smɑ:t/ *adj.* ١. قشت ٢. زیرهک

۳. سپۆرت

smash /smæʃ/ *v.* ۱. ووردووخاش بوون، ووردووخاش کردن ۲. تێک شکاندن (ئۆتۆمبیل) ۳. کەپسەلێ دان (لە تێنس دا)

smear /smɪə(r)/ *v.* تێ سوین (شتێکی لینج بسووی لە جل یاهەر شتێک)

smell /smel/ *n.* بۆن

smell /smel/ *v.* بۆن کردن

smile /smaɪl/ *n.* زەردەخەنە

smile /smaɪl/ *v.* زەردەخەنە گرتن، بزە گرتن

smock /smɒk/ *n.* عەزی سک پڕی (ئافرەتی سک پڕلە بەری دە کات)

smoke /sməʊk/ *n.* دووکەڵ

smoke /sməʊk/ *v.* ۱. جگەرە کێشان ۲. دووکەڵ کردن

smooth /smu:ð/ *adj.* ۱. لووس ۲. نەرم

smooth /smu:ð/ *v.* لووس کردن، نەرم کردن

smother /smʌðə(r)/ *v.* ۱. خنکاندن ۲. پڕ کردن وداپۆشین ۳. شاردنەوەی هەست و نەست

smuggle /ˈsmʌgl/ *v.* قاچاخچێتی کردن

smuggler /smʌglə(r)/ *n.* قاچاخچی

snack /snæk/ *n.* ١. سووکە ژەم ٢. لەفە
snail /sneɪl/ *n.* هێلکە شەیتانۆکە
snake /sneɪk/ *n.* مار
snap /snæp/ *v.* هارە کردن (وەک ڕووخانی دیواری)
snare /sneə(r)/ *n.* تەڵە، داو (بۆ گرتنی باڵندە و گیانداری بچووک)
snatch /snætʃ/ *v.* ١. ڕفاندن ٢. لێ سەندن
sneak /sni:k/ *v.* ١. ڕۆشتن بۆجێگایەک (بەدزی یەوە) ٢. بردنی شتێک (بەدزی یەوە)
sneaker /sni:kə(r)/ *n.* *(US* **trainer***)* کالە (بۆوەرزش لەپێ دەکرێ)
sneeze /sni:z/ *n.* پژمە
sneeze /sni:z/ *v.* پژمین
sniff /snɪf/ *v.* ١. مشەمش کردن (کاتی هەڵامەت گرتن) ٢. بۆن کردن و مشەمش کردن
snigger /'snɪgə(r)/ *v.* بەخۆیێ کەنین (قەشمەری کردن بەخۆ)
snob /snɒb/ *n.* لەخۆبایی
snooker /'snu:kə(r)/ *n.* یاری بلیارد
snoop /snu:p/ *v.* سەرەتاتکێ کردن (چاوگێران

وئەم لاولا کردن بۆزانینی شتێ بەدزی یەوە)

snooze /snu:z/ *v.* سەرخە وشکاندن (خەوێکی کورت، بەتایبەتی لەڕۆژدا)

snore /snɔ:(r)/ *n.* پرخەپرخ (لەکاتی خەودا)

snore /snɔ:(r)/ *v.* پرخاندن، پرخەپرخ کردن

snow /snəʊ/ *n.* بەفر

snow /snəʊ/ *v.* بەفربارین

snowball /snəʊbɔ:l/ *n.* تۆپەلەبەفر

so /səʊ/ *adv.* ١. زۆر ٢. ئەوەندە ٣. وەها ٤. تەواو زۆر ٥. وەهەروەها ٦. ئاوا

so /səʊ/ *conj.* ١. لەبەرئەوە ٢. لەبەرئەوەی ٣. ئینجا ٤. بەهەمانشێوە ٥. ئیتر

soak /səʊk/ *v.* ١. تەڕکردن ٢. خوسان (خوساندن) ٣. دزەکردن

soap /səʊp/ *n.* سابون

soar /sɔ:(r)/ *v.* ١. فڕین بەبەرزی ٢. بەرز بوونەوە بەخێرایی (وەک فڕۆکە)

sob /sɒb/ *v.* هەنسک (کاتیگریان)

sober /səʊbə(r)/ *adj.* ١. مەی نەخۆر ٢. ژیر ٣. سادە

so-called /səʊ 'kɔ:ld/ *adj.* بەناو (بەکاردێ بۆ

کەسێ یا شتێک کە ناراست و نادروست بێت)

soccer /ˈsɒkə(r)/ =*football* *n.* یاری تۆپی پێ

sociable /ˈsəʊʃəbl/ *adj.* تێکەل بەخەلک (حەزبەتێکەلی خەلکبکات)

social /ˈsəʊʃl/ *adj.* کۆمەلایەتی

society /səˈsaɪəti/ *n.* ١. کۆمەلگە ٢. کۆمەلە

sociology /ˌsəʊsiˈɒlədʒi/ *n.* کۆمەلناسی

sock /sɒk/ *n.* گۆرەوی

socket /ˈsɒkɪt/ *n.* سویچ پلاک

sofa /ˈsəʊfə/ *n.* قەنەفە

soft /sɒft; *US* sɔːft/ *adj.* نەرم، نیان

soften /ˈsɒfn; *US* sɔːfn/ *v.* ١. نەرم بوون ٢. نەرمکردن

software /ˈsɒftweə(r); *US* sɔːft-/ *n.* بەرنامەی بژمێر (کۆمپیوتەر)

soggy /ˈsɒgi/ *adj.* تەر، شل، روون (تێراو، ئاویزۆر یاشلەی زۆری تیابێت)

soil /sɔɪl/ *n.* ١. خاک، زەوی ٢. گل

soil /sɔɪl/ *v.* پیس کردن

solar /ˈsəʊlə(r)/ *adj.* خۆری، هەتاوی

soldier /ˈsəʊldʒə(r)/ *n.* سەرباز

sole /səʊl/ *adj.* ١. تەنها ٢. تاک
sole /səʊl/ *n.* ١. بنی پێ ٢. بنی پێڵاو
solemn /ˈsɒləm/ *adj.* ١. سامناک ٢. دڵسۆز
solid /ˈsɒlɪd/ *adj.* ١. رەق ٢. ناوپڕ ٣. پتەو
solidarity /ˌsɒlɪˈdærəti/ *n.* هاریکاری، هاوکاری (یارمەتی و پشتگیری)
solidify /səˈlɪdɪfaɪ/ *v.* رەق بوون، سفت بوون
solitary /ˈsɒlətri; *US* -teri/ *adj.* ١. تەنیا، بەتەنیا ٢. تاک، یەکدانە
solitude /ˈsɒlɪtjuːd; *US* -tuːd/ *n.* تەنیایی
soluble /ˈsɒljəbl/ *adj.* ١. تواوە ٢. چارەکراو
solution /səˈluːʃn/ *n.* ١. شیکار ٢. چارە ٣. گیراوە
solve /sɒlv/ *v.* ١. چارەکردن ٢. شیکارکردن
some /səm; sʌm/ *det., pron.* ١. برێک، هەندێک ٢. بەشێک
somebody /ˈsʌmbədi/ = *someone* /ˈsʌmwʌn/ *pron.* کەسێک
somehow /ˈsʌmhaʊ/ *adv.* هەرچۆنێک بێت
someone /ˈsʌmwʌn/ =*somebody* /ˈsʌmbədi/ *pron.*
somersault /ˈsʌməsɔːlt/ *n.* تەقلە،

سەرمەقولات

something /ˈsʌmθɪŋ/ *pron.* شتێک

sometimes /ˈsʌmtaɪmz/ *adv.* جارجار، هەندێ جار

somewhat /ˈsʌmwɒt; *US* -hwɒt/ *adv.* ١. تارادەیەک ٢. هەندێک

somewhere /ˈsʌmweə(r); *US* -hweər/ *adv.* لە شوێنێک، لەجێیەک

son /sʌn/ *n.* کوری، کور

song /sɒŋ; *US* sɔːŋ/ *n.* ١. گۆرانی، سروود ٢. خوێندن

sonic /ˈsɒnɪk/ *adj.* دەنگیی (پەیوەندی بەشەپۆلی دەنگەوە هەیە)

soon /suːn/ *adv.* ١. زوو ٢. خێرا ٣. دەستبەجێ

soothe /suːð/ *v.* ١. ئارام کردنەوە، هێمن کردنەوە (گریانی منال) ٢. هێمن کردنەوە (ئازار)

sophisticated /səˈfɪstɪkeɪtɪd/ *adj.* ١. کارامە (لەزۆرشت بزانێت) ٢. ئالۆز

sore /sɔː(r)/ *adj.* بەئازار، بە ئێش

sorrow /ˈsɒrəʊ/ *n.* غەم، کەسەر، پەژارە

sorry /ˈsɒri; sɔːri/ *adj.* ١. ببورە ٢. بەداخەوە ٣. دڵ

گران

sort /sɔ:t/ *n.* ١. جۆر، چەشن ٢. کەس

sort /sɔ:t/ *v.* ١. جیا کردنەوە ٢. پۆلێن کردن

soul /səʊl/ *n.* ١. گیان ٢. کرۆک

sound /saʊnd/ *adj.* ١. ساغ ٢. جێ متمانە

sound /saʊnd/ *n.* دەنگ

sound /saʊnd/ *v.* ١. دەنگ دەرهێنان
٢. وادەرکەوتن

soup /su:p/ *n.* شۆربا، سووپ

sour /saʊə(r)/ *adj.* ١. ترش ٢. ترشاو

source /sɔ:s/ *n.* ١. سەرچاوە ٢. ژێدەر

south /saʊθ/ *n.* باشور

southern /sʌðən/ *adj.* باشوری، باشور

souvenir /ˌsu:vəˈnɪə(r); *US* ˈsu:vənɪər/ *n.*
یادەوەری

sovereign /sɒvrɪn/ *n.* پاشا (شا یا شاژن)

sow /saʊ/ *v.* چاندن، تۆو کردن

space /speɪs/.*n.* ١. بۆشایی ٢. لەماوەی

spacecraft /speɪskrɑ:ft; *US* -kræft/ *n.*
کەشتی ئاسمانی

spade /speɪd/ *n.* بێڵ (بۆ هەڵکەندن و لا بردنی

گڵ)

span /spæn/ *n.* ١. ماوە ٢. بست

spanner /ˈspænə(r)/ *(US* **wrench***)* *n.* ئیسپانە (بۆ توند کردن و شل کردنی برغووسەمونە)

spare /speə(r)/ *adj.* ١. یەدەک ٢. بۆش

spare /speə(r)/ *v.* ١. زیان لیْنەدان ٢. پاشە کەوت کردن

spark /spɑːk/ *n.* پریشک

sparkle /ˈspɑːkl/ *v.* درەوشانەوە

sparrow /ˈspærəʊ/ *n.* چۆلەکە

sparse /spɑːs/ *adj.* تۆزێک، کەمێک، کەم (برێکی کەم)

spasm /ˈspæzəm/ *n.* ١. کرژی ٢. رەق بوون

spatter /ˈspætə(r)/ *v.* ئاولیْ پرژاندن، ئاوەرشێن کردن

speak /spiːk/ *v.* ١. قسە کردن ٢. دووان

speaker /ˈspiːkə(r)/ *n.* ١. ووتەبێژ ٢. بلندگۆ

spear /spɪə(r)/ *n.* رم

special /ˈspeʃl/ *adj.* ١. تایبەتی ٢. تایبەت

specialist /ˈspeʃəlɪst/ *n.* پسپۆر

specialise *(also* **specialize***)* /ˈspeʃəlaɪz/ *v.*

تایبه تمه‌ند بوون (خۆخه‌ریک کردن به‌یه‌ک بابه‌ت‌یان به‌یه‌ک شته‌وه)

specially /speʃəli/ *adv.* به‌تایبه‌تی

species /spi:ʃi:z/ *n.* جۆر

specific /spəˈsɪfɪk/ *adj.* ۱. تایبه‌ت ۲. دیار

specify /spesɪfaɪ/ *v.* دیاری کردن

specimen /spesɪmən/ *n.* نموونه

spectacle /spektəkl/ *n.* دیمه‌ن

spectacles /spektəklz/ *n.* چاویلکه

spectacular /spekˈtækjələ(r)/ *adj.* سه‌رنج ڕاکێش، دڵڕفێن

spectator /spekˈteɪtə(r); *US* ˈspekteɪtər/ *n.* ۱. بینه‌ر ۲. سه‌یرکه‌ر

specter *(Brit* **spectre***)* /spektə(r)/ *n.* تارمایی

spectrum /spektrəm/ *n.* شه‌به‌نگی ڕووناکی (که‌له حه‌وت ڕه‌نگ پێکهاتووه)

speculate /spekjuleɪt/ *v.* ۱. پێش بینی کردن ۲. قه‌بڵاندن

speculation /spekjuˈleɪʃn/ *n.* ۱. پێش‌بینی کردن، قه‌بڵاندن ۲. کاری‌هات و نه‌هات

(ئیشێک قازانج و مەترسی هەبێت پێکەوە)

speech /spi:tʃ/ *n.* ١. قسە ٢. لێدووان

speed /spi:d/ *n.* خێرایی

speedometer /spi:'dɒmɪtə(r)/ *n.* گێچی خێرایی (لەئۆتۆمبیل و ماتۆڕدا)

spell /spel/ *n.* ١. جادو ٢. تاو

spell /spel/ *v.* حونجە کردن

spelling /'spelɪŋ/ *n.* حونجە کردن، حونجە

spend /spend/ *v.* ١. کارکردن (خەرج کردن) ٢. کات بەسەر بردن

sphere /sfɪə(r)/ *n.* گۆ

spice /spaɪs/ *n.* ١. بەهارات ٢. سەرنج ڕاکێش

spider /'spaɪdə(r)/ *n.* جاڵجاڵۆکە

spike /spaɪk/ *n.* درک (نووکی تیژ، بەدارەوە یا بەتەل وئاسنەوە)

spill /spɪl/ *v.* ١. ڕشتن ٢. ڕژان

spin /spɪn/ *v.* ١. سووڕان ٢. سووڕاندن ٣. پێچان

spinach /'spɪnɪdʒ; -ɪtʃ/ *n.* سپێناخ

spine /spaɪn/ *n.* ١. بڕبڕە ٢. دڕک

spiral /'spaɪərəl; 'spaɪrəl/ *adj.* پێچ خواردوو

spirit /'spɪrɪt/ *n.* ١. گیان ٢. دەروون

۲. خواردنەوەیکحولی

spiritual /spɪrɪtʃuəl/ *adj.* گیانی

spit /spɪt/ *v.* تف کردن، تف لێ کردن

spite /spaɪt/ *n.* کینە، ڕق

splash /splæʃ/ *v.* پرژاندن، لێ پرژاندن (ئاو، بۆیە...)

splendid /splendɪd/ *adj.* نایاب، باش

splendor; splendour /splenə(r)/ *n.* قەشەنگی، جوانی

splinter /splɪntə(r)/ *n.* تەڵەزم (پارچەشوشە، دار، یائاسنێ) پارچە

split /splɪt/ *v.* ۱. لەت کردن، بەش کردن ۲. شەق بوون

spoil /spɔɪl/ *v.* ۱. خراپ کردن ۲. بەدەمەوەدان

spokesman /spəuksmən/ *n.* وتەبێژ، قسە کەر

sponge /spʌndʒ/ *n.* ئیسفەنج

sponsor /spɒnsə(r)/ *n.* ۱. کەفیل ۲. خەرجی دەر

spontaneous /spɒn'teɪniəs/ *adj.* لەخۆوە

spoon /spu:n/ *n.* کەوچک

sporadic /spə'rædɪk/ *adj.* جارجارە، تاوتاو،

پچڕپچڕ

sport /spɔ:t/ *n.* ١. وەرزش ٢. یاری

spot /spɒt/ *n.* ١. پەڵە ٢. لەکە ٣. جێ

spot /spɒt/ *v.* تێبینی کردن

spouse /spaʊz; *US* spaʊs/ *n.* هاوسەر (ژن، مێرد)

spray /spreɪ/ *n.* ١. پرژە ٢. سپرای

spread /spred/ *v.* ١. بڵاوکردنەوە ٢. تەشەنە کردن ٣. پەرت بوون

spring /sprɪŋ/ *n.* ١. بەهار ٢. چاوگ (سەرچاوەی ئاو) ٣. ئیسپرینگ

spring /sprɪŋ/ *v.* ١. بازدان ٢. سەرهەڵدان

sprinkle /'sprɪŋkl/ *v.* لێ پرژاندن (کردنی شتێ بەسەرشتێکی تردا)

spur /spɜ:(r)/ *n.* ١. چق ٢. ئاورەنگی

spy /spaɪ/ *n.* سیخوڕ (جاسوس)

squad /skwɒd/ *n.* ١. دەستە ٢. تاقم

squander /'skwɒndə(r)/ *v.* پارە بەهەدەردان، کات کوشتن

square /skweə(r)/ *adj.* ١. چوارگۆشە

۲. دووجا ۳. بەرامبەر یەک

square /skweə(r)/ *n.* ۱. چوارگۆشە ۲. گۆرەپان ۳. فولکە

square /skweə(r)/ *v.* ڕێکەوتن، ڕێک خستن (ڕازی بوون بەشتێ)

squash /skwɒʃ/ *n.* ۱. یاری سکواش ۲. ئاوی میوە ۳. هۆسە (قەرەباڵغی)

squash /skwɒʃ; skwɑ:ʃ/ *v.* پان کردنەوە

squat /skwɒt; skwɑ:t/ *v.* ۱. چیچکە کردن (دانیشتن بەچیچکانەوە) ۲. داگیرکردن

squatter /ˈskwɒtə(r); ˈskwɑ:tə(r)/ *n.* داگیرکەر (خانوو و ماڵ)

squeak /skwi:k/ *n.* زیکەزیک

squeal /skwi:l/ *v.* قیژاندن، قیژە پێ کردن (لەخۆشی دایالەئازاردا)

squeamish /ˈskwi:mɪʃ/ *adj.* بەیێز، دل تێکەلهاتوو (بەبینینی شتێکی ناشرین)

squeeze /skwi:z/ *v.* گوشین

squelch /skweltʃ/ *v.* جلقەجلق کردن (وەک لەناوقوردا)

squint /skwɪnt/ *n.* خێلی، خێل (چاوجولاندنی

بەیە کەوەنەبێت)

squint /skwɪnt/ *v.* ١. خێل بوون

٢. چاوداخستن (چاوقوچاندن لەتاویایان تیشکی خۆر)

squirrel /skwɪrəl; *US* 'skwɜ:rəl/ *n.* سمۆرە

stab /stæb/ *v.* لێدان (بەچەقۆ)

stability /stə'bɪləti/ *n.* ١. جێگیری ٢. سرەوتن

٣. سەقام گیری

stabilise *(also* **stabilize***)* /steɪbəlaɪz/ *v.*

١. جێگیر بوون ٢. جێگیر کردن

stable /steɪbl/ *adj.* ١. نەگۆڕ ٢. سەقام گیر

stable /steɪbl/ *n.* تەویلە (جێی ئەسپ)

stadium /steɪdiəm/ *n.* یاریگای پلەپلە

staff /stɑ:f; *US* stæf/ *n.* ١. دەستە ٢. کارگەر

٣. ستوون

stag /stæg/ *n.* نێرەی ئاسک

stage /steɪdʒ/ *n.* ١. قۆناغ ٢. سەر شانۆ

stage /steɪdʒ/ *v.* رێکخستن (ئاهەنگێک یان کردنی کارێک)

stagger /stægə(r)/ *v.* لەقەلەق رۆشتن

stagnant /stægnənt/ *adj.* ١. وەستاو (وەک

ئاوی پیس) ۲. ناچالاک (بازرگانی) بازار وەستاو

stain /steɪn/ *v.* بۆیە کردن

stair /steə(r)/ *n.* پێ پلیکانە

staircase /'steəkeɪs/ =*stairway*/ 'steəweɪ/ *n.* قادرمە، پلیکانە

stake /steɪk/ *n.* ۱. مێخ ۲. ستوون ۳. گرەو ٤. بەش

stale /steɪl/ *adj.* ۱. کۆن ۲. خراپ

stalk /stɔ:k/ *n.* قەد، لاسک

stall /stɔ:l/ *n.* دوکانی بچوک (دوکانێکی دروست کراولە سەرشەقام، وێستگەو...)

stall /stɔ:l/ *v.* ۱. وەستان ۲. وەستاندن

stamina /'stæmɪnə/ *n* خۆ گری، هێزو توانا (پێویست بۆ کارێک)

stamp /stæmp/ *n.* پوول (کە دە کرێت بەنامەو هەندێ شتی ترەوە)

stamp /stæmp/ *v.* ۱. تەپە تەپکردن (بەپێ لە کاتی رۆشتن) ۲. مۆرکردن ۳. پوول لێدان

stand /stænd/ *n.* ۱. بنکە ۲. هەڵگر ۳. سێ پا

stand /stænd/ *v.* ۱. وەستان ۲. راوەستان ۳. مانەوە ٤. بەرگە گرتن

standard /stændəd/ *n.* ١. پێوانە ٢. باو ٣. بەیداخ

standardise *(also* **standardize***)* /stændədaɪz/ *v.* کردن بە پێوانەیی

star /stɑ:(r)/ *n.* ئەستێرە

starch /stɑ:tʃ/ *n.* نیشاستە

stare /steə(r)/ *v.* چاوتێبڕین

stark /stɑ:k/ *adj.* ١. ڕووتەڵ، ڕووت (وەک دەشت) ٢. ڕوون و ئاشکرا

start /stɑ:t/ *n.* ١. سەرەتا ٢. خاڵی دەست پێ کردن

start /stɑ:t/ *v.* ١. دەست پێ کردن ٢. خستنە ئیش

startle /stɑ:tl/ *v.* ترساندن، ڕاچڵەکاندن

starvation /stɑ:'veɪʃn/ *n.* برسێتی، قاتوقڕی

starve /stɑ:v/ *v.* مردن لە برسا

state /steɪt/ *n.* ١. بار، دۆخ ٢. ویلایەت ٣. دەوڵەت

state /steɪt/ *v.* ١. ووتن، دەربڕین ٢. دەرخستن

statement /steɪtmənt/ *n.* ١. ووتە، قسە، گوفتار، دووان ٢. ڕاپۆرت ٣. لیستی بانک

statesman /steɪtsmən/ *n.* پیاوی میری
static /stætɪk/ *adj.* جێگیر، وەستاو (نەگۆڕ)
station /steɪʃn/ *n.* ١. وێستگە ٢. ناوەند
stationary /steɪʃənri; *US* -neri/ *adj.*
١. جێگیر، نەگۆڕاو ٢. ڕاوەستاو
stationery /steɪʃənri; *US* -neri/ *n.* پەڕاوگە
statistics /stəˈtɪstɪks/ *n.* ئامار
statue /stætʃu:/ *n.* پەیکەر
stature /stætʃə(r)/ *n.* ١. باڵا، بەژن ٢. پایەبەرزی
status /steɪtəs/ *n.* ١. باری کۆمەڵایەتی
٢. ئاستی کۆمەڵایەتی ٣. باری هاوسەرێتی
stay /steɪ/ *v.* مانەوە
steady /stedi/ *adj.* ١. جێگیر ٢. نەگۆڕ
steak /steɪk/ *n.* پارچە گۆشت
steal /sti:l/ *v.* دزین، بردن
steam /sti:m/ *n.* هەڵم، هالاو
steel /sti:l/ *n.* پۆڵا
steep /sti:p/ *adj.* بەرزی و نشێو، سەخت
steer /stɪə(r)/ *v.* ١. لێخوڕین ٢. ئاراستە کردن
steering-wheel /stɪərɪŋ wi:l/ *n.* سوکان
(سوکانی ئۆتۆمبیل بۆ پێچ کردنەوەی)

stem /stem/ *n.* قەد

step /step/ *n.* ١. هەنگاو ٢. پێ پلیکانە

step /step/ *v.* هەنگاونان

step-brother /stepbrʌðə(r)/ *n.* زڕبرا

step-father /stepfɑ:ðə(r)/ *n.* باوە پیارە

step-mother /stepmʌðə(r)/ *n.* باوەژن

stereo /steriəʊ/ *n.* ستیریۆ (ئامێری دووبلندگۆ)

sterile /steraɪl; *US* 'sterəl/ *adj.* ١. نەزۆک (منداڵ پاینێچوونە بوو) ٢. خاوێن

stern /stɜ:n/ *adj.* ١. رەق ٢. دژوار ٣. مۆن

stern /stɜ:n/ *n.* ١. پاش ٢. دواوەی کەشتی

stew /stju:; *US* stu:/ *v.* کوڵاندن (لەسەرئا گربەشێنەیی)

steward /stju:əd; *US* 'stu:ərd/ *n.* ١. سەرپەرشت ٢. سەرکار، خزمەتچی

stick /stɪk/ *n.* ١. شووڵ، دار ٢. گۆچان

stick /stɪk/ *v.* ١. پێوەنووسان ٢. پێوەنووساندن ٣. لکاندن

sticker /stɪkə(r)/ *n.* لەزگە (وێنە یانوسراوێکی لەسەرەدەنوسێنرێ بەشتێکەوە)

sticky /stɪki/ *adj.* لینج، لیچ، لچکاو
stiff /stɪf/ *adj.* ١. ڕەق ٢. توند
stigma /stɪgmə/ *n.* لەکە، عەیبە، شورەیی
still /stɪl/ *adj.* ١. وەستاو ٢. بێ دەنگ، ئارام
still /stɪl/ *adv.* ١. تائێستا، هێشتا ٢. کەچی
stimulate /stɪmjuleɪt/ *v.* ١. هاندان، بزواندن ٢. دڵخۆش کردن
stimulus /stɪmjələs/ *n.* هاندەر
sting /stɪŋ/ *n.* ١. چزو ٢. کزانەوە ٣. چوزانەوە
sting /stɪŋ/ *v.* ١. گەستن ٢. پێوەدان
stink /stɪŋk/ *n.* بۆگەن
stink /stɪŋk/ *v.* بۆگەن لێ هاتن
stipulate /stɪpjuleɪt/ *v.* داوا کردن، فەرمان دان (بەڕەسمی)
stir /stɜ:(r)/ *v.* شڵەقاندن، هەژاندن
stirrup /stɪrəp/ *n.* ئاوزەنگی (شوێن پێ کاتی سواربوونی ئەسپ)
stitch /stɪtʃ/ *n.* ١. تەقەڵ ٢. ئازارێکی تیژ
stock /stɒk/ *n.* ١. شت و مەک ٢. بەش
stocking /stɒkɪŋ/ *n.* گۆرەوی درێژ
stocky /stɒki/ *adj.* ڕەقەڵە، کورت و لەش پڕ

(لەش ولاری مرۆڤ)

stomach /ˈstʌmək/ *n.* ١. گەدە ٢. وورگ

stone /stəʊn/ *n.* ١. بەرد ٢. ناوک

stony /ˈstəʊni/ *adj.* ١. بەردەلان (زەوی) ٢. نادۆستانە

stool /stuːl/ *n.* ١. کورسی بێ پشت ٢. پیسایی

stoop /stuːp/ *v.* سەردانەواندن، خۆنووشتانەوە

stop /stɒp/ *n.* وێستگە

stop /stɒp/ *v.* ١. راوەستان ٢. راوەستاندن ٣. برین ٤. راگرتن

storage /ˈstɔːrɪdʒ/ *n.* هەلگرتن، کۆکردنەوە (بۆبەکارهێنان لەکاتی پێویست)

store /stɔː(r)/ *n.* ١. کۆگا، فرۆشگا ٢. عەمبار ٤. گەنجینە

store /stɔː(r)/ *v.* عەمبارکردن، کۆکردنەوە

storey /ˈstɔːri/ *(US* **story***)* *n.* نهۆم، قات

stork /stɔːk/ *n.* لەقلەق (باڵندەیەکی سپی دەنوک درێژی لاق درێژە)

storm /stɔːm/ *n.* باوبۆران، تۆفان

story /ˈstɔːri/ *n.* ١. چیرۆک ٢. بەسەرهات ٣. قات، نهۆم

stout /staut/ *adj.* قەڵەو، بەهێز (لەش ولاری مرۆڤ)

stove /stəuv/ *n.* ١. زۆپا ٢. چاوی ئامێری چێشت لێنان

straight /streɪt/ *adj.* ١. ڕێک ٢. ڕاستەوخۆ ٣. ڕاست

straight /streɪt/ *adv.* ١. بەڕاستەوخۆیی ٢. ڕاستەوڕاست

strain /streɪn/ *n.* ١. جێ‌فشار ٢. ئەرک ٣. تەنگژی ٤. نەژاد

strait /streɪt/ *n.* گەروو (ئاوێکی تەسک دوو دەریا بەیەک بگەیەنێت)

strand /strænd/ *n.* تاڵ (دەزوو، قژ)

strange /streɪndʒ/ *adj.* ١. سەیر ٢. نامۆ

stranger /'streɪndʒə(r)/ *n.* ١. بیانی ٢. بێگانە

strangle /'stræŋgl/ *v.* خنکاندن

strap /stræp/ *n.* قایش

strategic /strə'ti:dʒɪk/ *adj.* ستراتیجی (یارمەتی دەر لەوەدەسهێنانی ئامانجدا)

strategy /'strætədʒi/ *n.* پلان (نەخشەی وەدەسهێنانی ئامانجێک)

straw /strɔ:/ *n.* ١. کا ٢. قامیش
strawberry /strɔ:bəri; *US* -beri/ *n.* شلیک
stray /streɪ/ *n.* ١. بەرەڵا ٢. دەربەدەر
stray /streɪ/ *v.* ١. سەرلێ تێک چوون
٢. ڕێ بزرکردن
streak /stri:k/ *n.* ١. هێڵ (هێڵێکی باریک)
٢. خوو ورەوشت ٣. پێوە گرتن (پێوەهاتن یا پێوەنەهاتن، هەربردنەوە یاهەردۆڕاندن لەیاریدا)
stream /stri:m/ *n.* ١. جۆگە ٢. تەوژم ٣. پۆل
street /stri:t/ *n.* شەقام
strength /streŋθ/ *n.* ١. هێز ٢. بەرگری
strengthen /streŋθn/ *v.* ١. بەهێز بوون
٢. بەهێز کردن
strenuous /strenjuəs/ *adj.* زەحمەت، سەخت
stress /stres/ *n.* ١. نارەحەتی ٢. پەستان ٣. زەبر
٤. دوپات کردنەوە
stressful /stresfl/ *adj.* تەنگژە دروستکەر، دروستکەری فشاری دەروونی
stretch /stretʃ/ *v.* ١. درێژ بوونەوە ٢. درێژ کردن ٣. خۆ کێشانەوە

stretcher /stretʃə(r)/ *n.* تەختەی گواستنەوەی نەخۆش (نەقالە)
strict /strɪkt/ *adj.* ١. توندوتیژ ٢. قایم ٣. تەواو
stride /straɪd/ *v.* هەنگاوی درێژنان (وەک نیشانەی باوەڕبەخۆیی)
strike /straɪk/ *n.* ١. مان گرتن ٢. لێدان
strike /straɪk/ *v.* ١. لێدان ٢. هێرش بردن
striking /straɪkɪŋ/ *adj.* زۆر ڕوون، زۆر دیار (بە شێوەیەکی سەرسوڕهێنەر)
string /strɪŋ/ *n.* ١. دەزوو ٢. تەل ٢. ڕیز
stringent /strɪndʒənt/ *adj.* توندوتیژ (یاسا)
strip /strɪp/ *n.* ١. پارچە ٢. شریت
stripe /straɪp/ *n.* هێڵ
strive /straɪv/ *v.* خەبات کردن، هەوڵ دان
stroke /strəʊk/ *n.* ١. لێدان ٢. جوولە ٣. زەنگ لێدان
stroke /strəʊk/ *v.* دەست بەسەراهێنان
strong /strɒŋ; *US* strɔːŋ/ *adj.* ١. بەهێز، بەتوانا ٢. قایم
structure /strʌktʃə(r)/ *n.* ١. پێکهاتە ٢. بنیات
struggle /strʌgl/ *v.* ١. هەوڵدان، تێکۆشان

۲. راپسکان

strut /strʌt/ *v.* ڕۆشتن بەفیزەوە، ڕۆشتن بەلەنجەولارەوە

stubborn /stʌbən/ *adj.* لاسار، سەر ڕەق، ڕکەبەر

stuck /stʌk/ *adj.* جامبوو (نەتوانرێ بجولێنرێ)

student /stju:dnt; *US* 'stu:-/ *n.* قوتابی

studio /stju:diəʊ; *US* 'stu:-/ *n.* وێنە گر (ستۆدیۆ)

studious /stju:diəs; *US* 'stu:-/ *adj.* کۆشش کەر

study /stʌdi/ *n.* ۱. خوێندن ۲. توێژینەوە

study /stʌdi/ *v.* ۱. خوێندن ۲. کۆشش کردن

stuff /stʌf/ *n.* ۱. شت ۲. کەرەستە

stuff /stʌf/ *v.* ۱. ئاخنین ۲. پڕ کردن

stumble /stʌmbl/ *v.* ۱. قاچ لێ گیران ۲. هەڵە کردن

stump /stʌmp/ *n.* کۆتەرە (پارچەی بەجێ ماو، لەوەی کەنەماوە)

stump /stʌmp/ *v.* ۱. گیرپێ خواردن (نەزانینی وەڵامی پرسیارێک) ۲. گەڕان (بەهێواشی پیاسە

کردن)

stun /stʌn/ *v.* ١. وور کردن، گێژ کردن، بوراندنەوە (بە کێشان بەسەریا) ٢. سەرسورماندن

stupid /stju:pɪd; *US* 'stu:-/ *adj.* گەمژە، گەوج، کەللەپوت

stupor /'stju:pə(r); 'stu:-/ *n.* ووری (بێ ئاگایی لەدنیا، وەک سەرخۆش)

sty *(also* **stye***)* /staɪ/ *n.* ١. قنچکە سلاوە ٢. (*pigsty=*) ئاخوری بەراز

style /staɪl/ *n.* شێواز

subject /sʌbdʒɪkt; -dʒekt/ *adj.* ١. ملکەچ (گوێ رایەل) ٢. شیاوی کەوتنەبەر (شتی خراپ)

subject /'sʌbdʒɪkt; -dʒekt/ *n.* ١. بابەت ٢. بکەر ٣. کەس

subjective /səb'dʒektɪv/ *adj.* خۆیی (تایبەت بەمرۆڤە کەوە خۆی، نە کەکەسی تر)

subjunctive /səb'dʒʌŋktɪv/ *n.* مەرجی، ئەگەری

submarine /ˌsʌbmə'ri:n; *US* 'subməri:n/ *n.* ژێردەریایی

submission /səb'mɪʃn/ *n.* ١. دان پیانان،

مل‌کەچ بوون (بۆهێزوتواناى کەسێک) ٢. ناردنى پلان و داوا کارى

submit /səb'mɪt/ *v.* ١. خۆبە دەستەوەدان ٢. پێشکەش کردن

subnormal /ˌsʌb'nɔ:ml/ *adj.* خوارئاسا (منداڵى ئاست نزم‌لە زیرەکى‌دا)

subordinate /sə'bɔ:dɪnət; *US* -dənət/ *adj.* ١. ژێردەست ٢. پاشکۆ

subscribe /səb'skraɪb/ *v.* ١. ئابوونەدان ٢. قایل بوون

subscription /səb'skrɪpʃn/ *n.* ئابوونە

subsequent /'sʌbsɪkwənt/ *adj.* پاشى، دوایى (دواتر، پاشکۆ)

subsequently /'sʌbsɪkwəntli/ *adv.* ١. دوابەدواى ٢. لەئەنجامى

subside /səb'saɪd/ *v.* ١. نیشتن (زەوى، بینا) ٢. دامرکانەوە (رەشەبا...)

subsidy /'sʌbsədi/ *n.* کۆمەک (بەگروپێ لەلایەن میرى یەوە یا بۆهێشتنە وەى نرخى شتێ بەهەرزانى)

substance /'sʌbstəns/ *n.* ١. ماددە ٢. پوختە

۳. گرنگی

substandard /sʌb'stændəd/ *adj.* ژێرپێوانەیی (چاک نەبێت بەپێی پێویست)

substantial /səb'stænʃl/ *adj.* ۱. مەزن ۲. گەورە

substitute /'sʌbstɪtju:t; *US* -tu:t/ *n.* بریکار (لەجێی کەسێک دابنرێ)

substitute /'sʌbstɪtju:t; *US* -tu:t/ *v.* لەبری دانان، لەجیاتی دانان

subtitle /'sʌbtaɪtl/ *n.* پەراوێز، ژێرنوسین (لەشاشەی تەلەفیزیون بۆوەرگێرانی فلیم یاشتی ترکەبیانی بێت، یلن بۆ کەر)

subtle /'sʌtl/ *adj.* ۱. کەم، نادیار، کاڵ ۲. لێزان (لەقایل کردنی خەلکدا)

subtract /səb'trækt/ *v.* ۱. لێدەرکردن ۲. کەم کردن

suburb /'sʌbɜ:b/ *n.* ۱. قەراغ ۲. دوورلەبازار

subway /'sʌbweɪ/ *n.* ڕارەوی ژێرزەوی (میترۆ)

succeed /sək'si:d/ *v.* ۱. سەرکەوتن ۲. بەدواداهاتن

success /sək'ses/ *n.* سەرکەوتن، سەرفرازی

successful /sək'sesfl/ *adj.* سەرکەوتوو
succession /sək'seʃn/ *n.* ١. بەدواهاتن
٢. مافی بەدوای یەکداهاتن (وەک پاشایەتی)
successor /sək'sesə(r)/ *n.* بەدواداهاتوو
such /sʌtʃ/ *det.* ١. ئاوا، وەها ٢. وەک
suck /sʌk/ *v.* مژین
sucker /'sʌkə(r)/ *n.* ١. گێژوویژ، گێل (زوو خەڵەتاو) ٢. مژەر، مژۆک
suction /'sʌkʃn/ *n.* ١. مژینی هەوا ٢. مژین (نوساندنی دووشت بەیەکەوە)
sudden /'sʌdn/ *adj.* کتوپڕ، لەناکاو
suffer /'sʌfə(r)/ *v.* ١. چەشتن (ئازار، ناخۆشی)
٢. هەموار کردن
sufficient /sə'fɪʃnt/ *adj.* ١. بەس
٢. بەشکردوو، بەپێی پێویست
suffix /'sʌfɪks/ *n.* پاشگر
suffocate /'sʌfəkeɪt/ *v.* خنکان، خنکاندن
sugar /'ʃʊgə(r)/ *n.* شەکر
suggest /sə'dʒest; *US* səg'dʒ-/ *v.* پێشنیار کردن
suggestion /sə'dʒestʃən; *US* səg'dʒ-/ *n.*

suicide /ˈsu:ɪsaɪd; *Brit also* ˈsju:ɪ-/ *n.* خۆکوشتن

suit /su:t; *Brit* sju:t/ *n.* ۱. قات (چاکەت و پانتۆل یا چاکەت و تەنوورە) ۲. دەستە

suit /su:t; *Brit* sju:t/ *v.* گونجان، لێهاتن

suitable /ˈsu:təbl; *Brit also* ˈsju:t-/ *adj.* گونجاو، لەبار

suitcase /ˈsu:tkeɪs; *Brit also* ˈsju:t-/ *n.* جانتای جل

suite /swi:t/ *n.* تاقم، دەستە (وەک تاقمی قەنەفەو کورسی)

suitor /ˈsu:tə(r); *Brit* ˈsju:-/ *n.* داواکار (پیاوێک داوای کچێک دەکات بۆهێنانی)

sum /sʌm/ *n.* ۱. بڕ ۲. کۆ ۳. سەرجەم

summarise *(also* **summarize***)* /ˈsʌməraɪz/ *v.* پوختە کردن، کورتکردنەوە

summary /ˈsʌməri/ *n.* پوختە، کورتە

summer /ˈsʌmə(r)/ *n.* وەرزیهاوین

summit /ˈsʌmɪt/ *n.* ۱. لووتکە ۲. کۆبوونەوە

sun /sʌn/ *n.* خۆر، هەتاو

Sunday /ˈsʌndi; -deɪ/ *n.* یەک شەممە

sunflower /ˈsʌnflaʊə(r)/ *n.* گوڵەبەرۆژە

sunny /ˈsʌni/ *adj.* هەتاوی، خۆرین

sunrise /ˈsʌnraɪz/ *n.* خۆرهەڵاتن

sunset /ˈsʌnset/ *n.* خۆرئاوابوون

sunstroke /ˈsʌnstrəʊk/ *n.* خۆربردن، گرە بردن (بەوەستانی زۆرلە بەرخۆر)

super /ˈsu:pə(r); *Brit also* ˈsju:-/ *adj.* نایاب، زۆرچاک

superb /su:ˈpɜ:b; *Brit* sju:-/ *adj.* زۆرباش، نایاب

superior /su:ˈpɪəriə(r); *Brit* sju:-/ *adj.*
١. بەرز، بلند ٢. پایەبەرز ٣. خۆبەزلزان

superlative /suˈpɜ:lətɪv; *Brit also* su-/ *adj.*
باشترین، باڵاترین

supermarket /ˈsu:pəmɑ:kɪt; *Brit also* ˈsju:-/ *n.*
شابازار (سوپەرمارکێت)، گەورە بازار

supervise /ˈsu:pəvaɪz; *Brit also* ˈsju:-/ *v.*
سەرپەرشتی کردن

supper /ˈsʌpə(r)/ *n.* شێو، نانی ئێوارە

supple /ˈsʌpl/ *adj.* خۆش بەدەستەوە هاتوو (ڕەق وگیرنەبێت)

supply /sə'plaɪ/ *v.* ١. دەستەبەرکردن ٢. پێدان
support /sə'pɔ:t/ *v.* ١. ڕاگرتن ٢. پاڵپشتی کردن، پشتگیری کردن
suppose /sə'pəʊz/ *v.* وادانان، گریمان
suppress /sə'pres/ *v.* ١. دامرکانەوە، کپ کردنەوە ٢. شاردنەوە
supreme /su:'pri:m; *Brit also* sju:-/ *adj.* باڵا، بەرز
sure /ʃɔ:(r); *US* ʃʊər/ *adj.* دڵنیا، بێ گومان
surely /'ʃɔ:li; *US* 'ʃʊərli/ *adv.* بەدڵنیایی
surface /'sɜ:fɪs/ *n.* ١. ڕوو ٢. ڕووی ئاو
surgeon /'sɜ:dʒən/ *n.* نەشتەرگەر (پزیشکی نەشتەرگەری)
surgery /'sɜ:dʒəri/ *n.* نەشتەرگەری، نۆژداری
surmount /sə'maʊnt/ *v.* زاڵ بوون (بەسەرشتێکدا)
surname /'sɜ:neɪm/ *n.* نازناو
surpass /sə'pɑ:s; *US* -'pæs/ *v.* ١. باشتر بوون ٢. سەرکەوتن
surplus /'sɜ:pləs/ *n.* زیایە
surprise /sə'praɪz/ *n.* سەرسام بوون،

حەپەسان

surrender /sə'rendə(r)/ *v.* ١. خۆبەدەستەوەدان ٢. دەست لێ‌بەردان

surround /sə'raund/ *v.* چواردەوردان

surrounding /sə'raundɪŋ/ *adj.* دەورووبەر

surveillance /sɜ:'veɪləns/ *n.* چاودێری

survey /'sɜ:veɪ/ *v.* ١. کەژمال ٢. پێوان

survival /sə'vaɪvl/ *n.* مانەوە، بەردەوامی ژیان

survive /sə'vaɪv/ *v.* مانەوە لەژیان، ژیانەوە

susceptible /sə'septəbl/ *adj.* کارتێکراو (بەئاسانی کاری تێ‌بکرێ)

suspect /'sʌspekt/ *n.* گومان لێ‌کراو

suspect /sə'spekt/ *v.* ١. وادانان ٢. گومان بردن

suspend /sə'spend/ *v.* ١. هەڵواسین ٢. دواخستن ٣. ڕاگرتن

suspender /sə'spendə(r)/ *n.* ١. شەیالە ٢. لاسیکی هەڵواسینی گۆرەوی ئافرەتان (*braces* =)

suspension /sə'spenʃn/ *n.* ١. ڕاگرتن ٢. دواخستن

suspicion /sə'spɪʃn/ *n.* گومان

suspicious /səˈspɪʃəs/ *adj.* گوماناوی، به گومان
sustain /səˈsteɪn/ *v.* هێشتنەوە
swallow /ˈswɒləʊ/ *v.* ١. قوتدان ٢. بروا کردن
swan /swɒn/ *n.* وەردەک (جۆرێکی قاز)
swap *(also* **swop***)* /swɒp/ *v.* گۆرینەوە، پێ گۆرینەوە
swarm /swɔːm/ *n.* ١. پوورە ٢. کۆمەڵ
swear /sweə(r)/ *v.* ١. جنێودان ٢. سوێند خواردن
sweat /swet/ *n.* ئارەق (ئاوی دەرداوی لەش لە رێی پێستەوە)
sweater /ˈswetə(r)/ *n.* بلوز
sweep /swiːp/ *v.* ١. سرین ٢. خاوێن کردنەوە
sweet /swiːt/ *adj.* ١. شیرین ٢. دڵگیر
sweet /swiːt/ *n.* شیرینی
swell /swel/ *v.* ١. ئاوسان، ئاوساندن ٢. زیاد کردن
swelling /ˈswelɪŋ/ *n.* ئاوساوی
swift /swɪft/ *adj.* تیژ، خێرا
swim /swɪm/ *v.* ١. مەلە کردن ٢. سەرگێژ

خواردن

swimming-pool /swɪmɪŋ pu:l/ *n.* مەلەوانگە

swindle /ˈswɪndl/ *v.* فێڵ کردن

swine /swaɪn/ *n.* ١. بەراز ٢. مرۆڤێکی ناشرین و ناقۆلا

swing /swɪŋ/ *n.* لەقاندن، جوڵاندن

swing /swɪŋ/ *v.* ١. ئەم سەر و ئەو سەر کردن ٢. ئاووردانەوە

swipe /swaɪp/ *v.* ١. لێ‌دان، پیاکێشان ٢. دزین

swirl /swɜ:l/ *v.* خولانەوە، پێچ خواردن، پێچ پێ‌خواردن

switch /swɪtʃ/ *n.* سویچ، کلیلی کارەبا

switch off /swɪtʃɒf/ *v.* کوژاندنەوە

switch on /swɪtʃ ɒn/ *v.* ١. داگیرساندن ٢. ئیش پێ کردن

swivel /ˈswɪvl/ *v.* خۆ خولاندنەوە (وەک لەسەرکورسی)

swoop /swu:p/ *v.* هەڵکشانەسەر، دابە زینەسەر (کاتێ باڵندە نزم دەبێتەوەبۆ نێچیرێک)

sword /sɔ:d/ *n.* شمشێر، شیر

syllable /sɪləbl/ *n.* برگە

syllabus /sɪləbəs/ *n.* بەرنامەی خوێندن (لیستی ئەوبابەتانەی دەخوێنرێ)

symbol /sɪmbl/ *n.* نیشانە، هێما

symbolic /sɪm'bɒlɪk/ *adj.* هێمایی

symbolise *(also* **symbolize***)* /sɪmbəlaɪz/ *v.* هێما کردن، نواندن (گەیاندنی شتێ)

symmetry /sɪmətri/ *n.* لێک چوون (هاوشێوە وهاوقەبارەیی)

sympathetic /ˌsɪmpə'θetɪk/ *adj.* بەسۆز

sympathy /sɪmpəθi/ *n.* بەسۆزی، دلۆڤانی

symptom /sɪmptəm/ *n.* نیشانەی‌نەخۆشی

synagogue /sɪnəgɒg/ *n.* کنێست (ی جوولەکە) دێر، کەنشت

synonym /sɪnənɪm/ *n.* هاومانا، هاو واتا

syntax /sɪntæks/ *n.* رستە سازی (بنەماکانی دروست کردنی رستە)

synthesiser *(also* **synthesizer***)* /sɪnθəsaɪzə(r)/ *n.* سایزەر (ئامێری مۆسیقی)

synthetic /sɪn'θetɪk/ *adj.* دەستکرد، دروستکراو

syringe /sɪ'rɪndʒ/ *n.* سرنج (بۆده رزی لێدان)

syrup /sɪrəp/ *n.* شیله، خۆشاو

system /sɪstəm/ *n.* ١. سیستەم ٢. دەزگا ٣. پێڕەو ٤. کۆمەڵە

Tt

T,t /ti:/ *n.* تی - بیستەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە

table /teɪbl/ *n.* مێز

tablet /tæblət/ *n.* حەب

taboo /təˈbu:; *US* tæˈbu:/ *n.* حەرام، قەدەغە کراو، نارەوا

tackle /ˈtækl/ *v.* ١. چارە کردن (کێشەیەک) بەئازایانە ٢. لێ‌سەندن (تۆپ لەیاری تۆپ‌دا لەبەرامبەرەکەت)

tact /tækt/ *n.* ڕەووشت، شارەزایی (خەڵک وەرەس نەکات لەهەڵس وکەوت‌دا)

tactic /ˈtæktɪk/ *n.* ١. سازدان (بۆ ئەنجام دانی‌کارێ یا ئامانجێک)، تەکتیک، ٢. *(pl.)* سازدان (جەنگ)

tadpole /ˈtædpəʊl/ *n.* سەرەمێکوتە (قۆناغێکی بۆق)

tag /tæg/ *n.* نوسراو، کاغەزی نوسراو (کارتێکە یا کانزایەکە ناوی یا زانیاری دەربارەی شتێک

لەسەردەنوسرێ وهەڵدەواسرێ پێوەی)

tail /teɪl/ *n.* ١. کلک ٢. خەت

tailor /teɪlə(r)/ *n.* بەرگ دروو

taint /teɪnt/ *n.* شورەیی، شەرم (خراپی شتێک)

take /teɪk/ *v.* ١. هێنان ٢. بردن ٣. وەرگرتن
٤. ویستن ٥. خواردن ٦. نووسین ٧. گرتن (وێنە، ئۆتۆمبیل، پلەی گەرمی، شوێن)

take-off /teɪk ɒf/ *v.* هەستان (کاتێ فڕۆکە لەزەوی بەرزدەبێتەوە)

takings /teɪkɪŋz/ *n.* داهات، دەرامەت

talcum powder /tælkəm paʊdə(r)/ *n.* بۆدرە (بۆمنداڵ یا پاش خۆشتن)

tale /teɪl/ *n.* چیرۆک، سەرگوزشتە

talent /tælənt/ *n.* بەهرە، توانا

talk /tɔ:k/ *n.* گفت و گۆ، تاووتوێ

talk /tɔ:k/ *v.* دووان، ئاخاوتن

tall /tɔ:l/ *adj.* درێژ

tame /teɪm/ *adj.* ماڵی (ئەوئاژەڵەی رادێت هەڵس وکەوت بکات لە گەڵ مرۆڤدا)

tamper /tæmpə(r)/ *v.* دەسکاری، دەستلێدران

tangerine /ˌtændʒəˈriːn; *US* ˈtændʒəriːn/ *n.* لاله‌نگی

tank /tæŋk/ *n.* ١. ته‌نکی ٢. تانک

tanker /ˈtæŋkə(r)/ *n.* که‌شتی نه‌وت

tantalising *(also* **tantalizing***)* /ˈtæntəlaɪzɪŋ/ *adj.* سه‌رنج راکێش، فریوده‌ر، شێتکه‌ر (شتێک که‌سه‌رنج راکێش بێت و نه‌توانی هه‌تبێت)

tantrum /ˈtæntrəm/ *n.* هاربوون، وورک (توره‌بوون و بیانوله منداڵدا)

tap /tæp/ *(also US* **faucet***)* *n.* به‌لوعه

tap /tæp/ *v.* لێدان

tape /teɪp/ *n.* ١. شریت ٢. تێپ، تیپ ٣. زه‌مق

tape-recorder /ˈteɪp rɪˌkɔːdə(r)/ *n.* تۆمارکه‌ر

tapestry /ˈtæpəstri/ *n.* قوماشی چنراو

tar /tɑː(r)/ *n.* قیر

target /ˈtɑːɡɪt/ *n.* ١. ئامانج ٢. نیشانه ٣. مه‌به‌ست

tarnish /ˈtɑːnɪʃ/ *v.* ١. ته‌لخبوون، ته‌لخکردن (ئاوێنه) ٢. شکاننه‌مان (سومعه)

tart /tɑːt/ *n.* تورته (جۆرێکه‌له‌شیرینی)

task /tɑːsk; *US* tæsk/ *n.* ئه‌رک، ئیش

taste /teɪst/ *n.* ١. چەشتن ٢. تام
taste /teɪst/ *v.* تام کردن، چەشتن
tasteful /ˈteɪstfl/ *adj.* بەڕەونەق، جوان
tasty /ˈteɪsti/ *adj.* خۆش، بەتام
tattoo /təˈtuː; *US* tæˈtuː/ *n.* خال (سەرپێست)
Taurus /ˈtɔːrəs/ *n.* گا (نیشانەی دووەمی بورجەکان)
tax /tæks/ *n.* باج
taxi /ˈtæksi/ *n.* تەکسی (ئۆتۆمبیلی کرێ)
tea /tiː/ *n.* چا
teach /tiːtʃ/ *v.* ١. فێر بوون، فێر کردن ٢. وانە ووتنەوە
teacher /ˈtiːtʃə(r)/ *n.* مامۆستا، فێرکەر
team /tiːm/ *n.* دەستە، تیم، تاقم، شاند
teapot /ˈtiːpɒt/ *n.* قۆری چا
tear /tɪə(r)/ *n.* فرمێسک، ئەسرین
tear /teə(r)/ *v.* ١. دڕاندن، دڕین ٢. پچڕاندن
tease /tiːz/ *v.* ڕابواردن، پێڕابواردن، گاڵتە پێ کردن
technical /ˈteknɪkl/ *adj.* تەکنیکی
technician /tekˈnɪʃn/ *n.* پیشەزان، کارزان

technique /tek'ni:k/ *n.* ١. ڕێگە، شێوە
٢. دەسڕەنگینی

technology /tek'nɒlədʒi/ *n.* هونەرزانی، تەکنەلۆجیا

teem /ti:m/ *v.* جەنجاڵ بوون، قەرەباڵغ بوون (شوێنێک خەڵکی زۆری تیابێت بڕوات)

teenager /'ti:neɪdʒə(r)/ *(also US* **teen***)* *n.* هەرزەکار، جەحێڵ (١٣-١٩ ساڵی)

teens /ti:nz/ *n.* هەرزەکاری، تەمەنی ١٣ بۆ ١٩ ساڵی

teetotal /ˌti:'təʊtl; *US* 'ti:təʊtl/ *adj.* مەی نەخۆر (کەسێ مەی نەخوات هەرگیز)

telegram /'telɪgræm/ *n.* بروسکە

telephone /'telɪfəʊn/ =*phone* *n.* تەلەفۆن (وتووێژ لە دوورەوە).

telescope /'telɪskəʊp/ *n.* تەلیسکۆب (لەدوورەوەبین)

teletext /'telitekst/ *n.* تەلیتێکست (پێشکەش کردنی هەواڵ و زانیاری بەنوسین لەڕێی تەلەفیزیۆنەوە)

television /'telɪvɪʒn/ *n.* تەلەفزیۆن (بینین لە

دووره‌وه)

telex /'teleks/ *n.* ته‌لیکس (ناردنی په‌یام به‌نوسین له‌رێ ی ته‌له‌فۆنه‌وه)

tell /tel/ *v.* ١. پێ‌ووتن، ووتن ٢. پێ‌را گه‌یاندن

temper /'tempə(r)/ *n.* مه‌زاج، سرووشت

temperament /'temprəmənt/ *n.* هه‌وه‌س، مه‌زاج

temperamental /ˌtemprə'mentl/ *adj.* مه‌زاجی، حولحولی، ناجێگیر، زووله‌خۆ گۆراو

temperature /'temprətʃə(r); *US* 'tempərtʃʊər/ *n.* پله‌ی گه‌رمی

temple /'templ/ *n.* ١. په‌رستگا ٢. ئه‌م لاو لای ناوچه‌وان

temporary /'temprəri; *US* -pəreri/ *adj.* کاتی

tempt /tempt/ *v.* فریودان

temptation /temp'teɪʃn/ *n.* فریودان، وه‌سوه‌سه دروستکردن (بۆ کردنی کارێکی چه‌وت)

ten /ten/ *n.* ده

tenacious /tə'neɪʃəs/ *adj.* پێ‌داگر، ڕکدار (له‌سه‌ر کردنی کارێک و وازنه هێنێت)

tenant /tenənt/ *n.* کرێچی

tend /tend/ *v.* ١. حەز کردن، مەیل کردن
٢. ئاراستە کردن

tendency /tendənsi/ *n.* مەیل، ئارەزوو

tender /tendə(r)/ *adj.* ١. بەسۆز ٢. نەرم،
ناسک ٣. دەکولێتەوە (لەئازاردا) ٤. گەنج، منال

tender /tendə(r)/ *v.* ١. پێشکەش کردن
(رەسمی)، ٢. نرخ‌دان (پێ‌دان) (بۆ کردنی کارێک)

tendon /tendən/ *n.* ژێی ماسولکە (کۆتایی
ماسولکەکان، دەبەسترێن بەئێسکەکانەوە)

tennis /tenɪs/ = *lawn tennis n.* تێنسی
سەرزەوی

tense /tens/ *adj.* ١. پەشێو ٢. گرژ ٣. دژوار

tense /tens/ *n.* دەمی فرمان

tension /tenʃn/ *n.* ١. گرژی ٢. تەنگژە

tent /tent/ *n.* رەشماڵ، چادر

tentative /tentətɪv/ *adj.* ١. کاتی، نادڵنیا،
دیاری نەکراو ٢. بەگومان

tenth /tenθ/ *adj.* دەیەم

tepid /tepɪd/ *adj.* شلەتێن (تۆزێ گەرم،
وەک ئاو، یان شلە)

term /tɜ:m/ *n.* ١. زاراوه ٢. وەرزی خوێندن

terminal /tɜ:mɪnl/ *adj.* ١. تایبەت بەوەرزی خوێندن ٢. کوتایی هێن بەژیان (نەخۆشی)

terminal /tɜ:mɪnl/ *n.* وێستگه

terminate /tɜ:mɪneɪt/ *v.* کۆتایی پێ هێنان

terminology /ˌtɜ:mɪˈnɒlədʒɪ/ *n.* زاراوەکان، وشەکان (تایبەت بەبابەتێک یا کارێک)

terrace /terəs/ *n.* هەیوان

terrible /terəbl/ *adj.* سامناک، ناخۆش، بەرباد

terrific /təˈrɪfɪk/ *adj.* زۆرچاک، نایاب، زۆرباش

terrify /terɪfaɪ/ *v.* ترساندن، تۆقاندن

territory /terətri; *US* -tɔ:ri/ *n.* ١. هەرێم، دەڤەر ٢. زەوی دەوڵەت

terror /terə(r)/ *n.* ١. ترس، تۆقین ٢. کوشتن و برین

terrorism /terərɪzəm/ *n.* تۆقاندن، ترساندن

terse /tɜ:s/ *adj.* کورت و پوخت، ڕەق (وەلام، یاقسەیەک)

tertiary /tɜ:ʃəri; *US* -ʃieri/ *adj.* ١. سێ یەمی، پلەی سێ یەم، ٢. دواناوەندی

test /test/ *n.* ئەزموون، تاقی کردنەوە
test /test/ *v.* ١. تاقی کردنەوە ٢. نۆرین
testament /ˈtestəmənt/ *n.* ١. وەسێت، پەیمان ٢. دووبەشە سەرەکی یەکەی ئینجیل
testify /ˈtestɪfaɪ/ *v.* شاهێدی دان، گەواهی دان
testimony /ˈtemstɪməni; *US* -məʊni/ *n.* بروانامە، گەواهی
text /tekst/ *n.* ١. دەق ٢. پەرتوکی دانراو
texture /ˈtekstʃə(r)/ *n.* پێکهاتە (شێوە یا جۆری ئەوماددەیەی کەشتێک دروست دەکات)
than /ðən; ðæn/ *conj.* لە
thank /θæŋk/ *v.* سوپاس کردن
thanks /θæŋks/ *n.* سوپاس
that /ðət; ðæt/ *conj.* ١. کە، ئەوەیکە ٢. ئائەوە، خۆزگە
that /ðæt/ *pron.* ١. ئەوە ٢. ئەوەی ٣. ئەوەنە ٤. کە
the /ðə; ði:/ *def. art.* ئامرازی ناساندن
theater,theatre /ˈθɪətə(r); *US* ˈθi:ətər/ *n.* شانۆ، نمایشگا
theft /θeft/ *n.* دزی، دزین

their /ðeə(r)/ *det.* هی ئەوان

theirs /ðeəz/ *pron.* هی ئەوان

them /ðəm; ðem/ *pron.* ئەوان

theme /θi:m/ *n.* ١. بابەت، باس
٢. بیروبۆچوون، ڕای (سەرە کی)

themselves /ðəm'selvz/ *pron.* خۆیان

then /ðen/ *adv.* ئیتر، ئینجا، لەوەدوا

theology /θi'ɒlədʒi/ *n.* ئاینزانی

theoretical /ˌθɪə'retɪkl/ *adj.* تیۆریانە، بیردۆزی
(نەک کرداری)

theory /θɪəri/ *n.* ١. بیردۆز ٢. تیۆری

therapeutic /ˌθerə'pju:tɪk/ *adj.* چارەسەریانە،
چارەسەرکەر

therapy /θerəpi/ *n.* چارەسەر

there /ðeə(r)/ *adv.* لەوێ

there /ðə(r); ðeə(r)/ *pron.* هەیە

thereabouts /ˌðeərəbaʊts/ *adv.* لەونزیکانە،
شوێنێک‌لەوناوە (نزیک ژمارە یا شوێنێک)

therefore /'ðeəfɔ:(r)/ *adv.* لەبەرئەوە

therein /ˌðeər'ɪn/ *adv.* لەبەرئەوەیە کە
(هۆیە کـلە پێش‌تر باس‌کرایێت)

thermometer /θə'mɒmɪtə(r)/ *n.* گەرمی پێو
these /ði:z/ *det., pron.* ئەمانە
they /ðeɪ/ *pron.* ئەوان
they'd /ðeɪd/ = *they had; they would*
they'll /ðeɪl/ = *they will*
they're /ðeə(r)/ = *they are*
thick /θɪk/ *adj.* ١. ئەستور ٢. خەست
thief /θi:f/ *n.* دز
thigh /θaɪ/ *n.* ڕان
thin /θɪn/ *adj.* ١. تەنک ٢. لەڕ ٣. ڕوون
thing /θɪŋ/ *n.* شت
think /θɪŋk/ *v.* ١. بیر کردنەوە ٢. بڕوا کردن ٣. پێش بینی کردن
thinking /'θɪŋkɪŋ/ *adj.* بیرتیژ، زیرەک
third /θɜ:d/ *pron., det., n.* ١. سێ یەم ٢. سێ یەک
thirst /θɜ:st/ *n.* تینوێتی
thirsty /θɜ:sti/ *adj.* تینوو، تێنی
thirteen /ˌθɜ:'ti:n/ *n.* سیازدە
thirteenth /ˌθɜ:'ti:nθ/ *pron., det.* سیازدەهەم
thirtieth /'θɜ:tiəθ/ *pron., det.* سی یەم

thirty /ˈθɜːti/ *n.* سی

this /ðɪs/ *det., pron.* ئەم، ئەمە

thorn /θɔːn/ *n.* درک

thorough /ˈθʌrə; *US* ˈθʌrəʊ/ *adj.* گشت، هەموو (گشتگیر)

those /ðəʊz/ *det., pron.* ئەوانە

though /ðəʊ/ *conj.* ١. هەرچەندە، سەرەڕای ٢. بەلام

thought /θɔːt/ *n.* بیر، هزر

thousand /ˈθaʊznd/ *n.* هەزار

thrash /θræʃ/ *v.* ١. لێدان، پیاکێشان (بەقامچی یادار) ٢. لێ بردنەوە (یاری)

thread /θred/ *n.* دەزوو

threat /θret/ *n.* هەڕەشە

threaten /ˈθretn/ *v.* هەڕەشە کردن

three /θriː/ *n.* سێ

threshold /ˈθreʃhəʊld/ *n.* ١. مۆلەقە، لێوار (کۆتایی شتێکو سەرەتای شتێکی تر) ٢. چوونە ژوورەوە

thrill /θrɪl/ *n.* ١. هەژان ٢. لەرزین

thrive /θraɪv/ *v.* گەشە کردن

throat /θrəʊt/ *n.* قورگ

throb /θrɒb/ *v.* دڵ تەپە تەپ کردن

throne /θrəʊn/ *n.* ١. تەختی پاشایەتی ٢. تەخت

through *(US also* **thru***)* /θru:/ *prep.* ١. بەناو ٢. بەدرێژایی

throughout /θru:ˈaʊt/ *adv.* ١. سەرانسەر ٢. بەدرێژایی

throw /θrəʊ/ *v.* ١. هاویشتن، هەڵدان ٢. فڕێدان

thrust /θrʌst/ *v.* پاڵ پێوەنان (لەناکاو بەتوندی)

thumb /θʌm/ *n.* پەنجە گەورەی دەست

thump /θʌmp/ *v.* ١. پیاکێشان (بەکوڵەمست) ٢. تەپەتەپ کردن (دەنگی پیاکێشان)

thunder /ˈθʌndə(r)/ *n.* هەورە گرمە

Thursday /ˈθɜːzdi; -deɪ/ *n.* پێنج شەممە

thus /ðʌs/ *adv.* ١. ئاوا ٢. لەبەرئەوە ٣. لەمەوە

tick /tɪk/ *n.* ١. چکەچک ٢. سات ٣. نیشانەی ✓

ticket /ˈtɪkɪt/ *n.* پسوولە (گەشت، نرخ، سزا)

tickle /ˈtɪkl/ *v.* ١. ختووکەدان ٢. ختووکەهاتن،

خوران

tide /taɪd/ *n.* هەڵچوون و داچوون

tidy /ˈtaɪdi/ *adj.* ڕێک و پێک

tie /taɪ/ *n.* ١. بۆینباخ ٢. پەیوەستی ٣. بەستنەوە

tie /taɪ/ *v.* ١. بەستن ٢. یەکسان بوون

tiger /ˈtaɪgə(r)/ *n.* پڵنگ

tight /taɪt/ *adj.* ١. توند ٢. تەنگ ٣. پیانەڕۆ

tighten /ˈtaɪtn/ *v.* قایم کردن، بەستن

tights /taɪts/ *n.* کۆڵۆن (بەرگێکە دەپۆشرێ لەلایەن ئافرەتەوە کە چەسپ دەبێت بەلەشەوە)

tile /taɪl/ *n.* خشت

till /tl; tɪl/ *conj.* =*until* ١. تا، تاوەکو ٢. هەتا

time /taɪm/ *n.* ١. کات ٢. جار

times /taɪmz/ *prep.* کەڕەت، جاران

times /taɪmz/ *n.* جار

timetable /ˈtaɪmteɪbl/ *n.* (*also US* **schedule**) خشتە (کار، کات)

timid /ˈtɪmɪd/ *adj.* ١. ترسنۆک ٢. شەرمن

tin /tɪn/ *n.* ١. تەنەکە ٢. قتوو

tinge /tɪndʒ/ *n.* تۆزێ، تۆزقاڵێ (ڕەنگ یان شتێک)

tingle /tɪŋgl/ *v.* مێروولە دردن (هەستی پیاچوونی شتێکی تیژ بەسووکی بەپێستا)

tinkle /tɪŋkl/ *v.* زرینگانەوە (وەک زەنگێکی بچووک)

tint /tɪnt/ *n.* ڕەنگ، سێبەریڕەنگ، بۆیە

tiny /taɪni/ *adj.* بچکۆلە، گچکە

tip /tɪp/ *n.* سەر، نووک

tip /tɪp/ *v.* ١. لاربونەوە ٢. بەخشیش دان

tire=tyre /'taɪə(r)/ *n.* تایە

tire /'taɪə(r)/ *v.* ماندوو بوون، ماندوو کردن

tired /'taɪəd/ *adj.* ماندوو

tiresome /'taɪəsəm/ *adj.* ماندووکەر

tissue /'tɪʃu:; *Brit also* 'tɪsju:/ *n.* ١. شانە ٢. دەسری کاغەز

title /'taɪtl/ *n.* ١. ناو ٢. ناونیشان ٣. نازناو

to /tə; tʊ; tu:/ *prep.* ١. بۆ ٢. تا ٣. بەرەو

toad /təʊd/ *n.* بۆق

toadstool /'təʊdstu:l/ *n.* قارچکی ژەهراوی

toast /təʊst/ *n.* نانی برژاو

tobacco /tə'bækəʊ/ *n.* توتن

today /tə'deɪ/ *n.* ئیمڕۆ، ئەمڕۆ

toe /təu/ *n.* پەنجەی پێ

toffee /'tɒfi; *US* 'tɔ:fi/ *(also US* **taffy***)* *n.* چکلێت، نوقل

together /tə'geðə(r)/ *adv.* پێکەوە، بەیەکەوە

toil /tɔɪl/ *v.* ڕەنج دان

toilet /'tɔɪlət/ *n.* سەرئاو، ئاودەست

tolerate /'tɒləreɪt/ *v.* ١. پێ‌رازی بوون ٢. بەرگە گرتن

tomato /tə'mɑ:təu; *US* tə'meɪtəu/ *n.* تەماتە

tomb /tu:m/ *n.* ئارامگا (گۆڕی مردوویەک کە بەردێکی لە سەردانراوە)

tombstone /'tu:mstəun/ *n.* کێل (بەردی سەرگۆڕ)

tom-cat /'tɒm kæt/ *(also tom)* *n.* گوربە (نێرەی پشیلە)

tomorrow /tə'mɒrəu/ *n.* ١. سبەینێ، بەیانی ٢. دوارۆژ

tone /təun/ *n.* ١. ئاواز، دەنگ ٢. شێواز

tongue /tʌŋ/ *n.* زمان

tonight /tə'naɪt/ *n.* ئیمشەو، ئەمشەو

tonne /tʌn/ *n.* تەن (١٠٠٠ کگم)

tonsil /tɒnsl/ *n.* لووه کان (رژێنه لیمفی یه کانی قورگ)
too /tu:/ *adv.* ۱. هەروەها ۲. زۆر
tool /tu:l/ *n.* ئامێر
tooth /tu:θ/ *n.* ددان
toothache /'tu:θeɪk/ *n.* دان ئێشه
toothbrush /'tu:θbrʌʃ/ *n.* فلچەی دان
top /tɒp/ *n.* لوتکه، پۆپه
topic /'tɒpɪk/ *n.* بابەت
topple /'tɒpl/ *v.* لەقین، لەقاندن (شتێک یادەسەلاتێک)
torch /tɔ:tʃ/ =(*US* **flashlight**) *n.* لایتی دەستی
torment /'tɔ:ment/ *n.* ئەشکەنجە، ئازار
tornado /tɔ:'neɪdəʊ/ *n.* گێژەلووکە، بۆران
torpedo /tɔ:'pi:dəʊ/ *n.* تۆرپید (چەکێکی ئۆتۆماتیکی یەوەک ساروخ بۆتێک شکاندنی کەشتی)
torrent /'tɒrənt; *US* 'tɔ:r-/ *n.* تەوژمی ئاو (گوزەرکردنی ئاوبەتوندی)
tortoise /'tɔ:tuəs/ (*US* **turtle**) *n.* کیـەل

tortuous /ˈtɔːtʃuəs/ *adj.* ١. ئاڵۆز، نارِوون
٢. پێچاوپێچ، لۆفەدار (رێگا)

torture /ˈtɔːtʃə(r)/ *v.* ئەشکەنجەدان، سزادان

toss /tɒs; *US* tɔːs/ *v.* ١. فڕێدان، توردان، هاویشتن ٢. سەر راوەشاندن ٣. شێرو خەت بۆ کردن

total /ˈtəʊtl/ *adj.* کۆ، سەرجەم

touch /tʌtʃ/ *v.* دەست لێدان

touching /ˈtʌtʃɪŋ/ *adj.* کاریگەر (لەسەرسۆز وهەست)

tough /tʌf/ *adj.* ١. رەق ٢. توند ٣. قایم ٤. نارەحەت

tour /tʊə(r); *Brit also* tɔː(r)/ *n.* گەشت، گەڕان

tourist /ˈtʊərɪst; *Brit also* tɔːr-/ *n.* گەڕیدە، گەشتیار

tournament /ˈtʊənəmənt; *US* ˈtɜːrn-/ *n.* پێش برکێ، پاڵەوانێتی

tow /təʊ/ *v.* راکێشان (ئۆتۆمبیل یا...) بە گوریس یا بەزنجیر

toward /təˈwɔːd; *US* tɔːrd/=**towards** /təˈwɔːdz; *US* tɔːrdz/ *prep.* بەرەو، بەئاراستەی

towel /tauəl/ *n.* خاولی
tower /tauə(r)/ *n.* کەلو، قوللە
town /taun/ *n.* شارۆچکە
township /taunʃɪp/ *n.* دەڤەر، ناحیە (بچوکترلەقەزا)
toy /tɔɪ/ *n.* مەلاعیب، شتی یاری
trace /treɪs/ *n.* ١. نیشانە ٢. پاشماوە، جێ‌پێ ٣. کەم
trace /treɪs/ *v.* ١. شوێن پێ‌هەلگرتن ٢. لەسەردروست کردنەوە ٣. گەراندنەوەبۆ...
track /træk/ *n.* ١. شوێن پێ ٢. رێچکە ٣. رێ
track /træk/ *v.* شوێن‌کەوتن، دواکەوتن
track suit /træksu:t/ *n.* *(also* **jogging suit***)* تراک سوود
tractor /træktə(r)/ *n.* تراکتۆر
trade /treɪd/ *n.* ١. بازرگانی ٢. پیشە
trade /treɪd/ *v.* ١. بازرگانی کردن ٢. کرین و فرۆشتن
tradition /trə'dɪʃn/ *n.* نەریت، باو
traffic /træfɪk/ *n.* رابووری، هاتن و چوون
tragedy /trædʒədi/ *n.* ناسۆری، ناخۆشی

tragic /trædʒɪk/ *adj.* دڵتەزین، ناسۆری، مەرگەسات

trail /treɪl/ *n.* جێ پێ، ڕێگا

train /treɪn/ *n.* شەمەندەفەر

train /treɪn/ *v.* مەشق پێ کردن

trainer /'treɪnə(r)/ *(US* **sneaker***) n.* کاڵە (پێڵاوی وەرزش)

trait /treɪt; *Brit also* treɪ/ *n.* سیفات، تایبەتمەندێتی

traitor /treɪtə(r)/ *n.* ناپاک (بەرامبەر بە نیشتمان، یا بە رامبەر پەیمان)

tram /træm/ *(US* **streetcar***) n.* شەمەندەفەری کارەبایی (بە کاردێ بۆ گواستنەوەی نەفەر)

tramp /træmp/ *n.* ١. ئاوارە ٢. لانەواز (بێ ماڵ و جێگە)

trample /træmpl/ *v.* شێلان، شێلاندن (خراپ کردن و بەسەرداڕۆشتن) پێشێل کردن

tranquil /træŋkwɪl/ *adj.* ئارام، بێ دەنگ

tranquilliser *(also* **-izer**; *US* **-quili-***)* /træŋkwɪlaɪzə(r)/ *n.* ئارامکەر، خەولێخەر

(دەرمان)

transaction /trænˈzækʃn/ *n.* ١. بەڵێندارێتی بازرگانی ٢. کاروباری بازرگانی

transcript /ˈtrænskrɪpt/ *n.* نووسین، روونویس (نوسینی ئەوەی بەدەم دەووترێ)

transfer /ˈtrænsfɜː(r)/ *n.* گواستنەوە

transfer /trænsˈfɜː(r)/ *v.* گواستنەوە، گوێزانەوە

transform /trænsˈfɔːm/ *v.* گۆڕین

transfusion /trænsˈfjuːʒn/ *n.* گواستنەوەی خوێن (لە کەسێکە وەبۆ کەسێکی تر)

transient /ˈtrænziənt; *US* ˈtrænʃnt/ *adj.* کاتیی، دەمدار

transit /ˈtrænzɪt; -sɪt/ *n.* تێپەڕین

transitive /ˈtrænsətɪv/ *adj.* فرمانی تێپەڕ

translate /trænzˈleɪt; trans-/ *v.* وەرگێران

translation /trænzˈleɪʃn; trans-/ *n.* وەرگێران

transmission /trænzˈmɪʃn; trans-/ *n.* ١. ناردن ٢. گەیاندن

transmit /trænzˈmɪt; trans-/ *v.* ١. ناردن ٢. گەیاندن ٣. پەخشکردن

transparent /trænsˈpærənt/ *adj.* پاش بین،

ڕۆشن (شەفاف)

transplant /træns'plɑ:nt; *US* -'plænt/ *v.* چاندن، ناشتن (ڕووەک، ئەندام)

transport /træn'spɔ:t/ *v.* گواستنەوە

trap /træp/ *n.* ١. تەڵە ٢. داو

trap /træp/ *v.* ١. گرتن (بەتەڵە، بە داو) ٢. عاسی بوون

trash /træʃ/ *n.* = *rubbish* خۆڵ و خاشاک، زبڵ

trauma /trɔ:mə; *US* 'traumə/ *n.* برین (جەستەیی، دەروونی)

travel /'trævl/ *v.* گەشت کردن

tray /treɪ/ *n.* سینی

treacherous /'trətʃərəs/ *adj.* بێ‌متمانە

treacle /'tri:kl/ *n.* شەکراو (شیلەیەکی خەستەلەکاتی پالاوتنی شەکردا) شیلە

treason /'tri:zn/ *n.* ناپاکی

treasure /'treʒə(r)/ *n.* گەنجینە

treasurer /'treʒərə(r)/ *n.* خەزنەدار، لێ‌پرسراوی گەنجینە

treasury /'treʒəri/ *n.* دارایی

treat /tri:t/ *v.* ١. (ڕەفتار، مامەڵە) لەگەڵ کردن ٢. چارەسەر کردن

treatment /tri:tmənt/ *n.* ١. ڕەفتار لەگەڵ کردن ٢. چارەسەر

treaty /tri:ti/ *n.* پەیمان

tree /tri:/ *n.* درەخت

tremble /trembl/ *v.* لەرزین

tremendous /trə'mendəs/ *adj.* مەزن، زۆرچاک

trench /trentʃ/ *n.* کەند، خەندەق

trend /trend/ *n.* ١. مەیل ٢. ئاراستە ٣. خواست

trespass /trespəs/ *v.* سنووربەزاندن (چوونە ناوخاکی وولاتێکی تربێ پرس)

trial /traɪəl/ *n.* ١. دادگەری ٢. تاقی کردنەوە ٣. هەوڵ

triangle /traɪæŋgl/ *n.* سێ گۆشە

tribe /traɪb/ *n.* هۆز، تیرە

tribunal /traɪ'bju:nl/ *n.* ١. دادگا ٢. جێگای بڕیاردان (لەدادگادا)

tributary /trɪbjətri; *US* -teri/ *n.* زێ، چەم (کەبڕژێنە ڕووبارەوە)

tribute /ˈtrɪbju:t/ *n.* ڕێزلێنان، ستایش

trick /trɪk/ *n.* ١. فێڵ ٢. گزی

trickle /ˈtrɪkl/ *v.* چۆڕە چۆڕ کردن (هێواش هاتنی ئاو یا شلەیەک)

tricky /ˈtrɪki/ *adj.* ئاڵۆز

tricycle /ˈtraɪsɪk/ *(also* **trike***)* *n.* پاسکیلی سێ تایی

trigger /ˈtrɪgə(r)/ *n.* پەلەپیتکە

trillion /ˈtrɪljən/ *n.* تریلیۆن (ملیۆن ملیۆن)

trim /trɪm/ *adj.* ١. ڕێک و پێک، ڕێک ٢. تەنک (قەڵەو نەبێت)

trim /trɪm/ *v.* لێ گرتن، لێ برین

trip /trɪp/ *n.* گەشت

trip /trɪp/ *v.* پێ لێ هەڵکەوتن، پاشقول لێ گرتن

triple /ˈtrɪpl/ *adj.* ١. سیانە (لەسیان پێکهاتبێت) ٢. سێ جارە، سێ قات

tripod /ˈtraɪpɒd/ *n.* سێ پا (وەک سێ پای کامێرا...)

triumph /ˈtraɪʌmf/ *n.* سەرفرازی، سەرکەوتن، خۆشی

trivial /ˈtrɪviəl/ *adj.* بێ بایەخ

trolley /trɒli/ *n.* عەرەبانە
troop /tru:p/ *n.* کۆمەڵ، تاقم
troops /tru:ps/ *n.* سەربازەکان
tropic /ˈtrɒpɪk/ *n.* خولگە
trouble /ˈtrʌbl/ *n.* ١. گرفتاری ٢. زەحمەت ٣. کێشە
trousers /ˈtraʊzəz/ *(US* **pants***)* *n.* پانتۆل
truce /tru:s/ *n.* ئاگربەست (وەستاندنی شەڕ)
truck /trʌk/ *n.* ١. لۆری ٢. فارغۆنی بار
trudge /trʌdʒ/ *v.* خاوڕۆشتن (بەهۆی ماندوویەتی یەوە)
true /tru:/ *adj.* ١. ڕاست ٢. ڕەسەن ٣. پاک
truly /ˈtru:li/ *adv.* ١. بەڕاستی ٢. بەتەواوی
trunk /trʌŋk/ *n.* ١. قەد ٢. لەش ٣. لوتی فیل
trust /trʌst/ *n.* ١. متمانە ٢. سپاردە ٣. بەرپرسیارێتی
trust /trʌst/ *v.* ١. متمانە پێ کردن ٢. پشت پێ بەستن
truth /tru:θ/ *n.* ڕاستی
try /traɪ/ *n.* هەوڵ، تەقەللا
try /traɪ/ *v.* ١. هەوڵدان ٢. تاقی کردنەوە

tub /tʌb/ *n.* ١. مەنجەڵ، حەوز (ئاو بۆخۆشتن)
٢. قاپ، قتوو (ئایس کریم، پەنیر...)
tube /tju:b; *US* tu:b/ *n.* ١. بۆری، لوولە
٢. میترۆ
tuberculosis /tju:ˌbɜ:kjuˈləʊsɪs; *US* tu:-/ *n.*
نەخۆشی سیل
Tuesday /ˈtju:zdi; -deɪ; *US* ˈtu:-/ *n.* سێ شەممە
tuft /fʌft/ *n.* چەپک (گیا، یاقۆ)
tuition /tjuˈɪʃn; tu-/ *n.* فێر کردن
tumble /ˈtʌmbl/ *v.* ١. کەوتن بەزەویدا ٢. هاتنە
خوارەوە (نرخ)
tummy /ˈtʌmi/ *n.* ١. سک، وورگ ٢. گەدە
tumor *(Brit* **tumour***)* /ˈtju:mə(r); *US* ˈtu:-/ *n.*
گرێ (گرێی بێ زیان یا شێرپەنجە)
tune /tju:n; *US* tu:n/ *n.* ئاواز
tune /tju:n; *US* tu:n/ *v.* سازدان
tunnel /ˈtʌnl/ *n.* تونێل
turbulent /ˈtɜ:bjələnt/ *adj.* شلەژاو
turkey /ˈtɜ:ki/ *n.* قەل
turn /tɜ:n/ *n.* ١. پێچ ٢. نۆبەت
turn /tɜ:n/ *v.* ١. خولانەوە ٢. وەرچەرخاندن،

سوڕاندنەوە ٣. ئاوردانەوە ٤. هەلگێرانەوە ٥. بوون ٦. پێچ کردنەوە

turning /'tɜ:nɪŋ/ *n.* دووریان

turn off /tɜ:nɒf/ *v.* کوژاندنەوە

turn on /tɜ:nɒn/ *v.* داگیرساندن

turnip /'tɜ:nɪp/ *n.* شێلم

turtle /'tɜ:tl/ *n.* کیـەڵ

tusk /tʌsk/ *n.* شفرەی فیل (کەلەعاج دروست بووە)

tutor /'tju:tə(r); *US* 'tu:-/ *n.* مامۆستای تایبەت

tweezers /'twi:zəz/ *n.* مووکێش

twelfth /twelfθ/ *pron., det.* دوانزەهەم

twelve /twelv/ *n.* دوانزە

twentieth /'twentiəθ/ *pron., det.* بیستەم

twenty /'twenti/ *n.* بیست

twice /twaɪs/ *adv.* دووجار

twig /twɪg/ *n.* چڵ

twin /twɪn/ *n.* دووانە، جمک

twinkle /'twɪŋkl/ *v.* بریسکانەوە

twirl /twɜ:l/ *v.* بادان، بایان، سوڕاندن

twist /twɪst/ *v.* وەرگێران، بادان، سوڕاندن

twitch /twɪtʃ/ *v.* هەڵتە کاندن (جوڵەیەکی خێرا)، موچورکە پیاهاتن

two /tu:/ *n.* دوو

tycoon /taɪˈku:n/ *n.* دەوڵەمەندودەسەڵاتدار

type /taɪp/ *n.* جۆر

type /taɪp/ *v.* چاپ کردن

typewriter /ˈtaɪpraɪtə(r)/ *n.* تیپ نووس (ئامێری چاپ)

typhoid /ˈtaɪfɔɪd/ *n.* نەخۆشی گرانەتا

typhoon /taɪˈfu:n/ *n.* گێژەڵووکە (زیاترلە ناوچەی خولگەکان)

typical /ˈtɪpɪkl/ *adj.* نموونەیی

tyranny /ˈtɪrəni/ *n.* ستەم

tyrant /ˈtaɪərənt; ˈtaɪrənt/ *n.* ستەمکار

tyre=tire /ˈtaɪə(r)/ *n.* تایە

Uu

U,u /ju:/ *n.* یو - بیست و یه کەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە

udder /ˈʌdə(r)/ *n.* گوان (گوانی ئاژەل کەشیری لێ دێت)

ugly /ˈʌgli/ *adj.* ۱. ناشرین ۲. مەترسی دار

ulterior /ʌlˈtɪəriə(r)/ *adj.* شاراوە؛ نهێنی

ultimate /ˈʌltɪmət/ *adj.* ۱. کۆتایی ۲. گەورەترین ۳. ئەوپەڕی

ultraviolet /ˌʌltrəˈvaɪələt/ *adj.* تیشکی ژوور وەنەوشەیی

umbrella /ʌmˈbrelə/ *n.* چەتر، سەیوان

umpire /ˈʌmpaɪə(r)/ *n.* داوەری یاری تێنس (ناوبژیوان)

unable /ʌnˈeɪbl/ *adj.* نەتوان (بێ توانا)

unanimous /juˈnænɪməs/ *adj.* یەک دەنگ

unauthorized /ʌnˈɔ:θəraɪzd/ *adj.* بێ مۆڵەت، قاچاخ، ڕێگەپێ نەدراو

unaware /ˌʌnəˈweə(r)/ *adj.* بێ ئاگا

unbearable /ʌn'beərəbl/ *adj.* هەموارنەکراو، ناڕەحەت

unbelievable /ˌʌnbɪ'li:vəbl/ *adj.* سەرسوڕهێنەر، بڕواپێ نەکراو بەئاسانی

uncertain /ʌn'sɜ:tn/ *adj.* ١. گوماندار ٢. نادڵنیا

uncle /'ʌŋkl/ *n.* ١. مام ٢. خاڵ

uncomfortable /ʌn'kʌmftəbl; *US* -fər-/ *adj.* ١. ناڕەحەت، بێزار ٢. شەرمەزار

unconscious /ʌn'kɒnʃəs/ *adj.* لەهۆش خۆچوو، بێ ئاگا

uncover /ʌn'kʌvə(r)/ *v.* دەرخستن

under /'ʌndə(r)/ *prep.* ١. لەژێر، لە خوار ٢. کەمتر

underclothes /'ʌndəkləʊðz/ = *underwear n.* پۆشاکی ژێرەوە

underestimate /ˌʌndər'estɪmeɪt/ *v.* کەم خەمڵاندن، کەم حساب بۆ کردن

undergo /ˌʌndə'gəʊ/ *v.* خستنەبەر (ناخۆشی، یا ناڕەحەتی یەک) تێپەڕاندن

undergraduate /ˌʌndə'grædʒʊət/ *n.* قوتابی زانکۆ

underground /ˈʌndəgraʊnd/ *adj.* ١. ژێرزەمینی ٢. نهێنی

underline /ˌʌndəˈlaɪn/ *v.* *(also* **underscore***)* ١. هێڵ بە ژێرداهێنان ٢. دووپات کردنەوە

undermine /ˌʌndəˈmaɪn/ *v.* ١. لاواز کردن ٢. فشەڵ کردن (بەهەڵکەندن)

underneath /ˌʌndəˈni:θ/ *prep., adv.* ١. ژێر ٢. لە ژێر

understand /ˌʌndəˈstænd/ *v.* تێگەیشتن

understanding /ˌʌndəˈstændɪŋ/ *n.* ١. حاڵی بوون ٢. زانین

undertake /ˌʌndəˈteɪk/ *v.* ١. گرتنە ئەستۆ ٢. جێبەجێ کردن

undertaker /ˈʌndəteɪkə(r)/ *(US also* **mortician***)* *n.* مردوو نێژ، گۆڕهەڵکەن

underwear /ˈʌndəweə(r)/ = *underclothes* *n.* پۆشاکی ژێرەوە

underworld /ˈʌndəwɜ:ld/ *n.* ١. خراپەکاران، بەدکاران ٢. جیهانی گیانی مردووەکان

undo /ʌnˈdu:/ *v.* ١. کردنەوە (وەک قۆپچە، گورزە،...) ٢. تێک دان، پێچەوانە کردنەوە

undoubted /ʌn'daʊtɪd/ *adj.* ١. بێ گومان
٢. ڕەها
undress /ʌn'dres/ *v.* داکەندن، پێداکەندن
uneasy /ʌn'i:zi/ *adj.* شلۆق، نائاسوده
unemployed /ˌʌnɪm'plɔɪd/ *adj.* بێ ئیش، بێ کار
unemployment /ˌʌnɪm'plɔɪmənt/ *n.* بێ کاری
unending /ʌn'endɪŋ/ *adj.* دوانەهاتوو، بێ پایان
uneven /ʌn'i:vn/ *adj.* نایەکسان، ناجۆر، ناڕێک
unexpected /ˌʌnɪk'spektɪd/ *adj.* چاوەڕوان نەکراو
unfair /ˌʌn'feə(r)/ *adj.* بێداد، ناهەق، نارەوا
unfaithful /ʌn'feɪθfl/ *adj.* ناپاک، بێ وەفا (بۆ پەیمان، بۆژن و مێردایەتی)
unfamiliar /ˌʌnfə'mɪliə(r)/ *adj.* ١. نەناسراو
٢. لێ نەزان، نەشارەزا
unfashionable /ʌn'fæʃnəbl/ *adj.* ناباو، شتێک مۆدنەبێت، باونەبێت
unfit /ʌn'fɪt/ *adj.* ١. ناجۆر ٢. ناتەندروست
unforgettable /ˌʌnfə'getəbl/ *adj.* لەبیر نەچوو، لەبیر نەکراو

unfortunate /ʌnˈfɔːtʃənət; -ˈfɔːr-/ *adj.* بەدبەخت

unfortunately /ʌnˈfɔːtʃənətli; -ˈfɔːr-/ *adv.* مەخابن، بەداخەوە

unfriendly /ʌnˈfrendli/ *adj.* بێ ڕێز، نادۆست

unhappy /ʌnˈhæpi/ *adj.* کەساس، دڵناخۆش

unification /juːnɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* یەک خستن، یەکبوون

uniform /juːnɪfɔːm/ *n.* یەک بەرگ، هاوبەرگ، یەک جل

unify /juːnɪfaɪ/ *v.* یەکخستن، یەک پێ گرتن

unilateral /juːnɪˈlætrəl/ *adj.* یەکلایەنە (لەلایەن یەکلاوە)

union /juːniən/ *n.* ١. یەکگرتن ٢. یەکێتی ٣. ڕێکخراو

unique /juˈniːk/ *adj.* بێ هاوتا

unisex /juːnɪseks/ *adj.* بۆهەردووڕەگەز (هەم ژنانە، هەمپیاوانە) (جل وبەرگ)

unit /juːnɪt/ *n.* بەش، یەکە

unite /juˈnaɪt/ *v.* یەک گرتن، یەک خستن

unity /juːnəti/ *n.* یەک دەنگی، یەکێتی

universal /ju:nɪ'vɜ:sl/ *adj.* جیهانی

universe /'ju:nɪvɜ:s/ *n.* گەردوون

university /ju:nɪ'vɜ:səti/ *n.* زانکۆ

unjust /ˌʌn'dʒʌst/ *adj.* زۆردار، ستەمکار

unkind /ˌʌn'kaɪnd/ *adj.* دڵ ڕەق، بێ بەزەیی

unknown /ˌʌn'nəʊn/ *adj.* ١. نەزانراو

٢. نەناسراو

unless /ən'les/ *conj.* ١. تاکو ٢. مەگەر

unlike /ʌn'laɪk/ *adj.* ١. لەیەک نەچوو ٢. جیاواز

unlikely /ʌn'laɪkli/ *adj.* لەوەناچێ

unload /ˌʌn'ləʊd/ *v.* داگرتن

unlock /ˌʌn'lɒk/ *v.* کردنەوە

unlucky /ʌn'lʌki/ *adj.* بێبەخت، بەخت ڕەش

unmarried /ˌʌn'mærid/ *adj.* تاک، سەڵت

(شوونەکردوو، بێ ژن)

unnatural /ʌn'nætʃrəl/ *adj.* ١. نا سرووشتی

٢. نائاسایی

unnecessary /ʌn'nesəsri; *US* -seri/ *adj.*

ناپێویست

unpack /ˌʌn'pæk/ *v.* دەرهێنان

unpaid /ˌʌn'peɪd/ *adj.* ١. نەدراو ٢. بێ مووچە

unpleasant /ʌn'pleznt/ *adj.* ١. ناخۆش، بێزراو ٢. بێ ڕێز

unpopular /ʌn'pɒpjələ(r); -pa:pjələr/ *adj.* ناخۆشەویست، نابڵاو (ناگەلی)

unquestionable /ʌn'kwest∫ənəbl/ *adj.* بێ گومان، براوە

unrest /ʌn'rest/ *n.* بێ ئارامی، شڵەژان

unscrupulous /ʌn'skru:pjələs/ *adj.* بێ ویژدان

unstable /ʌn'steɪbl/ *adj.* ١. ناجێگیر، لەق ٢. حولحولی، گۆڕاو (هەڵس وکەوت)

untidy /ʌn'taɪdi/ *adj.* ناڕێک، شپرزە

until /ən'tɪl/ *(also* **till** /tɪl/*)* *conj.* ١. تا، تاوەکو، ٢. هەتا

untold /ˌʌn'təʊld/ *adj.* نەبژێراو، زۆر، بێ شومار (لەزۆریدا)

unusual /ʌn'ju:ʒəl; -ʒuəl/ *adj.* ١. سەیر ٢. نائاسایی

unveil /ˌʌn'veɪl/ *v.* پەردەلەسەر لادان (وێنەیەک یا نوسینێ یاپەیکەرێ)

up /ʌp/ *prep., adv.* ١. سەرەوە ٢. ڕاوەستان ٣. بالا ٤. پارچە پارچە

upbringing /ˈʌpbrɪŋɪŋ/ *n.* پەروەردە کردن

update /ˌʌpˈdeɪt/ *v.* ١. تازە کاری تیا کردن، تازە کردنەوە ٢. زانیاری نویٚ خستنەسەر

uphill /ˌʌpˈhɪl/ *adj., adv.* ١. سەرگرد، هەوراز، سەربەرە وژوور ٢. سەخت، دژوار

upon /əˈpɒn/ = **on** *prep.*

upper /ˈʌpə(r)/ *adj.* ١. ژووروو ٢. سەرەوە

uppermost /ˈʌpəməʊst/ *adj.* بەرزترین، بالاترین و گرنگترین شوێن وجێگا

upright /ˈʌpraɪt/ *adj.* ١. راست ٢. دەست پاک ٣. لیٚ پرسراو

uprising /ˈʌpraɪzɪŋ/ *n.* راپەڕین

uproar /ˈʌprɔː(r)/ *n.* ژاوەژاو، دەنگە دەنگ

upset /ʌpˈset/ *v.* ١. شپرزە کردن ٢. تیٚک دان ٣. لیٚ دان

upside down *(also* **upside-down***)* /ˌʌpsaɪdˈ daʊn/ *adv.* سەرەوژێر، سەرەو بن

upstairs /ˌʌpˈsteəz/ *adv.* لەنهۆمی سەرەوە

upstream /ˌʌpˈstriːm/ *adj.; adv.* پێچەوانەی ڕەوت، بەرەوژووری ڕووبار (بەپێچەوانەی

ڕەوتی ئاوەوە)

upsurge /ˈʌpsɜːdʒ/ *n.* بەرزبوونەوە، زیاکردن (شتێک لەناکاودا وەک تووڕەیی)

up-to-date /ˌʌp təˈ deɪt/ *adj.* ١. نوێ ٢. هاوچەرخ

upward /ˈʌpwəd/ *adj.* بەرەوژوور (بەرەو سەر)

urban /ˈɜːbən/ *adj.* شارستانی، شاری

urge /ɜːdʒ/ *v.* ١. زۆرلێ کردن ٢. ئامۆژگاری کردن

urgent /ˈɜːdʒənt/ *adj.* خێرا، بە پەلە

urine /ˈjʊərɪn/ *n.* میز

us /əs; ʌs/ *pron.* ئێمە

usage /ˈjuːsɪdʒ; ˈjuːzɪdʒ/ *n.* بەکارهاتن

use /juːs/ *n.* ١. بەکارهێنان ٢. سوود

use /juːz/ *v.* بەکارهێنان

used /juːzd/ *adj.* ١. بەکارهاتوو، دەسەدوو ٢. ئاشنا

used to /ˈjuːs tə; ˈjuːst tuː/ *modal v.* بۆدەربڕینی کارێ یا حاڵەتێ کە لە رابووردوودا هەبووبێ

useful /ˈjuːsfl/ *adj.* بەکەڵک، بە سود

useless /ˈjuːsləs/ *adj.* ١. بێ کەڵک ٢. لاواز

user /ˈjuːzə(r)/ *n.* بە کارهێنەر

usher /ˈʌʃə(r)/ *n.* دەرگاوان، ڕێ نیشاندەر

usual /ˈjuːʒəl; ˈjuːʒuəl/ *adj.* ١. ئاسایی ٢. نەریتی

usually /ˈjuːʒəli; ˈjuːʒuəli/ *adv.* ئاسایی یانە، عادەتەن

usury /ˈjuːʒəri/ *n.* سوو

utensil /juːˈtensl/ *n.* قاپ و قاچاغ (قاپ و کەوچک)

uterus /ˈjuːtərəs/ *n.* = **womb** منداڵدان (لە ئافرەتدا)، زاماڵ

utility /juːˈtɪləti/ *n.* سوود، کەڵک

utility room /juːˈtɪləti ˌruːm/ *n.* ژووری سارد (شوێنی جل شتن و ئوتوکردن و...)

utilise *(also* **utilize***)* /ˈjuːtəlaɪz/ *v.* بە کارهێنان

utmost /ˈʌtməʊst/ *adj.* *(also* **uttermost***)* گەورەترین

utter /ˈʌtə(r)/ *adj.* تەواو، گشتی، پەتی

utter /ˈʌtə(r)/ *v.* نقەتق کردن، نقە کردن

Vv

V,v /viː/ *n.* ڤی - بیست و دووەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی یە
vacancy /ˈveɪkənsi/ *n.* بۆشیی
vacant /ˈveɪkənt/ *adj.* جێگای بۆش
vacation /vəˈkeɪʃn; *US* veɪ-/ *n.* ڕۆژی پشوو
vaccinate /ˈvæksɪneɪt/ *v.* کوتان
vaccine /ˈvæksiːn; *US* vækˈsiːn/ *n.* دەرمانی کوتان (دژی نەخۆشی)
vacuum /ˈvækjuəm; -kjʊm/ *n.* بۆشایی
vacuum cleaner /ˈvækjuəm ˌkliːnə(r)/ *n.* گسکی کارەبایی
vague /veɪg/ *adj.* نادیار
vain /veɪn/ *adj.* ١. لەخۆبایی ٢. بێ کەڵک ٣. هەوانتە، بەفیڕۆچوو
vale /veɪl/ = **valley** *n.* دۆڵ
valentine /ˈvæləntaɪn/ *n.* کارتی خۆشەویستی (دەنێردرێ لە ١٤ی مانگی شوباتدا)
valiant /ˈvæliənt/ *adj.* ئازا، جەربەزە،

چاونەترس

valid /'vælɪd/ *adj.* ڕەوا (کارپێ کراو)، دەخوا

valley /'væli/ *n.* دۆل، شیو

valor *(also* **valour***)* /'vælə(r)/ *n.* ئازایەتی، جوامێری، چاونەترسی

valuable /'væljuəbl/ *adj.* بەنرخ، بەکەلک

valuation /ˌvælju'eɪʃn/ *n.* نرخاندن، بەھا پێدان

value /'vælju:/ *n.* نرخ

valve /vælv/ *n.* زمانە، دەمەوانە (سەمامە)

van /væn/ *n.* ئۆتۆمبیلی کارگوزاری

vanish /'vænɪʃ/ *v.* دیارنەمان

vanity /'vænəti/ *n.* لەخۆبایی بوون

vapor *(also* **vapour***)* /'veɪpə(r)/ *n.* هەلم

variation /ˌveəri'eɪʃn/ *n.* گۆڕان

variety /və'raɪəti/ *n.* جۆراوجۆر، جیاواز

various /'veəriəs/ *adj.* ١. جۆراوجۆر ٢. جیاواز ٣. جۆر

varnish /'vɑ:nɪʃ/ *n.* وارنیش (دەدرێ لە تەختە بۆ بریقەپێ هەلهێنان)

vary /'veəri/ *v.* ١. گۆڕان، گۆڕین ٢. جیاوازبوون

vase /vɑːz; *US* veɪs; veɪz/ *n.* گوڵدان
vast /vɑːst; *US* væst/ *adj.* زەبەلاح، زۆرگەورە
vault /vɔːlt/ *n.* گومەز، گۆڕ
vault /vɔːlt/ *v.* خۆهەڵدان، بازدان (بازیێ هەڵدان)
veal /viːl/ *n.* گۆشتی گوێرەکە
veer /vɪə(r)/ *v.* ڕێرەو گۆڕین، لادان (بە کتوپڕی، وەک لۆری)
vegan /viːgən/ *n.* گیایی (مرۆڤێک بە ڕەهەمی ئاژەلی نەخوات)
vegetable /vedʒtəbl/ *n.* سەوزە
vegetarian /ˌvedʒəˈteərɪən/ *n.* گیاخۆر (گۆشت نەخۆر)
vegetation /ˌvedʒəˈteɪʃn/ *n.* ڕووەک و گژوگیا . (لەشوێنێکی تایبەتدا)
vehicle /viːəkl; *US* viːhɪkl/ *n.* گالیسکە، ئۆتۆمبیل
veil /veɪl/ *n.* تارا، ڕووپۆش
vein /veɪn/ *n.* خوێن هێنەر
velocity /vəˈlɒsəti/ *n.* خێرایی
velvet /velvɪt/ *n.* قەیفە (جۆرەقوماشێکە)

venetian blind /vəˌni:ʃn ˈblaɪnd/ *n.* پەردەی ڤینیسی، پەردەی پارچە پارچە (توول توول)
vengeance /ˈvendʒəns/ *n.* تۆلە (هەقکردنەوە)
venison /ˈvenɪzn; ˈvenɪsn/ *n.* گۆشتی ئاسک
venom /ˈvenəm/ *n.* ١. رق و توورەیی ٢. ژەهری مار (یاهەندێ گیانداری تر)
vent /vent/ *n.* دەرچەی هەوا
ventilate /ˈventɪleɪt; *US* -təleɪt/ *v.* هەوا گۆڕین
ventilator /ˈventɪleɪtə(r); *US* -təl-/ *n.* هەوا گۆڕ، کلاوڕۆژنە
venture /ˈventʃə(r)/ *n.* سەرەڕۆیی
verb /vɜ:b/ *n.* فرمان
verbal /ˈvɜ:bl/ *adj.* وتەیی، قسەیی (پەیوەندی بەوتن و قسەکردنەوەهەیێت)
verdict /ˈvɜ:dɪkt/ *n.* بڕیاری دادگا، داراز
verge /vɜ:dʒ/ *n.* ١. لێوار، قەراغ ٢. کەنار، نزیک
verification /ˌverɪfɪˈkeɪʃn/ *n.* پاسادان
verify /ˈverɪfaɪ/ *v.* پاسادان کردن
versatile /ˈvɜ:sətaɪl; *US* -tl/ *adj.* ١. فرە کار ٢. دەست ڕەنگینی

verse /vɜːs/ *n.* ١. هەڵبەست ٢. چامە ٣. ئایەت

version /ˈvɜːʃn; *US* ˈvɜːrʒn/ *n.* ١. دانە ٢. راڵە ٣. نوسخە ٤. گێڕانەوە

versus /ˈvɜːsəs/ *prep.* بەرامبەر (وەک لە یاریدا)

vertical /ˈvɜːtɪkl/ *adj.* ستونی

very /ˈveri/ *adj.* لەراستیدا

very /ˈveri/ *adv.* زۆر، فرە

vessel /ˈvesl/ *n.* ١. کەشتی ٢. دەفر ٣. لوولە (وەک لوولەی خوێن)

vest /vest/ *n.* ١. فانیلە ٢. هێلەک

vestige /ˈvestɪdʒ/ *n.* شوێن پێ، پاشماوەی شتێک (بەجێماولە شتێک کەنەمابێت)

vet /vet/ *n.* پزیشکی بەیتاڵ

veteran /ˈvetərən/ *n.* ١. شەڕکەر ٢. شارەزا

veterinary /ˈvetrənri; *US* ˈvetəreneri/ *adj.* تایبەت بەبەیتاڵ (پزیشکیی ئاژەڵ)

veto /ˈviːtəʊ/ *n.* بوونی مافی ڕەت کردنە وەی ڕێدان بەهەڵسان بە کردنی کارێک

veto /ˈviːtəʊ/ *v.* ڕەت کردنەوە (ڕێ نەدان بەهەڵسان بە کردنی کارێک)

via /ˈvaɪə; ˈviːə/ *prep.* ١. بەرێگای ٢. بەهۆی

viable /vaɪəbl/ *adj.* سەرکەوتوو، پشت بە خۆبەستوو

vibrate /vaɪˈbreɪt; *US* ˈvaɪbreɪt/ *v.* لەرینەوە، لەرزین، هەژان

vibration /vaɪˈbreɪʃn/ *n.* هەژاندن، لەرینەوە

vice /vaɪs/ *n.* *(US* **vise***)* مەنگەنە (ئامێری گرتنی شت بۆ کارکردن لەسەر ریان)

vice versa /ˌvaɪsi ˈvɜːsə; ˌvaɪs ˈvɜːsə/ *adv.* بە پێچەوانەشەوە

vicinity /vəˈsɪnəti/ *n.* تەنیشت، دراوسێ

vicious /vɪʃəs/ *adj.* ١. مەترسیدار (ئاژەل) ٢. دڵرەق، درندە

victim /vɪktɪm/ *n.* قوربانی

victimise *(also* **victimize***)* /vɪktɪmaɪz/ *v.* کردنە قوربانی

victor /vɪkə(r)/ *n.* براوە (ئەوەی کەیاری یاجەنگی بردۆتەوە)

victory /vɪktəri/ *n.* سەرکەوتن

video /vɪdiəʊ/ *n.* ١. کاسێتی ڤیدیۆ ٢. ڤیدیۆ ٣. پرۆسەی پیشاندان بە ئامێری ڤیدیۆ

video recorder /vɪdiəʊ rɪˌkɔːdə(r)/ *n.* ڤیدیۆ

view /vju:/ *n.* ١. دیدار ٢. بینین ٣. سۆنگه
view /vju:/ *v.* ١. بینین ٢. وادانان
vigil /vɪdʒɪl/ *n.* ١. شەونخونی (نەخەوتن بەدیارشتێکەوە) ٢. عارفە (پێش جەژن)
vigilant /vɪdʒɪlənt/ *adj.* ووتو وریا، بەئاگا (لەمەترسی)
vigilante /ˌvɪdʒɪˈlænti/ *n.* ئەندامی رێکخراوی ناحکومی (بۆپاراستنی سەروماڵی خەڵک)
vigorous /vɪgərəs/ *adj.* ١. بەهێز ٢. چالاک
vile /vaɪl/ *adj.* بەد، چەپەڵ
villa /vɪlə/ *n.* کۆشک (ماڵێکی تایبەتی کەباخچە وحەوشەی تایبەتی هەبێت)
village /vɪlɪdʒ/ *n.* دێ، گوند
vine /vaɪn/ *n.* مێو
vinegar /vɪnɪgə(r)/ *n.* سرکە
vineyard /vɪnjəd/ *n.* رەزی مێو
violate /vaɪəleɪt/ *v.* پێشێل کردن
violence /vaɪələns/ *n.* ١. پێشێلکاری ٢. توند و تیژی
violent /vaɪələnt/ *adj.* توندوتیژ
violet /vaɪələt/ *n.* ١. وەنەوشە ٢. وەنەوشەیی

violin /ˌvaɪəˈlɪn/ *n.* کەمانچە

virgin /ˈvɜːdʒɪn/ *n.* پاکیزە، کچ

Virgo /ˈvɜːgəʊ/ *n.* فەریک (پاک) (نیشانەی شەشەمله بورجەکان)

virtual /ˈvɜːtʃuəl/ *adj.* ڕاستی، کرداری

virtue /ˈvɜːtʃuː/ *n.* ١. بەها، ڕەووشت بەرزی ٢. چاکە

virulent /ˈvɪrələnt; -rjəl-/ *adj.* ١. مەترسیدار، پرمەترسی (نەخۆشی) ٢. بەهێزو توورە

virus /ˈvaɪərəs; ˈvʊɪrəs/ *n.* پالاوتە (ڤایرۆس)

visa /ˈviːzə/ *n.* ڤیزا (مافی چوون یان دەرچوون له وولاتێک)

vise *(also* **vice***)* /vaɪs/ *n.* مەنگەنە

visible /ˈvɪzəbl/ *adj.* بینراو

vision /ˈvɪʒn/ *n.* ١. دیە ٢. خەون

visit /ˈvɪzɪt/ *v.* سەردان کردن، سەرلێدان

visitor /ˈvɪzɪtə(r)/ *n.* سەردانکەر، دیدەنیار

visual /ˈvɪʒuəl/ *adj.* بینایی، سۆما

visualise *(also* **visualize***)* /ˈvɪʒuəlaɪz/ *v.* هێنانە پێش چاو (بەخەیاڵ)

vital /ˈvaɪtl/ *adj.* ١. گرنگ، بنەڕەتی ٢. زیندوو،

چالاک

vitamin /ˈvɪtəmɪn; *US* ˈvaɪt-/ *n.* ڤیتامین

vivacious /vɪˈveɪʃəs/ *adj.* شۆخ

vivid /ˈvɪvɪd/ *adj.* ١. ڕوون ٢. کراوە ٣. پڕشنگدار

vixen /ˈvɪksn/ *n.* ڕێوی مێیە

vocabulary /vəˈkæbjələri; *US* -leri/ *n.* واژە، ووشە

vocal /ˈvəʊkl/ *adj.* ١. دەنگی (پەیوەندی بەدەنگەوە هەیێت) ٢. بەئاشکراو بەئازادی (دەربڕینی بیروڕا)

vocation /vəʊˈkeɪʃn/ *n.* پیشە

voice /vɔɪs/ *n.* دەنگ

void /vɔɪd/ *n.* بۆش، خاڵی

volatile /ˈvɒlətaɪl; *US* -tl/ *adj.* زووبووبەهەوا (بەهەوا نەمێنێ و بێ بەهەڵم)

volcano /vɒlˈkeɪnəʊ/ *n.* ئاگرپژێن (بورکان)، گڕکان

volley /ˈvɒli/ *n.* دەسرێژ (بەگوللە)

volleyball /ˈvɒlibɔːl/ *n.* یاری باڵە

volt /vəʊlt/ *n.* یەکەی هێزی کارەبا (ڤۆڵت)

volume /ˈvɒljuːm; *US* -jəm/ *n.* ‏١. بەرگ ٢. قەبارە ٣. هێزی دەنگ

voluntary /ˈvɒləntri; *US* -teri/ *adj.* ‏خۆویست

volunteer /ˌvɒlənˈtɪə(r)/ *n.* ‏خۆبەخش

vomit /ˈvɒmɪt/ *v.* ‏ڕشانەوە

vote /vəʊt/ *n.* ‏دەنگ دان (وەک لەهەڵبژاردندا)

vote /vəʊt/ *v.* ‏دەنگدان

vouch /vaʊtʃ/ *v.* ‏گەواهی دان (بۆچاک و دروستی شتێک)، گارانتیدان

voucher /ˈvaʊtʃə(r)/ *n.* ‏پسوڵە (بۆوەرگرتنی خواردن یا خزمەتی تر)

vow /vaʊ/ *n.* ‏پەیمان، سوێند

vow /vaʊ/ *v.* ‏پەیمان پێدان، سوێندخواردن

vowel /ˈvaʊəl/ *n.* ‏دەنگیبزوێن

voyage /ˈvɔɪɪdʒ/ *n.* ‏گەشتی ئاوی یا ئاسمانی

vulgar /ˈvʌlgə(r)/ *adj.* ‏١. بازاری ٢. چەپەڵ ٣. ناشرین

vulnerable /ˈvʌlnərəbl/ *adj.* ‏شیاو (بۆپەلامار، لێبردنەوە یا ئەزیەتدان)

vulture /ˈvʌltʃə(r)/ *n.* ‏سەرگەڕ (داڵە کەرخۆرە)

سبسارک

Ww

W,w /ˈdʌblju:/ *n.* دەبلْ یو - بیست و سیٚ یەمین پیتی ئەلف و بیٚ ی زمانی ئینگلیزی یە

wad /wɒd/ *n.* ١. تۆپەلْ، گریٚ ٢. سەفتە

wade /weɪd/ *v.* چەقین (خاورۆشتن لەناوئاودایا لەقوراودا)

waffle /ˈwɒfl/ *v.* قسە کردنی بیٚ واتا (بیٚ مەبەست و ناروون)

wage /weɪdʒ/ *n.* دەرماڵەی حەفتانە (کریٚ ی کارکردنی حەفتەیەک)

wage /weɪdʒ/ *v.* بەردەوام بوونی شەڕ

wagon (*also* **waggon**) /ˈwægən/ *n.* عەرەبانە، قەتار

waif /weɪf/ *n.* بیٚ جیٚ وریٚ، لانەواز، بیٚ ماڵ (مرۆڤ یائاژەڵ)

waist /weɪst/ *n.* کەمەر

waistcoat /ˈweɪstkəʊt; *US* ˈweskət/(*US* **vest**) *n.* هیٚلەک

wait /weɪt/ *v.* ١. چاوەڕوان کردن ٢. خۆ گرتن

waiter /weɪtə(r)/ *n.* کارگوزار (پیاو)
waitress /weɪtrəs/ *n.* کارگوزار (ئافرەت)
waive /weɪv/ *v.* راگەیاندنی گوێ رایەڵ نەبوونی یاسایەک (یا مافی‌کەسێک)
wake /weɪk/ *v.* ١. هەستان، هەستاندن ٢. ووشیارکردنەوە
walk /wɔ:k/ *n.* ١. پیاسە ٢. رۆشتن
walk /wɔ:k/ *v.* ١. ڕوشتن ٢. گەڕان
wall /wɔ:l/ *n.* دیوار
wallet /wɒlɪt/ *(US* **billfold; pocket-book***)* *n.* جزدان
walnut /wɔ:lnʌt/ *n.* گوێز
wander /wɒndə(r)/ *v.* ١. گەڕان ٢. هاتن و چوون
wane /weɪn/ *v.* ١. بچووک بوونەوە (مانگ) ٢. لاوازبوون، کەم‌بوونی گرنگی
wanna /wɒnə/ = *want to, want a*
want /wɒnt; *US* wɔ:nt/ *n.* ١. ویستن ٢. نەبوون
want /wɒnt; *US* wɔ:nt/ *v.* ١. ویستن ٢. پێویست بوون ٣. پێویست
war /wɔ:(r)/ *n.* جەنگ

ward /wɔ:d/ *n.* ١. قاووش ٢. بازنه (لەهەڵبژاردندا)

wardrobe /wɔ:drəub/ *n.* کەنتۆر

ware /weə(r)/ *n.* شت و مەک

warfare /wɔ:feə(r)/ *n.* جەنگ، شەڕ (چۆنیەتی کردنی جەنگ)

warm /wɔ:m/ *adj.* گەرم

warm /wɔ:m/ *v.* گەرم کردن

warmth /wɔ:mθ/ *n.* گەرمی

warn /wɔ:n/ *v.* ١. ئاگادار کردن ٢. وریا کردنەوە

warp /wɔ:p/ *v.* چەمینەوە، چەماندنەوە (تێکچوونی شێوە بەهۆی گەرمی یا شێوە)

warrant /wɒrənt; *US* wɔ:r-/ *n.* ١. دەسەلات ٢. ماف

warrior /wɒriə(r); *US* ˈwɔ:r-/ *n.* جەنگاوەر، شەڕکەر، سەرباز

warship /wɔ:ʃɪp/ *n.* کەشتی جەنگی

wary /weəri/ *adj.* هۆشیار، وریا (لەبەربوونی گومان لەشتێکدا)

was /wəz; wɒz/ *aux. v., past of is*

wash /wɒʃ ; *US* wɔ:ʃ/ *n.* خۆشتن، شتن
wash /wɒʃ; *US* wɔ:ʃ/ *v.* شتن، شوشتن
washing-machine /ˈwɒʃɪŋ məˌʃi:n; *US* ˈwɔ:-/ *n.* ئامێری جل شتن، جلشۆر
wasn't /ˈwɒznt; ˈwʌznt/ = *was not*
wasp /wɒsp/ *n.* زەردەواڵە
wastage /ˈweɪstɪdʒ/ *n.* بەفیرۆچوون، لە کیس چوون
waste /weɪst/ *adj.* ١. بێ کەڵک، بێ سود ٢. زەوی یەکی بە کەڵک و بە کارنەهاتوو
waste /weɪst/ *n.* ١. پاشەڕۆ ٢. سەرەمقەست
waste /weɪst/ *v.* بەفیرۆدان
watch /wɒtʃ/ *n.* کاتژمێری دەست
watch /wɒtʃ/ *v.* ١. سەیر کردن، تەماشا کردن ٢. دیقەت دان
water /ˈwɔ:tə(r)/ *n.* ئاو
water /ˈwɔ:tə(r)/ *v.* ئاودان
waterfall /ˈwɔ:təfɔ:l/ *n.* تاڤگە
watermelon *(also* **water-melon***)* /ˈwɔ:tə ˌmelən/ *n.* شوتی
waterproof /ˈwɔ:təpru:f/ *adj.* دژی ئاو

watery /wɔ:təri/ *adj.* ١. ڕوون، ئاودار ٢. زەرد (زەردی کاڵ)

wave /weɪv/ *n.* شەپۆل

wave /weɪv/ *v.* دەست ڕاوەشاندن

wax /wæks/ *n.* مۆم

way /weɪ/ *n.* ڕێگا، ڕێ

we /wi:; wi/ *pron.* ئێمە

weak /wi:k/ *adj.* ١. لاواز ٢. ڕوون

weaken /wi:kən/ *v.* ١. لاواز بوون، لاواز کردن ٢. کەوتنە گومانەوە

wealth /welθ/ *n.* دەوڵەمەندی، زەنگینی

wealthy /welθi/ *adj.* دەوڵەمەند، زەنگین

wean /wi:n/ *v.* خواردن پێدان (بەمنداڵ یا بێچووی ئاژەڵ لە گەڵ شیری دایکی)

weapon /wepən/ *n.* چەک

wear /weə(r)/ *v.* لەبەر کردن (جل، چاویلکە، پێڵاو)

weary /wɪəri/ *adj.* ماندوو، شەکەت

weather /weðə(r)/ *n.* کەش

weather forecast /weðə 'fɔ:kɑ:st; *US* -kæst/ *n.* پێش بینی ئاووهەوا

weave /wi:v/ *v.* چنین
web /web/ *n.* تۆڕی جاڵجاڵۆکە
we'd /wi:d/ = *we had; we would*
wedding /wedɪŋ/ *n.* ئاهەنگی هاوسەرگرتن
wedge /wedʒ/ *n.* پواز، مێخ (پارچەیەک تەختەی سێ گۆشە)
Wednesday /wenzdi; -deɪ/ *n.* چوارشەممە
wee /wi:/ *adj.* ١. کەم، بچووک ٢. تۆزێک
wee /wi:/ *n.* میز (بەزمانی منداڵ)
weed /wi:d/ *n.* ١. گژوگیای پێ کەڵک (دەغڵ) ٢. کەسێتی لاواز
week /wi:k/ *n.* هەفتە
weekend /ˌwi:kˈend/ *n.* پشووی (کۆتایی) هەفتە
weekly /wi:kli/ *adj.* هەفتانە
weep /wi:p/ *v.* گریان
weigh /weɪ/ *v.* کێشان
weight /weɪt/ *n.* کێش
welcome /welkəm/ *adj.* ١. بەخۆشی ٢. ڕێ پێدراو
welcome /welkəm/ *interj.* بەخێربێن،

بەخێرهاتن

welcome /welkəm/ *v.* بەخێرهاتن کردن، بەخێرهێنان

weld /weld/ *v.* لەحیم کردن (پێکەوە نوساندنی کانزا)

welfare /welfeə(r)/ *n.* ١. بەختیاری ٢. ئاسودەیی

well /wel/ *adj.* ١. تەندروست ٢. باش

well /wel/ *adv.* بەچاکی

well /wel/ *interj.* ١. باش ٢. ئێ

well /wel/ *n.* بیر (بیری ئاویانەوت)

well-being /ˌwel ˈbiːɪŋ; ˈwel ˌbiːɪŋ/ *n.* خۆشی و لەش ساغی

we'll /wiːl/ = *we shall; we will*

wellington /welɪŋtən/ *n.* جزمە (پوتی درێژ)

were /wə(r); wɜː(r)/ *past of are*

we're /wɪə(r)/ = *we are*

weren't /wɜːnt/ = *were not*

west /west/ *n.* خۆراوا، رۆژاوا

western /westən/ *adj.* رۆژاوایی

wet /wet/ *adj.* تەڕ

wet /wet/ *v.* تەڕ کردن

we've /wi:v/ = *we have*

whale /weɪl; *US* hweɪl/ *n.* نەهەنگ

what /wɒt; *US* hwɒt/ *det., pron.* ١. چی
٢. چەندە ٣. چەند

what's /wɒts/ = *what is; what has*

wheat /wi:t; *US* hwi:t/ *n.* گەنم

wheel /wi:l; *US* hwi:l/ *n.* پێچکە

wheelchair /'wi:ltʃeə(r)/ *n.* کورسی پێچکەدار

wheeze /wi:z; *US* hwi:z/ *v.* خیزەخیز کردنی
سنگ (کاتی هەناسەدان)

when /wen; *US* hwen/ *adv.* کەی

when /wen; *US* hwen/ *conj.* کاتێ، لە کاتێکا

whenever /wen'evə(r); *US* hwen-/ *conj.*
هەرکاتێ

where /weə(r); *US* hweə(r)/ *adv., conj.*
١. لە کوێ ٢. ئەو شوێنەی

wherever /weər'evə(r); *US* hweər-/ *conj.*
لەهەرکوێ، هەرکوێ

wheather /weðə(r); *US* 'hweðər/ *conj.* داخۆ،
ئایا، ئاخۆ

which /wɪtʃ; *US* hwɪtʃ/ *det., pron.* ١. کام ٢. که
whichever /wɪtʃ'evə(r); *US* hwɪtʃ-/ *det., pron.* هەرچ، هەر
while /waɪl; *US* hwaɪl/ *conj.* = *whilst* کاتێ، لە کاتێکا
while /waɪl; *US* hwaɪl/ *n.* ماوەیەک
whilst /waɪlst; *US* hwaɪlst/ *conj.* = *while*
whine /waɪn; *US* hwaɪn/ *v.* ١. گیزە گیز کردن، دەنگە دەنگ کردن ٢. بۆڵەبۆڵ کردن
whip /wɪp; *US* hwɪp/ *n.* قامچی
whip /wɪp; *US* hwɪp/ *v.* ١. قامچی لێدان ٢. دزین
whirl /wɜ:l; *US* hwɜ:l/ *v.* خولانەوە
whirlwind /wɜ:lˌwɪnd; *US* hw-/ *n.* گێژەلوکە
whisper /wɪspə(r); *US* 'hwɪ-/ *v.* چپە چپ کردن، چپاندن
whistle /wɪsl; *US* 'hwɪs-/ *n.* فیکە
white /waɪt; *US* hwaɪt/ *adj.* سپی
white /waɪt; *US* hwaɪt/ *n.* ١. رەنگی سپی ٢. سپێنە (چاو، هێلکە)
whiz *(also* **whizz***)* /wɪz; *US* hwɪz/ *v.*

گیفەهاتن (لەخێرایی ڕۆشتن‌دا)

who /hu:/ *pron.* ١. کێ ٢. ئەوکەسەی ٣. ئەوەی

who'd /hu:d/ = *who had; who would*

whoever /hu:'evə(r)/ *pron.* هەرکەسێ، کێ

whole /həʊl/ *adj.* ١. هەموو ٢. تەواو ٣. یەک پارچە

wholesale /'həʊlseɪl/ *adj., adv.* بەکۆمەڵ، زۆرگەورە

wholesome /'həʊlsəm/ *adj.* ١. بەکەڵک، بەسود (بۆ تەندروستی لەش) ٢. پاک و تەمیز، سەرنج ڕاکێش

who'll /hu:l/ = *who will*

whom /hu:m/ *pron.* ١. کێ ٢. ئەوەی

who're /'hu:ə(r)/ = *who are*

who's /hu:z/ = *who is; who has*

whose /hu:z/ *det., pron.* ١. هی‌کێ ٢. کە

who've /hu:v/ = *who have*

why /waɪ; *US* hwaɪ/ *adv.* بۆچی

wicked /'wɪkɪd/ *adj.* بەدکار، شەڕخواز

wide /waɪd/ *adj.* ١. فراوان ٢. پان

widespread /'waɪdspred/ *adj.* بەرفراوان، بڵاو

widow /wɪdəʊ/ *n.* بێوەژن (ژن پاش نەمانی مێردەکەی لەلای)

widower /wɪdəʊə(r)/ *n.* بێوە پیاو (پیاو پاش نەمانی ژنەکەی لەلای)

width /wɪdθ; wɪtθ/ *n.* پانی

wife /waɪf/ *n.* ژن، خێزان

wig /wɪg/ *n.* بارۆکە، گەندەقژ

wild /waɪld/ *adj.* ١. کێوی ٢. درندە ٣. دژوار، سەخت

wild /waɪld/ *n.* ١.سروشت ٢. چۆڵ

wilderness /wɪldənəs/ *n.* چۆل، بێ کەس (بێ مرۆڤ، وەک بیابان)

wilful *(US* **willful***)* /wɪlfl/ *adj.* بەمەرام، مەبەستدار

will /wɪl/ *modal v.* ١. دەبێ ٢. ویستن

will /wɪl/ *n.* ١. وەسیەت نامە ٢. ویست ٣. خواست

will /wɪl/ *v.* حەزکردن

willing /wɪlɪŋ/ *adj.* ١. ئامادە ٢. قایل

willow /wɪləʊ/ *n.* چنار (دارێکی درێژە، گەلاکانی هەر مێ یی یە)

win /wɪn/ *v.* ١. یەکەم بوون ٢. بردنەوە ٣. بەدەست هێنان
wince /wɪns/ *v.* ڕاپەڕین، گرژ بوون (ی ماسولکەکانی دەم و چاولەتاو ئازار)
wind /wɪnd/ *n.* ١. با، ڕەشەبا ٢. هەناسە
wind /waɪnd/ *v.* ١. پێچان، پێچانەوە ٢. بادان، سووڕان
windmill /wɪndmɪl/ *n.* ئاشی هەوایی
window /wɪndəʊ/ *n.* ١. پەنجەرە ٢. شووشەی پەنجەرە
windy /wɪndi/ *adj.* بادار، ڕەشەبایاوی
wine /waɪn/ *n.* مەی
wing /wɪŋ/ *n.* ١. باڵ ٢. هێرشبەر
wink /wɪŋk/ *v.* چاوداگرتن (وەک نیشانەی سوعبەت یان شتێکی نهێنی)
winner /wɪnə(r)/ *n.* براوە
winter /wɪntə(r)/ *n.* زستان
wipe /waɪp/ *v.* ١. سڕین، ماڵین ٢. پاک کردنەوە
wire /waɪə(r)/ *n.* تەل، سیم، وایەر
wisdom /wɪzdəm/ *n.* ژیریی، دانایی، دانست
wise /waɪz/ *adj.* ژیر، دانا

wish /wɪʃ/ *n.* ١. ویستن ٢. خواست ٣. خۆزگە ٤. ئاوات ٥. حەز

wish /wɪʃ/ *v.* ١. ویستن ٢. خواستن ٣. ئارەزوو کردن ٤. خۆزگە خواستن

wit /wɪt/ *n.* زیرەکی، قسەزانی

witch /wɪtʃ/ *n.* جادووگەر (ئافرەت)، ژنە جادووگەر

with /wɪð; wɪθ/ *prep.* ١. لەگەڵ ٢. لای ٣. هاورێ لەگەڵ ٤. بە، لە

withdraw /wɪð'drɔ:; wɪθ'drɔ:/ *v.* ١. پاشەکشە کردن ٢. کێشانەوە، کشانەوە

withdrawal /wɪð'drɔ:əl/ *n.* ١. پاشەکشە ٢. ٢. وازهێنان لە کردنی شتێک ٣. دەرهێنانی پارە (لەبانق لەحسابەکەت)

withdrawn /wɪð'drɔ:n; wɪθ'dr-/ *adj.* بێ دەنگ، گۆشەگیر

wither /wɪðə(r)/ *v.* ١. سیس بوون، سیس کردن (رووەک) ٢. لاواز بوون و نەمان

withhold /wɪð'həʊld; wɪθ'h-/ *v.* پێنەدان (رەتکردنەوەلە دانی شتێک بە کەسێک)

within /wɪ'ðɪn/ *prep.* ١. لەوادەی ٢. لەناو ٣. لە

٤. له دووری ٥. له‌ناو

without /wɪ'ðaut/ *prep.* ١. بێ ٢. بێ ئه‌وه، به‌بێ

withstand /wɪð'stænd; wɪθ's-/ *v.* به‌رگه گرتن

witness /'wɪtnəs/ *n.* گه‌واهی دان، شایه‌تی دان

wizard /'wɪzəd/ *n.* جادووگه‌ر (پیاو)

wobble /'wɒbl/ *v.* له‌قه‌له‌ق کردن، له‌قه‌له‌ق پێ کردن

wolf /wulf/ *n.* گورگ

woman /'wumən/ *n.* ئافره‌ت، ژن

womb /wu:m/ *n.* = **uterus** منالدان

wonder /'wʌndə(r)/ *n.* سه‌رسامی، ده‌رئاسا

wonder /'wʌndə(r)/ *v.* ١. ئاخۆ کردن ٢. سه‌رسام بوون ٣. پرسین

wonderful /'wʌndəfl/ *adj.* ١. سه‌یر ٢. خۆش ٣. باش

won't /wəunt/ = *will not*

wood /wud/ *n.* ١. دار، ته‌خته ٢. دارستان

wooden /'wudn/ *adj.* دارین، ته‌خته‌یی

woodpecker /'wudpekə(r)/ *n.* دارکونکه‌ره

woodwind /'wudwɪnd/ *n.* ئامێری مۆسیقی فوپیا کردن

woodwork /wʊdwɜ:k/ *n.* ئیشی تەختە (دەرگا، کەنتۆر)

wool /wʊl/ *n.* خوری

woolen /wʊlən/ *(Brit* **woollen***)* *adj.* لە خوری دروست کراو

word /wɜ:d/ *n.* ١. ووشە ٢. ووتە ٣. بەڵێن

work /wɜ:k/ *n.* ١. کار، ئیش ٢. شاکار ٣. کارگە

work /wɜ:k/ *v.* ١. کار کردن، ئیش کردن ٢. کارپێ کردن ٣. کارتێ کردن

workbook /wɜ:kbʊk/ *n.* پەرتوکی مەشق و راهێنان

worker /wɜ:kə(r)/ *n.* ١. کرێکار ٢. رەنج دەر

workman /wɜ:kmən/ *n.* کارکەر، ئیشکەر

workshop /wɜ:kʃɒp/ *n.* جێ کار، شوێنکار، جێ ئیش

world /wɜ:ld/ *n.* ١. جیهان، گێتی ٢. گەردوون ٣. زەمین ٤. دنیا

worldwide /ˌwɜ:ldˈwaɪd/ *adj.* ١. جیهانی ٢. بڵاو

worm /wɜ:m/ *n.* کرم

worry /wʌri/ *n.* ١. خەم ٢. مەراق، نیگەرانی

worry /wʌri/ *v.* ١. خەم خواردن ٢. پەرێشان

بوون ۳. نیگەران بوون

worse /wɜːs/ *adj.* خراپتر

worship /wɜːʃɪp/ *n.* پەرستش، بەندایەتی

worst /wɜːst/ *adj.* خراپترین

worth /wɜːθ/ *adj.* ۱. شایەن، دەهێنێ ۲. بەنرخ

worth /wɜːθ/ *n.* ۱. نرخ، بەها ۲. گرنگی

worthless /wɜːθləs/ *adj.* ۱. بێنرخ، بێبایەخ ۲. خراپ، بێ کەلک (کەسێک)

worthwhile /ˌwɜːθˈwaɪl/ *adj.* بە کەلک، پڕبایەخ

worthy /wɜːði/ *adj.* ۱. شایەن، شایستە ۲. دەژی، دەهێنێ

would /wʊd; wəd/ *modal v.* ۱. دەبێ ۲. دەبوو ۳. حەزکردن

wound /wuːnd/ *n.* برین، زام

wound /wuːnd/ *v.* ۱. بریندارکردن ۲. هەست ئازاردان

wow /waʊ/ *interj.* چەند سەیرە، ئەڵڵاه، ئەها

wrangle /ræŋgl/ *n.* پێکدا چوون، دەنگەدەنگ کردن، دەمەقرە

wrap /ræp/ *v.* ۱. پێچان، پێچانەوە ۲. بەستن

wrath /rɒθ; *US* ræθ/ *n.* شێتگیری، تووڕەیی

کی‌زۆر

wreck /rek/ *n.* ١. تێک شکاو ٢. نقوم بوو ٣. شکاو

wreck /rek/ *v.* ١. تێک شکاندن، خراپ کردن ٢. رووخاندن

wrench /rentʃ/ *n.* ١. بادان ٢. دژواری ٣. ئیسپانه

wrench /rentʃ/ *v.* ١. بادان ٢. راکێشان

wrest /rest/ *v.* ١. راپسکاندن ٢. لێ سەندن

wrestle /resl/ *v.* ١. زۆران گرتن ٢. تێکۆشان

wretched /retʃɪd/ *adj.* ١. کەساس، بێ تاقەت ٢. تورە، هاربوو

wriggle /rɪgl/ *v.* جووڵە جووڵ کردن (پێ کردن)، جوولان، نەسرەوتن

wring /rɪŋ/ *v.* ووشین (گوشین) بادان (وەک ووشینی جل)

wrinkle /rɪŋkl/ *n.* چرچ، لۆچ

wrist /rɪst/ *n.* مەچەک

write /raɪt/ *v.* ١. نووسین ٢. دانان (کتێب، گۆرانی، چیرۆک)

writer /raɪtə(r)/ *n.* نووسەر

writhe /raɪð/ *v.* خۆبادان و خۆ گرمۆڵە کردن لەتاوئازار (خۆسوڕاندن)

writing /ˈraɪtɪŋ/ *n.* ١. نووسین ٢. نوسراو

wrong /rɒŋ; *US* rɔːŋ/ *adj.* ١. هەڵە ٢. چەوت

wrong /rɒŋ; *US* rɔːŋ/ *adv.* بەهەڵە، بەنادروستی

wrong /rɒŋ; *US* rɔːŋ/ *n.* ١. هەڵە، خراپە ٢. نایەکسانی

Xx

X,x /eks/ *n.* ئێکس - بیست و چوارەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزییە

xenophobia /ˌzenəˈfəʊbiə/ *n.* ترس لە بێگانە

Xerox /ˈzɪərɒks/ *n.* ئامێری لەبەرگرتنەوە

xerox /ˈzɪərɒks/ *v.* لەبەرگرتنەوە، لەبەرشتنەوە (بەئامێری لەبەرگرتنەوە) ئیستنساخ کردن

Xmas /ˈkrɪsməs; ˈeksməs/ = *Christmas n.* سەری سالی زایینی

X-ray /ˈeks reɪ/ *n.* تیشکی X (ئێکس)

Yy

Y,y /waɪ/ *n.*	وای - بیست و پێنجەمین پیتی ئەلف و بێی زمانی ئینگلیزی‌یە
yacht /jɒt/ *n.*	بەلەمی بچوکی چارۆکەدار (یەخت)
yank /jæŋk/ *v.*	ڕاکێشان بەتوندی
yap /jæp/ *v.*	وەڕین، حەپاندن (وەک سەگ)
yard /jɑ:d/ *n.*	١. حەوشە ٢. باخ ٣. یەکەی درێژی (یارد) = ٩١٤ و.سم
yardstick /jɑ:dstɪk/ *n.*	پێوەر (پێوانەی شتی پێ بەراوورد بکرێ)
yawn /jɔ:n/ *v.*	باوێشک دان
yeah /jeə/ *interj.* = **yes**	بەڵێ، وایە
year /jɪə(r); jɜ:(r)/ *n.*	١. ساڵ ٢. ساڵی خوێندن
yeast /ji:st/ *n.*	ترشێن، خومرە (بۆ هەویرهەڵهاتن)
yell /jel/ *v.*	هاوار کردن
yellow /'jeləu/ *adj.*	زەرد
yes /jes/ *interj.*	١. بەڵێ ٢. ڕاستە

yesterday /'jestədi; deɪ/ *adv., n.* دوێنێ

yet /jet/ *adv.* هێشتا، تا ئێستا

yield /ji:ld/ *n.* ١. بەر، بەرهەم، ئەنجام ٢. وازهێنان، وازلێهێنان

yield /ji:ld/ *v.* ١. بەرهەم هێنان ٢. جێ گرتنەوە

yoghurt *(also* **yogurt***)* /jɒgət; *US* 'jəugərt/ *n.* ماست

yolk /jəuk/ *n.* زەردێنەی هێلکە

yonks /jɒŋks/ *n.* کاتێکی دوور و درێژ (دەمێکە)

you /ju:; *US* jə/ *pron.* ١. تۆ ٢. ئێوە

you-all /ju: ɔ:l/ = **you** *pron.* تۆ

you'd /ju:d/ = *you had; you would*

you'll /ju:l/ = *you will*

young /jʌŋ/ *adj.* گەنج

young /jʌŋ/ *n.* ١. بێچوو ٢. گەنجان، لاوان

youngster /'jʌŋstə(r)/ *n.* گەنج، کەسێکی گەنج

your /jɔ:(r); *US* juər/ *det.* ١. هی تۆ ٢. هی ئێوە

you're /juə(r); jɔ:(r)/ = *you are*

yours /jɔ:z; *US* juərz/ *pron.* ١. هی تۆ ٢. هی ئێوە

yourself /jɔ:'self; *US* juər'self/ *pron.* خۆت

yourselves /jɔ:'selvz/ *pron.* خۆتان

youth /ju:θ/ *n.* گەنجێتی، لاوی

youthful /'ju:θfl/ *adj.* گەنجانە، لاوانە، هەرزە

you've /ju:v/ = *you have*

yucky /'jʌki/ *adj.* ١. ناشرین ٢. گاڵتەجار

yummy /'jʌmi/ *adj.* بەلەزەت، خۆش، بەتام

Zz

Z,z /zed; *US* zi:/ *n.* زێد - زی - بیست و شەشەمین پیتی ئەلف و بێ ی زمانی ئینگلیزی یە

zap /zæp/ *v.* کوشتن

zeal /zi:l/ *n.* پەرۆشی

zealous /ˈzeləs/ *adj.* پەرۆش

zebra /ˈzebrə; *US* zi:brə/ *n.* کەری کێوی

zebra crossing /ˌzebrə ˈkrɒsɪŋ/ *n.* شوێنی پەڕینەوە (لەسەرشەقام کە هێلکاری کراوە)

zero /ˈzɪərəʊ; *US* ˈzi:rəʊ/ *pron.* ١. سفر ٢. هیچ

zest /zest/ *n.* خۆشی

zigzag /ˈzɪgzæg/ *n.* زیگزاک

zip /zɪp/ = *zip fastner n.* زنجیر، زرێ

zip code /ˈzɪp kəʊd/ = *post code n.* ژمارەی پۆستە

zipper /ˈzɪpə(r)/ = *zip n.*

zodiac /ˈzeʊdiæk/ *n.* ١. کەلو ٢. بورجەکان

zone /zəʊn/ *n.* ١. ناوچە ٢. هەرێم

zoo /zu:/ *n.* باخچەی گیانەوەران (ئاژەڵان)

zoology /zəʊ'ɒlədʒi; *Brit also* zu'ɒl-/ *n.* گیانەوەرزانی

zoom /zu:m/ *v.* گیڤە کردن (خێرا ڕۆشتن)

zoom lens /'zu:m ˌlenz/ *n.* هاوێنەی سەرکامێرا (بۆ ڕێکخستن و ڕوون کردنی وێنە کەی کەدەیگرێت)

zucchini /zu'ki:ni/ = *courgette* *n.* کولەکە

Appendices

پاشکۆکان

فرمانە نارێکەکانی زمانی ئینگلیزی

Infinitive, Past tense, Past participle
مانای کوردی

arise, arose, arisen ١. سەرهەڵدان ٢. بەرزبوونەوە
awake, awoke, awoken
١. هەستاندن ٢. بەئاگا هێنان، بێدارکردنەوە
be, was/were, been ١. هەبوون ٢. خۆبینینەوە
bear, bore, borne ١. هەڵگرتن ٢. ڕاگرتن ٣. منداڵ بوون
beat, beat, beaten
١. لێدان ٢. تێکەڵ کردن ٣. لێ بردنەوە
become, became, become ١. بوون ٢. بوون بە
befall, befell, befallen ١. ڕوودان ٢. بەسەرداهاتن
begin, began, begun دەست پێ کردن
bend, bent, bent ١. نوشتاندنەوە ٢. خواربوونەوە
bet, bet/betted, bet/betted گرەو کردن
bid, bid/bade, bid/bidden پارە پێ دان
bind, bound, bound ١. بەستنەوە ٢. جزوبەند کردن
bite, bit, bitten ١. (گاز، قەپ) گرتن ٢. گەستن
bleed, bled, bled خوێن (لێ ڕۆیشتن، بەربوون)
blow, blew, blown/blowed ١. هەڵکردن ٢. فووپیا کردن

break, broke, broken

١. شکان، شکاندن ٢. رچە شکاندن ٣. پشوودان

breed, bred, bred ١. بەچکە کردن ٢. بە خێوکردن

bring, brought, brought ١. هێنان ٢. بوونەهۆی

broadcast, broadcast, broadcast پەخش کردن

build, built, built ١. بنیاتنان ٢. دروست کردن

burn, burnt/burned, burnt/burned

سووتان، سووتاندن

burst, burst, burst ١. تەقان، تەقاندن ٢. تەقینەوە

bust, bust/busted, bust/busted شکان، شکاندن

buy, bought, bought کڕین

cast, cast, cast ١. دانان ٢. ڕۆڵ پێدان ٣. داڕشتن

catch, caught, caught

١. گرتن، گرتنەوە ٢. دەست گیر کردن ٣. فریا کەوتن

choose, chose, chosen ١. هەڵبژاردن ٢. بڕیاردان

cling, clung, clung ١. پێوەئالان ٢. پێوەنووسان

come, came, come ١. هاتن ٢. گەیشتن

cost, cost, cost ١. تێچوون ٢. لەسەرکەوتن

creep, crept, crept ١. خۆخشاندن ٢. خشکە کردن

cut, cut, cut ١. برین ٢. لەت کردن ٣. کورت کردنەوە

deal, dealt, delat ١. دابەش کردن ٢. لێدان، پێدان

dig, dug, dug هەڵکەندن

dive, dived;*(US)*dove, dived

چوونەژێرئاو، خۆهەڵدانە ناوئاو

do, did, done ١. کردن ٢. ئەنجام دان ٣. بەجێهێنان

draw, drew, drawn

١. وێنە کێشان ٢. ڕاکێشان ٣. دەرهێنان

dream, dreamt/dreamed, dreamt/dreamed

خەون بینین

drink, drank, drunk خواردنەوە

drive, drove, driven ١. لێخوڕین ٢. هاژوشتن

dwell, dwelt/dwelled, dwelt/dwelled

١. نیشتەجێ بوون ٢. دانیشتن

eat, ate, eaten نان خواردن، خواردن

fall, fell, fallen ١. کەوتن ٢. کەوتنە خوارەوە ٣. دابەزین

feed, fed, fed ١. خواردن پێدان ٢. خواردن

feel, felt, felt

١. هەستکردن، هەست پێ کردن ٢. دەست لێدان

fight, fought, fought ١. شەڕکردن ٢. تێکۆشان

find, found, found ١. دۆزینەوە ٢. بینینەوە

٣. پەیدا کردن

flee, fled, fled هەڵهاتن، ڕاکردن

fling, flung, flung فڕێدان

fly, flew, flown ١. فڕین ٢. گەشت کردن بەفڕۆکە

forbid, forbade/forbad, forbidden

١. قەدەغە کردن ٢. ڕێ پێ نەدان

forecast, forecast/forecasted, forecast/forecasted

پێش بینی کردن

foresee, foresaw, foreseen

(داهاتوو، پێش) بینی کردن

foretell, foretold, foretold پێشبینی ووتن

forget, forgot, forgotten

١. لەبیر چوونەوە ٢. لەبیر کردن

forgive, forgave, forgiven بووران، لێ خۆش بوون

forsake, forsook, forsaken بەجێ هێشتن

freeze, froze, frozen

١. بەستن ٢. ڕەق بوونەوە ٣. کردن بەسەهۆڵ

get, got, got; *(US)* gotten

١. هەبوون ٢. دەست کەوتن ٣. هێنان ٤. بوون

give, gave, given ١. پێ دان ٢. بەخشین

go, went, gone ١. ڕۆیشتن، چوون ٢. بوون بە

grind, ground, ground ١. هارین ٢. تیژکردنەوە

grow, grew, grown ١. گەشە کردن ٢. گەورەبوون

hang, hung/hanged, hung/hanged

١. هەڵواسین ٢. لەقەنارەدان

have, had, had ١. پێویست بوون ٢. هەبوون

hear, heard, heard ١. بیستن ٢. گوێ لێ بوون

hew, hewed, hewed/hewn

١. بڕین بە (تەور، شمشێر) ٢. تاشین

hide, hid, hidden شاردنەوە، خۆشاردنەوە

hit, hit, hit ١. لێدان ٢. پیاکێشان

hold, held, held

١. هەڵگرتن ٢. راگرتن ٣. ئەنجام دان ٤. گرتن

hurt, hurt, hurt ١. ئازاردان ٢. ئێش کردن

input, input/inputted, input/inputted

١. خستنە ناو بژمێر ٢. خستنە سەر

keep, kept, kept

١. پاراستن ٢. هێشتنەوە ٣. راگرتن، هەڵگرتن

kneel, knelt; (*esp US*) kneeled, knelt; (*esp US*) kneeled چۆك دادان، کەوتنە سەر ئەژنۆ

know, knew, known ١. زانین ٢. ناسین

lay, laid, laid ١. دانان ٢. پاڵخستن ٣. هێلکە کردن

lead, led, led ١. رێ پیشاندان ٢. والێ کردن ٣. گەیاندنە..

lean, leant/leaned, leant/leaned

١. خۆ لارکردنەوە ٢. پاڵپێوەدان ٣. هەڵسپاردن

leap, leapt/leaped, leapt/leaped بازدان

learn, learnt/learned, learnt/learned

١. فێربوون، فێرکردن ٢. زانین

leave, left, left ١. بەجێ (هێشتن، هێلان) ٢. وازلێهێنان

lend, lent, lent ١. قەرزپێدان ٢. بەقەرزدان

let, let, let ١. هێشتن، هێلان ٢. باوەڕپێدان

lie, lay, lain ١. پاڵکەوتن ٢. راکشان

light, lighted/lit, lighted/lit

١. دا گیرسان، دا گیرساندن ٢. رووناك كردنەوە ٣. گران

lose, lost, lost ١. وون كردن ٢. لەدەست دان ٣. دۆراندن

make, made, made

١. دروست كردن ٢. بەرهەم هێنان ٣. نووسین

mean, meant, meant

١. واتا بەخشین ٢. واتە ٣. مەبەست بوون ٤. ویستن

meet, met, met ١. بەیەكتر گەیشتن ٢. یەكتربینین

mislay, mislaid, mislaid لێ بزربوون، وون كردن

mislead, misled, misled

١. هەڵخەڵەتاندن ٢. هەڵەرێ پیشان دان، رێ لێ هەڵە كردن

misread, misread, misread

١. هەڵە خوێندن ٢. هەڵە لەقەڵەم دان

misspell, misspelt/misspelled, misspelt/misspelled

هەڵە حونجە كردن

mistake, mistook, mistaken هەڵە كردن

misunderstand, misunderstood, misunderstood

هەڵە لێ حاڵی بوون، خراپ تێگەیشتن

mow, mowed, mown/mowed گیابڕین، دروێنە كردن

outdo, outdid, outdone

١. باشتر ئەنجام دان ٢. زاڵ بوون

outgrow, outgrew, outgrown

١. كۆن كردن ٢. تەسك بوونەوە

overcome, overcame, overcome

١. بەسەردا زاڵ بوون ٢. سەرکەوتن

overdo, overdid, overdone

١. زۆر (کردن، کوڵاندن) ٢. لە سنوور دەرچوون

overhang, overhung, overhung

١. شۆڕبونەوە ٢. درێژبوونەوە

overhear, overheard, overheard

بەدزی یەوە گوێ لێ بوون

override, overrode, overridden

(نرخ، گوێ) پێ نەدان

overrun, overran, overrun

١. داپۆشین ٢.زیاتر نرخاندن

oversee, oversaw, overseen چاودێری کردن

oversleep, overslept, overslept (زۆر، زیاد) خەوتن

overtake, overtook, overtaken

پێش دانەوە، وەرگرتنەوە

overthrow, overthrew,overthrown

هەڵگێرانەوە، لەسەر کارلابردن

pay, paid, paid ١. (پارەی کرێ) دان ٢. قازانج کردن

prove, proved, proved/*(US)*proven

١. سەلماندن ٢. دەرکەوتن، دەرخستن

put, put, put ١. دانان ٢. تێ (کردن، خستن) ٣. خستن

quit, quit/quitted, quit/quitted

١. واز(لیٚ) هیٚنان ٢. بەجیٚ هیٚلاٚن ٣. داخستەوە

read, read, read ١. خویٚندنەوە ٢. پیشان‌دان

rebuild, rebuilt, rebuilt بنیات (نانەوە، کردنەوە)

repay, repaid, repaid (قەرز، چاکە، پارە) دانەوە

rewrite, rewrote, rewritten (دووبارە) نووسینەوە

rid, rid, rid (خوٚلیٚ) رزگارکردن، لە کوٚڵ کردنەوە

ride, rode, ridden ١. سوار بوون ٢. لیٚ خورین

ring, rang, rung

١. تەلەفۆن کردن ٢. زەنگ لیٚدان ٣. زرنگانەوە

rise, rose, risen ١. بەرزبوونەوە ٢. هەستان ٣. هەڵهاتن

run, ran, run ١. راکردن ٢. (لیٚ، تیٚ) رژان ٣. خستنە کار

saw, sawed, sawn/*(US)*sawed

بە مشار برینەوە، مشار لیٚدان، بە مشار داهیٚنان

say, said, said ١. ووتن، گوتن ٢. گریمان

see, saw, seen ١. بینین ٢. زانین ٣. تەماشا کردن

seek, sought, sought

١. (بەدوادا، لەدو) گەران ٢. داوا کردن

sell, sold, sold ١. فرۆشتن ٢. فرۆشران

send, sent, sent ناردن، رەوانە کردن

set, set, set

١. دانان ٢. والیٚ کردن ٣. جیٚگیر کردن ٤. ئاوابوون

sew, sewed, sewn/sewed دوورین، دروون

shake, shook, shaken

١. راوەشاندن ٢. لەرینەوە ٣. هەژاندن
٤. لاوازکردنی دڵنیایی

shear, sheared, shorn/sheared مەربرینەوە، برین
shed, shed, shed ١. فڕێدان ٢. کەوتن ٣. ڕشتن
shine, shone, shone ١. بریسکانەوە ٢. ڕووناکی تێگرتن
shoe, shod, shod ناڵ کردن
shoot, shot, shod
١. تەقە کردن ٢. بریندارکردن ٣. لێدان
show, showed, shown/showed
١. پیشاندان ٢. دەر (کەوتن، خستن)
shrink, shrank/shrunk, shrunk
١. چوونە ناو ٢. (چوونەوە، هێنانەوە، هاتنەوە) یەك
shut, shut, shut ١. داخستن ٢. قەپات (بوون، کردن)
sing, sang, sung ١. گۆرانی وتن ٢. خوێندن
sink, sank, sunk ١. نوقوم (بوون، کردن) ٢. نزم‌بوونەوە
sit, sat, sat ١. دانیشتن ٢. دانیشاندن
slay, slew, slain کوشتن
sleep, slept, slept خەوتن، نووستن
slide, slid, slid خلیسکان (دن)، دابەزین
sling, slung, slung فڕێدان
slink, slunk, slunk خشکە کردن، خۆدزینەوە
slit, slit, slit تلیش تێ کردن، درزتێ کردن
smell, smelt/smelled, smelt/smelled

۱. بۆن کردن ۲. بۆن (لێ) هاتن

snow, snowed, snown/snowed بەفرباڕین

speak, spoke, spoken ۱. قسە کردن ۲. دووان

speed, sped/speeded, sped/speeded

۱. خێرا کردن ۲. خێر ڕۆیشتن

spell, spelt/spelled, spelt/spelled حونجە کردن

spend, spent, spent

۱. کار کردن، خەرج کردن ۲. بەسەر بردن

spill, spilt/spilled, spilt/spilled ڕژاندن

spin, spun, spun ۱. خولاندنەوە ۲. ڕێسان ۳. بادان

spit, spat;*(US also)*spit, spat;*(US also)*spit

۱. تف (تێ) کردن ۲. تف کردنەوە

split, split, split

۱. دوولەت بوون ۲. کەرت کردن ۳. دابەش کردن

spoil, spoilt/spoiled, spoilt/spoiled

۱. خراپ کردن، تێکدان ۲. بەدەمە وەدان

spread, spread, spread

۱. کردنەوە ۲. بڵاوکردنەوە ۳. تەشەنە کردن

spring, sprang, sprung

۱. خۆهەڵدان بازدان ۲. سەرهەڵدان

stand, stood, stood

۱. وەستان ۲. ڕاوەستان ۳. هەستان ٤. مانەوە

steal, stole, stolen دزی کردن، دزین

stick, stuck, stuck

١. پیا کردن، پیاچەقاندن ٢. پێوە نووساندن

sting, stung, stung ١. گەستن ٢. کزاندنەوە، پێوەدان

stink, stank/stunk, stunk بۆگەن (لێ) هاتن

stride, strode, stridden هەنگاوی گەورەنان

strike, struck, struck

١. پیا کێشان ٢. هێرش بردن ٣. لێدان

string, strung, strung پەتهەڵواسین

strive, strove, striven خەبات کردن، تێکۆشان

swear, swore, sworn ١. جنێودان ٢. سوێند خواردن

sweep, swept, swept ١. گسک‌دان ٢. مالین ٣. تێپەڕین

swell, swelled, swollen/swelled

١. ئاوسان، ئاوساندن ٢. زیاد کردن

swim, swam, swum

١. مەلە کردن ٢. سەرگێژ خواردن ٣. سەرسووڕان

swing, swung, swung

١. جۆلانە کردن، هاتن، چوون ٢. ئاوڕدانەوە

take, took, taken

١. بردن ٢. گرتن ٣. بردن، ویستن، هەڵگرتن

teach, taught, taught

١. فێرکردن، فێربوون ٢. وانە وتنەوە

tear, tore, torn ١. دڕاندن، دڕان ٢. لێ کردنەوە

tell, told, told

١. پێ ووتن، ووتن ٢. بڕیاردان ٣. پێڕا گەیاندن

think, thought, thought

١. بیرکردنەوە ٢. بڕوا کردن ٣. جێنشینی کردن

thrive, thrived/throve, thrived گەشە کردن

throw, threw, thrown ١. هاویشتن ٢. فڕێدان

thrust, thrust, thrust پاڵ پێوەنان

tread, trod, trodden/trod

١. پێ پیانان ٢. بەسەرداڕۆیشتن

undercut, undercut, undercut بەهەرزانتر فرۆشتن

undergo, underwent, undergone

چەشتن، بەسەرداهاتن، لەژێر ... دابوون

underpay, underpaid, underpaid

مووچەی کەم پێدان

understand, understood, understood

١. تێ گەیشتن ٢. زانین

undertake, undertook, undertaken

گرتنە ئەستۆ، جێ بەجێ کردن

undo, undid, undone

١. کردنەوە ٢. تێکدان ٣. پێچەوانە کردن

unwind, unwound, unwound

١. کردنەوە، کرانەوە ٢. پشوودان

uphold, upheld, upheld

١. پشتگیری کردن ٢. بوونە پاڵپشت

upset, upset, upset

١. خەمبارکردن ٢. سەرلێ شێواندن ٣. لێدان

wake, woke, woken

١. لەخەو هەستان ٢. هەستاندن ٣. ووشیارکردنەوە

wear, wore, worn ١. لەبەرکردن (خشڵ، جل)

٢. سووان

weave, wove/weaved, woven/weaved

١. چنین ٢. پێچاوپێچ کردن

weep, wept, wept ١. گریان ٢. فرمێسک ڕشتن

wet, wet/wetted, wet/wetted

١. تەڕکردن ٢. خۆتەڕکردن

win, won, won

١. بردنەوە ٢. بەدەست هێنان ٣. دەست خستن

wind, wound, wound

١. پێچان، هەڵکردن ٢. هەناسە تەنگ کردن

withdraw, withdrew, withdrawn

١. کشانەوە ٢. کێشانەوە ٣. پاشە کشە کردن

withhold, withheld, withheld پێنەدان، نەدان

withstand, withstood, withstood

بەرگە گرتن، خۆ گرتن

wring, wrung, wrung ووشین، گوشین، بادان

write, wrote, written نووسین، دانان، نامەناردن

گرنکترین کورتکراوەکان زمانی ئینگلیزی

abbr abbreviation کورتکراوە

AD anno domini پاش زایین، دوایلە دایک بوون

AIDS Acquired Immuno Deficiency Syndrome
کۆنیشانەی کە میی بەرگری وەدەست هاتوو (ئایدز)

AM amplitude modulation
سازدانی بەرزی و فراوانی (لەرادیۆدا)

am ante meridiem پێش نیوەڕۆ، سەرلەبەیانی

approx approximately نزیکەی

asap as soon as possible
چەند زوو بگونجێ، هەرچەند زوو

Aug August مانگی ئاب

Ave Avenue شەقام، ڕێگا

b born لەدایکبووی

BA Bachelor of Arts بەکالۆریۆسی وێژە

BBC British Broadcasting Corporation
دەزگای پەخشی بەریتانی

BC before Christ پێش حەزرەتی عیسا، پێشزایین

BSc Bachelor of Science
بەکالۆریۆسی زانستی، دەرچووی کۆلێژی زانست

C Celsius پلەی سەدی (پلەی گەرمی)

CD-ROM compact disk read only memory
(زاکیرە) بیری تەنها خوێندنەوەی پەپکەی پتەو

CIA Central Intelligence Agency
بریکاری (ئاژانسی) هەواڵگری ناوەندی

cm centimeter سەنتیمەتر

Co company کۆمپانیا، کارگە

cont continued بەردەوامە

Corp Corporation دەزگا، دامەزراوە

Dec December مانگی کانونی یەکەم

Dept department بەش

Dr doctor دکتۆر، پزیشک

E east (eastern) رۆژهەلات(ی)

eg for example بۆ نمونە

esp especially بەتایبەتی

Esq esquire ناونیشان، بەرێز

etc etcetra, so on هەتادوایی، هەروەها بەوشێوەیە

EU European Union یەکێتی ئەوروپا

F Fahrenheit پلەی گەرمی فەهرەنایتی

f, fem female, feminine مێینە، ئافرەت

FBI Federal Bureau of Investigation
نووسینگەی لێکۆڵینەوەی فیدراڵی
(دەزگای ئاسایشی نەتەوەیی ئەمریکی)

Feb February مانگی شوبات

FIFA International Association Football Federation یەکێتی تۆپی پێی نێودەوڵەتی (فیفا)

fig figure وێنە

FM frequency modulation

سازدان (گونجاندنی) لەرەلەری

Fri Friday هەینی

ft foot, feet پێ (٤٨و٣٠ سم)

g, gr, gm gram(s) گرام

GB Great Britain

بەریتانیای گەورە (ئینگلتەرە، وەیلز و سکۆتلەندە)

GMT Greenwich Mean Time

کاتی ناوەندی گرینویچ

GP general practitioner پزیشکی مەشق پێ کراو

Gt Great گەورە، مەزن

HIV human immunodeficiency virus

پالأوتە (ڤایرۆس)ی لاوازکەری بەرگری مرۆڤ

hp horse power توانای ئەسپی

hr Hour کاتژێر

http hypertext transfer protocol

پــرۆتۆکــۆلی گــۆڕینی دەق (بــە کــاردێ لەنــاونیشان لە ئینتەرنێتدا)

Hz hertz لەرە، هێرتز

ID identification, identity پێناس

Ie that is, in other words واتە، بەواتایەکی تر

Inc Incorporated بەهاوکاری، هاوڕێ لەگەڵ

IOU I owe you کاغەزی پێ دانیقەرز

IPA International Phonetic Alphabet

ئەلف و بێی دەنگی نێودەوڵەتی

IQ Intelligence quotient تێکرای زیرەکی

ISBN International Standard Book Number

نمرەی پەرتوکی پێوانەیی نێودەوڵەتی

Jan January مانگی کانونی دووەم

Jul July مانگی تەمموز

Jun June مانگی حوزەیران

kg kilogram هەزارگرام، کیلۆگرام

kHz kilohertz هەزار لەرە (هێرتز)

km kilometer هەزارمەتر، کیلۆمەتر

Lab Labour (party) پارتی (کار، کرێکار)

lb Pound(s) پاوەند، (٤٥٤) گرام

Ltd Limited سنووردار

m 1.Male 2. masculine 3. meter(s) 4.million

١. پیاو ٢. نێرینە ٣. مەتر ٤. ملیۆن

MA Master of Arts ماستەری وێژە

Mar March مانگی ئادار

max maximum بەرزترین، زۆرترین، لوتکە

MD Doctor of Medicine دکتۆری پزیشکی

MEP Member of the European Parliament

ئەندامی پەرلەمانی ئەورووپی

mg milligram(s) میللیگرام، یەك لەهەزاری گرام

MHz megahertz مێگاهێرتز (یەك ملیۆن لەرە)

min 1.minimum 2. minutes

١. کەمترین، نزمترین ٢. خولەك

ml milliliter(s) میللیلیتر، یەك لەهەزاری لیتر

mm millimiter(s) میللیمەتر

Mr Mister بەرێز، کاك

Mrs mistress خانم، باجی (ژن)

Ms Miss خاتوون، خانم (کچ، ژن)

Msc Master of Science ماستەری زانست

N, No North (Northern) باکور (یی)

NASA National Aeronautics & Space Administration

ناوەندی لێکۆڵینەوەی بۆشایی و هەوایی ئەمریکی

NATO North Atlantic Treaty Organization

(دەزگا، دامەزراو)ی پەیمانی باکوری ئەتلەسی

NB, nb Nota bene بروانە، ئاگاداریە

No, # Number ژمارە، نمرە

Nov November مانگی تشرینی دووەم

Oct October مانگی تشرینی یەکەم

OPEC Organization of Petroleum Exporting Countries

دامەزراوەی وولاتانی نەوت نێرە دەرەوە

oz ounce(s) ۳۵و۲۸ گرام

PC 1. personal computer 2. police constable

١. بژمێری کەسی ۲. پۆلیسی ئاسایی

PhD Doctor of Philosophy

دکتۆرای فەلسەفە، بڕوانامەی دکتۆرا

pl plural کۆ

pm post meridiem دوای نیوەرۆ

PO Post Office بەڕێوەبەرایەتی پۆستە

PS post script پەراوێز، تێبینی

Q question پرسیار

Sat Saturday شەممە

Sept September مانگی ئەیلول

St 1. saint 2. street ١. پیرۆز، بەڕێز ۲. شەقام

Sun Sunday یەك شەممە

TB tuberculosis نەخۆشی سیل

tel telephone (number) (ژمارەی) تەلەفۆن

Thur Thursday ٥ شەممە

TOEFL Test of English as a Foreign Language

تاقی کردنەوەی ئینگلیزی وەك زمانی بیانی

Tue Tuesday سێ شەممە

TV Television تەلەفزیۆن

UFO unidentified flying objects

شتی (دەفری، ماددەی) فڕیوی نەناسراو

UK United Kingdom

شانشینی یەکگرتوو (بەریتانیای گەورە) (ئینگلتەرە، سکۆتلەندە، وەیلز و ئیرلەندەی باکور)

UN United Nations نەتەوە یەکگرتووەکان

US United States وولایەتە یەکگرتووەکان

USA United States of America

وولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا

VCR video cassette recorder

تۆمارکەری کاسێتی ڤیدیۆیی

VIP very important person کەسی زۆرگرنگ

WC water closet, toilet سەرئاو، ئاودەست

Wed Wednesday چوارشەممە

wk 1. week 2. work ١. هەفتە ٢. ئیش

wt weight کێش

XL extra large (size) زۆر گەورە

Xmas Christmas جەژنی لەدایک بوون

WHO World Health Organization

دەزگای تەندروستی جیهانی

Days of the week	**رۆژەکانی هەفتە**
Saturday	شەممە
Sunday	یەكشەممە
Monday	دووشەممە
Tuesday	سێ شەممە
Wednesday	چوارشەممە
Thursday	پێنجشەممە
Friday	هەینی

Months of the year	**مانگەکانی ساڵ**
January	کانوونیدووەم
February	شوبات
March	مارت (ئازار)
April	نیسان
May	مایس
June	حوزەیران
July	تەمموز
August	ئاب
September	ئەیلول
October	تشرینی یەکەم
November	تشرینی دووەم
December	کانوونی یەکەم

The Numbers ژمارەکان

1	one	یەك
2	two	دوو
3	three	سێ
4	four	چوار
5	five	پێنج
6	six	شەش
7	seven	حەوت
8	eight	هەشت
9	nine	نۆ
10	ten	دە
11	eleven	یانزە
12	twelve	دوانزە
13	thirteen	سیانزە
14	fourteen	چواردە
15	fifteen	پانزە
16	sixteen	شانزە
17	seventeen	حەڤدە
18	eighteen	هەژدە

19	nineteen	نۆزده
20	twenty	بیست
21	twenty-one	بیست‌ویه‌ك
22	twenty-two	بیست‌ودوو
30	thirty	سی
40	forty	چل
50	fifty	په‌نجا
60	sixty	شه‌ست
70	seventy	حه‌فتا
80	eighty	هه‌شتا
90	ninety	نه‌وه‌د
100	a/one hundred	سه‌د
101	a/one hundred and one	سه‌دویه‌ك
200	two hundred	دووسه‌د
1000	a/one thousand	هه‌زار
10000	ten thousand	ده هه‌زار
100000	a/one hundred thousand	سه‌د هه‌زار
1000000	a/one million	یه‌ك ملیۆن

1st	first	یەکەم
2nd	second	دووەم
3rd	third	سێیەم
4th	fourth	چوارەم
5th	fifth	پێنجەم
6th	sixth	شەشەم
7th	seventh	حەوتەم
8th	eighth	هەشتەم
9th	ninth	نۆیەم
10th	tenth	دەیەم
11th	eleventh	یانزەیەم
12th	twelfth	دوانزەیەم
13th	thirteenth	سیانزەیەم
14th	fourteenth	چواردەیەم
15th	fifteenth	پانزەیەم
16th	sixteenth	شانزەیەم
17th	seventeenth	حەڤدەیەم
18th	eighteenth	هەژدەیەم
19th	nineteenth	نۆزدەیەم

20th	twentieth	بیسته‌م
21st	twenty-first	بیست‌ویه‌کەم
22nd	twenty-second	بیست‌ودووەم
30th	thirtieth	سی‌یەم
40th	fortieth	چلەم
50th	fiftieth	پەنجایەم
60th	sixtieth	شەستەم
70th	seventieth	حەفتایەم
80th	eightieth	هەشتایەم
90th	ninetieth	نەوەیەم
100th	hundredth	سەدهەم
101st	hundred and first	سەدویەکەم
200th	two hundredth	دووسەدەم
1000th	thousandth	هەزارەم
10000th	ten thousandth	دەهەزارەم
100000th	hundred thousandth	سەدهەزارەم
1000000th	millionth	ملیۆنەم

The Counties of England

ناوچەکانی ئینگلتەرە

Avon /ervən/

Bedfordshire /'bedfəd∫ə(r)/

Berkshire /'bɑ:k∫ə(r)/

Buckinghamshire /'bʌkɪŋəm∫ə(r)/

Cambridgeshire /'keɪmbrɪdʒ∫ə(r)/

Cheshire /'t∫e∫ə(r)/

Cleveland /'kli:vlənd/

Cornwall /'kɔ:nwəl/

Cumbria /'kʌmbrɪə/

Derbyshire /'dɑ:bɪ∫ə(r)/

Devon /'devən/

Dorset /'dɔ:sɪt/

Durham /'dʌrəm/

East Sussex /i:st 'sʌsɪks/

Essex /'esɪks/

Gloucestershire /'glɒstə∫ə(r)/

Greater London /ˌgreɪtə 'lʌndən/

Greater Manchester /ˌgreɪtə 'mænt∫əstə(r)/

Hampshire /ˈhæmpʃə(r)/

Hereford and Worcester /ˌherɪfəd ənd ˈwʊstə(r)/

Hertfordshire /ˈhɑːfədʃə(r)/

Humberside /ˈhʌmbəsaɪd/

Isle of Wight /ˌaɪl əv ˈwaɪt/

Kent /kent/

Lancashire /ˈlæŋkəʃə(r)/

Leicestershire /ˈlestəʃə(r)/

Lincolnshire /ˈlɪŋkənʃə(r)/

Merseyside /ˈmɜːzɪsaɪd/

Norfolk /ˈnɔːfək/

North Yorkshire /ˌnɔːθ ˈjɔːkʃə(r)/

Northamptonshire /nɔːθˈæmptənʃə(r)/

Northumberland /nɔːθˈʌmbələnd/

Nottinghamshire /ˈnɒtɪŋəmʃə(r)/

Oxfordshire /ˈɒksfədʃə(r)/

Shropshire /ˈʃrɒpʃə(r)/

Somerset /ˈsʌməset/

South Yorkshire /ˌsaʊθ ˈjɔːkʃə(r)/

Staffordshire /ˈstæfədʃə(r)/

Suffolk /ˈsʌfək/

Surrey /ˈsʌrɪ/

Tyne and Wear /ˌtaɪn ənd ˈwɪə(r)/

Warwickshire /ˈwɒrɪkʃə(r)/

West Midlands /ˌwest ˈmɪdləndz/

West Sussex /ˌwest ˈsʌsɪks/

West Yorkshire /ˌwest ˈjɔ:kʃə(r)/

Wiltshire /ˈwɪltʃə(r)/

The Regions of Scotland

هەرێمەکانی سکۆتلەندە

Borders /ˈbɔ:dəz/

Central /ˈsentrəl/

Dumfries and Galloway /dʌmˌfri:s ənd ˈgæləlewei/

Fife /faɪf/

Grampian /ˈgræmpɪən/

Highland /ˈhaɪlənd/

Lothian /ˈləʊðɪən/

Orkney Islands /ˈɔ:knɪ aɪləndz/

Shetland Islands /ˈʃetlənd aɪləndz/

Strathclyde /ˌstræθˈklaɪd/

Tayside /ˈteɪsaɪd/

Western Isles /ˌwestən ˈaɪls/

The Counties of Wales ناوچەکانی وەیلز

Clwyd /klu:ɪd/

Dyfed /dʌvɪd/

Gwent /gwent/

Gwynedd /gwɪneð/

Mid Glamorgan /ˌmɪd gləˈmɔ:gən/

Powys /pauɪs/

South Glamorgan /ˌsaʊθ gləˈmɔ:gən/

West Glamorgan /ˌwest gləˈmɔ:gən/

The Districts of Northern Ireland
کەرتەکانی ئیرلەندەی باکور

Antrim /ˈæntrɪm/

Ards /ɑ:dz/

Armagh /ɑ:ˈmɑ:/

Ballymena /ˌbælɪˈmi:nɔ/

Ballymoney /ˌbælɪˈmʌnɪ/

Banbridge /ˌbænbrɪdʒ/

Belfast /ˈbelfɑ:st/

Carrickfergus /ˌkærɪkˈfɜ:gɔs/

Castlereagh /ˈkɑ:slreɪ/

Coleraine /ˈkəʊləreɪn/

Cookstown /ˈkʊkstaʊn/

Craigavon /kreɪgˈævən/

Derry /ˈderɪ/

Down /daʊn/

Dungannon /dʌŋˈgænən/

Fermanagh /fəˈmænə/

Larne /lɑ:n/

Limavady /ˌlɪməˈvædɪ/

Lisburn /ˈlɪzbən/

Magherafelt /ˈmækerəfelt/

Moyle /mɔɪl/

Newry and Mourne /ˌnjʊərɪ ənd ˈmɔ:n/

Newtownabbey /ˌnju:tnˈæbɪ/

North Down /ˌnɔ:θˈdaʊn/

Omagh /əʊˈmɑ:/

Strabane /strəˈbæn/

The States of the United States

ویلایەتەکانی ویلایەتە یەکگرتووەکان

Alabama /ˌæləˈbæmə/

Alaska /əˈlæskə/

Arizona /ˌærɪˈzəʊnə/

Arkansas /ˈɑːkənsɔː/

California /ˌkælɪˈfɔːnɪə/

Colorado /ˌkɒləˈrɑːdəʊ/

Connecticut /kəˈnetɪkət/

Delaware /ˈdeləweə(r)/

Florida /ˈflɒrɪdə/

Georgia /ˈdʒɔːdʒə/

Hawaii /həˈwaɪɪ/

Idaho /ˈaɪdəhəʊ/

Illinois /ˌɪlɪˈnɔɪ/

Indiana /ˌɪndɪˈænə/

Iowa /ˈaɪəwə/

Kansas /ˈkænzəs, ˈkænsəs/

Kentucky /kenˈtʌkɪ/

Louisiana /luːˌiːzɪˈænə/

Maine /meɪn/

Maryland /ˈmeərɪlænd/

Massachusetts /ˌmæsəˈtʃuːsɪts/

Michigan /ˈmɪʃɪgən/

Minnesota /ˌmɪnɪˈsəʊtə/

Mississippi /ˌmɪsɪˈsɪpɪ/

Missouri /mɪzʊrɪ/

Montana /mɒnˈtænə/

Nebraska /nəˈbræskə/

Nevada /nəˈvɑːdə/

New Hampshire /ˌnjuːˈhæmpʃə(r)/

New Jersey /ˌnjuːˈdʒɜːzɪ/

New Mexico /ˌnjuːˈmeksɪkəʊ/

New York /ˌnjuːˈjɔːk/

North Carolina /ˌnɔːθ kærəˈlaɪnə/

North Dakota /ˌnɔːθ dəˈkəʊtə/

Ohio /əʊˈhaɪəʊ/

Oklahoma /ˌəʊkləˈhəʊmə/

Oregon /ˈɒrɪgən/

Pennsylvania /ˌpensəlˈveɪnɪə/

Rhode Island /ˌrəʊd ˈaɪlənd/

South Carolina /ˌsaʊθ kærəˈlaɪnə/

South Dakota /ˌsaʊθ dəˈkəʊtə/

Tennessee /ˌtenəˈsiː/

Texas /teksəs/

Utah /ju:tɑ:/

Vermont /vɜ:'mɒnt/

Virginia /və'dʒɪnɪə/

Washington /wɒʃɪŋtən/

West Virginia /ˌwest və'dʒɪnɪə/

Wisconsin /wɪs'kɒnsɪn/

Wyoming /waɪ'əʊmɪŋ/

The Provinces and Territories of Canada

هەرێم و پارێزگاکانی کەنەدا

Alberta /æl'bɜ:tə/

British Columbia /ˌbrɪtɪʃ kə'lʌmbɪə/

Manitoba /ˌmænɪ'təʊbə/

New Brunswick /ˌnju: 'brʌnzwɪk/

New foundland /nju:fəndlənd/

Northwest territories /ˌnɔ:θwest 'terətrɪz/

Nova Scotia /ˌnəʊvə 'skəʌʃə/

Ontario /ɒn'teərɪəʊ/

Prince Edward Island /ˌprɪns 'edwəd aɪlənd/

Quebec /kwɪ'bek/

Saskatchewan /səs'kæʃəwən/

Yukon Territory /ju:kɒn 'terətrɪ/

ئینگلیزی فێر ببم هانی دام بۆبیر کردنەوە لە نووسینی ئاوانەرهەنگێکی ئینگلیزی - کوردی بۆ یارمەتی دانی فێرخوازی کورد بۆ فێربوونی زمانی ئینگلیزی بەئاسانتر، ئەمەلەلایەك، ماوەیەکی زۆربوو بیێ بەش بووین لە فەرهەنگێکی گونجاوی واکە هەڵبگیریێ (گیرفانیی) و دەنگی ووشەکانی تیایێت لە لایەکی تر.

ئەمانە زەمینەو ووزەی دانانیئەم بەرهەمە سادەیە بوون.

«فەرهەنگی گیرفانیی ئینگلیزی ـ کوردی جاف»

احسان علي عبدالكريم
سلێمانی
٢٠٠١

پێشەکی

● لەراستیدا بە شایستە وئەرکی دەزانم کەلەناخی دڵمەوە زۆرسوپاس و ستایشی خوای بالا دەست بکەم کە یارمەتی دام بۆ تەواو کردنی ئەم فەرهەنگە لە کاتێکی تا رادەیەك زۆرکەمدا، وەدەمەوێ پێزانینم دەربڕم بەرامبەر ئەرك و ماندووبوونی برام عبدالرحمن، کەبەشێ لە کاتی بۆتە رخان کردم.

● ئەم فەرهەنگە هەرچەندە بچووکە لە قەبارەدا بە لام گەورەیە لە ناوەرۆکدا، بە شێوەیە کی وا کە بتوانرێ پێ ی بووترێ «فەرهەنگی مەزنی بچووك»

● ئەم فەرهەنگە

هەموو ووشە زۆر بە کار هاتووە کان و باوە کانی ناوزمانی ئینگلیزی لە خۆدە گرێت کە رۆژانە بە کاردێن.

● ئەم فەرهەنگە باش و بە کەڵکەبۆ:

- قوتابی زانکۆو پەیمانگا کان.

- ئەوانەی ئامادەی خولی بە هێز کردن دە بن بۆ فێر بوونی زمان.

- ئەوانەی کە دەژین لە و وولاتانەی زمانی ئینگلیزی تیابە کاردێت.

● «پێویستی دایکی داهێنانە» لەراستیدا پێویستی بەهەبوونی زانیاری تەواو لە زمانێکی تردا بۆ ئەوەی زمانی

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ
وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾

*'Allah will raise up, to suitable ranks
and degrees, those of you who believe and
who have been granted knowledge'*

﴿ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴾

'Say, O my Lord! increase me in knowledge'

پێشكەش بە

• برایان: • م. كۆسار عزت • هاوڕێم سەركان كامل

جاف

فەرهەنگی گیرفانیی

ئینگلیزی - کوردی

• زیاد لە ٨٥٠٠ ووشە زۆر بەکارهاتووەکانی زمانی ئینگلیزی

• لە خۆگرتنی خوێندنەوەی ووشە ئینگلیزیەکان بە پشت بەستن بە ئەلف و بێی دەنگیی نێودەوڵەتی (IPA)

احسان علی

جاف

فەرهەنگـــی گیرفانیی

ئینگلیزی - کوردی

- زیادلە ٨٥٠٠ ووشە زور بە کارهاتووەکانی زمانی ئینگلیزی
- لە خوگرتنی خویندنەوەی ووشە ئینگلیزیەکان بە پشت بەستن بە ئەلف و بی ی دەنگیی نیودەولەتی (IPA)

احمد علی